

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zławieś Wielka na lata 2007 – 2016

TORUŃ, GRUDZIEŃ 2007 r.

OPRACOWANIE:

Firma Doradztwo Ekonomiczne i Finansowe

Jacek Błażejowski

87-100 Toruń, ul. Głowackiego 20, tel. 056 657 55 91(92), tel./fax (056)622 14 22, www.dorfin.pl, e-mail;

sekretariat@dorfin.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
STRESZCZENIE	6
1. WSTĘP	7
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA	9
2.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE OBSZARU	9
2.2. ZARYS SYTUACJI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ	14
2.3. GMINA JAKO ORGAN PROWADZĄCY	30
2.3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	30
2.3.2. Gminne Komisje (Do Spraw Obywatelskich, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).....	33
2.3.3. Gminny Ośrodek Zdrowia	34
2.3.4. Gminny Ośrodek Kultury	34
2.3.5. Placówki Oświatowe	35
2.3.6. Gminne Biblioteki Publiczne	36
2.4. JEDNOSTKI WSPIERAJĄCE SYSTEM	37
2.4.1 Organizacje pozarządowe.....	37
2.4.2. Inne	39
3. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA	40
3.1. BEZROBOCIE	40
3.2. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO.....	47
3.2.1. Przyczyny bezradności.....	53
3.2.2. Skutki bezradności.....	56
3.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	60
3.3.1. Przyczyny niepełnosprawności.....	63
3.3.2. Skutki niepełnosprawności	63
3.4. PROBLEMY OSÓB W WIEKU STARCZYM.....	70
3.5. PATOLOGIE SPOŁECZNE.....	72
3.5.1. Alkoholizm.....	74
3.5.2. Narkomania.....	77
3.5.3. Przemoc w rodzinie.....	80
4. ANALIZA SWOT	81
5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	88
5.1. MISJA	88
5.2. CELE STRATEGICZNE	89
5.2.1. Sposoby osiągnięcia celów	106
5.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII.....	107
6. PODSUMOWANIE	111
<i>Podsumowanie ankiet:</i>	114
<i>ZESTAWIENIE ANKIET:</i>	117

SPIS RYCIN:

Ryc.1. Położenie gminy Zławieś Wielka	9
Ryc.2. Podział administracyjny gminy Zławieś Wielka	10

SPIS TABEL

Tab.1. Bezrobotni oraz dochody i wydatki w gminach powiatu toruńskiego.	12
Tab.2. Dochody własne gminy.....	12
Tab.3. Zmiany liczby ludności w gminie Zławieś Wielka	15
Tab.4. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego.....	15
Tab. 5. Wybrane wskaźniki demograficzne społeczeństwa	19
Tab.6. Ruch naturalny ludności	19
Tab.7. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego grup wiekowych w % ludności ogółem dla gminy Wielka w 2006 roku	22
Tab.8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2000-2006.....	24
Tab.9. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Zławieś Wielka.	27
Tab.10. Liczba osób z wykształceniem wyższym w gminach powiatu toruńskiego.....	29
Tab.11. Udział osób bezrobotnych w gminie Złejwsi Wielkiej w ogólnej liczbie mieszkańców	41
Tab.12. Liczba i struktura bezrobotnych z uwzględnieniem wykształcenia w latach 2001-2005.....	43
Tab.13. Bezrobotni w gminie Zławieś Wielka wg prawa do zasiłku	45
Tab.14. Pomoc społeczna w latach 2000 - 2007	47
Tab.15. Charakterystyka gospodarstw domowych (rodzin) objętych pomocą w różnej formie	48
Tab.16. Rodziny z dziećmi korzystające z różnorodnych form pomocy	48
Tab.17. Osoby i rodziny korzystające z pomocy materialnej i niematerialnej, a ogólna liczba klientów	49
Tab.18. Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy (w formie świadczeń materialnych i niematerialnych)	49
Tab.19. Rodziny niepełne korzystające z pomocy	50
Tab.21. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2000 – 2007 (zasiłki i pomoc w naturze, usługi)	51
Tab.22. Formy udzielonej pomocy w ramach zadań zleconych gminie w roku 2006r.	51
Tab. 23. Świadczenia rodzinne	52
Tab.24. Powód trudnej sytuacji życiowej*	53
Tab.25. Osoby i rodziny korzystające z pomocy z powodu bezrobocia	54
Tab.26. Pomoc materialna w latach 2000 – 2007, a liczba mieszkańców.....	56
Tab.27. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych.....	57
Tab.29. Zestawienie ilościowe wychowanków objętych pomocą w związku z usamodzielnieniem.	59
Tab.30. Problem bezdomności w latach 2000 – 2006.....	59
Tab.31. Liczba dzieci mających zajęcia indywidualne w szkołach i domach wychowanków	63
Tab.32. Osoby niepełnosprawne wśród bezrobotnych z terenu gminy Zławieś Wielka.	65
Tab.33. Osoby umieszczone w Domach Pomocy Społecznej w latach 2000 – 2006.....	70
Tab.34. Główne powody interwencji w Gminie w 2006 roku	73
Tab.35. Przyczyny dowiezienia do Izby Wyrzeźwień – (pacjenci z terenu gminy Zławieś Wielka).....	76
Tab.36. Liczba i struktura pacjentów Poradni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień SZP ZOZ	78
Tab. 37. Analiza SWOT.....	82
Tab.38. Wdrażanie Strategii.....	108
Tab.39. Aktualizacja strategii	109

SPIS WYKRESÓW:

Wyk.1. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Zławieś Wielka	13
Wyk.2. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Zławieś Wielka	14
Wyk.3. Zmiany liczby ludności w gminie Zławieś Wielka	16
Wyk.4. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim.....	17
Wyk.5. Liczba ludności gminy wg rozkładu na sołectwa	17
Wyk.6. Liczba ludności gminy wg rozkładu na miejscowości	18
Wyk.7. Ruch naturalny w gminie Zławieś Wielka	20
Wyk.8. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Zławieś Wielka	21
Wyk.9. Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców gminy Zławieś Wielka	23
Wyk.10. Struktura ekonomicznych grup wieku wg płci dla mieszkańców gminy Zławieś Wielka.....	23
Wyk.11. Wskaźnik obciążenia demograficznego.	24
Wyk.12. Saldo migracji w gminie Zławieś Wielka.....	25
Wyk.13. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Zławieś Wielka.	25
Wyk. 14. Saldo migracji w ruchu zagranicznym w gminie Zławieś Wielka.	26
Wyk.15. Struktura wykształcenia mieszkańców w gminie Zławieś Wielka.	28
Wyk.16. Struktura wykształcenia mieszkańców wg płci w gminie Zławieś Wielka.	28
Wyk.17. Wskaźnik bezrobocia w gminie Zławieś Wielka.....	42
Wyk.18. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Zławieś Wielka.....	42
Wyk.19. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Zławieś Wielka.	43
Wyk.20. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Zławieś Wielka.	44
Wyk.21. Podział osób niepełnosprawnych	61
Wyk.22. Niepełnosprawne osoby w gminie Zławieś Wielka.....	61
Wyk.23. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka	62
Wyk.24. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka.	62
Wyk.25. Struktura wykształcenia niepełnosprawnych w gminie Zławieś Wielka.....	64
Wyk.26. Niepełnosprawni wg wykształcenia i płci w gminie Zławieś Wielka.	65
Wyk.27. Udział niepełnosprawnych bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem	66
Wyk.28. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych	66
Wyk.29. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych w gminie Zławieś Wielka.....	67
Wyk.30. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych prawnie w gminie Zławieś Wielka.....	67
Wyk.31. Interwencje policji na terenie gminy Zławieś Wielka.	72
Wyk.32. Struktura przestępstw na terenie gminy Zławieś Wielka.....	74
Wyk.33. Pacjenci Izby Wyrzeźwień – liczba i częstotliwość pobytu (z terenu gminy Zławieś Wielka).....	75

STRESZCZENIE

Przedstawiona strategia to pierwsza tego typu próba całościowego opisu potrzeb z zakresu polityki społecznej w gminie Zławieś Wielka. Nie ma ona charakteru jednorazowego przedsięwzięcia, stanowi podstawę dla dalszej działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz instytucji sektora pozarządowego działających w Zławieś Wielkiej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zławieś Wielka opracowana została na lata 2007 – 2016. Jest to związane z okresem programowania pomocy dla państw członków Unii Europejskiej i okresu przejściowego związanego z kolejnym programowaniem.

Strategię podzielono na dwie główne części: **diagnostyczną i planistyczną.**

Pierwsza część to diagnoza (charakterystyka aktualnego stanu) opierająca się na analizach, opracowaniach własnych oraz materiałach statystycznych charakteryzujących beneficjentów (odbiorców) pomocy społecznej. Zawiera opis rozpoznanej sytuacji społecznej gminy, problemy społeczne, stopień i sposoby zaspokojenia potrzeb, opis instytucji publicznych i organizacji pozarządowych wspomagających osoby i rodziny. Ocena tendencji rozwoju doprowadziła do ustalenia wstępnych prognoz przedstawionych następnie w analizie szans i zagrożeń.

Część druga właściwa to strategia gminy wyznaczająca misję oraz cele strategiczne i operacyjne. Misja gminy Zławieś Wielka została sformułowana następująco: **Stworzymy zintegrowany systemem wspierania dzieci, młodzieży, osób samotnych oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Nasz system będzie oparty na modelowej współpracy struktur samorządowych z organizacjami pozarządowymi o charakterze społecznym.**

W części końcowej uwzględniono wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych przez firmę DORFIN, wśród mieszkańców mających najlepsze rozeznanie o sytuacji społecznej w gminie.

Do pomocy przy opracowaniu niniejszego dokumentu powołano specjalny interdyscyplinarny zespół zadaniowy z terenu gminy, który określił główne założenia oraz przyjął metodykę zmierzania do celu, jakim jest strategia.

Ponadto skorzystaliśmy z wiedzy i doświadczenia wójta i pracowników Urzędu Gminy Zławies Wielka i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych osób i instytucji, za co serdecznie składamy podziękowania.

1. WSTĘP

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa winna koncentrować swoją aktywność na zapewnianiu bezpieczeństwa socjalnego grupom wysokiego ryzyka, jak również na usamodzielnianiu osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej. Działania powinny zmierzać do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Aby pomoc społeczna była realizowana prawidłowo i efektywnie konieczne jest rzetelne rozeznanie sytuacji społecznej mieszkańców danego rejonu, zdefiniowanie i wyjaśnienie natury problemów oraz określenie dostępnych zasobów.

Dokładna identyfikacja niezaspokojonych potrzeb społecznych pozwala ustalić priorytety, osiągalne cele i adekwatne kierunki działania; pozwala na kreowanie właściwej polityki społecznej.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, do których należy min. opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych programów, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.¹

Różnorodność problemów występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),

¹ Art. 17 ust. 1 pkt. 1 i art. 19pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zmianami)

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. Uz 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego oraz dokumenty strategiczne na poziomie kraju (m.in. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013, Narodowa Strategia Spójności 2007-2013, Narodowe Ramy Odniesienia 2007-2013), województwa kujawsko-pomorskiego (Regionalny Program Operacyjny dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007-2013, Strategia Rozwoju województwa do 2010 r.), powiatu toruńskiego i gminy Zławieś Wielka.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

2.1. Informacje dotyczące obszaru

Gmina Zławieś Wielka położona jest w centrum województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie toruńskim. Utworzona została 1 stycznia 1973 r. Obejmuje obszar 17753 ha. W jej skład wchodzi 18 sołectw, w tym 25 miejscowości.

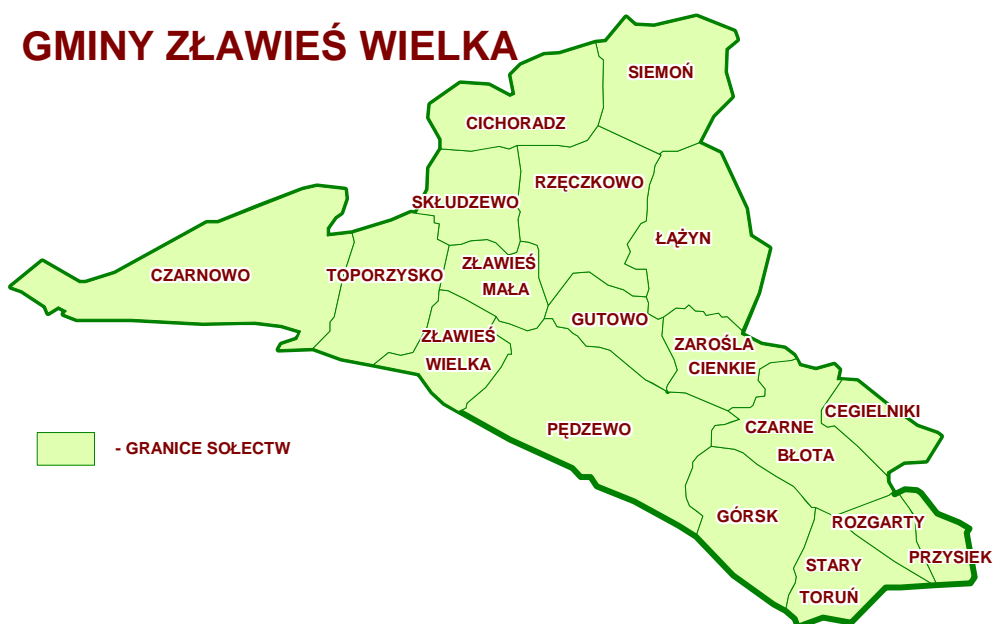

Ryc.1. Położenie gminy Zławieś Wielka

Źródło: opracowanie na podstawie: Rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 200.

Graniczy z gminami Dąbrowa Chełmińska, Unisław, Lysomice, Lubianka oraz miastami gminami Sołec Kujawski, Toruń, Bydgoszcz. Od strony południowej i częściowo zachodniej jej naturalną granicą jest rzeka Wisła.

PODZIAŁ TERYTORIALNY GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

Ryc.2. Podział administracyjny gminy Zławieś Wielka

Źródło: Opracowanie P. Sikorska

W świetle fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondrackiego, 1998) obszar gminy znajduje się w całości w obszarze dwóch jednostek Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego i Kotliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Charakteryzuje się on urozmaiconą rzeźbą terenu, rozdzielającą północną (obszary wysoczyznowe o wysokościach względnych ok. 100 m n.p.m.) i południową część gminy (związaną z doliną Wisły, o wysokościach względnych ok. 40 m n.p.m.). Teren obniża się od północy w kierunku południowym, z największymi deniwelacjami ok. 30-40 m w strefie zboczowej Kotliny Toruńskiej, który objęto ochroną „Obszar strefy krawędziowej Kotliny Toruńskiej”.

Na terenie gminy Zławieś Wielka znajdują się niewielkie zasoby surowców naturalnych takich jak: ropy plejstoceny w miejscowości Toporzyska. Ponadto prowadzone od roku 1976 prace geologiczne wykazały złoża gliny ceramicznej, węgla kamiennego, ropy naftowej i gazu ziemnego oraz obfite pokłady żwiru. Szczególnym bogactwem naturalnym jest woda pitna ze wsi Cegielnik o bardzo wartościowym składzie.

W ujęciu hydrologicznym obszar gminy znajduje się w dorzeczu dolnej Wisły.

Klimat tego obszaru charakteryzuje się dużą zmiennością, spowodowaną ścieraniem się mas powietrza kontynentalnego i oceanicznego. W dużej mierze uwarunkowany on jest przede wszystkim położeniem geograficznym, co widać zwłaszcza na obszarze Kotliny

Toruńskiej, otwartej na wiatry zachodnie i wschodnie, w związku, z czym występuje tu silne przewietrzenie. Z kolei średnia temperatur w dolinie Wisły jest znacznie wyższa niż na otaczających ją wysoczyznach. Bezpośredni wpływ klimatyczny Wisły rozciąga się jednak tylko na tereny usytuowane w bliskim sąsiedztwie rzeki. Opady na terenie gminy wynoszą ok. 550-600 mm rocznie, a okres wegetacji trwa ok. 215 dni. Fauna i flora tego obszaru przedstawia się dosyć bogato, co wynika przede wszystkim z różnych warunków klimatycznych (mikroklimatycznych), urozmaiconej rzeźby terenu i odmiennych gatunków gleb. Również świat zwierzęcy na opisywanym terenie charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunkową, z wyraźną dominacją liczebną świata zwierząt bezkręgowych. Spotykane są rośliny i zwierzęta chronione.

Tak urozmaicone środowisko częściowo poddano ochronie w postaci obszarów chronionych, użytków ekologicznych i pomników przyrody. Ochronie podlegają także pozostałości parków podworskich. Ponadto przez teren gminy przebiega „Sieć Ekologiczna Natura 2000”.

Gleby obszaru gminy, wiążą się z budową geomorfologiczną. W części północnej dominują gleby brunatne i płowe zbudowane głównie z pisaków gliniastych, podścielonych gliną, zaś w obniżeniach wysoczyznowych – gleby bagienne. W części południowej dominują gleby bielicowe wytworzone na piaskach. W obrębie doliny Wisły spotykane są również gleby torfowe.

Taki układ gleb wpływa na charakter rolnictwa omawianego terenu. Użytki rolne na terenie gminy zajmują 11193 ha tj. 63% powierzchni gminy. Grunty leśne zajmują 4,4 tys. ha, pokryte lasami jest 4,3 tys. ha, w tym ponad 515 ha² stanowią lasy prywatne (wskaźnik lesistości 24,5%). Na terenie gminy jest 1211 gospodarstw rolnych o średniej wielkości 10 ha^a.

Wskaźnik podstawowy dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy Zławieś Wielka, przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 rok wynosi 598,74. Średni dochód na 1 mieszkańca gminy to 972zł powodując, że wyższy niż średnia 5 gmin wchodzących w skład powiatu toruńskiego oraz powiatu ogółem 914zł. Wydatki na 1 mieszkańca 1003 zł. W tym wypadku przewyższają one wydatki 6 z 10 gmin powiatu, jak i całego powiatu ogółem.

² GUS, 2006, ^a Powszechny Spis Rolny 2002

Tab.1. Bezrobotni oraz dochody i wydatki w gminach powiatu toruńskiego.

	Ludność	Bezrobotni zarejestrowani	Dochody na jednego mieszkańca	Wydatki na jednego mieszkańca
Powiat Toruński	80779	4626	914	933
Gmina Miejska Chełmża	15401	1282	820	830
Gmina Chełmża	10092	681	826	857
Gmina Czernikowo	8076	544	849	878
Gmina Lubicz	13957	596	961	1023
Gmina Łubianka	5320	261	1019	1026
Gmina Łysomice	7199	366	989	952
Gmina Obrowo	7898	338	907	941
Gmina Wielka Nieszawska	3161	130	1114	997
Gmina Zławieś Wielka	9675	428	972	1003

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

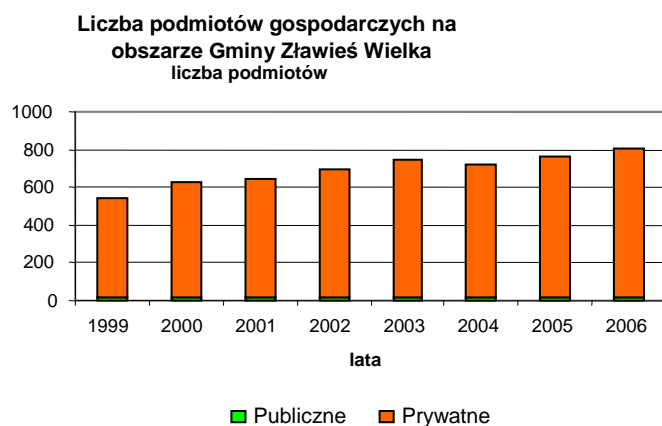
Największe wpływy do budżetu gminy pochodzi z podatków od nieruchomości, wpływów z usług oraz stanowi podatek od środków transportu.

Tab.2. Dochody własne gminy.

Dochody budżetów gmin	
Ogółem	22208789,59
Dochody własne budżetów gmin	
Razem	7614092,60
Podatek rolny	484167,10
Podatek od nieruchomości	1640566,34
Podatek od środków transportowych	70464,01
Wpływy z innych lokalnych opłat	0
Wpływy z opłaty skarbowej	28477,06
Podatek od czynności cywilnoprawnych	429205,40
Dochody z majątku gminy	220995,62
Wpływy z usług	934215,33
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	3413180,95
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	3362586
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	50594,95

Źródło: GUS, 2006

Na terenie gminy w ostatnich latach wyraźnie wzrasta ilość podmiotów gospodarczych, są to głównie podmioty prywatne. Podmiotów publicznych w ostatnim roku działało 14.

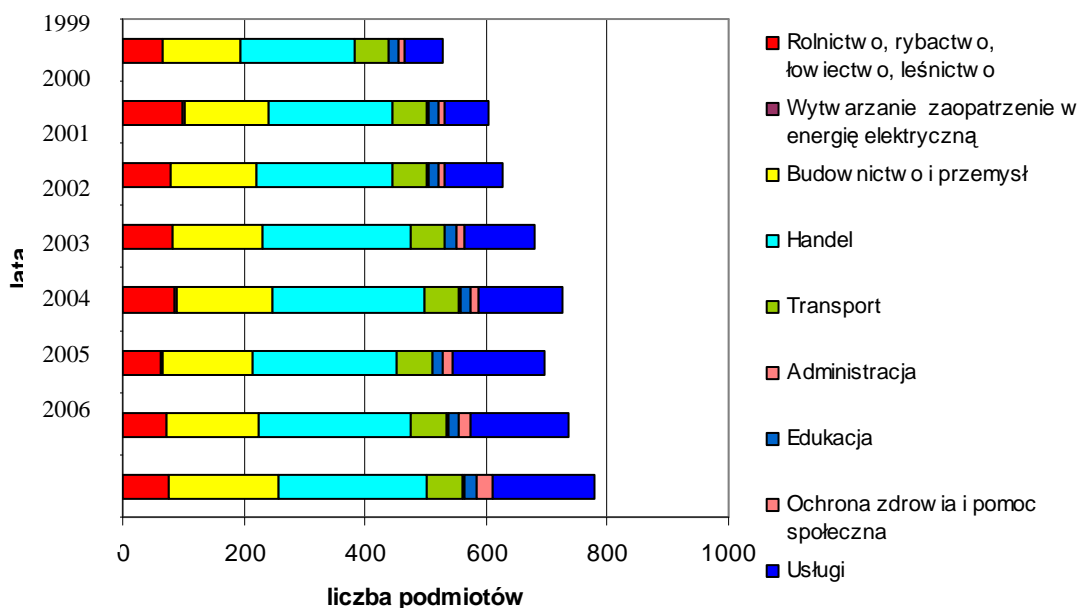

Wyk.1. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Zławieś Wielka
Źródło: GUS, 2006

W strukturze podmiotów ustalonej wg REGON wyraźnie dominują podmioty handlowe, budownictwo i przemysł oraz rolnictwo. Zauważalny jest wzrost liczby podmiotów związanych z usługami oraz ochroną zdrowia i pomocą społeczną.

Znikomy jest udział jednostek związanych z wytwarzaniem i zaopatrzeniem w energię elektryczną i administracją.

Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Żławieś Wielka

Wyk.2 Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Żławieś Wielka
Źródło: GUS, 2006

2.2. Zarys sytuacji społeczno-demograficznej

Skuteczna realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz samorządowa polityka społeczna zależy przede wszystkim od rozpoznania problemów ludnościowych i złożoności polityki ludnościowej.

Ustalenie zależności i powiązań polityki ludnościowej i polityki społecznej oraz przełożenie tych zależności na grunt lokalny pozwala dostrzec zmiany zachodzące w strukturze społecznej oraz poszukiwać najskuteczniejszych środków kształtowania tych zmian bądź ich łagodzenia.

Tab.3. Zmiany liczby ludności w gminie Żławieś Wielka

	1995	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba ludności ogółem	9588	9829	9949	10143	10376	10667	10986	11261	11361
Gęstość zaludnienia os/km²	54	55	56	57	60	60	62	63	64
Kobiety	4799	4934	5006	5113	5217	5361	5516	5650	5775
Mężczyźni	4789	4895	4943	5030	5159	5306	5470	5611	5732

Źródło: GUS

Tab.4. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego.

	Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego							
	1995	Dynamika zmian (1995=100%)	2000	Dynamika zmian (1995=100%)	2006	Dynamika zmian (1995=100%)	2007*	Dynamika zmian (1995=100%)
Miasto Chełmża	15424	100%	15376	99,7%	15265	99,0%	15229	98,7%
Gmina Chełmża	10250	100%	9462	92,3%	9605	93,7%	9474	92,4%
Gmina Czernikowo	8200	100%	8051	98,2%	8426	102,8%	8422	102,7%
Gmina Lubicz	13523	100%	13887	102,7%	16996	125,7%	17429	128,9%
Gmina Łubianka	5206	100%	5523	106,1%	5804	111,5%	5882	113,0%
Gmina Łysomice	7327	100%	7719	105,4%	8465	115,5%	8482	115,8%
Gmina Obrowo	7749	100%	8180	105,6%	10147	130,9%	10465	135,0%
Gmina Wielka Nieszawka	3068	100%	3365	109,7%	4029	131,3%	4091	133,3%
Gmina Żławieś Wilka	9588	100%	9949	103,8%	11507	120,0%	11589	120,9%
Powiat Toruński	80343	100%	81512	101,5%	90244	112,3%	91063	113,3%

Źródło: GUS *II kwartał 2007 r.

W ostatnich latach zauważalne w Polsce jest zjawisko suburbanizacji tzn. wyludnianie miast i zamieszkiwanie na obszarach wiejskich. Analizując zmiany ludnościowe w gminach powiatu toruńskiego można potwierdzić krajowe tendencje.

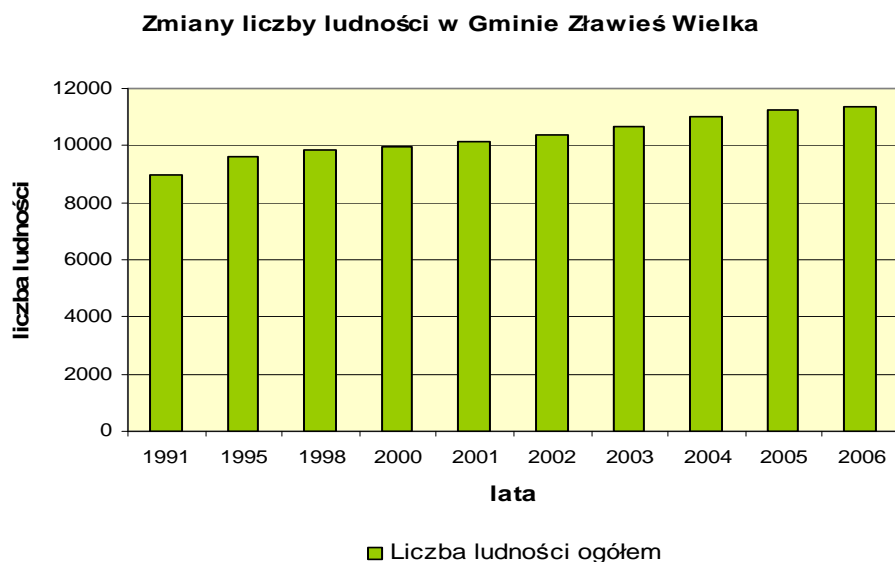
W granicach gminy Żławieś Wielka zamieszkuje obecnie ponad 11 tys. mieszkańców. Liczba ta od kilkunastu lat regularnie wzrasta, co spowodowane jest zapewne bliską odległością

Torunia. Dynamika wzrostu w ciągu ostatnich 12 lat wynosi 120%. Jest 4 pod względem dynamiki, wzrost ludności w gminach powiatu toruńskiego.

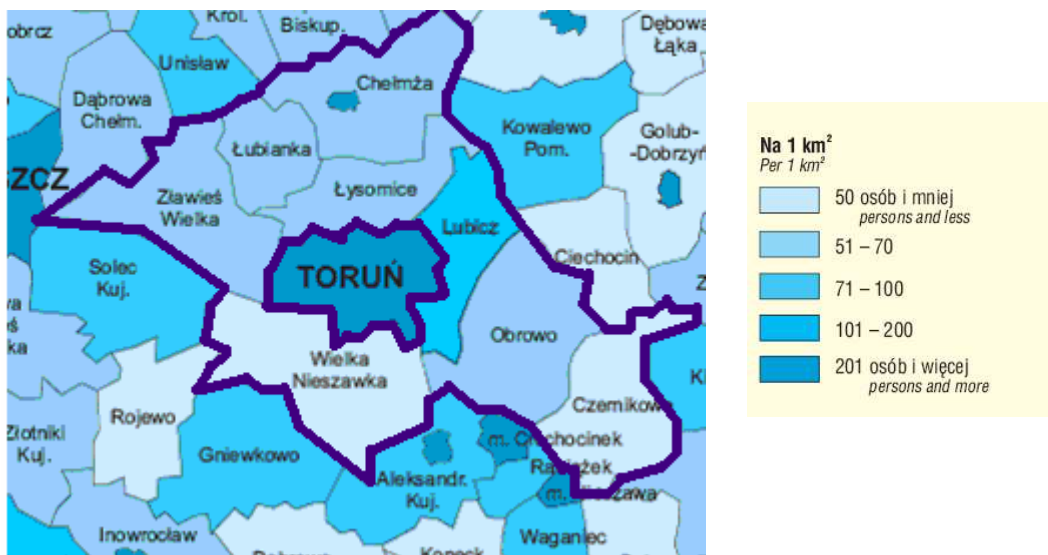
Gęstość zaludnienia terenu wzrasta wprost proporcjonalnie ze wzrostem liczby mieszkańców i obecnie wynosi ok. 64 osoby na km². W charakteryzowanym okresie zwiększyła się o 10 osób na km².

Wynika to w dużej mierze z tego, iż tereny podmiejskie są atrakcyjne pod względem ceny jak i jakości obszaru dla ludzi zmęczonych hałasem i pośpiechem życia w mieście.

Obszar gminy Zławieś jest dobrze połączony komunikacyjnie z przyległymi metropoliami oraz posiada bardzo bogate i urozmaicone środowisko przyrodnicze, które przyciąga nowych mieszkańców.

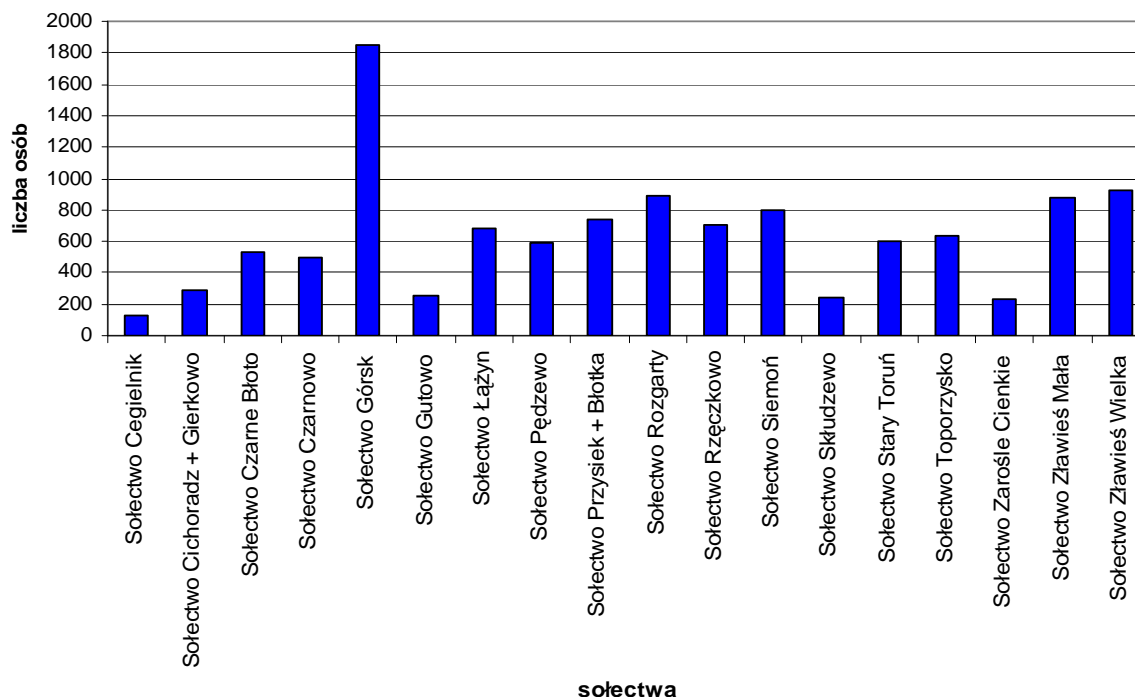
Wyk.3. Zmiany liczby ludności w gminie Zławieś Wielka
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wyk.4. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim

Źródło: opracowanie na podstawie rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2006

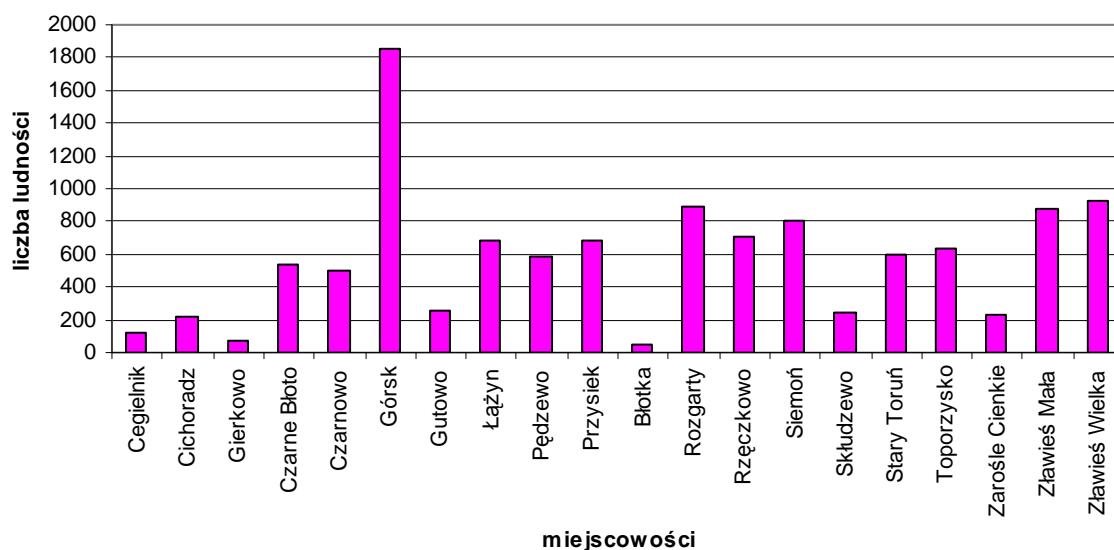
Mieszkańcy Gminy Żławieś Wielka według sołectw

Wyk.5. Liczba ludności gminy wg rozkładu na sołectwa.

Źródło: UG Żławieś Wielka

Mieszkańcy Gminy Zławieś Wielka według miejscowości

Wyk.6. Liczba ludności gminy wg rozkładu na miejscowości.

Źródło: UG Zławieś Wielka.

W układzie sołectw najwięcej ludności zamieszkuje sołectwo Górsk (1849 osób tj. 16 %), prawie o połowę mniej sołectwo Zławieś Wilka (927 os.), a następnie Rozgarty i Zławieś Mała. Do licznie zaludnionych należą także sołectwa: Siemoń, Przysiek + Błotka oraz Rzęczkowo (powyżej 700 mieszkańców).

Niewiele osób zamieszkuje sołectwa: Cegielnik, Zarośle Cienkie, Skłudzewo, Gutowo oraz Cichoradz + Gierkowo (liczba mieszkańców w tych sołectwach nie przekracza 300 mieszkańców, w sołectwie Cegielnik wynosi zaledwie 122 os.).

Miejscowości podobnie jak wspomniane wyżej sołectwa, różnicują się ilością mieszkańców od 50 osób w Błotkach, 72 osób w Gierkowie poprzez Rozgarty 892 os., Zławieś Małą 882 os. oraz Zławieś Wielką 927 os. do 1849 os. w Górsku.

Gminę charakteryzuje bardzo korzystny, wyrównany udział płci. Wskaźnik feminizacji od kilkunastu lat jest na poziomie 101 kobiet na 100 mężczyzn, maskulinizacji 99 mężczyzn na 100 kobiet (wskaźnik feminizacji jest to liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, zaś wskaźnik maskulinizacji jest to liczba mężczyzn na 100 kobiet). Wskaźnik feminizacji jest znacznie korzystniejszy w stosunku do kraju - 107 kobiet na 100 mężczyzn, województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet oraz powiatu toruńskiego 103 kobiety na 100 mężczyzn.

Liczba zawieranych małżeństw, świadcząca potencjalnie o wysokości wskaźnika urodzeń w przyszłości kształtowała się w latach 1995-2003 na poziomie 4,5-6,8 zawartych związków małżeńskich na 1000 mieszkańców. Liczba małżeństw posiada tendencję malejącą w całym kraju, jednak w gminie Zławieś Wielka nie jest ona zauważalna, mimo coraz bardziej powszechnej mody na związki nieformalne.

Tab. 5. Wybrane wskaźniki demograficzne społeczeństwa

	1995	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Współczynnik feminizacji gminy ZW	100	101	101	101	102	101	101	101	101
Powiat toruński	102	102	103	103	103	103	103	103	103
Województwo kujawsko-pomorskie	106	106	107	107	107	107	107	107	107
Małżeństwa na 1000 mieszkańców gminy ZW	5,5	6,8	6,1	5,9	5,8	5,2	4,5	5,1	6,1
Powiat toruński	5,6	6,1	6,2	5,7	5,2	5,6	4,8	5,6	6,3
Województwo kujawsko-pomorskie	5,7	5,7	5,8	5,3	5,1	5,1	5,0	5,6	6,2

Źródło: GUS

Na kształtowanie się struktury demograficznej w istotny sposób wpływa ruch naturalny ludności tzn. szereg zjawisk społeczno-demograficznych głównie urodzenia i zgonu, związanych bezpośrednio z procesami naturalnej, biologicznej reprodukcji społeczeństwa.

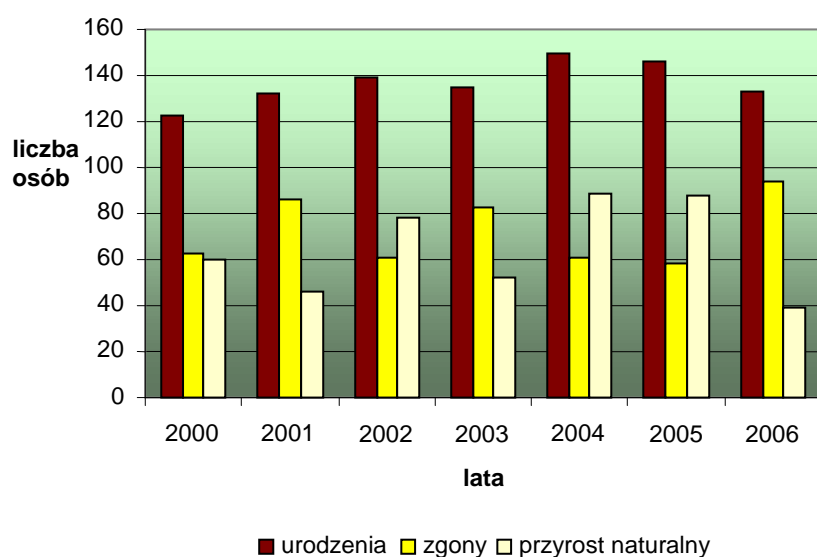
Tab.6. Ruch naturalny ludności

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
2000	12,5	6,4	6,1
2001	13,0	8,5	4,5
2002	13,4	5,9	7,5
2003	12,6	7,8	4,9
2004	13,6	5,5	8,1
2005	12,9	5,1	7,8
2006	11,6	8,2	3,4

Źródło: GUS

W gminie Zławieś Wielka liczba urodzeń od kilku lat wzrasta wraz ze wzrostem liczby mieszkańców. Wzrost ten jest jednak pozorny. Bardziej obiektywnym, w tym wypadku wskaźnikiem jest przeliczenie liczby urodzeń na 1000 osób. W ten sposób okazuje się, że liczba urodzeń przypadająca na 1000 mieszkańców gminy Zławieś Wielka, w ciągu ostatnich dwóch latach, spadła o 2‰. Wzrostowi uległ wskaźnik zgonów, w stosunku do ostatnich 2 lat wyniosło to 3‰.

Ruch naturalny w Gminie Zławieś Wielka w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Wyk.7. Ruch naturalny w gminie Zławieś Wielka
Źródło: GUS

Pomimo braku wątpliwości, co do spadku przyrostu naturalnego w gminie, nadal jest on obiecujący na tle kraju i rokuje przyszłość mieszkańców. Jeszcze w latach 2004- 2005 kształtował się na wysokości 89-88, w 2006 spadł do 39 tj. spadł z ok 8‰ do 3,4‰.

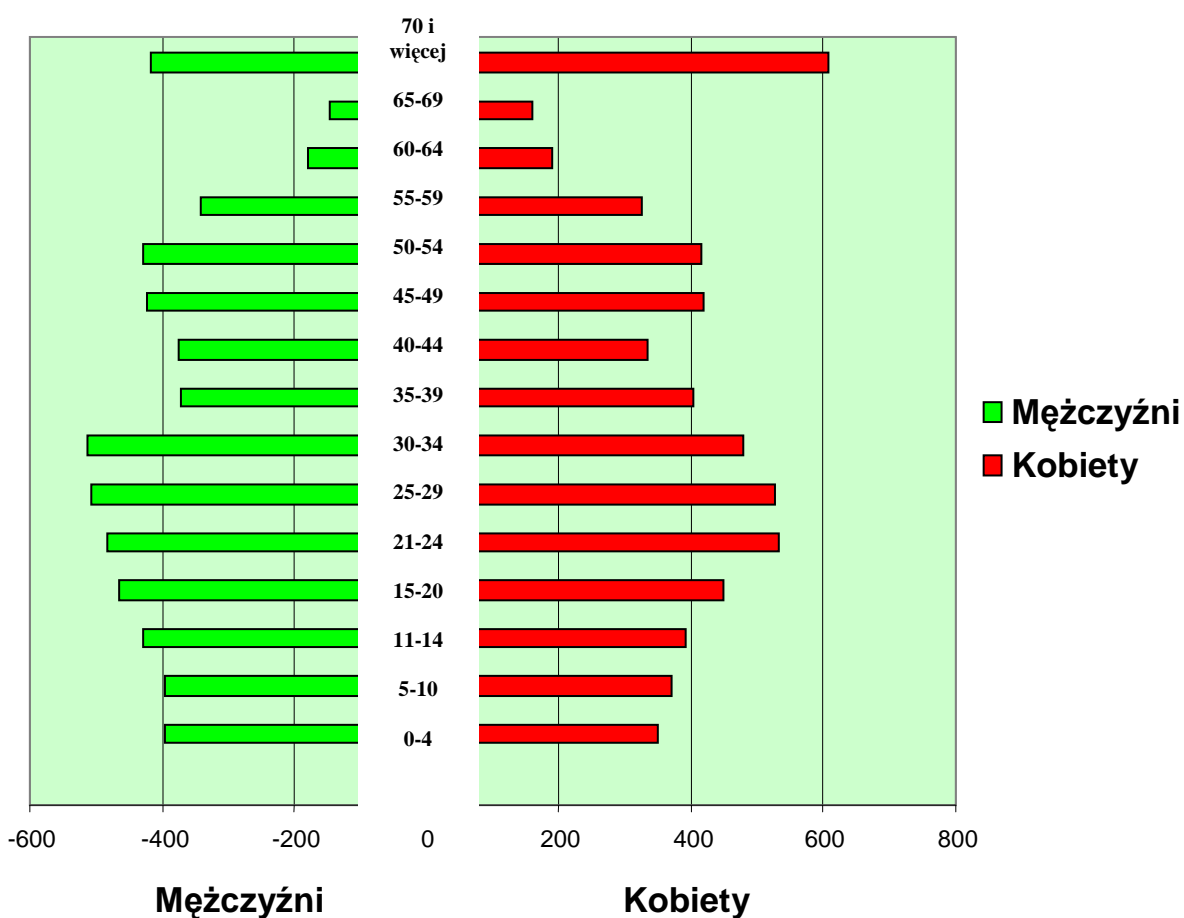
Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych.

Kształt piramidy wieku gminy jest w miarę pozytywny na tle kraju, wskazuje na zastępowalność pokoleń z wyraźnie zaznaczonymi okresami wyżów i niżów demograficznych. Roczniki z początku lat 90-tych wykazują dużą dysproporcję płci.

Przewaga kobiet jest spowodowana wojną oraz częściej zapadającymi na choroby oraz ulegającą wypadkom mężczyzną.

Prognozy na dalsze kształtowanie się struktury wieku nie są sprzyjające. Spadający przyrost naturalny może spowodować przejście do stanu stagnacyjnego piramidy wieku, powszechnego w krajach wysoko rozwiniętych.

Struktura wieku i płci mieszkańców Gminy Zławieś Wielka

Wyk.8. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Zławieś Wielka
Źródło: GUS

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli je na trzy grupy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

W gminie Zławieś Wielka zauważalny jest wyraźny wzrost osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym i mniej więcej utrzymującym się na stałym poziomie odsetku osób w wieku poprodukcyjnym.

Zjawisko to pojawiało się w połowie lat 90-tych ubiegłego wieku i jest wynikiem m.in. wyżów i niżów demograficznych wpływających na strukturę urodzeń w danym okresie oraz zmiany struktury rodziny.

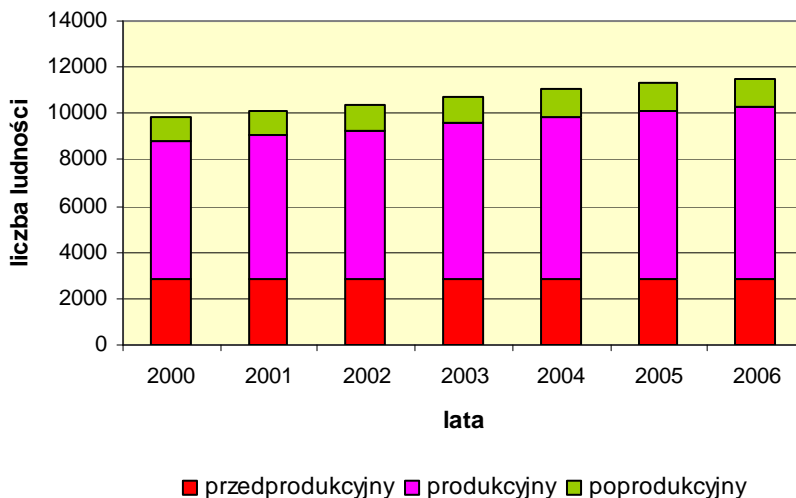
Tab.7. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego grup wiekowych w % ludności ogółem dla gminy Zławieś Wielka w 2006 roku

Grupy wiekowe	Udział procentowy w ogóle ludności						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ludność w wieku przedprodukcyjnym w %	29,0	28,5	27,5	26,7	26,0	25,4	24,9
Ludność w wieku produkcyjnym w %	60,2	60,9	62,0	63,0	63,6	64,1	64,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym w %	10,8	10,7	10,5	10,3	10,4	10,5	10,6

Źródło: GUS

Wejście na początku lat 90-tych w okres rozrodczy roczników z niżu demograficznego, będącego echem „niżu wojennego” oraz zmiana modelu rodziny na „2+1” spowodowało zmniejszenie liczby noworodków w tym okresie. W grupę osób produkcyjnych weszły roczniki wyżowe z lat 50, co spowodowało wzrost tej grupy i zmiana dysproporcji grup ekonomicznych. Obecnie w okresie rozrodczym są osoby z wyżu demograficznego z początku lat 80, w związku z tym zakłada się, że liczba urodzeń wzrośnie, co można zauważyć w statystykach ostatniego roku.

Zmiany liczby i struktury wieku ludności Gminy Zławieś Wielka

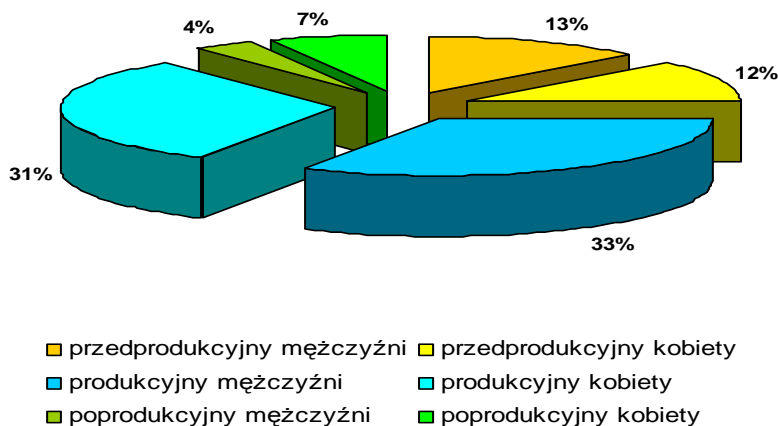

Wyk.9. Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców gminy Zławieś Wielka.

Źródło: GUS.

W strukturze płci grup ekonomicznych widoczna jest znaczna przewaga chłopców nad dziewczynkami w wieku przedprodukcyjnym, niewielkie odwrócenie w grupie produkcyjnej i zdecydowaną przewagę kobiet, wśród osób w wieku poprodukcyjnym, na co wcześniej wskazywała „piramida wieku i płci”.

Struktura ekonomicznych grup wieku według płci

Wyk.10. Struktura ekonomicznych grup wieku wg płci dla mieszkańców gminy Zławieś Wielka.

Źródło: GUS.

Ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na ludność w wieku produkcyjnym jest coraz mniejsza. Wynika to głównie z faktu zmniejszania się osób w wieku przedprodukcyjnym. Za kilka lat, gdy w okres produkcyjny wejdą osoby z obecnego okresu produkcyjnego, a w poprodukcyjny osoby z obecnego produkcyjnego struktura ta zupełnie zmieni kształt.

Zjawisko to jest niekorzystne w dłuższej perspektywie czasu. Malejąca grupa osób w wieku przedprodukcyjnym nie przyniesie znacznego zabezpieczenia emerytalnego dla zwiększającej się znacznie liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Oczekiwania mieszkańców gminy Zławies Wielka będą wówczas inne niż obecnie, a dotyczyć będą zabezpieczenia szerokiego katalogu usług socjalnych dla przyszłych emerytów.

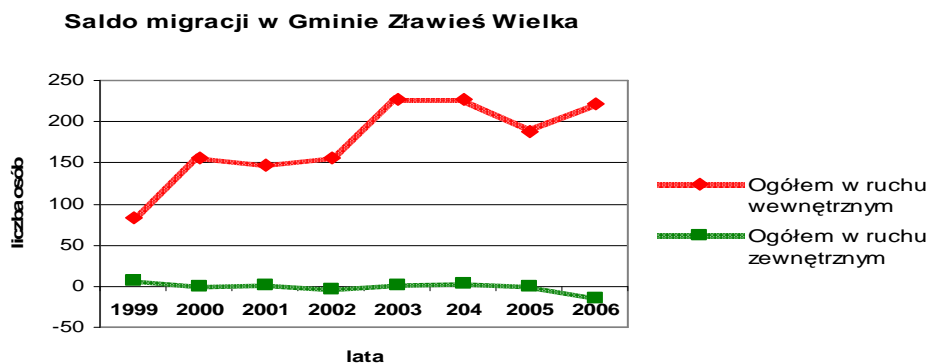
Wyk.11. Wskaźnik obciążenia demograficznego.
Źródło: GUS.

Tab.8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2000-2006.

Grupy wiekowe	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,0	56,1	57,2	58,6	61,4	64,3	66,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	42,3	41,3	39,7	38,5	38,2	37,5	37,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	16,4	16,4	16,3	16,3	17,0	17,5	17,9

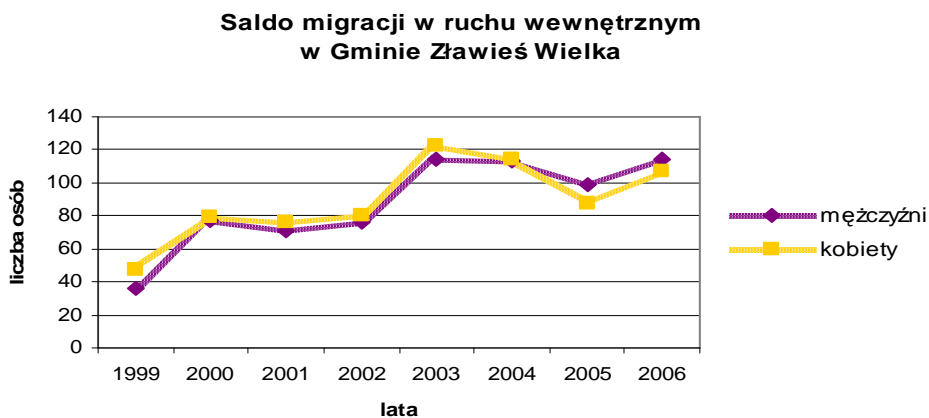
Źródło: GUS.

W ujęciu regionalnym o wzroście liczby ludności decyduje, oprócz przyrostu naturalnego, także przyrost migracyjny. W niniejszej strategii przeanalizowano zmiany salda migracji w przeciągu kilku ostatnich lat.

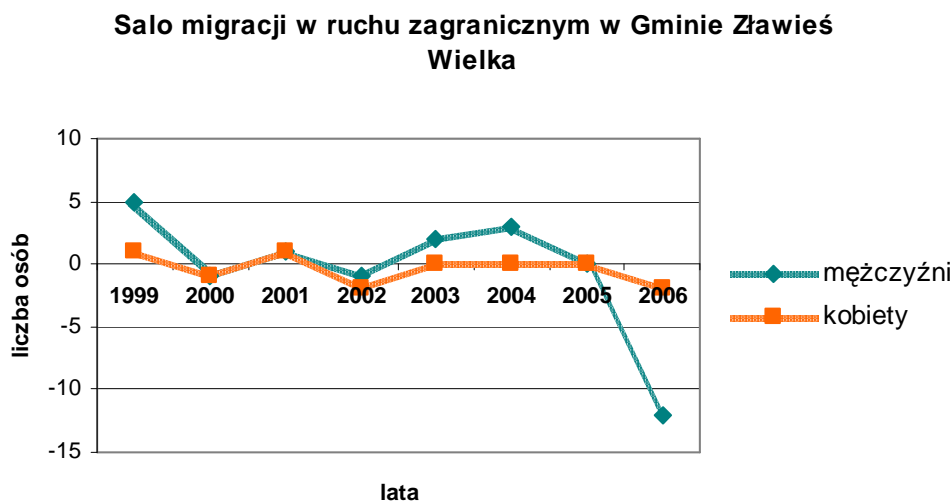
Wyk.12. Saldo migracji w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: GUS.

Saldo migracji to różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie. Na terenie gminy Zławieś, saldo migracji zmienia się dynamicznie. Widoczny jest duży napływ ludności na charakteryzowany teren. Wpływ na to ma zapewne wspomniana wcześniej, bliskość Torunia, dogodne powiązania komunikacyjne i czyste powietrze, co powoduje powolne przekształcanie gminy Zławieś Wielka w „sypialnię” tego miasta, niekoniecznie w złego tego słowa znaczeniu.

Wyk.13. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: GUS.

Struktura płci napływu w ostatnim czasie uległa niewielkim zmianom. Do roku 2003 do gminy przybyło więcej kobiet, w 2004 udział płci był zbliżony, a od 2005 roku dominują mężczyźni.

Wyk. 14. Saldo migracji w ruchu zagranicznym w gminie Żławieś Wielka.
Źródło: GUS.

W ujęciu migracji zagranicznych, ruch jest niewielki. Widoczne zmiany nastąpiły w ostatnim roku analizy, na co wpływ miało zapewne otwarcie granic dla Polaków przez niektóre kraje Unii Europejskiej. W gminie ubyło zwłaszcza mężczyzn. Prognozy wskazują, że liczba emigrantów z tego obszaru, w najbliższym czasie może wzrastać.

Cechą charakteryzującą mieszkańców danego regionu i ważną w procesie rozwoju gospodarczego jest poziom wykształcenia mieszkańców. Od poziomu wykształcenia mieszkańców danego obszaru zależy głównie wielkość bezrobocia na jej obszarze.

Ponieważ brakuje aktualnych danych dotyczących wykształcenia mieszkańców przedstawiono wyniki Spisu Powszechnego z 2002 roku.

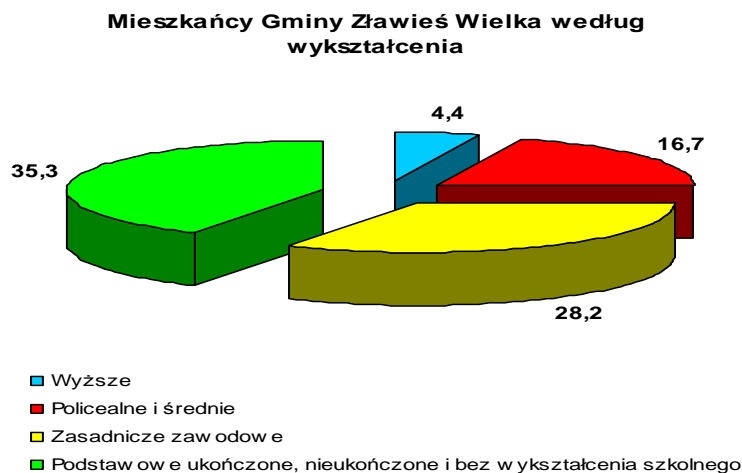
Tab.9. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Zławieś Wielka.

Wykształcenie	Liczba osób			Udział procentowy		
	ogółem	m	k	ogółem	m	k
Ogółem	8226	4029	4197	100	49,0	51,0
Wyższe	424	179	245	4,4	42,2	57,8
Policealne i średnie	1626	685	941	16,7	42,1	57,9
Zasadnicze zawodowe	2746	1643	1103	28,2	59,8	40,2
Podstawowe ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	3430	1522	1908	35,3	44,4	55,6

Źródło: GUS 2002

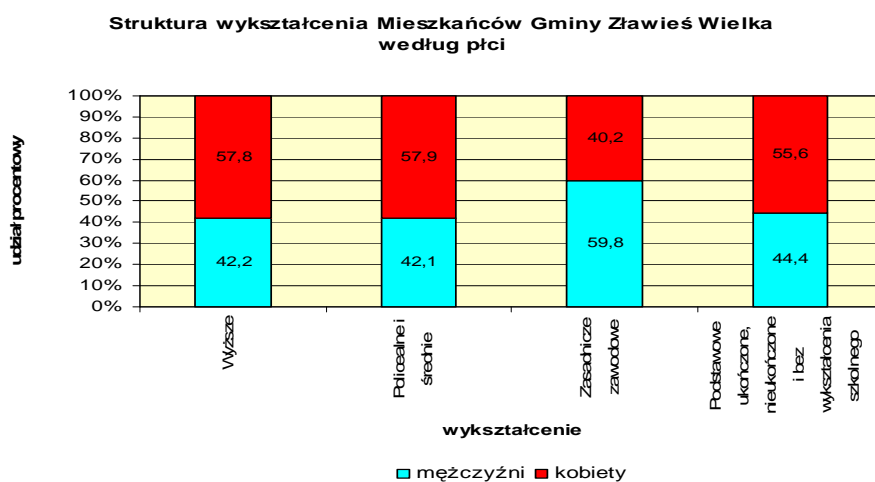
W ujęciu z 2002 roku mieszkańcy gminy charakteryzowali się niskim poziomem wykształcenia. Wg relacji mieszkańców i władz wskaźniki te uległy poprawie w ostatnich latach.

Osób z wykształceniem wyższym w 2002 roku było zaledwie 4,4% (tj. 424 osoby) natomiast w kraju wskaźnik ten wynosił około 10,2% (na podstawie danych GUS 2002 NSP), a w województwie kujawsko-pomorskim 7%. Wykształcenie średnie posiadało 16,7%, a zasadnicze zawodowe 28,2% ogółu. Przeważająca grupa ludności gminy posiadała wykształcenie podstawowe ukończone lub nieukończone – 35,3%.

Wyk.15. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Żławieś Wielka
Źródło: GUS

Ogólnie lepiej wykształcone w Żławieś były kobiety, stanowiły 43,2% wśród osób z wykształceniem wyższym i 57,8% wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim. Należy jednak zauważyć, że przeważały one także w grupie z wykształceniem podstawowym ukończonym i nieukończonym 55,6% (taki poziom wykształcenie występował w starszych grupach wiekowych). Wśród mężczyzn najwięcej było z wykształceniem zawodowym - 59,8%.

Wyk.16. Struktura wykształcenia mieszkańców wg płci w gminie Żławieś Wielka
Źródło: GUS

Na tle gmin powiatu toruńskiego procent osób z wykształceniem wyższym, w gminie Zławieś Wielka, w stosunku do liczby mieszkańców był dobry 4,3%, wyższy od średniej dla powiatu 3,8%. Tylko dwie gminy miały ten wskaźnik wyższy tj. Lubicz i Wielka Nieszawka.

Tab.10. Liczba osób z wykształceniem wyższym w gminach powiatu toruńskiego.

Gminy powiatu toruńskiego	Liczba osób z wykształceniem wyższym		
	Ogółem	% w stosunku do liczby mieszkańców	% osób z wykształceniem wyższym w powiecie
Miasto Chełmża	571	3,6%	19,8%
Gmina Chełmża	181	2,0%	6,3%
Gmina Czernikowo	217	2,9%	7,5%
Gmina Lubicz	662	4,6%	22,9%
Gmina Łubianka	137	3,1%	4,7%
Gmina Łysomice	299	4,0%	10,4%
Gmina Obrowo	225	2,8%	7,8%
Gmina Wielka Nieszawka	170	4,7%	5,9%
Gmina Zławieś Wielka	424	4,3%	14,7%
Powiat toruński	2886	3,8%	100%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy przyczyniał się do mniejszych szans na znalezienie dobrze płatnej pracy oraz do występowania wysokiej stopy bezrobocia w gminie, i odwrotnie: małe szanse znalezienia pracy i wysoka stopa bezrobocia spowodowały, że niska była motywacja do podnoszenia kwalifikacji i wykształcenia w gminie. Wspomniano wcześniej, wzrost ludności z wyższym wykształceniem stanowi dobrą perspektywę dla dalszego rozwoju gminy.

2.3. Gmina jako organ prowadzący

Gmina jako organ nadrzędny zajmuje się nadzorowaniem, rozpoznawaniem potrzeb i dofinansowaniem oraz współpracą z jednostkami odpowiedzialnymi za rozwój społeczny, na jej terenie. Należą do nich zarówno jednostki edukacyjne, kulturalne, pomoc społeczna, zdrowie, bezpieczeństwo, stowarzyszenia oraz fundacje i itd.

Są to zadania obszerne i bardzo kosztowne, pochłaniające od wielu lat znaczące środki budżetowe. Dlatego realizowane są w sposób zaplanowany z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej i możliwości finansowych gminy.

2.3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Organizatorem i realizatorem pomocy społecznej na terenie Gminy Zławieś Wielka i dla jej mieszkańców jest w głównej mierze Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który posiada największe i najpełniejsze rozeznanie w zakresie potrzeb społecznych osób i rodzin. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika z ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 15 kwietnia 2004 r., Nr 64, poz. 593, ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi zatrudnia 7 osób w tym kierownika i 3 pracowników socjalnych: starszy specjalista pracy socjalnej działająca w rejonie Górsk, starszy specjalista pracy socjalnej działające w rejonie Rzęczkowo, starszy pracownik socjalny działająca w rejonie Zławieś Wielka oraz Referenta ds. świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych, Młodszego Referent ds. świadczeń rodzinnych i Młodszego Referent ds. zaliczki alimentacyjnej i dodatków mieszkaniowych (zgodnie z Art. 116. pkt 1. ustawy z 12.03.2007 r. - Pracownikiem socjalnym może być osoba, która posiada dyplom uzyskania tytułu zawodowego w zawodzie pracownik socjalny, dyplom wyższej szkoły zawodowej o specjalności praca socjalna lub ukończone studia wyższe o specjalności praca socjalna na jednym z kierunków: pedagogika, politologia, psychologia, socjologia lub

nauki o rodzinie). Liczba pracowników wynika z ustawy o ilości pracowników socjalnych przypadających na liczbę mieszkańców (art. 110 pkt 11. ustawy z 12.03.2004 r. - Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników).

Przedmiotem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Podstawowe formy pomocy społecznej to: pomoc środowiskowa polegająca na udzielaniu świadczeń osobom zakwalifikowanym do pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania i pomoc instytucjonalna - świadczona w stacjonarnych placówkach opiekuńczych.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej należy:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
13. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
14. dożywianie dzieci;
15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Oprócz zadań własnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej spełnia zadania zlecone przez administrację rządową:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

2.3.2. Gminne Komisje (Do Spraw Obywatelskich, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Spawami obywateli zajmują się na terenie Gminy Żławieś Wielka m.in. Komisja do Spraw Obywatelskich, Oświaty i Rolnictwa oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja do Spraw Obywatelskich, Oświaty i Rolnictwa funkcjonuje w strukturze Rady Gminy. Do zakresu działań komisji należą sprawy: obywatelskie, oświata, zdrowia, kultury i sportu, samorządów mieszkańców wsi, rolnictwa, gospodarki żywnościowej, opieki społecznej. W skład osobowy komisji wchodzi przewodniczący i 5 członków.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żłejwsi Wielkiej została powołana na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Jej członkowie osób spotykają się na comiesięcznych zebraniach. Działanie komisji jest oparte na realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi część strategii integracji polityki społecznej, która jest uchwalana, co roku przez Radę Gminy.

Do zadań Komisji należy m.in. rozpoznawanie problemów alkoholowych i problemów narkomanii na terenie gminy oraz zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych, w tym szczególnie związanych z przemocą domową.

Działania rozpoczynane są od rozpatrywania wniosków dotyczących problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców. Zadaniem komisji jest także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Komisja wykonuje ponadto ekspertyzy dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy.

Dwa razy w miesiącu zbiera się zespół interwencyjno-motywacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i od narkotyków. Zespół ten ma charakter punktu pierwszego kontaktu osób zgłaszających istnienie sytuacji kryzysowych związanych z nadużyciami środków psychoaktywnych. Komisja stara się pomagać rodzinom osób uzależnionych poprzez pomoc

psychospołeczną i prawną oraz poprzez kierowanie na leczenie czy też na spotkania grupy anonimowych alkoholików.

W celu interwencji na rzecz osób dotkniętych przemocą domową GKRPA współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Posterunkiem Policji w Złejwsi Wielkiej, Sądem Rodzinnym oraz kuratorami sądowymi.

2.3.3. Gminny Ośrodek Zdrowia

Opiekę zdrowotną w gminie na poziomie podstawowym pełni Gminny Ośrodek Zdrowia, jako Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Złejwsi Wielkiej, Górsku i Rzęczkowie. Swoją działalność opiera on o ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z 1991 r. z późn. zmianami). Łącznie w ośrodku zatrudnionych jest 18 osób, w tym 2 pracowników gospodarczych i 16 osób personelu medycznego. Zakład wyposażony jest w sprzęt techniczny i medyczny, co pozwala na jego właściwe funkcjonowanie oraz zawarcia kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Dodatkowo ośrodek posiada aparat rentgenowski oraz aparat USG. Część aparatury oraz pomieszczenia wymagają remontu. Budynki ośrodka we wszystkich trzech miejscowościach mają podjazdy, nie posiadają natomiast pomieszczeń sanitarnych przygotowanych dla osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy mają do dyspozycji 2 apteki: Aptekę w Złejwsi Wielkiej i Aptekę w Górsku.

2.3.4. Gminny Ośrodek Kultury

Ośrodkiem życia kulturalnego jest w Złejwsi Wielkiej jest Gminny Ośrodek Kultury znajdujący się w Złejwsi Małej przy ul. Topolowej 6. Ośrodek stanowi miejsce spotkań i uroczystości gminnych. Ponadto w ramach działalności GOK-u, dzieci i młodzież zamieszkała w gminie Zławies Wielka może rozwijać swój talent na:

- zajęciach muzycznych (nauka gry na instrumentach – gitara, keyboard, zajęcia wokalne): pod przewodnictwem instruktora - Krzysztofa Kędzierskiego (środa: 16.00 - 19.00 i czwartek: 16.00 - 19.00),

- zajęciach plastycznych: pod nadzorem instruktora - Alicji Żelazek (wtorek: 17.15 – 19.15 (grupa dzieci młodszych), środa: 16.30 – 19.30 (młodzież starsza), czwartek: 16.30 – 18.30 (przygotowywanie wystaw i dekoracji)),

- zajęciach rekreacyjno – sportowych.

Bardzo często organizowane są różnego rodzaju konkursy plastyczne, przeglądy zespołów muzycznych, czy konkursy literackie.

Do dyspozycji dzieci i młodzieży są: stół bilardowy, stoły pingpongowe, piłkarzyki oraz zestaw do odbioru TV SAT Canal +. Od września do października oraz od kwietnia do czerwca odbywają się rozgrywki Gminnej Piłkarskiej Ligi Szóstek, w której biorą udział uczniowie ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Ponadto GOK oferuje wynajem sali widowiskowej na imprezy okolicznościowe (wesela, stypy, szkolenia, konkursy itp.)

2.3.5. Placówki Oświatowe

Szkoła uczy twórczego i krytycznego myślenia, pomaga zrozumieć świat i rozwiązywać realne problemy. Ponadto jest ważnym miejscem dla działań wychowawczych i profilaktycznych.

Zapotrzebowanie w zakresie edukacji na terenie gminy Zławies wielka spełniają 3 zespoły szkół, 3 szkoły podstawowe oraz przedszkole gminne: Zespół Szkół w Złejwsi Wielkiej; Zespół Szkół w Rzęczkowie; Zespół Szkół w Górsku; Szkoła Podstawowa w Przysieku; Szkoła Podstawowa w Łążynie; Szkoła Podstawowa w Siemoniu oraz Gminne Przedszkole w Złejwsi Małej.

We wszystkich placówkach są sale komputerowe z dostępem do Internetu. Ponadto poszczególne jednostki wyposażone są w obiekty sportowe: hale z trybunami, siłownie, kompleksy boisk sportowych (bieżnia, boisko do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, piłki ręcznej, kort tenisowy, tor do speed rowerów) i stoły tenisowe dostępne w czasie przerw lekcyjnych.

Edukacja powinna być mocno i bezpośrednio związana z rozwojem wsi. Jej zadaniem jest już nie tylko ogólne szerzenie oświaty, lecz przygotowanie mieszkańców wsi do zarabiania na wiedzy, umiejętnościach i emocjach, dlatego szkoły z terenu gminy aktywnie uczestniczą w

jej życiu społecznym, przygotowując jednocześnie swoich wychowanków do odnalezienia swojej roli w społeczeństwie.

Podkreślając, wspomniana wcześniej, rolę szkoły jako ośrodka kultury, sportu i rekreacji gmina wspomaga organizowanie licznych konkursów, zawodów sportowych, imprez kulturalnych różnego rodzaju.

Gmina Zławieś Wielka otrzymała dotację w wysokości **25.197,03 zł** (70% wartości zadania) na realizację projektu: **Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży objętych Rządowym programem wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w 2007r. „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”**, finansowanego ze środków budżetu państwa. W projekcie biorą udział wszystkie szkoły z terenu gminy. Program zakładał realizację zajęć dydaktyczno – wyrównawczych: język polski i matematyka oraz zajęć rozwijających wiedzę i umiejętności, tj: zajęcia ekologiczno-przyrodnicze, matematyczno-fizyczne, artystyczne oraz zajęcia z zakresu przedsiębiorczości. Program był realizowany od września 2007 do grudnia 2007r.

2.3.6. Gminne Biblioteki Publiczne

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury.

W gminie Zławieś Wielka działa 1 Gminna Biblioteka w Złejwsi Wielkiej oraz dwie filie w Złejwsi Małej i w Rzęczkowie. Instytucja cieszy się dużym zainteresowaniem młodzieży i dorosłych. Zatrudnionych jest w nich 3 pracowników. Biblioteka ogółem posiada księgozbiór liczący 39107 woluminów (stan na 31.12.2006r.). Ponadto oferuje bezpłatny dostęp do Internetu - dzięki programowi "IKONA" realizowanemu przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji RP wyposażona jest w sześć ogólnodostępnych komputerów (Zławieś Wielka, Zławieś Mała). Dodatkowo filia w Rzęczkowie dysponuje jednym komputerem, niesyty niewyposażonym w w/w program. Instytucja w Złejwsi znajduje się w budynku wymagającym kapitalnego remontu. Głównym problemem są także warunki lokalowe (60m²) i wynikający z nich brak miejsca na właściwe przechowywanie woluminów oraz czytelnię (wydzielono jedynie kącik czytelniczy).

Na terenie gminy biblioteki funkcjonują także w szkołach, pełniąc funkcję głównej interdyscyplinarnej pracowni, w których uczniowie pod kierunkiem nauczycieli i indywidualnie uczą się zdobywać wiedzę.

2.4. Jednostki wspierające system

Działania Gminy wspomagają organizacje pozarządowe, które aktywnie włączają się w rozwiązywanie problemów społecznych i świadczą pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz osobom wykluczonym. Organizacje pozarządowe prowadzą jednak działalność wycinkową, dotyczącą głównych pól swojej działalności.

2.4.1 Organizacje pozarządowe

Aktywna działalność organizacji pozarządowych prowadzących określoną przez ustawę działalność pożytku publicznego, czyli działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych, jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego a także ważnym elementem aktywizującym społeczność lokalną, w tym społeczność gminy Zławieś Wielka.

Istotne znaczenie dla ich funkcjonowania ma także wymiana doświadczeń między organizacjami oraz współpraca z samorządem gminnym.

Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie”

Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie” to stowarzyszenie powołane w z inicjatywy władz samorządowych, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych z trzech podtoruńskich gmin: Zławieś Wielka, Wielka Nieszawka i Lubicz. Podstawowy cel tej organizacji to poprawa jakości życia ich mieszkańców.

Atutem Podgrodzia Toruńskiego jest nie tylko położenie, ale przede wszystkim walory krajobrazowo-przyrodnicze. Określają one kierunki rozwoju i rodzaj aktywności ekonomicznej.

Celem Stowarzyszenia jest podejmowanie wszechstronnych działań zmierzających do wspierania integracji społeczności lokalnych z Unią Europejską, przyspieszenia przemian w środowisku wiejskim i małych miast, zwłaszcza działań w zakresie oświaty obywatelskiej poprzez: doradztwo, działalność naukową, naukowo-techniczną, wydawniczą, szkoleniową, działań na rzecz rozwoju produkcji rolniczej i rynku rolnego, ochrony środowiska naturalnego oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania, wspieranie idei samorządu lokalnego, Wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju ekonomicznego i społecznego gmin, w zakresie:

- a) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi,
- b) rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności,
- c) edukacji ekologicznej, aktywności proekologicznej mieszkańców oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- d) rozwoju dialogu społecznego,
- e) rozwoju edukacji w oparciu o zasadę kształcenia ustawicznego, w tym edukacji obywatelskiej,
- f) upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz zasady równych szans kobiet i mężczyzn,
- g) upowszechniania kultury fizycznej i sportu na obszarach wiejskich;
- h) wspieranie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy międzynarodowej na poziomie lokalnym.

1. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą polegającą na prowadzeniu działalności wydawniczej, poligraficznej, turystycznej, finansowej, doradztwie w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania, organizacji targów i wystaw, działalności związanej ze sportem, działalności rekreacyjnej, usługowej, rachunkowo-księgowej, edukacyjnej w zakresie kształcenia ustawicznego dorosłych, działalności organizacji członkowskich, działalności rozrywkowej,.

2. Stowarzyszenie w zakresie oświaty, nauki i techniki prowadzi działalność statutową także wśród młodzieży.

Fundacja Piękniejszego Świata w Skłudzewie

Fundacja Piękniejszego Świata w Skłudzewie została założona w 1989 roku przez artystów pedagogów Danutę Sowińską- Warmbier, Leszka Warmbiera, Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych S.A, Geofizykę –Toruń spółka z o.o., Skarb Państwa oraz Urząd Gminy

Zławieś Wielka. Powołano ją w celu zachowania cenne przeszłości i tradycji, wzbogacenia wartości dzisiejszych i tworzenia piękniejszej przyszłości. Fundacja prowadzi edukację plastyczną dzieci, młodzieży i dorosłych, w pracowniach i galeriach zespołu pałacowo-parkowego, w amfiteatrze nad wodą, w parku, na łąkach i w lesie. Główne kierunki aktywności skupiają się wokół czterech równolegle realizowanych programów zasadniczych: Program "Ocalić przeszłość", Program "Krajobraz", Program "Edukacja plastyczna", Program "Działania interdyscyplinarne".

Fundacja urzędu:

- o plenery plastyczne jedno- i wielodniowe,
- o akcje plastyczne,
- o wystawy,
- o koncerty i spektakle,
- o spotkania rekreacyjne przy ognisku,
- o warsztaty plastyczne dla nauczycieli, itp.

2.4.2. Inne

Na obszarze gminy Zławieś Wielka działa kilka formacji nieposiadających statusu prawnego, są to m.in. Klub Seniora, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Wędkarskie, kluby sportowe oraz organizacje kościelne takie jak: koła różańcowe, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich i Akcja Katolicka oraz Klub Anonimowych Alkoholików.

Ponadto funkcjonują stowarzyszenia zarejestrowane w Sądzie Rejonowym, takie jak m.in.:

- Stowarzyszenie Producentów żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland” w Przysieku reprezentowanie interesów producentów i przetwórców żywności ekologicznej, zatwierdzanie kryteriów rolnictwa ekologicznego, atestacja gospodarstw i przetwórnicy spełniających kryteria „Ekoland”.
- Stowarzyszenie Budowy Domków Jednorodzinnych w Przysieku współdziałanie z Radą i Zarządem Gminy oraz właścicielem działek przyległych do obszaru stanowiącego własność członków Stowarzyszenia,

- Stowarzyszenie „Agni” w Górsku, propagowanie i rozwijanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających remontowi i rozbudowie Ośrodka Wychowawczego „Moja Rodzina”.
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi Aktywnej wszechstronny rozwój wsi,
- Stowarzyszenie Hodowców i Producentów Drobiu w Złejwsi Małej
- Stowarzyszenie Chiropraktycy Polscy w Przysieku rozpowszechnianie i stosowanie zdobyczy naukowych, w szczególności w zakresie chiropraktyki i szerzenie postępu w tej dziedzinie,
- Stowarzyszenie Wspierania Dzieci i Młodzieży Uzdolnionej „TALENT” w Czarnych Błotach -edukacja i rozwój amatorskiego ruchu artystycznego,
- Stowarzyszenie „NASZA GMINA” w Złejwsi Wielkiej wydawanie gazet,
- Stowarzyszenie „PROMYK NADZIEI” w Złejwsi Małej współczesności lokalnej zasad poszanowania praw osób niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Razem dla Przyszłości” aktywizowanie i integrowanie środowisk lokalnych.

Tak liczba stowarzyszeń stwarza w gminie świadczy o aktywności społecznej mieszkańców oraz o potencjał na kumulację środków z funduszy UE.

3. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

3.1. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Bezrobocie prowadzi do zbiorowego niepokoju - narusza poczucie bezpieczeństwa całych zbiorowości, poczucie własnej wartości, wprowadza elementy psychodegradacji. Jest wyjątkowo „bolesne” i dotkliwie dla jednostki i rodziny, w której występuje. Długotrwałe bezrobocie powoduje izolację społeczną, poważne zmiany w psychice. Stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szanse na znalezienie pracy, powoduje degradację materialną

i społeczną jednostek dotkniętych tym problemem i ich rodzin, co z kolei prowadzi do społecznego wykluczenia. Bezrobocie wywołuje najgorsze skutki społeczne wobec ludzi młodych, dopiero wkraczających w dorosłe życie zawodowe.

Tab.11 Udział osób bezrobotnych w gminie Złejwsi Wielkiej w ogólnej liczbie mieszkańców

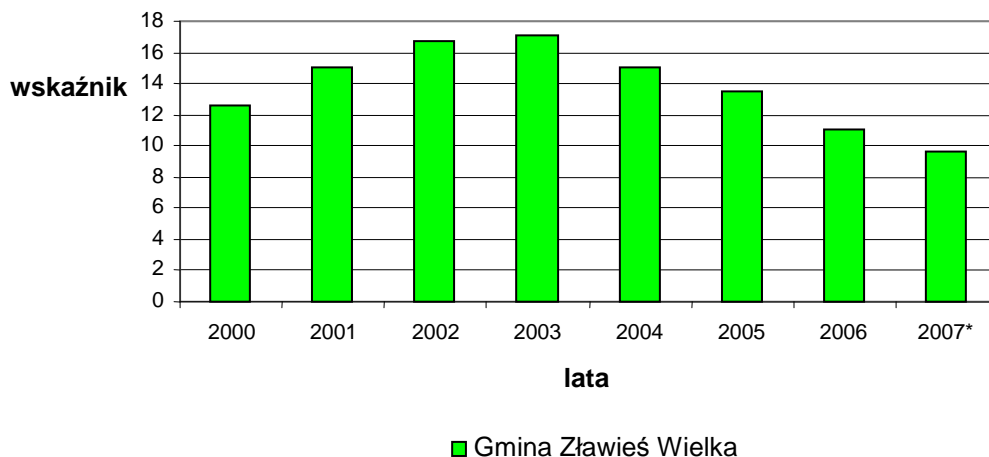
Lata	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych	
		ogółem	%
2000	9949	750	7,5
2001	10143	927	9,1
2002	10376	1069	10,3
2003	10667	1150	10,8
2004	10986	1059	9,6
2005	11261	978	8,7
2006	11361	825	7,3
2007*	11361	711	6,3

*stan na 30.06.2007

Źródło: PUP Chełmża

Właściwym obrazem przedstawiającym problem bezrobocia jest stopa bezrobocia tzn. stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie. W odniesieniu do takiej małej jednostki podziału terytorialnego, jakim jest gmina, brak jest danych dotyczących liczby ludności aktywnej ekonomicznie, w związku, z czym oblicza się prosty wskaźnik bezrobocia tzn. liczba ludności bezrobotnej do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik bezrobocia obliczany tym sposobem jest zawsze niższy, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności ludności aktywnej ekonomicznie.

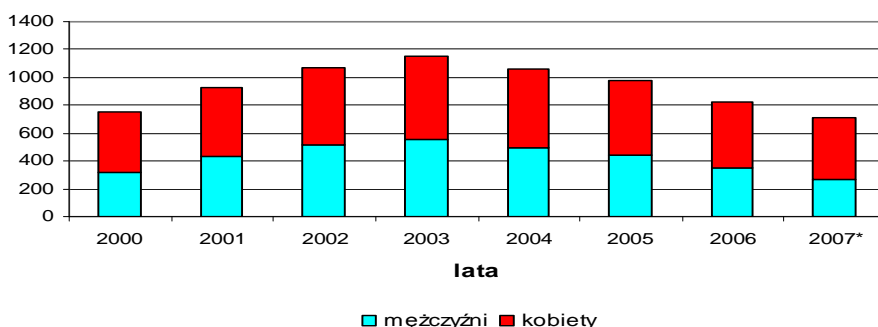
Wskaźnik bezrobocia w Gminie Zławieś Wielka

Wyk.17. Wskaźnik bezrobocia w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża.

Uwzględniając płeć w strukturze bezrobotnych zdecydowanie więcej jest bezrobotnych kobiet 63% w 2007 roku, w 2006 57,8% (w województwie kujawsko-pomorskim w tym samym czasie 58,6%). Przewaga kobiet w tej grupie, wynika z częstego pełnienia przez nie funkcji gospodyni domowej lub wychowawczynie dzieci, nie klasyfikowanych w statystykach, jako zatrudnienie.

Liczba i struktura płci bezrobotnych w Gminie Zławieś Wielka

Wyk.18. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża

Wykształcenie, co jest zrozumiałe, jeszcze bardziej niż płeć i wiek różnicuje sytuację bezrobotnego na rynku pracy. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem podstawowym lub bez wykształcenia 46%. Drugie miejsce zajmują osoby z wykształceniem

zasadniczym zawodowym 27%. Bezrobotni posiadający wykształcenie policealne i średnie zawodowe oraz wyższe stanowią najniższy odsetek.

Niewielką grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem średnim. Nie jest to jednak uprzywilejowana grupa na rynku pracy. Absolwenci szkół ogólnokształcących podejmują dalszą naukę w szkołach wyższych bądź pomaturalnych, a po ukończeniu tych szkół nadal mogą być zarejestrowani jako osoby bezrobotne, ale w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym lub wyższym.

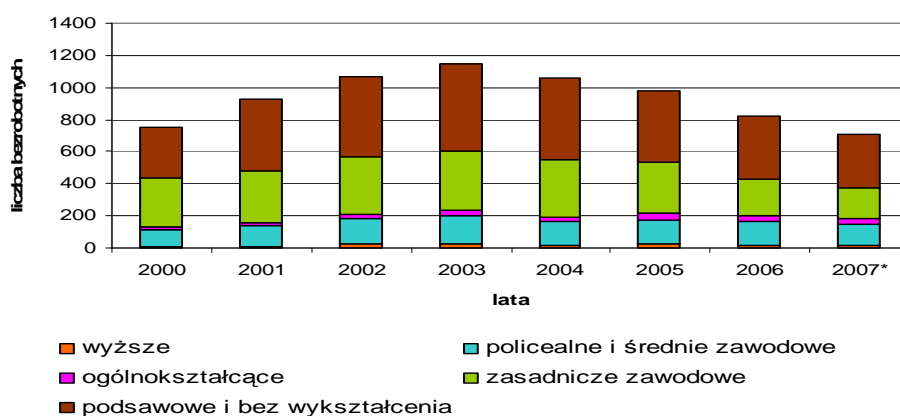
Tab.12. Liczba i struktura bezrobotnych z uwzględnieniem wykształcenia w latach 2001-2005

Lata	Bezrobotni	Bezrobotni z wykształceniem									
		Wyższym		Policealnym i średnim zawodowym		Ogólnokształcącym		Zasadniczym zawodowym		Podstawowym i bez wykształcenia	
		ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2000	750	11	1,5%	104	13,9%	16	2,1%	308	41,1%	311	41,5%
2001	927	13	1,4%	125	13,5%	19	2,0%	328	35,4%	442	47,7%
2002	1069	22	2,1%	160	15,0%	32	3,0%	355	33,2%	500	46,8%
2003	1150	27	2,3%	171	14,9%	34	3,0%	373	32,4%	545	47,4%
2004	1059	19	1,8%	145	13,7%	28	2,6%	359	33,9%	508	48,0%
2005	978	30	3,1%	149	15,2%	36	3,7%	315	32,2%	448	45,8%
2006	825	21	2,5%	145	17,6%	32	3,9%	227	27,5%	400	48,5%
2007*	711	15	2,1%	132	18,6%	41	5,8%	192	27,0%	331	46,6%

* stan na 30.06.2007

Źródło: PUP Chełmża

Liczba i struktura bezrobotnych według wykształcenia

Wyk.19. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Zławieś Wielka.

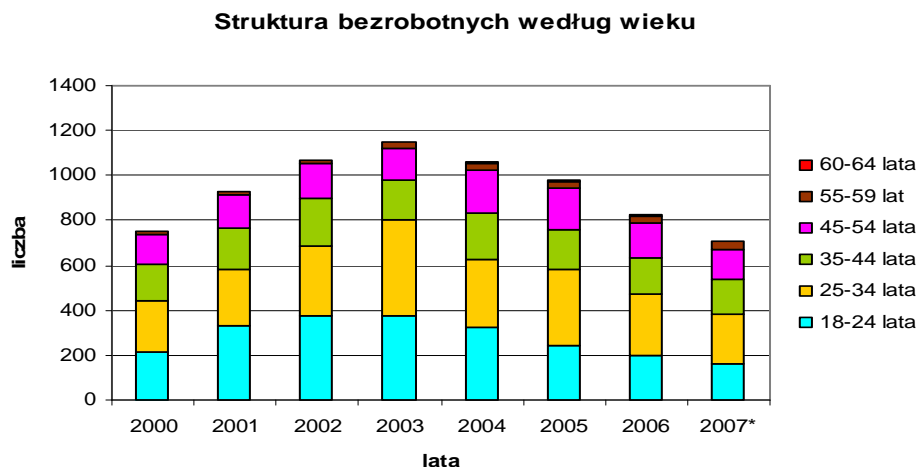
Źródło: PUP Chełmża

Wśród bezrobotnych zdecydowanie dominują osoby od 18-34 roku życia. Być może sytuacja taka wynika z poszukiwania pracy zgodnej z wykształceniem i oczekiwaniami młodych ludzi, jednakże jest to też dużym problemem. Niemożliwość znalezienia pracy na dogodnych warunkach młodzi wykształceni ludzie opuszczają obszar gminy, a często też kraju.

Po akcesji Polski do Unii zanotowano dynamiczny wzrost wyjazdów mieszkańców naszego kraju. W 2004 r. za granicą przebywało ok. 1 miliona rodaków, w 2005 już 1 450 tys. Z najnowszych szacunków dotyczących migracji, jakie podał Główny Urząd Statystyczny 1 950 tys. tyłu Polaków przebywało za granicą (na koniec 2006).

Większość Polaków przebywała w Europie 1600 tys. w 2006 r. i 1200 tys. w 2005 r. Na terenie europy dominują wyjazdy do krajów Unii Europejskiej – 1550 tys. w 2006 r. Liczba ta zwiększyła się w porównaniu do 2005 roku o 380 tys., a od naszego wejścia do Unii prawie dwukrotnie.

Warto zauważyć, że dane GUS uwzględniają także, tych Polaków, którzy przebywali za granicą, w tym na terenie UE bez względu na status ich pobytu

Wyk.20. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Żławieś Wielka
Źródło: PUP Chelmża

Zdecydowana większość bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku ok. 80 % – utraciły one takie prawo z powodu upływu okresu pobierania, co świadczy o bezrobociu długotrwałym. Część bezrobotnych nie otrzymuje zasiłku, ponieważ dotychczas nie pracowała zawodowo. Niewielki i w ostatnim czasie spadający odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku to absolwenci (w 2007 r. 1,3%).

Tab.13. Bezrobotni w gminie Zławieś Wielka wg prawa do zasiłku

Lata	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni zarejestrowani					
		bez prawa do zasiłku		dotychczas niepracujący		absolwenci	
		ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
2000	750	629	83,9%	144	22,9%	30	4,0%
2001	927	690	74,4%	158	22,9%	44	4,7%
2002	1069	806	75,4%	199	24,7%	59	5,5%
2003	1150	869	75,6%	207	23,8%	39	3,4%
2004	1059	857	80,9%	173	20,2%	0	0,0%
2005	978	788	80,6%	150	19,0%	49	5,0%
2006	825	659	79,9%	154	23,4%	31	3,8%
2007	711	573	80,6%	137	23,9%	9	1,3%

Źródło: PUP Chełmża

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. W zmianie trybu życia ujawnia się tradycyjny podział obowiązków na kobiece i męskie.

Bezrobotni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek) dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres leczą alkoholem lub nikotyną. Bardziej aktywnie i twórczo starają się wykorzystać swój czas ci bezrobotni, którzy dostrzegają szansę poprawy swojej pozycji na rynku pracy (młodzi, posiadający poszukiwany zawód lub gotowi do przekwalifikowania się).

Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychosomatycznej towarzyszy w szczególności wzrost zapadalności na niektóre choroby zakaźne, choroby społeczne - nerwice, choroby serca, choroby psychiczne oraz znaczny wzrost zachorowalności na czynną gruźlicę płuc, tradycyjnie już uznaną za chorobę będącą wynikiem biedy i niedożywienia.

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza

konieczność korzystania z pomocy społecznej. Mniej widoczne, lecz nie mniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna doświadcza silnej frustracji, obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu, które to doznania powodują bezradność, apatie, sięganie po alkohol- coraz częstsze zjawisko u bezrobotnych.

Identyfikacja problemów:

Podsumowując podrozdział poświęcony bezrobociu można stwierdzić, iż nie stanowi ono już głównego problemu w gminie. W przeciągu ostatnich dwóch lat jego skala spadła do poziomu, którym mogą poszczycić się kraje Unii Europejskiej (10,2%). Wśród bezrobotnych w 2007 roku % stanowią osoby niepełnosprawne w większym lub mniejszym stopniu. Duży odsetek wśród tej grupy to kobiety, które często wykonują w domu pracę gospodyni lub wychowują dzieci oraz ludzie młodzi, którzy oficjalnie będąc bezrobotnymi (często ze względu na niski poziom wykształcenia nie znajdują zatrudnienia w Polsce) pracują za granicami kraju lub na czarno. Duży wpływ na sytuację na rynku pracy wywołało utworzenie w sąsiedniej gminie Łysomice Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (w przyszłości ma tam znaleźć pracę ok. 10 tys. osób).

3.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z częstszych powodów korzystania z pomocy społecznej.

W gminie Żławieś Wielka objętych pomocą społeczną jest 380 gospodarstw domowych. Liczba takich rodzin maleje, od 2003 roku spadła do dnia dzisiejszego o 6,6%.

Tab.14. Pomoc społeczna w latach 2000 - 2007.

Lata	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców (gospodarstw domowych objętych pomocą)	Liczba osób w tych rodzinach	Udział osób objętych pomocą społeczną do ogółu mieszkańców w %
2000	9929	402	1630	16,4
2001	10134	483	1665	16,4
2002	10397	482	1793	17,2
2003	10807	518	1956	18,1
2004	10907	427	1643	15,1
2005	11172	484	1610	14,4
2006	11421	512	1660	14,5
2007*	11484	380	1321	11,5

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Żławieś Wielka

Problem bezradności występuje przede wszystkim w grupie rodzin wielodzietnych i niepełnych, a spowodowany jest głównie bezrobociem, brakiem perspektyw życiowych, prawidłowych wzorców wychowawczych, oparcia w środowisku rodzinnym i najbliższym otoczeniu.

Analizując zestawienie poszczególnych rodzin korzystających z pomocy zauważa się iż najczęściej beneficjentami pomocy są rodziny 3 i 4 osobowe. Wynika to z faktu, że są to najczęściej spotykane struktury rodzinne. Wraz ze wzrostem liczby członków rodziny wzrasta procent rodzin z danej grupy, wg liczby członków, korzystających z pomocy społecznej. Rodziny powyżej 4 dzieci są coraz mniej spotykane. Jednak z grupy takich rodzin ponad połowa korzysta z pomocy państwa.

Tab.15. Charakterystyka gospodarstw domowych (rodzin) objętych pomocą w różnej formie

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe w latach							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
1-osobowe	17	17	38	39	42	80	94	Brak danych
2-osobowe	47	49	68	72	69	75	86	
3-osobowe	63	69	100	97	85	118	132	
4-osobowe	74	78	108	112	109	104	116	
5-osobowe	53	59	61	69	72	68	70	
6-osobowe i więcej	67	72	73	70	68	39	66	
O g ó ł e m	321	344	448	459	445	484	564	

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.16. Rodziny z dziećmi korzystające z różnorodnych form pomocy

Wyszczególnienie	2000		2002		2004		2006		2007*
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	
o liczbie dzieci 1	62	167	126	279	113	263	59	95	brak danych
o liczbie dzieci 2	88	334	104	401	97	398	98	248	
o liczbie dzieci 3	57	273	68	335	68	341	116	381	
o liczbie dzieci 4	45	263	51	298	49	269	76	354	
o liczbie dzieci 5	22	147	19	129	15	143	15	91	
o liczbie dzieci 6	5	32	6	48	8	59	7	58	
O liczbie dzieci 7 i więcej	4	41	2	22	2	25	3	46	
OGÓŁEM	283	1.257	376	1.512	352	1.498	374	1.273	

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

Wśród osób będących beneficjentami pomocy społecznej zdecydowana większość 94,9% to osoby korzystające z pomocy materialnej.

Wśród niezaspokojonych potrzeb materialnych na pierwszy plan wysuwają się bieżące braki pieniędzy na żywność, odzież oraz mieszkanie. Wśród grupy osób, które zauważają niedostatek w sferze potrzeb pozamaterialnych na pierwszy plan wysuwa się deficyt związany z udziałem w życiu kulturalnym oraz nauką własną lub dzieci.

Tab.17. Osoby i rodziny korzystające z pomocy materialnej i niematerialnej, a ogólna liczba beneficjentów pomocy społecznej

Lata	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej	Liczba osób w tych rodzinach	Udział w % 1.	Udział w % 2.
2000	473	1778	402	1630	85,0	91,7
2001	588	2090	483	1665	82,1	79,7
2002	642	2373	482	1793	75,1	75,6
2003	742	2754	518	1956	69,8	71,0
2004	507	1911	427	1643	84,2	86,0
2005	684	2277	484	1610	70,8	70,7
2006	564	1872	512	1660	90,8	88,7
2007*	405	1392	380	1321	93,8	94,9

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej do ogólnej liczby rodzin korzystającej z pomocy społecznej 2. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy materialnej do ogólnej liczby osób rodzin korzystającej z pomocy społecznej

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.18. Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy (w formie świadczeń materialnych i niematerialnych)

Lata	Ogółem liczba rodzin	Ogółem liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin wielodzietnych	Liczba osób w tych rodzinach	Udział w %	
					4:2	5:3
1	2	3	4	5	6	7
2000	402	1630	76	483	18,9	29,6
2001	483	1665	84	498	17,4	29,9
2002	482	1793	78	497	16,2	27,7
2003	317	1502	73	441	23,0	29,4
2004	427	1643	78	458	18,3	27,9
2005	320	1202	81	458	25,3	38,1
2006	512	1660	85	433	16,6	26,1
2007*	380	1321	27	175	7,1	13,2

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.19. Rodziny niepełne korzystające z pomocy

Lata	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Ogólna liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin niepełnych	Liczba osób w tych rodzinach	Udział w %	
					4:2	5:3
1	2	3	4	5	6	7
2000	402	1 630	74	248	18,4	15,2
2001	483	1 665	74	256	15,3	15,4
2002	482	1 793	88	271	18,3	15,1
2003	317	1 502	79	248	24,9	16,5
2004	427	1 643	82	246	19,2	15,0
2005	320	1 202	64	179	20,0	14,9
2006	512	1 660	73	211	14,3	12,7

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Charakterystyczny dla klientów pomocy społecznej gminy jest niski poziom wykształcenia.

Świadczenia udzielane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej można podzielić na dwie grupy. Pierwszą grupę stanowią świadczenia z tytułu zadań zleconych gminie, a drugą zadania własne gminy.

Zgodnie z Art. 36. Ustawy o pomocy społecznej świadczeniami z pomocy społecznej są:

- 1) świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców;
- 2) świadczenia niepieniężne: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo wychowawczej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielniających się, szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Wydatki na pomoc społeczną w ramach zadań zleconych w gminie Zławieś Wielka wyniosły w 2006 roku 912 421. W poszczególnych latach kwoty tych wydatków są zmienne, uzależnione od różnych czynników m.in. prawnych, ilości potrzebujących, sytuacji losowych np. klęsk żywiołowych takich jak susze, zalania itp. oraz możliwości budżetowych gminy. Pomoc przypadająca na rodzinę na rok wynosi średnio 1 660 zł i także jest zmienna w kolejnych latach.

Tab.21. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2000 – 2007 (zasiłki i pomoc w naturze, usługi)

Lata	Środki wydatkowane na zasiłki pieniężne, w naturze i usługach	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Kwota przypadająca na rodzinę rocznie
2000	801 360	402	1 993
2001	890 910	483	1 845
2002	1 020 332	482	2 117
2003	1 040 463	518	2 009
2004	552 191	427	1 293
2005	563 357	484	1 164
2006	912 421	512	1 660
2007	Brak danych		

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

Tab.22. Formy udzielonej pomocy w ramach zadań zleconych gminie w roku 2006r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Kwota świadczenia w zł
Zasiłki stałe	40	109 991
Zasiłki okresowe	234	187 200
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	24	98 571
Zasiłki celowe i specjalne celowe	216	98 571
Inne	brak danych	508 108
Ogółem	1 248	912 421

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab. 23. Świadczenia rodzinne

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Kwota świadczenia w zł
Zasiłek rodzinny	950	1 125 977
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	109	106 000
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu	68	334 414
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	334	245 119
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty zasiłku dla bezrobotnych	4	20 948
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	62	227 648
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka	117	94 453
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 217	121 700
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	271	138 636
Świadczenie pielęgnacyjne	40	197 922
Zasiłek pielęgnacyjny	226	397 584
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka	137	137 000
Inne	-	-
OGÓŁEM	3 535	3 147 401

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Poza zasiłkiem z pomocy społecznej, klienci uzyskują dochód z prac dorywczych i renty, następnie z zasiłków z urzędów pracy, dochód ze stałej pracy najemnej, gospodarstwa rolnego oraz alimentów. Często pomocy udziela rodzina, co dziesiąty beneficjent pomocy społecznej jest przez nią regularnie wspierany, a zdecydowana większość „od czasu do czasu” korzysta ze wsparcia krewnych. Drugim w kolejności, źródłem pomocy materialnej, jest Kościół, następnie organizacje charytatywne.

3.2.1. Przyczyny bezradności

W „Raporcie o sytuacji polskich rodzin” przyjętym przez Radę Ministrów w 1998 roku wśród głównych przyczyn zagrożeń rodziny wymieniono:

- bezrobocie,
- brak zainteresowania rodziców przyszłością dzieci,
- propagowanie konsumpcyjnego stylu życia,
- upadek autorytetu szkoły,
- zły wpływ mediów i środowiska rówieśniczego.

Mimo, że dokument ma już 10 lat, wydaje się być nadal aktualny – nadal istnieją te same zagrożenia i podobne przyczyny patologii życia rodzinnego.

Jako główny powód korzystania z pomocy społecznej w charakteryzowanej jednostce wymienia się ubóstwo (44,7% klientów GOPS) i bezrobocie (43,9% klientów GOPS).

Wysoki jest także procent osób niepełnosprawnych 20,5%. Pozostałe przyczyny, z powodu, których rodziny znalazły się w trudnej sytuacji stanowią niewielki odsetek wśród korzystających z pomocy.

Należy jednak nadmienić, że liczby te kwalifikują beneficjentów ze względu na jedną przyczynę, co w życiu codziennym jest mało spotykane. Najczęściej znalezienie się na liście potrzebujących jest wynikiem skumulowanych sytuacji życiowych osoby bądź rodziny.

Tab.24. Powód trudnej sytuacji życiowej*

	2000	%	2002	%	2004	%	2006	%	2007*	%
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy, w tym z powodu	402	100	482	100	445	100	512	100	380	100
Ubóstwa	283	70,4	314	65,1	360	80,9	331	64,6	170	44,7
Sieroctwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomności	0	0	0	0	6	1,35	8	1,56	6	1,58
Potrzeby ochrony macierzyństwa	100	24,9	93	19,3	80	18,0	94	18,4	21	5,26
Bezrobocia	139	34,6	201	41,7	256	57,5	229	44,7	167	43,9
Niepełnosprawności	131	32,6	178	36,9	110	24,7	158	30,9	78	20,5
Długotrwałej choroby	66	16,4	29	6,02	20	4,49	40	7,81	28	7,37

Bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, Wychowawczych tym:	183	45,5	186	38,6	175	39,3	138	27,0	60	15,8
- rodziny niepełne	74	18,4	88	18,3	82	18,4	73	14,3	37	9,74
- rodziny wielodzietne	76	18,9	78	16,2	78	17,5	85	16,6	27	7,11
Alkoholizmu	10	2,49	15	3,1	35	7,87	45	8,79	10	2,63
Narkomanii	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności po przystosowaniu się do życia po opuszczeniu ZK	0	0	3	0,62	1	0,22	0	0	1	0,26
Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	0	0	57	12,8	0	0	0	0

* stan na 30.06.2007r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.25. Osoby i rodziny korzystające z pomocy z powodu bezrobocia

Lata	I – korzystający z pomocy materialnej i niematerialnej		II – w tym z powodu bezrobocia		%	%
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		
2000	402	1 630	139	569	34,6	34,9
2001	483	1 665	145	566	30,0	34,0
2002	482	1 793	201	785	41,7	43,8
2003	317	1 502	210	795	66,2	52,9
2004	427	1 643	256	874	60,0	53,2
2005	320	1 202	266	937	83,1	78,0
2006	512	1 660	229	891	44,7	53,7
2007	380	1 321	167	571	43,9	43,2

1. liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej z powodu bezrobocia do liczby rodzin objętych pomocą społeczną ogółem

2. liczba osób korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej z powodu bezrobocia do liczby osób objętych pomocą społeczną ogółem

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Najczęściej z pomocy społecznej w omawianej gminie korzystają mieszkańcy miejscowości popeegerowskich. Wynika to z przeszłości i mentalności mieszkańców tej części gminy. Pracownikami PGR-ów byli ludzie pochodzący z biednych, wielodzietnych rodzin, wywodzący się z małych gospodarstw, z bezrolnej biedoty wiejskiej, ze

środowisk sezonowych robotników rolnych. W latach 50, a także później, do PGR-ów kierował ludzi brak ziemi i nadmiar rąk do pracy w rodzinnych gospodarstwach i wsiach, a także brak mieszkań i trudności startu do samodzielnego życia. PGR-y stwarzały możliwości pracy ludziom bez żadnych kwalifikacji i z niskim wykształceniem.

W początkowym okresie istnienia PGR-ów znaczna część pracowników miała ukończone tylko kilka klas szkoły podstawowej, zdarzał się też analfabetyzm.

Mimo ciężkiej fizycznej pracy (szczególnie ciężkiej przy hodowli zwierząt) i mimo niskich zarobków (zwłaszcza we wcześniejszych okresach działalności PGR-ów były one bardzo niskie), zatrudnienie w PGR miało wiele zalet. Jedną z nich był niesłychanie rozbudowany system świadczeń socjalno-bytowych, uzupełniających niskie zarobki niewykwalifikowanych robotników rolnych: bezpłatne mieszkania, działki pracownicze, możliwości hodowli przyzagrodowej, możliwości pracy (stałej lub dorywczej) dla innych członków rodziny, rozmaite deputaty, zniżki i udogodnienia. PGR zapewniał także wiele usług, ułatwiających życie codzienne, takich jak remonty mieszkań, transport, żłobki i przedszkola dla dzieci, instytucje życia kulturalnego, rozrywki. A przecież oprócz wielu oficjalnych i formalnych świadczeń i udogodnień była też cała sfera nieformalnych dochodów, praktyk półlegalnych bądź wręcz nielegalnych, wspierających się na specyficznym stosunku załóg do własności społecznej i państwowej, czyli niczyjej.

Likwidacja PGR-ów w początkach lat 90. stała się dla pracowników i ich rodzin prawdziwą katastrofą właśnie dlatego, że PGR-y były nie tylko zakładem pracy, ale i miejscem życia, miejscem zaspokajania wielu potrzeb życiowych, specyficznym środowiskiem z odrębną kulturą i obyczajowością.

Pozbawieni pracy, bezpłatnego mieszkania, rozlicznych możliwości dodatkowych dochodów, odcięci w sensie dosłownym od świata wobec braku PGR-owskiego transportu, pozostawieni sami sobie, okazali się bezradni wobec wymogów nowej rzeczywistości. Strategie życiowe, wypracowane w ciągu wielu lat pracy w rolnictwie państwowym, okazały się w nowej sytuacji bezużyteczne. Ujawniły się cechy określane przez badaczy jako bezradność życiowa, niesamodzielnosc, bezwolność. Syndrom pegeerowca, będący mentalnym dziedzictwem PGR-ów zawiera oprócz powyższych cech także alkoholizm. Cały zespół czynników jednostkowych, kulturowych, makrospołecznych sprawił, że dawne PGR-y to obecnie miejsce koncentracji wielu negatywnych, wzajemnie powiązanych zjawisk, takich jak bezrobocie, bieda, marginalizacja, brak perspektyw i nadziei. Dlatego ludzie Ci tak często stają się klientami pomocy społecznej.

Ważnym elementem odzwierciedlającym zmiany zachodzące w sytuacji bytowej mieszkańców gminy jest wskaźnik ubóstwa. Wyraża on stosunek liczby osób korzystających z pomocy materialnej do ogółu ludności w gminie. Wyraża on tendencje malejącą, w połowie 2007 roku kształtował się na poziomie 11,5%.

Tab.26. Pomoc materialna w latach 2000 – 2007, a liczba mieszkańców

Lata	Liczba mieszkańców	Liczba środowisk (rodzin) objętych pomocą materialną	Liczba osób objętych pomocą	Wskaźnik ubóstwa w % 1)
2000	9929	402	1630	16,4
2001	10134	483	1665	16,4
2002	10397	482	1793	17,2
2003	10807	518	1956	18,1
2004	10907	427	1643	15,1
2005	11172	484	1610	14,4
2006	11421	512	1660	14,5
2007*	11484	380	1321	11,5

1) Liczba osób objętych pomocą społeczną do liczby mieszkańców

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

3.2.2. Skutki bezradności

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się, poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje, takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie sfer intelektualnych.

Brak wykształcenia, bieda, alkoholizm, niezaradność życiowa, uzależnienie od pomocy socjalnej są to problemy wielu rodzin. Problemy, które wpływają na jakość wychowania. Atmosfera wychowawcza domu, którą można porównać do „klimatu”, w którym wzrasta i rozwija się jednostka ma wielkie znaczenie. Już w pierwszych tygodniach życia otoczenie, osoby najbliższe wywierają swój wpływ na przeżycia emocjonalne dziecka, które stanowią podstawę rozwoju jego uczuć, jego stosunku do ludzi i świata. Atmosfera

pogody i życzliwości otaczająca dziecko ma wpływ na jego aktywność, a tym samym na jego lepszy i szybszy rozwój. Na tę poprawną atmosferę najczęściej decydujący wpływ mają stosunki emocjonalne między rodzicami.

Złe warunki materialno-bytowe, ponadto niski poziom wykształcenia i kultury rodziców łączy się z reguły z niskim statusem społeczno-zawodowym, ekonomicznym oraz niezaradnością życiową. Często w takich rodzinach występują zaburzenia kontaktów emocjonalnych, więzi między rodzicami i dziećmi są poważnie osłabione, dzieci boleśnie odczuwają wyobcowanie i odrzucenie uczuciowe. Rodziny takie stwarzają ogromne zagrożenie dla dobra dziecka. To właśnie z takich rodzin wywodzą się nieletni i młodociani przestępcy, dzieci wykazujące przejawy agresji i przemocy.

Życie dziecka w takich warunkach jest dla niego wielką krzywdą, gdyż rodzice na ogół nie dbają o zaspokojenie jego potrzeb, a sposób jego traktowania przez rodziców często może prowadzić do deformacji rozwoju dziecka, zaniżonych osiągnięć w nauce, zaniżonej aspiracji. Jednak nie można uważać, że wszystkie rodziny biedne wychowują źle swoje dzieci tak jak nie można uważać, że wszystkie rodziny, które mają dobrą sytuację – w sensie materialnym – wychowują swoje dzieci dobrze.

Degradacja zachowań dzieci i młodzieży, narastanie zjawisk patologicznych wśród osób małoletnich oraz brak należytej opieki nad dziećmi pochodzącymi ze środowisk dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo, powoduje konieczność oddziaływań terapeutycznych i profilaktycznych w stosunku do dziecka, jak i całej rodziny. Bardzo często skutkiem niewydolności społecznej rodziny jest nadzór kuratora, umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczej lub, co gorsza odebranie praw rodzicielskich.

Z terenu gminy Zławieś Wielka w domach dziecka przebywa 4 wychowanków. Liczba ta nie ulega dużym wahaniom i w ostatnich latach kształtuje się między 2-4 mieszkańcami umieszczonymi w tego typu placówkach.

Tab.27. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych.

Rodzaj placówki	Liczba dzieci przebywających w placówkach w latach:							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Socjalizacyjna	4	4	4	4	3	3	2	4
Razem	4	4	4	4	3	3	2	4

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Zgodnie z Konwencją Praw Dziecka „dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia”. Takiego środowiska nie zapewni nawet najlepszy dom dziecka. Dobrą alternatywą dla publicznych placówek są adopcje lub rodziny zastępcze.

Rodzina zastępcza, to forma prawnej opieki nad dzieckiem z domu dziecka (ściślej: sierotą lub sierotą społeczną). W odróżnieniu od adopcji, w przypadku rodziny zastępczej nie jest konieczne pozbawienie praw rodzicielskich rodziców biologicznych. Rodzina zastępcza, sprawując osobistą opiekę, w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Rodziny takie dzielą się na spokrewnione i niespokrewnione z dzieckiem. Bardzo często są to dziadkowie dziecka lub rodzeństwo rodziców. W województwie kujawsko-pomorskim działa ok. 2,5 tysiąca rodzin zastępczych.

Przyczyny umieszczenia w takiej rodzinie bardzo często pokrywają się z przyczynami korzystania z pomocy społecznej.

W gminie Żławień Wielka jest to głównie ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych ok. 50%.

Tab.28. Przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej w przeciągu ostatnich 7 lat

L.p.	Przyczyna umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej	Udział w %
1.	Ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	50%
2.	Śmierć rodziców lub jednego z nich	20%
3.	„Dziecko panińskie”	10%
4.	Nie ustalone ojcostwo dziecka	10%
5.	Bezdomność rodziców lub nieznanne miejsce ich pobytu	-----
6.	Niepełnosprawność rodziców lub jednego z rodziców	10%
7.	Rozwód rodziców	-----

Źródło: GOPS Żławień Wielka

Urząd gminy pomaga rocznie 2 wychowanką, którzy usamodzielnili się po opuszczeniu placówki wychowawczej. Do roku 2004 nie było żadnej osoby wymagającej takiej opieki.

Tab.29. Zestawienie ilościowe wychowanków objętych pomocą w związku z usamodzielnieniem.

Usamodzielniani wychowankowie	L a t a					
	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Osoby usamodzielniane z rodzin zastępczych	--	--	--	3	2	2
Osoby usamodzielniane z placówek opiekuńczo-wychowawczych	--	--	--	--	--	--
Razem	--	--	--	3	2	2

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

W gminie Zławieś Wielka niewielki jest też problem bezdomności w rozumieniu „ustawy o pomocy społecznej”, w której za osobę bezdomną uważa się "osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowanąa pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania".

Osób bezdomnych przebywających w środowisku, a będące mieszkańcami gminy Zławieś w 2006 roku było ośmioro, w roku 2007 zmalało do 5. w latach poprzednich liczba ta wahała się od 0-6 osób.

Niewielki procent bezdomnych korzysta z placówek noclegowych, od 2006 roku są to 3 osoby. W latach poprzednich były to 2 osoby w 2002 i 2 osoby w 2005 roku. Noclegownie, z których wspomniane osoby korzystają to instytucje w pobliskim Toruniu.

Tab.30. Problem bezdomności w latach 2000 – 2006

Lata	Osoby bezdomne przebywające w środowisku	Osoby bezdomne przebywające w placówkach noclegowych
2000	0	0
2001	0	0
2002	6	2
2003	1	0
2004	6	0
2005	4	2
2006	8	3
2007*	5	3

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Identyfikacja problemów:

Głównym problemem w sferze bezradności życiowej mieszkańców jest częste korzystanie z pomocy opieki społecznej.

Klientów pomocy społecznej cechuje wyuczona bezradność. Charakteryzuje ich całkowita niewiedza na temat tego, jakie problemy można rozwiązać w miejscu zamieszkania bez oglądania się na władze oraz przekonanie, że nie ma spraw, które mieszkańcy mogliby sami rozwiązywać. Ponad 80% uważa, że obowiązkiem władz państwowych, samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej jest zajmowanie się ludźmi ubogimi.

3.3. Niepełnosprawność

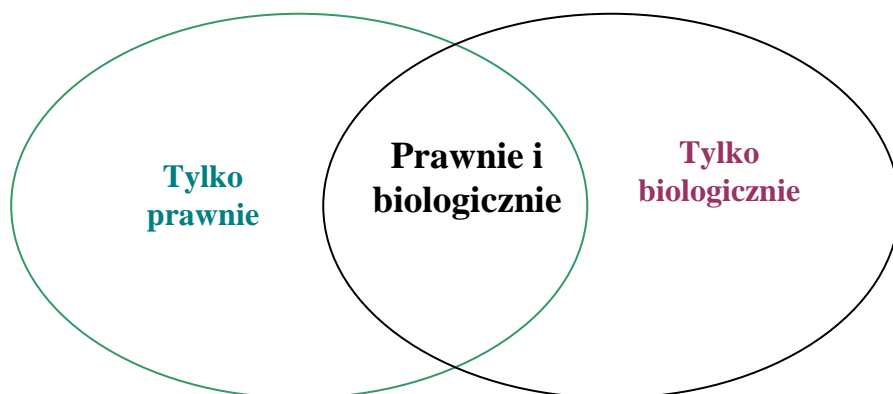
Definicja niepełnosprawności zaproponowana przez organizacje pozarządowe zgrupowane w Ogólnopolskim Sejmiku Osób Niepełnosprawnych, a zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, brzmi: „niepełnosprawne są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”¹.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy:

- Osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (odpowiedni organ orzekający),
- Osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla danego wieku³.

³ Niepełnosprawność w Spisie Powszechnym 2002
(DPS Forum na podstawie materiałów GUS 28.07.2003) – www.stat.gov.pl

Osoby Niepełnosprawne według stopnia niepełnosprawności

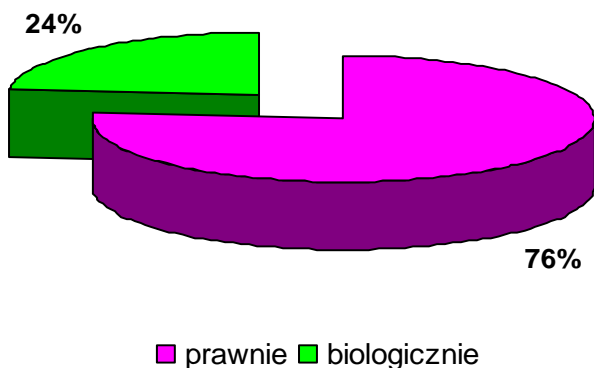

Wyk.21. Podział osób niepełnosprawnych
 Źródło: Opracowanie własne

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku w Polsce osoby niepełnosprawne stanowią ok. 14,3% ogółu ludności kraju, co oznacza, że co siódmy mieszkaniec Polski jest osobą niepełnosprawną.

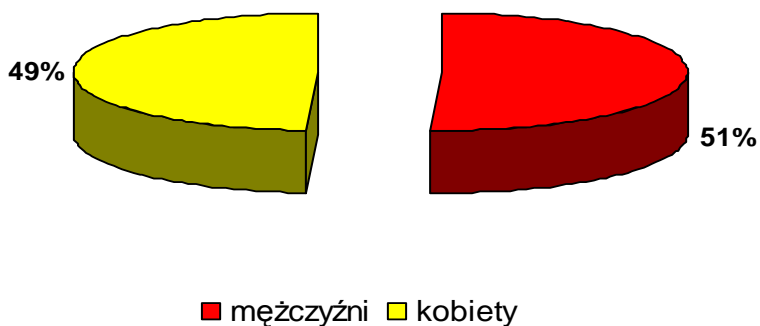
W gminie Zawieś Wielka w 2002 roku mieszkało 1365 osoby o różnym stopniu niepełnosprawności. Stanowiły one 12% ludności gminy (w Polsce około 14,3% ogólnej populacji).

Osoby Niepełnosprawne w Gminie Zławieś Wielka

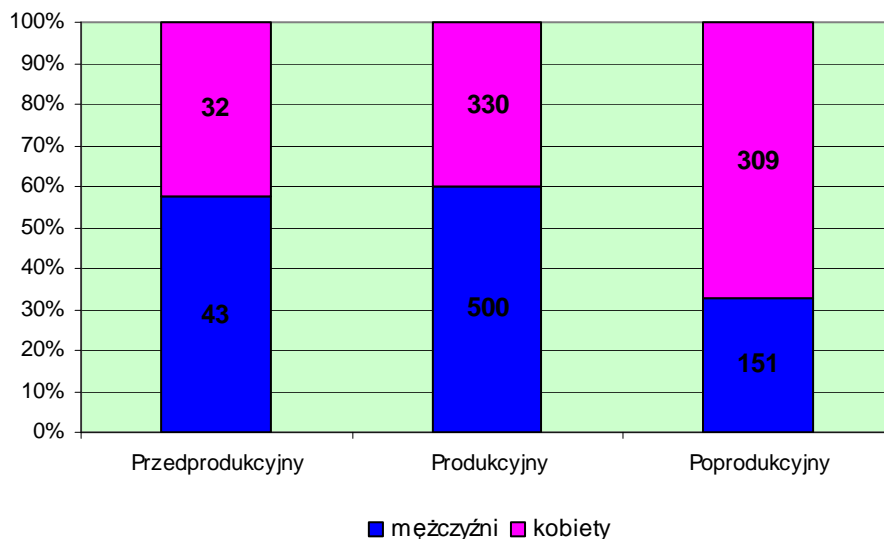
Wyk.22. Niepełnosprawne osoby w gminie Zławieś Wielka
 Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

Niepełnosprawni w Gminie Zławieś Wielka według płci

Wyk.23. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka
 Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

Osoby niepełnosprawne w Gminie Zławieś Wielka według ekonomicznych grup wieku

Wyk.24. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka.
 Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

3.3.1. Przyczyny niepełnosprawności

Trudno ustalić przyczyny niepełnosprawności i przedstawić kompleksowa charakterystykę grupy osób niepełnosprawnych, ponieważ brak jest szczegółowych informacji na ten temat. Najczęstsza przyczyna niepełnosprawności jest uszkodzenie narządów ruchu, schorzenia układu krążenia i schorzenia neurologiczne. Do innych przyczyn niepełnosprawności w gminie należą: wady wrodzone, choroby, wypadki, urazy oraz zatrucia.

3.3.2. Skutki niepełnosprawności

Największym problemem osób niepełnosprawnych jest brak wykształcenia bądź niskie kwalifikacje oraz brak pracy, co utrudnia im normalne funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Większość z nich postrzegana jest jako osoby nie w pełni wartościowe, cechujące się niską wydajnością.

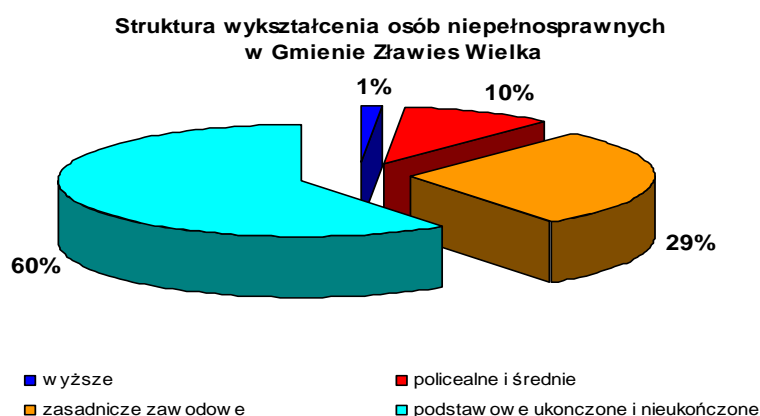
W Gminie Zławień Wielka brakuje możliwości kształcenia osób niepełnosprawnych. W żadnej ze szkół funkcjonujących na terenie gminy nie ma klasy integracyjnej i nie planuje się utworzenia w najbliższym czasie. Mieszkańcy z dysfunkcjami muszą korzystać z placówek edukacyjnych poza granicami gminy, głównie w sąsiednim Toruniu lub postarać się o skierowanie w poradni pedagogiczno-psychologicznej na naukę indywidualną. Gmina zapewnia nauczycieli i w razie konieczności sale lekcyjne. W przeciągu ostatnich 7 lat liczba dzieci korzystających z zajęć indywidualne wzrosła.

Tab.31. Liczba dzieci mających zajęcia indywidualne w szkołach i domach wychowanków

Szkoły:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Zespół Szkół w Złejwsi Wielkiej	6	7	6	7	7	11	8	7
Zespół Szkół w Rzęczkowie	3	3	4	3	6	6	7	6
Zespół Szkół w Górsku	1	1	2	2	6	8	8	7
Szkoła Podstawowa w Przysieku	1	1	1	0	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa w Łążynie	1	1	3	5	4	2	3	2
Szkoła Podstawowa w Siemoniu	3	3	3	1	1	1	2	1
Gminne Przedszkole w Złejwsi Małej	0	0	0	0	0	0	0	0

- Stan na 30.06.2007r. Źródło: GOPS Zławień Wielka

Brak możliwości bądź utrudniony dostęp do nauki w latach wczesnoszkolnych przekłada się na późniejszą edukację i wykształcenie osób niepełnosprawnych - nie osiągają one tak dobrego wykształcenia jak osoby w pełni sprawne. Najwięcej mieszkańców gminy z niskim wykształceniem, znajduje się w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, co wynika z dawnego zupełnego dyskwalifikowania osób z dysfunkcjami. Ludność, która ukończyła studia wyższe stanowi zaledwie 1% społeczności niepełnosprawnych, w przyszłości, ze względu na liczne akcje promocyjne i rosnące horyzonty rozwoju, prognozuje się zwiększenie tego odsetka. Najczęściej zdobywanym wykształceniem w tej grupie mieszkańców jest wykształcenie zawodowe – sprzyjające zdobyciu konkretnego fachu.

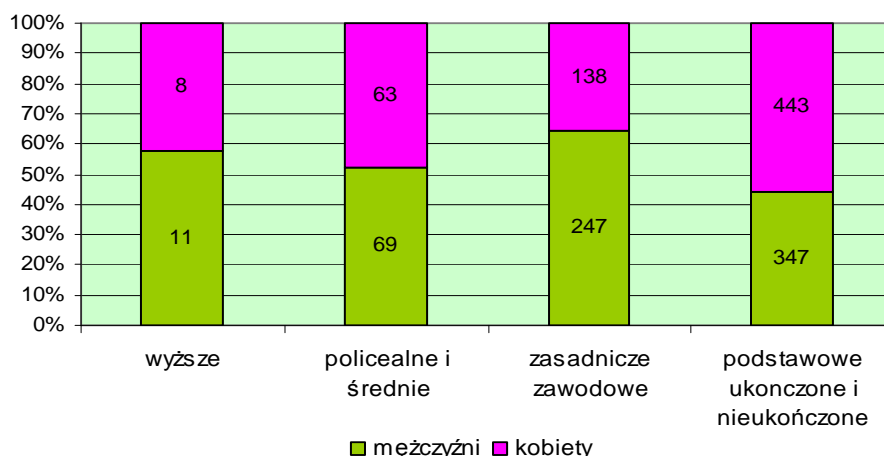

Wyk.25. Struktura wykształcenia niepełnosprawnych w gminie Zławies Wielka

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

Podobnie jak w ogólnej charakterystyce wykształcenia mieszkańców gminy, także wśród osób niepełnosprawnych wykształcenie wyższe posiada więcej kobiet, z wykształceniem średnim i policealnym jest więcej mężczyzn – dysproporcje nie są jednak bardzo duże. Mężczyźni zdecydowanie przeważają w grupie osób z wykształceniem zawodowym, a kobiety z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia.

Struktura wykształcenia niepełnosprawnych wg płci

Wyk.26. Niepełnosprawni wg wykształcenia i płci w gminie Zławieś Wielka.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

Pomimo kwalifikacji zdobytych często dzięki wielu wyrzeczeniom, ludzie Ci przegrywają z osobami pełnosprawnymi. O niski poziom aktywności zawodowej wśród tych osób decydują także postawy ich samych, mające swoje złożone uwarunkowania.

Zaledwie 11% wśród osób niepełnosprawnych w omawianej gminie, stanowią osoby aktywne zawodowo, w tym 2% jest w trakcie poszukiwania pracy.

Tab.32. Osoby niepełnosprawne wśród bezrobotnych z terenu gminy Zławieś Wielka.

lata	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni niepełnosprawni	Udział bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w %
2000	750	9	1,2%
2001	927	8	0,9%
2002	1069	16	1,5%
2003	1150	14	1,2%
2004	1059	9	0,8%
2005	978	11	1,1%
2006	825	9	1,1%
2007	711	13	1,8%

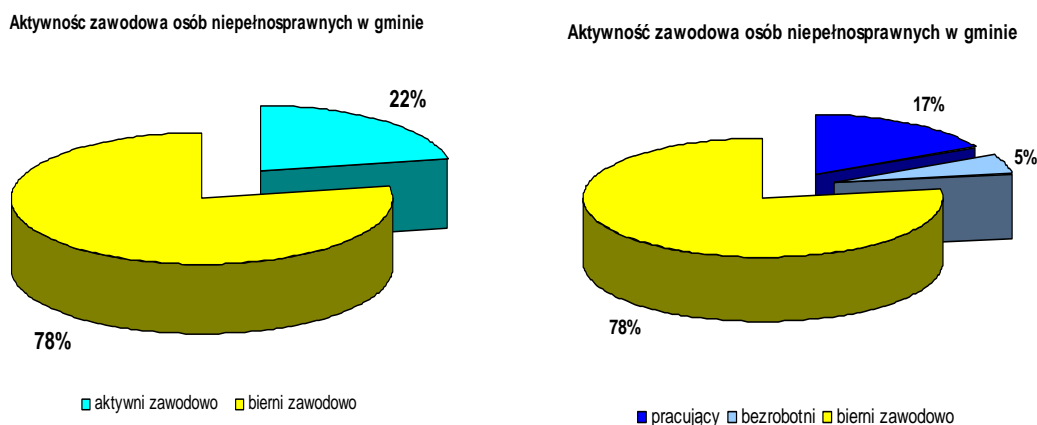
Źródło: PUP Chelmża.

W ogólnej liczbie bezrobotnych na obszarze gminy osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek, zwiększający się wprost proporcjonalnie ze wzrostem liczby bezrobotnych ogółem i liczbą mieszkańców gminy.

Wyk.27. Udział niepełnosprawnych bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem.
Źródło: PUP Chełmża.

Aktywni zawodowo niepełnosprawni stanowią zaledwie 22% ogółu, w tym 17% pracuje, a 5 % aktywnie poszukuje pracy (bezrobotni).

Wyk.28. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.
Źródło: PUP Chełmża.

Zdecydowanie większą aktywność zawodową w gminie wykazują kobiety. Płeć „słabsza” częściej pracuje, mężczyźni, którzy znaleźli się w grupie aktywnych zawodowo częściej posiadają status bezrobotnego. Zależność taką potwierdzają wykresy przedstawiające niepełnosprawnych ogółem jak i posiadających orzeczenia o niepełnosprawności

(niepełnosprawni prawnie). W tej drugiej grupie widoczny jest zwiększony udział mężczyzn wśród biernych zawodowo, podczas gdy w pierwszej proporcje układają się po równo między obie płcie.

Wyk.29. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża.

Wyk.30. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych prawnie w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża.

Struktura osób niepełnosprawnych – ich wiek i stopień niepełnosprawności oraz cel złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności wskazują na konieczność poszukiwania rozwiązań służących aktywizacji tej grupy społecznej.

Konieczne jest kształtowanie otoczenia przyjaznego osobom niepełnosprawnym, pobudzanie społecznej aktywności tych osób oraz poprawa warunków ich życia, co pozwoli podnieść wartość własnej osoby, jak również wypełnić sens życia.

Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych i skala zjawiska niepełnosprawności obliguje do tego, aby działania podejmowane w kierunku polepszenia warunków życia i jakości życia osób niepełnosprawnych odpowiadały wprost na potrzeby tej grupy osób.

Niepełnosprawni mieszkańcy gminy Zławieś Wielka akcentują konieczność przełamania wszelkiego rodzaju barier „funkcjonalnych” utrudniających im codzienne wykonywanie swoich ról, sygnalizując oczekiwania dotyczące uzyskania pomocy w rozwiązywaniu swoich codziennych potrzeb.

Zauważalne jest bardzo duże zainteresowanie problemem likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzeniem w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, jak też udziałem osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych. Oczekiwania osób niepełnosprawnych w tym zakresie wyrażają się w rosnącej z roku na rok liczbie składanych wniosków o udzielenie dofinansowania do powyższych zadań (Zgodnie z polskimi uregulowaniami prawnymi dotyczącymi problematyki rehabilitacji osób niepełnosprawnych, jakie zawarte zostały przede wszystkim w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, poprzez rehabilitację należy rozumieć zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie samych osób niepełnosprawnych, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej).

Zaspakajanie zgłaszanych i opisywanych powyżej oczekiwań osób niepełnosprawnych z pewnością stanowi istotę prowadzenia procesu rehabilitacji społecznej tych osób.

Jest także inny aspekt owej rehabilitacji, a mianowicie rehabilitacja zawodowa. Odmienne do istniejącego wzrostu zainteresowania rehabilitacją społeczną, pomoc oferowana w zakresie zawodowym odbierana jest przez „środowisko potencjalnie zainteresowanych” jako nieatrakcyjna. Głównymi przyczynami takiego stanu wydają się być zmiany w obowiązującym porządku prawnym. Unormowania, jakie obowiązują w chwili obecnej są dla pracodawców po prostu nieatrakcyjne, zaś indywidualne osoby niepełnosprawne, które mogłyby ubiegać się o pożyczkę ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wykazują duże obawy, co do zaciągania zobowiązań długoterminowych. Nadmienić należy, że osoby niepełnosprawne wykazują duże zainteresowanie tą formą rehabilitacji, jednak w większości nie decydują się na składanie stosownych wniosków.

Ważne jest, by osoby niepełnosprawne (głównie w wieku aktywności zawodowej oraz dzieci) w możliwie pełny sposób mogły integrować się z otaczającym je środowiskiem. Należy jednak zauważyć, że poza życiem w środowisku wymagającym od osób niepełnosprawnych zwiększonego wysiłku związanego z codziennością otoczoną utrudnieniami i niedogodnościami, dużym problemem tej społeczności są nadal występujące bariery mentalno – psychiczne osób pełnosprawnych.

Pomimo zauważalnych już znaczących zmian w tym zakresie, nadal istnieje w środowisku tzw. osób zdrowych „inne” spojrzenie na osobę niepełnosprawną. Spojrzenie to jest dodatkowo spolaryzowane, ponieważ z jednej strony osoby dotknięte niepełnosprawnością traktowani są ulgowo, zaś z drugiej strony - jako „zło konieczne”. Obydwie postawy są niewłaściwe i splotają problem niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne powinny być traktowane partnersko. Należy stawiać im pewne wymagania, wskazując jednocześnie uprawnienia. Ta grupa społeczna nie oczekuje i nie potrzebuje łagodniejszego traktowania, dąży do tego by jej potrzeby określać przy jej aktywnym udziale. Ludzie niepełnosprawni chcą decydować o swoim życiu. Stawianie wymagań wobec osób niepełnosprawnych, a jednocześnie nie wyłączenie ich przez osoby pełnosprawne podczas wykonywania obowiązków i czynności, może być pomocne w odnajdywaniu przez te osoby własnej pozycji społecznej.

Identyfikacja problemów:

Głównym problemem osób niepełnosprawnych na terenie gminy jest brak możliwości rozwoju, w tym także zawodowego. Brakuje klas integracyjnych oraz zajęć dla dzieci niepełnosprawnych. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden spełniający wszystkie wymagania gabinet rehabilitacyjny, gmina nie świadczy też pomocy w dowozie osób na tego typu zabiegi poza swoje granice. Ponadto należy zauważyć, że mimo formalnych wymogów, nadal nie wszystkie instytucje posiadają odpowiednią architekturę.

3.4. Problemy osób w wieku starszym

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Starość jako etap, stan w życiu człowieka ma charakter statyczny, starzenie się natomiast, traktowane jako proces rozwojowy jest zjawiskiem dynamicznym.

Postępujące zmiany społeczno – ekonomiczne, coraz szybszy postęp techniczno – informatyczny, wzrost stopy życiowej ludności, rozwój i osiągnięcia medycyny, przyczyniają się do wydłużenia życia ludzkiego. Konsekwencją tego jest szybszy wzrost liczby osób w podeszłym wieku, niż liczby osób nowo narodzonych.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Tab.33. Osoby umieszczone w Domach Pomocy Społecznej w latach 2000 – 2006.

Lata	Osoby skierowane do DPS	Osoby umieszczone w DPS
2000	1	1
2001	1	1
2002	2	2
2003	0	0
2004	0	0
2005	1	1
2006	1	1
2007*	5	4

* stan na 30.06.2007r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

Sytuacja materialna osób starszych w gminie Zławieś jest zła. Wydatki związane z wyżywieniem stanowią ponad 50% dochodu, resztą dochodów pokrywane są opłaty mieszkaniowe oraz leczenie. Równie trudna jest sytuacja zdrowotna tych osób – większość

ludzi starszych choruje, a wydatki związane z leczeniem pomniejszają i tak niewielki dochód. Aktywność społeczna seniorów jest znikoma – większość z nich skazana jest na funkcjonowanie w obrębie własnych mieszkań, a jedynymi miejscami spotkań są grupy religijne i Klub Seniora działający przy GOK.

Wraz z wiekiem pogarsza się stan zdrowia, wiele osób wymaga opieki i pielęgnacji, całodobowych usług opiekuńczych, które zaoferować i zagwarantować mogą jedynie domy pomocy społecznej lub dzienne domy pomocy społecznej. Na obszarze gminy nie funkcjonuje żaden dom opieki społecznej ani ośrodek opieki dziennej, mieszkańcy kierowani są do ośrodków poza granicami gminy. Należy zaznaczyć że na miejsce w takim domu często trzeba czekać latami, gdyż jest ich wciąż za mało, a na prywatne ośrodki stać niewielki odsetek emerytów. Pomimo licznych akcji promocyjnych oraz bardzo często komfortowych warunków i fachowej opieki opinia na temat takich placówek zmienia się bardzo wolno. Osoby starsze bardzo często traktują pobyt w Domu Pomocy Społecznej (DPS), jako niesprawiedliwie spotkaną karę.

W Gminie Zławieś Wielka rocznie wydawało się ok. 1 skierowania do placówek opieki. W ostatnim roku liczba ta uległa zmianie. W roku 2007 wzrosła wydano 5 skierowań do DPS-ów z tego 4 osoby zostały umieszczone w placówkach, co wskazuje na zwiększające się zapotrzebowanie na takie usługi oraz zmieniającą się mentalność mieszkańców gminy. Osamotnienie, choroba i konieczność stałej opieki i pomocy drugiej osoby to główne powody ubiegania się o umieszczenie w takich placówkach.

Identyfikacja problemów:

Na terenie gminy brak jest opiekunek środowiskowych, domów pomocy społecznej oraz domów opieki dziennej. Ponadto zbyt mała jest oferta zajęć dla osób starszych powodująca ich wyłączenie i marginalizację z życia społecznego.

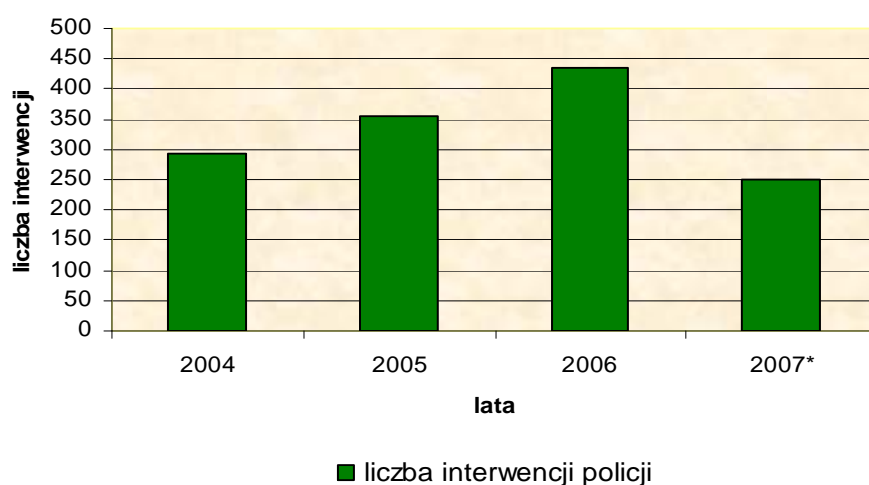
3.5. Patologie społeczne

Zjawiska patologiczne rozwijają się wraz z rozwojem cywilizacji i techniki. Wiele z nich może wynikać z ubóstwa i braku podstawowych środków utrzymania. Często zdarza się, że na drogę przestępstwa (kradzieże, włamania) wkraczają osoby, które nie są w stanie zabezpieczyć elementarnych potrzeb rodziny.

Jak alarmują eksperci, jednym z głównych skutków ubóstwa jest właśnie zagrożenie bezpieczeństwa publicznego.

O zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego świadczą min. przestępstwa i wykroczenia dokonywane na danym terenie, rodzaje interwencji Policji i ich skala. O stanie bezpieczeństwa świadczą również uzależnienia (liczba osób i rodzaj uzależnienia) oraz ich społeczne skutki.

Liczba interwencji policji w Gminie Zławieś Wielka

*stan do 30.06.2007 r.

Wyk.31. Interwencje policji na terenie gminy Zławieś Wielka.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji Toruń.

W gminie Zławieś Wielka w ostatnich latach widocznie wzrasta liczba interwencji policji. W 2006 roku było 436 interwencji, dynamika w stosunku do roku 2004 (2004 = 100 %) wyniosła 148,3%. Tylko do końca czerwca 2007 liczba interwencji wynosiła 250, dynamika do roku poprzedniego (2005 = 100) wyniosła w tym wypadku 57%. Świadczy to o

niepokojącym wzroście zagrożenia bezpieczeństwa na terenie gminy. Większość z tych interwencji łączy się z przestępstwami, w rozumieniu polskiego prawa karnego.

Tab.34. Główne powody interwencji w Gminie w 2006 roku

Główne powody interwencji policji w Gminie Zawieś Wielka	Liczba
Nieporozumienia rodzinne (niebieska karta)	16
Zakłócanie porządku publicznego	104
Inne	286

Źródło: Komenda Powiatowa Policji Toruń.

Coraz częściej występuje wśród powodów interwencji występuje zjawisko przemocy w rodzinie – zjawisko to ma tendencje progresywne. Sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, którzy stosują przemoc wobec współmałżonka, rodziców, dzieci.

Skala przemocy domowej świadczy również o stanie społeczeństwa gminy, na co w większości przypadków mają wpływ warunki bytowe osób i rodzin. Można wnioskować, że stan ubóstwa ma duży wpływ na stan bezpieczeństwa. Im większy, bowiem wskaźnik ubóstwa, tym większy odsetek sytuacji konfliktowych w rodzinie, tym większe zagrożenie bezpieczeństwa publicznego, tym więcej konfliktów między ludźmi. Jednak nie jest to właściwe interpretowanie danych, bowiem przemoc w rodzinach zdarza się coraz częściej w rodzinach wysoko sytuowanych. Często, w wyniku wstydu jest to zjawisko ukrywane w murach domu. W 2006 roku z obszaru gminy, z niebieskiej linii skorzystało 16 osób. Nie odzwierciedla to prawdziwego rozmiaru problemu.

Drugą ważną grupą prowokującą interwencje są osoby zakłócające porządek publiczny. Najczęściej interwencje takie są notowane po lokalnych festynach oraz co sobotnich dyskotekach.

Przestępstwo na gruncie polskiego prawa karnego jest to czyn człowieka zabroniony pod groźbą kary jako zbrodnia lub występki, przez ustawę karną obowiązującą w czasie jego popełnienia, bezprawny, zawiniony i społecznie szkodliwy w stopniu wyższym niż znikomym.

Wyk.32. Struktura przestępstw na terenie gminy Zławieś Wielka.
Źródło: Komenda Powiatowa Policji Toruń.

Najczęściej zarejestrowanymi przestępstwami na terenie gminy są przestępstwa drobne tj. chuligaństwo, wandalizm itp. Często przypadkiem, (choć w ostatnich 3 latach zauważa się spadek) są kradzieże i włamania. Czyny takie wpływają na komfort życia i bezpieczeństwo mieszkańców Zławiesi. W ostatnich latach nie zanotowano zabójstw i gwałtów. Także bójki i rozboje zdarzają się sporadycznie. Zauważalne jest także zwiększenie udziału przestępstw gospodarczych.

Identyfikacja problemów:

Głównym problemem jest wzrastająca dynamicznie liczba interwencji policji oraz liczba popełnianych przestępstw. Problem ten jest tym bardziej ważny, że osobami łamiącymi prawo są coraz młodszy mieszkańcy gminy.

3.5.1. Alkoholizm

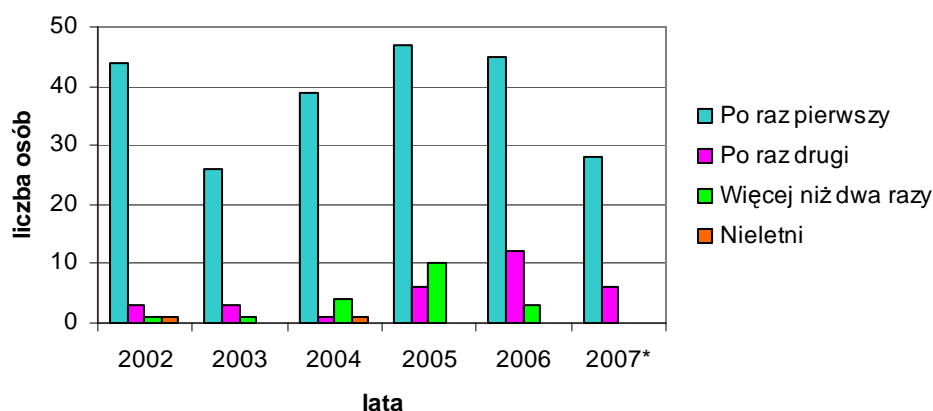
Kolejną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą ze strony systemu pomocy społecznej, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to stwarza

problem złożony i trudny do przezwyciężenia, dla wielu mieszkańców i nie zależny od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Obrazem takiego stanu rzeczy może być liczba nieletnich będących pacjentami Izby Wyrzeźwień.

Pacjenci Izby Wyrzeźwień - liczba i częstotliwość

*stan na 30.06.2007r.

Wyk.33. Pacjenci Izby Wyrzeźwień – liczba i częstotliwość pobytu (z terenu gminy Zławieś Wielka)

Źródło: Urząd Gminy Zławieś Wielka

Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne.

Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji policji a następnie sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze.

Tab.35. Przyczyny dowiezienia do Izby Wytrzeźwień – (pacjenci z terenu gminy Zławieś Wielka).

Przyczyny		2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lata							
Awantura domowa	Ogółem	35	24	26	46	43	23*
	%	72,92	80,00	59,09	73,02	71,67	67,65
Zakłócenie ładu i porządku publicznego	Ogółem	4	2	14	9	10	8*
	%	8,33	6,67	31,82	14,28	16,67	23,53
Wywołanie zgorzenia publicznego	Ogółem	3	1	1	3	1	-
	%	6,25	3,33	2,27	4,76	1,67	-
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym	Ogółem	4	3	2	4	4	-
	%	8,33	10,00	4,55	6,35	6,67	-
Inne	Ogółem	2	-	1	1	2	3*
	%	4,17	-	2,27	1,59	3,33	8,82
Razem	Ogółem	48	30	44	63	60	34*
	%	100	100	100	100	100	100

*stan na 30.06.2007r.

Źródło: Urząd Gminy Zławieś Wielka

Działania gminy dotyczące tej grupy społecznej zawarte są w rocznych programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z zapisem art. 4 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gmina opracowuje gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych. Środki na realizację programów stanowią wpłaty pobierane przez gminy za zezwolenia wydawane na sprzedaż detaliczną alkoholu i w gastronomii oraz tak zwane zezwolenia jednorazowe.

Prowadzone dotychczas badania wpływu alkoholu na życie rodzinne wykazały, iż stymuluje on, bądź pogłębia stany wykojenia społecznego sprawców przestępstw oraz utrwała

procesy dezorganizacji życia rodzinnego, wywołujące patologiczne typy zachowań dzieci z tych rodzin.

Rodzinom z problemami alkoholowymi umożliwia się:

- uzyskanie bezpłatnych świadczeń w okresie terapii oraz profilaktyki,
- uzyskanie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pomocy materialnej, terapeutycznej oraz prawnej,
- wspieranie grupy AA działającej w Gminnym Ośrodku Kultury w Złejwsi Małej.

Identyfikacja problemów:

Alkoholizm jest w Polsce ogromnym problemem społecznym i o chorobie alkoholowej mówi się sporo. O tym jednak, że osoby pijące mają ogromny wpływ na całe życie swoich dzieci, wie niewiele osób. A zjawisko dotyczy znaczącej części populacji.

Głównym problemem związanym z alkoholem na terenie Gminy Zławieś Wielka jest „milczące przyzwolenie” na spożywanie alkoholów przez młodzież i rodziców. Z Alkoholem wiążą się patologie społeczne i idące za tym częste korzystanie z pomocy społecznej.

3.5.2. Narkomania

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Na terenie gminy problem narkomani nie jest znaczący, co nie znaczy, że nie istnieje. Jego specyfika wskazuje raczej na słabe rozpoznanie. Wśród pacjentów Poradni Profilaktyki i

Leczenia Uzależnień SZP ZOZ większość to nałogowi alkoholicy, w grupie pozostałe znajdują się zaledwie 3 osoby. Pacjentami tej poradni są głównie mężczyźni w wieku 30-65 roku życia, poniżej 19 roku jest 1 osoba.

Tab.36. Liczba i struktura pacjentów Poradni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień SZP ZOZ

Pacjenci	Lata	2006
Ogólna liczba		14
Kryteria wiekowe		
	19 lat	1
	20 – 29	0
	30 – 64	13
Kryteria płci		
	Kobiety	3
	Mężczyźni	11
Ilość osób uzależnionych od alkoholu		10
Ilość osób uzależnionych od narkotyków		1
Pozostałe uzależnienia		3
Rodzaj opieki		
	Czynna	0
	Bierna	0
Ilość osób leczonych po raz pierwszy		10
Ilość zobowiązanych do leczenia		1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zławień Wielka

Na terenie Gminy Zławień Wielka działania profilaktyczne polegają na:

1. realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami, przez działalność edukacyjną, kulturalną i sportową prowadzoną w świetlicach socjoterapeutycznych przy:

- Zespole Szkół w Złejwsi Wielkiej i oddziale szkolnym w Czarnowie (zajęcia edukacyjne, sportowe, turystyczno-sportowe),

- Szkole Podstawowej w Rzęczkowie (zajęcia edukacyjno-kulturalne),
 - Szkole Podstawowej w Przysieku (zajęcia edukacyjno-kulturalne, terapeutyczne),
2. realizacji programów profilaktycznych prowadzonych przez szereg harcerski "Błękitna Jedyńka" w Górsku,
 3. stosowaniu odpowiedniej terapii do redukcji zagrożeń ryzyka uzależnień w grupach dzieci i młodzieży z rodzin alkoholików (m.in. w szkołach),
 4. rozpowszechnianiu wydawnictw o problemach alkoholowych, narkomanii, palenia tytoniu - zakup i przekazywanie plakatów, broszur, rozdawanie ulotek,
 5. prowadzeniu, z udziałem nauczycieli, lekarzy, pielęgniarek, policji, działalności edukacyjnej, dotyczącej szkodliwości picia alkoholu, palenia tytoniu; zakupie spektakli teatralnych o tematyce profilaktycznej,
 6. zorganizowaniu kampanii informacyjnej wśród społeczeństwa gminy o zadaniach realizowanych przez gminną komisję - na zebraniach wiejskich, publikacje w "Gońcu Gminnym",
 7. prowadzeniu działalności edukacyjnej dotyczącej problemów alkoholowych, szczególnie dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
 8. współpracy ze szkołami podstawowymi i gimnazjami funkcjonującymi na terenie gminy w zakresie przygotowania i realizacji programów profilaktycznych,
 9. dofinansowaniu kolonii i obozów twórczo-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, szczególnie z rodzin alkoholowych,
 10. współpracy z mediami w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, dofinansowaniu funkcjonowania bezpłatnej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie - tzw. "niebieskiej linii".

Identyfikacja problemów:

Łatwy dostęp do środków odurzających coraz młodszych dzieci, m.in. związany z bliskością Torunia i Bydgoszczy. Brak programów i specjalistów przygotowujących rodziców do radzenia sobie z rozpoznaniem kiedy dziecko spożywa narkotyki oraz pomocą zażywającym narkotyki lub uzależnionym nastolatkom i ich rodzicom.

3.5.3. Przemoc w rodzinie

Przestępstwa przeciwko rodzinie w ogólnej skali przestępstw zajmują niechlubne – trzecie miejsce.

Przemoc domowa (zwana też przemocą w rodzinie) to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym. Jednak w ciągu ostatnich lat liczba osób, które decydują się mówić o przemocy domowej, ciągle wzrasta. Ponad 95% ofiar zgłoszonych do Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – „Niebieska Linia” to kobiety i dzieci.

Brak jest obiektywnych danych dotyczących przemocy w rodzinie na terenie gminy Zławieś Wielka. Nie istnieje też żadna lokalna instytucja zajmując się głównie tym problemem. Mieszkańcy mogą korzystać z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" tzn. Poradni telefonicznej. W 2006 roku skorzystał z takiej możliwości 16 mieszkańców gminy. Informacjami przedstawiającymi, w niewielkim stopniu ten problem na terenie gminy, to liczba i powody interwencji policji, omówione we wcześniejszych podrozdziałach.

Identyfikacja problemów:

Brak instytucji na terenie gminy Zławieś Wielka, zajmujących się bezpośrednio monitorowaniem i pomocą osobom, zwłaszcza dzieciom, dotkniętym przemocą rodzinną. Brak ośrodków stwarzającym możliwość ucieczki i schronienia przed domowymi „tyranami”.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed gminą. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Na podstawie, prezentowanej w pierwszym etapie diagnozy sytuacji społecznej oraz dyskusji zostały określone główne obszary problemowe występujące na terenie gminy Zławieś Wielka.

W drugim etapie prac grupy roboczej sporządzono analizę SWOT dla każdego z obszarów, gdzie dokonano konfrontacji wewnętrznych (słabych i mocnych stron) oraz zewnętrznych (szans i zagrożeń) uwarunkowań sfery pomocy społecznej w gminie Zławieś Wielka.

Następnym etapem było przeprowadzenie analizy problemów w poszczególnych obszarach oraz wybór tych, które można uznać za najważniejsze w sferze polityki społecznej gminy.

W oparciu o uzyskane w ten sposób informacje, zostały określone cele oraz zadania strategiczne, które z metodologicznego punktu widzenia spełniały trzy podstawowe warunki: mierzalności, osiągalności i realności.

Tab. 37. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
EDUKACJA, KULTURA, SPORT	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze wykształcona kadra. 2. Dobra baza materialna i lokalna. 3. Oferta edukacyjna (pracownie komputerowe), m.in. koła zainteresowań. 4. Baza rekreacyjno- sportowa (sale gimnastyczne, siłownia, boisko sportowe). 5. Możliwość wyrównywania szans edukacyjnych. 6. Dowozy dzieci. 7. Biblioteki- Centra Informacji Multimedialnej. 8. Sport- kluby, zawody. 9. Turystyka, rekreacja (PTTK, PTSM, ZHP). 10. Dobra baza lokalowa części świetlic wiejskich. 11. Koła zainteresowań przy GOK (plastyczne, muzyczne, teatralne; dowóz na część zajęć). 12. Związek wędkarski. 13. Fundacja Piękniejszego Świata- zajęcia plastyczne, ekologiczne itp. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak świetlicy szkolnej ZSZ.P w Górsku. 2. Brak przedszkoli, żłobków. 3. Brak działających świetlic wiejskich oraz liderów Złejwi W., Przysieku, Rzęczkowie, Czarnowie. 4. Brak Sali gimnastycznej w Przysieku, Łążynie. 5. Brak placów zabaw dla dzieci w niektórych miejscowościach. 6. Brak basenu. 7. Brak psychologów i niewystarczająca liczba dyżurów logopedów. 8. Brak wczesnego wspomagania. 9. Brak klas integracyjnych. 10. Brak oferty dla młodzieży starszej- ponadgimnazjalnej. 11. Brak stadionu na terenie gminy. 12. Mała aktywność edukacyjna w grupie osób starszych. 13. Brak zainteresowania rodziców edukacją dzieci. 14. Brak możliwości kształcenia ponadgimnazjalnego na terenie gminy. 15. Brak amfiteatru.
DEMOGRAFIA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby mieszkańców, 2. Wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost migracji, 2. Nierównomierny wzrost zaludnienia gminy- tworzenie „sypialni” dla Torunia i Bydgoszczy, 3. Roszczeniowa postawa napływowej części mieszkańców,
ZDROWIE	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre wyposażenie w sprzęt medyczny (USG, RTG). 2. Dobra i szybka diagnostyka pacjentów. 3. Wysoko wykwalifikowana i doświadczona kadra. 4. Infrastruktura budowlana- 3 ośrodki. 5. Kontrakt z pogotowiem w Toruniu (niedziele, święta, całodobowo). 6. Organizacja bezpłatnych badań kontrolnych. 7. Związanie społeczne kadry ośrodków zdrowia z pacjentami. 8. Parkingi dla pacjentów. 9. Częściowe przystosowania dla osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długi okres oczekiwania dla lekarzy specjalistów, 2. Brak dostępu do lekarzy w weekendy, 3. Brak dostępu do lekarzy popołudniami, 4. Brak pielęgniarek środowiskowych w szkołach (wynika z przepisów), 5. Brak kontraktów dla lekarzy specjalistów, 6. Niewystarczająca opieka stomatologiczna w szkołach, 7. Brak analizy społecznej w zakresie zdrowia, 8. Niepełne funkcjonowanie ośrodka zdrowia w Rzęczkowie, 9. Brak rehabilitacji na terenie gminy, brak zorganizowania dowozów, brak sprzętu rehabilitacyjnego.
BEZPIECZEŃSTWO	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Posterunek policji- kontakt kom z dzielnicowymi, 2. Pomoc sąsiedzka, 3. OSP w każdej wsi- dobre wyposażenie, sprzęt do ratownictwa medycznego w Toporzysku, 4. Dobre oznakowanie dróg, 5. Dobre oświetlenie, 6. Budowa chodników i poboczy, 7. Edukacja o bezpieczeństwie w szkołach. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny urzędowania posterunku policji, 2. Brak ścieżek rowerowych Toruń-Bydgoszcz, 3. Mało policjantów, 4. Częściowy brak zjazdów, 5. Wzrost przestępstw, 6. Obniżenie wieku przestępczego, 7. Brak przejść dla pieszych, 8. Słabe wyposażenie posterunków, 9. Niedostateczna ilość kontroli nocnych.
POMOC SPOŁECZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze i efektywnie działające stowarzyszenie „Promyk nadziei” (dobry program), 2. Dobrze przygotowane kary GOP-su 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych,

NIEPEŁNOSPRAWNI I OSOBY STARSZE	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak mieszkań socjalnych, 2. brak środków transportu, 3. Brak usług opiekuńczych, 4. Brak bazy rehabilitacyjnej, 5. Dużo barier architektonicznych, 6. Brak oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach 7. Brak ośrodków wsparcia (dziennego pobytu) oraz Domów Pomocy Społecznej, 8. Zbyt mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, 9. Niewystarczająca liczba wolontariuszy, 10. Niedobór środków finansowych.
UZALEŻNIENIA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 1.Dobrze i aktywnie działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2. Działające grupy wsparcia, 3. Działalność świetlic socjoterapeutycznych przy niektórych szkołach, 4. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, 5. Dobra współpraca GKRPA ze szkołami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak punktu terapeutycznego i konsultacyjnego psychologów, logopedów, 2. Nie zdiagnozowany stopień narkomanii, 3. Brak propozycji spędzania wolnego czasu dla absolwentów i dorosłych, alternatywy dla pijących, 1. 4. Brak wsparcia dla rodzin współuzależnionych oraz dzieci AA, dorosłych dzieci AA.
AKTYWNOŚĆ, BIERNOŚĆ SPOŁECZNA	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze funkcjonujące koła m.in. wędkarskie, gospodyń wiejskich, straż pożarna, punkt krwiodawstwa, komisja AA, 2. Działające LZS-y, kluby szkolne, 3. Aktywność rodziców w Szkolnych Radach Rodziców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1.Zbyt mała ilość klubów sportowych, 2. Wysokie opłaty za wynajęcie sali sportowych, 3. Brak zespołów tanecznych i muzycznych, 4. Brak klubokawiarni, 5. Roszczeniowa postawa mieszkańców, 6. Mała aktywność społeczna mieszkańców napływowych, 7. Duża liczba rodzin niewydolnych społecznie, 8. Brak więzi międzyludzkich i sąsiedzki, 9. Apatia środowisk popegeerowskich
SYTUACJA SPOŁECZNO -GOSPODARCZA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre położenie geograficzne i administracyjne (Bydgoszcz- Toruń), 2. Dużo atrakcyjnych terenów przygotowanych pod zabudowę, 4. Dobrze prosperujące firmy zatrudniające mieszkańców gminy, 5. Aktualny plan zagospodarowania przestrzennego, 6. Korzystna i gęsta sieć dróg, 7. Dobre połączenia komunikacyjne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mały procent skanalizowanych budynków, 2. Mało gospodarstw agroturystycznych, 3. Skromna oferta turystyczna, 4. Brak oferty mieszkaniowej, 5. Brak gazyfikacji.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie szansy związanej z Funduszami Unii Europejskiej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewykorzystanie szansy związanej z Funduszami Unii Europejskiej
EDUKACJA, KULTURA, SPORT	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrastający poziom wykształcenia, 2. Wzrost wynagrodzenia, 3. Wzrost kultury edukacyjnej, 4. Większa integracja społeczna, 5. Korzystne położenie, 6. Łatwy dostęp do edukacji, 7. Powstanie pełno- godzinnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Migracje zarobkowe, 2. Niewydolność wychowawcza wielu rodzin, 3. Wydłużony czas pracy, 4. Dziedziczenie ubóstwa.

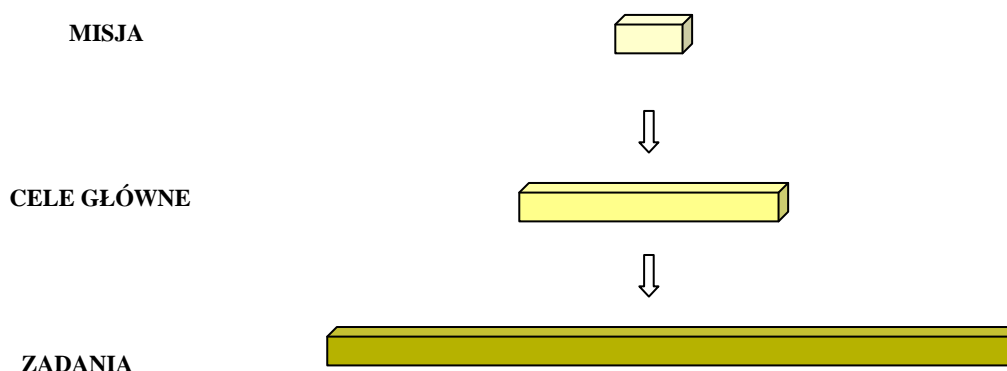
<p>przedszkoli, 8. Wzrost świadomości wynikający z podniesienia standardu życia mieszkańców.</p>	
DEMOGRAFIA	
<p>1. Wzrost kapitału ludzkiego, 2. Wzrastający przyrost naturalny.</p>	<p>1. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.</p>
ZDROWIE	
<p>1. Zmiana przepisów o służbie zdrowia, 2. Wzrost świadomości zdrowotnej i ekologicznej, profilaktyki.</p>	<p>1. Uzależnienia- dostęp do używek coraz młodszych mieszkańców, 2. Wyczerpanie zawodowe, brak odporności na stres, 3. Wzrost czynników stresogennych w życiu społecznym,</p>
BEZPIECZEŃSTWO	
<p>1. Zmiana prawa oświatowego, 2. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa, 3. Zmiana prawa karnego,</p>	<p>1. Zbyt liberalne przepisy dotyczące młodocianych przestępców oraz drobnych przestępstw, 2. Pojawienie się zamkniętych enklaw ubóstwa i bezrobocia, 3. Wzrastająca anonimowość mieszkańców,</p>
POMOC SPOŁECZNA	
	<p>1. Traktowanie organizacji pozarządowych jako konkurencji dla administracji publicznej, 2. negatywne nastawienie do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, 3. Występowanie zjawisk wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, 4. stereotypy w wizerunku pomocy społecznej,</p>
NIEPEŁNOSPRAWNI I OSOBY STARSZE	
<p>1. Korzystanie ze wzorców krajów UE w obszarze korzystania z pomocy i współpracy z osobami niepełnosprawnymi,</p>	<p>1. Zwiększająca liczba osób starszych, 2. Częstsze uleganie wypadkom drogowym w skutek zwiększającej liczby pojazdów, 3. Zbyt wąska oferta zawodowa i kształcenia dla osób niepełnosprawnych.</p>
UZALEŻNIENIA	

<p>1. Powszechna świadomość zagrożeń płynących z uzależnienia,</p>	<p>1. Akceptacja społeczna dla uzależnionych, 2. Sięganie po używki przez coraz młodszych mieszkańców,</p>
<p>AKTYWNOŚĆ, BIERNOŚĆ SPOŁECZNA</p>	
<p>1. Rozwój działalności fundacji i stowarzyszeń z terenu gminy w tym. LGD Podgrodzie Toruńskie,</p>	<p>1. Bierność społeczeństwa, 2. Zanik tożsamości społecznej</p>
<p>SYTUACJA SPOŁECZNO -GOSPODARCZA</p>	
<p>1. Wzrost gospodarczy kraju, 2. Rozwój współpracy międzynarodowej, 3. Rozwój turystyki, 4. Rozwój agroturystyki, 5. Przetwórstwo rolno-spożywcze, 6. Miejsca pracy poza rolnictwem, 7. Zapotrzebowanie na zdrową żywność i zdrowy tryb życia – rozwój rolnictwa ekologicznego, 8. Wzrost kultury rolniczej, 9. Wykorzystanie walorów turystycznych, 10. Dobre prawo gospodarcze kraju, 11. Przyciągnięcie inwestorów.</p>	<p>1. Degradacja rolnictwa, 2. Małe subwencje, 3. Brak stabilności zewnętrznej, 4. Brak rynku zbytu, 5. Brak wzrostu dochodów własnych gminy, 6. Przepisy prawne ograniczające swobodę prowadzenia działalności gospodarczej</p>

Wyniki analizy posłużyły do określenia priorytetów polityki społecznej gminy Zławieś Wielka (cele strategiczne i działania), szczegółowo opisanych w dalszej części opracowania.

5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o uzyskane od władz lokalnych informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych. Realizacja odbywa się poprzez ustalenie misji, celów głównych /strategicznych/ oraz celów operacyjnych /zadań/ do ich realizacji. Taką hierarchizację celów i zadań ilustruje poniższa tzw. "**piramida celów**".

Strategie przedstawia trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie.

5.1. Misja

Misja jest celem generalnym i stałym w dłuższym horyzoncie czasowym. Jest to element nadrzędny w stosunku do celów i zadań.

Jest ona bezpośrednim odzwierciedleniem zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych i możliwego kierunku, w jakim pomoc społeczna jak i cała gmina może rozwijać się w przyszłości.

Misja wyznaczona dla polityki społecznej w Gminie Zławieś Wielka brzmi:

**Stworzymy zintegrowany systemem wspierania
dzieci, młodzieży, osób samotnych oraz rodzin
znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.**

**Nasz system będzie oparty na modelowej współpracy struktur
samorządowych z organizacjami pozarządowymi o charakterze
społecznym.**

Przedstawia ona pożądany obraz sytuacji całej polityki społecznej w gminie Zławieś Wielka, po zrealizowaniu narzuconych sobie celów.

5.2. Cele strategiczne

Realizacja misji zależy od osiągnięcia celów strategicznych, a przede wszystkim od wyników działań.

Cel strategiczny stanowi punkt, do którego powinna dążyć gmina, wykorzystując – określone w analizie SWOT – swoje mocne strony oraz szanse dla wyrównywania szans mieszkańców na pełen rozwój.

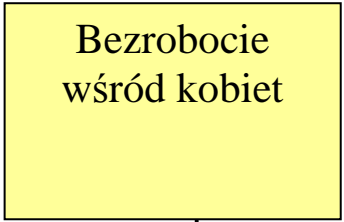
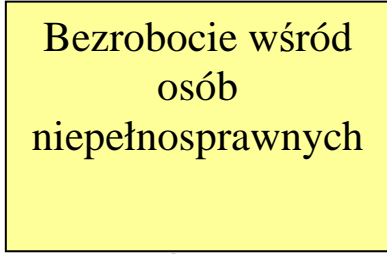
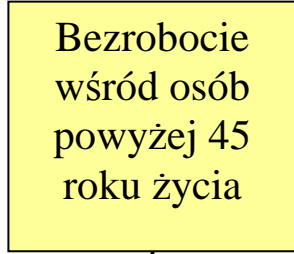
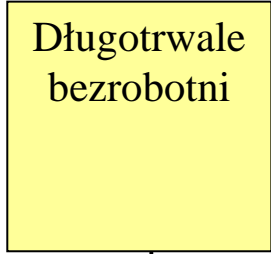
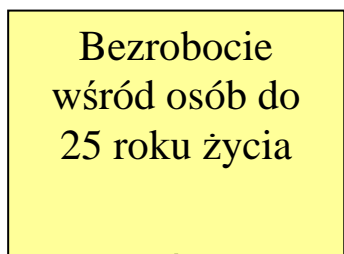
Do realizacji celu strategicznego niezbędna jest akceptacja społeczna z uwagi na czas jego realizacji, który obejmuje zwykle kilka kadencji władz samorządowych.

Analizując wyniki sesji planowania strategicznego w Gminie Zławieś Wielka określono następujące cele strategiczne polityki społecznej, oparte na zidentyfikowanych problemach. Wskazano też cele operacyjne/zadania/, które należy osiągnąć aby w efekcie rozwiązać problemy i dojść do celów strategicznych.

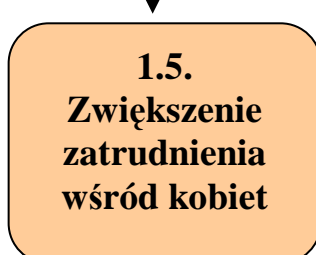
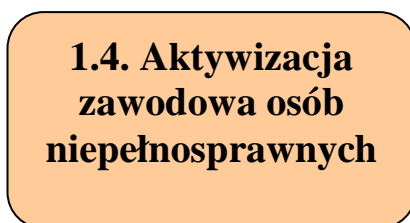
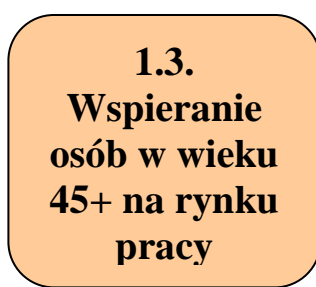
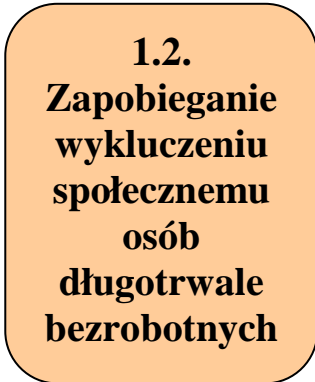
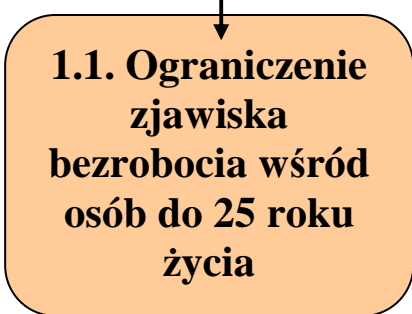
OBSZAR PROBLEMOWY

PROBLEMY

CELE

OBSZAR PROBLEMOWY

Bierność społeczna

PROBLEMY

Napływ ludności
nie identyfikującej
się z Gminą
Zławieś Wielka

Traktowanie gminy
jako „Sypialni” dla
przyległych ośrodków
miejskich Torunia i
Bydgoszczy

Brak dobrych i
otwartych
kontaktów
sąsiedzkich

CELE

**2.1. Stworzenie
programu aktywizacji
nowych mieszkańców
gminy**

**2.2. Stworzenie
najbardziej
przyjaznego i
konkurencyjnego
osiedla w regionie**

**2.3. Inicjatywy
integracyjne
angażujące jak
największe rzesze
mieszkańców**

OBSZAR PROBLEMOWY

Patologie społeczne

PROBLEMY

Wzrastająca liczba osób długotrwale korzystających z pomocy

Przemoc w rodzinie oraz przestępczość

Alkoholizm

Nadużywanie narkotyków

CELE

3.1. Aktywizacja świadczeniobiorców pomocy społecznej

3.2. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz

3.3. Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych

3.4. Kontrola i ograniczenie zażywania narkotyków

OBSZAR PROBLEMOWY

Kryzys funkcji rodziny

PROBLEMY

Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza (cedowanie odpowiedzialności przez rodziców na inne instytucje)

Brak alternatyw na atrakcyjne spędzanie czasu wolnego

Wkraczanie coraz młodszych mieszkańców gminy w konflikt z prawem

Marginalizacja ludzi starszych i niepełnosprawnych

CELE

4.1. Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej

4.2. Stworzenie możliwości spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i ciekawy

4.3. Zapobieganie demoralizacji i niedostosowaniu społecznemu młodzieży

4.4. Stwarzanie możliwości włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie

ZADANIA	Czas trwania zadania	Jednostka odpowiedzialna	Partnerzy	Źródło budżetu
Cel. 1.1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia wśród osób do 25 roku życia				
Organizacja szkoleń wzmacniających poczucie wartości oraz umiejętności poruszania się na rynku pracy wśród bezrobotnych absolwentów,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Lokalna Grupa Działania Podgrodzie Toruńskie, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE,
Staże zawodowe,	Okres półroczny w latach 2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE, głównie Europejski Fundusz Społeczny,
Zdobywanie nowych kwalifikacji,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Fundusze UE
Prace sezonowe dla młodzieży,	2007-2016, okres wolny od zajęć dydaktycznych	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Lokalni Przedsiębiorcy, Rolnicy,	Lokalni przedsiębiorcy, Budżet gminy,
Powstanie na terenie gminy szkolnictwa zawodowego ponadgimnazjalnego,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Starostwo Powiatowe Toruń,	Budżet gminy, budżet starostwa, fundusze UE,
Cel.1.2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych				
Bank informacji dla osób bezrobotnych nt. ofert pracy, szkoleń, kursów, propozycji „drobnych” prac domowych oferowanych przez mieszkańców (min. przeprowadzki, prace porządkowe, prace w ogródkach działkowych),	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,	Budżet gminy, fundusze UE,
Organizowanie giełd pracy na terenie gminy,	Corocznie w okresie 2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE, inne,

Utworzenie bazy danych osób bezrobotnych faktycznie zainteresowanych podjęciem pracy oraz bazy danych młodych bezrobotnych zainteresowanych podjęciem lub kontynuowaniem nauki, zdobyciem kwalifikacji zawodowych,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE,
Monitorowanie rynku pracy pod względem zapotrzebowania na odpowiednie kwalifikacje zawodowe,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Budżet gminy, fundusze UE, inne,
Organizację szkoleń pod kątem reorientacji zawodowej,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, inne,
Prace interwencyjne,	2007-2016, półroczne	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Wsparcie psychologiczne osób bezrobotnych,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.1.3. Wspieranie osób w wieku 45+ na rynku pracy				
Organizację kursów nauczania języków obcych i posługiwania się nowoczesnymi technologiami (komputer),	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, stowarzyszenia z obszaru gminy,	Fundusze UE, Budżet Gminy,
Kursy przekwalifikujące,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE,
Stwarzanie możliwości otwierania własnej działalności/pomoc i ułatwienia w starcie nowym przedsiębiorca,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Budżet gminy, Fundusze UE,

Roboty interwencyjne dla osób powyżej 45 roku życia,	2007-2016,- roczne,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, LGD Podgrodzie Torunskie,	Fundusze UE, inne,
Cel.1.4. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych				
Stworzenie warsztatów terapii zajęciowej w gminie lub pomoc w dojazdach na tego typu zajęcia do Torunia,	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka, LGD, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, inni,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE,
Pomoc w powstaniu zakładu pracy/miejsc pracy chronionej,	2007-2016	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, organizacje i stowarzyszenia z obszaru gminy, lokalni przedsiębiorcy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE,
Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,	2007-2010	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE
Przygotowanie i doskonalenie zawodowe osób niepełnosprawnych,	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, LGD Podgrodzie Torunskie,	Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE,
Pomoc przy stworzenia możliwości uniezależnienia się osób niepełnosprawnych w poruszaniu	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka, Stowarzyszenia z obszaru gminy, parafia, inni	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE
Cel.1.5. Zwiększenie zatrudnienia wśród kobiet				
Stworzenie żłobków i przedszkoli na terenie gminy,	2007-2016	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Torunskie,	Fundusze UE, budżet gminy,

Stworzenie możliwości pracy kobiet w formie opieki domowej dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych,	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie programu aktywizacji kobiet,	2007-2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Stowarzyszenia kobiece, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Umożliwienie wyrabiania i dystrybucji własnych produktów,	2007-2013	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.2.1. Stworzenie programu aktywizacji nowych mieszkańców gminy				
Wydawanie gazetki informującej mieszkańców o działaniach gminy	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Tworzenie klubów integracji społecznej	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Organizacja spotkań integracyjnych	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Organizacja festynów	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Włączenie spółdzielni mieszkaniowych w życie lokalnych społeczności	2007-2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.2.2. Stworzenie najbardziej przyjaznej i konkurencyjnej „sypialni” w regionie				
Stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Poprawa dostępu do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Poprawa bezpieczeństwa	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Posterunek Policji, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,

Cel.2.3. Inicjatywy integracyjne angażujące jak największe rzesze mieszkańców				
Organizacja warsztatów kreowania lokalnych liderów	2007-2013	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu, (ścieżki edukacyjne, ścieżki rowerowe itp.)	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Rozwój turystyki i rekreacji	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Organizacja imprez kulturalnych, zawodów sportowych, wycieczek itp., zachęcających jak największe rzesze mieszkańców	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie, jednostki edukacyjne, GOK,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.3.1. Aktywizacja świadczeniobiorców pomocy społecznej				
Indywidualne programy wsparcia dla rodzin niezaradnych życiowo	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Kontrakty socjalne	2008-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Tworzenie koła wzajemnej pomocy świadczeniobiorców	2008	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Bank czasu	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Praca socjalna i praca na rzecz gminy	2008-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Stworzenie jasnego regulaminu „coś za coś” w ramach pomocy socjalnej GOPS-u	2008	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,

Cel.3.2. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz przestępczości				
Stworzenie programu efektywniejszej współpracy wszystkich instytucji publicznych i pół-publicznych na terenie gminy	2008	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Współpraca sąsiedzka/ stworzenie punktu umożliwiającego anonimowe zgłaszanie o występowaniu patologii społecznych na terenie gminy, połączonego ze współpracą z odpowiednimi służbami	2008	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Posterunek Policji, jednostki edukacyjne, ośrodki zdrowia, LGD Ziemia Gotyku,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Programy profilaktyczne w szkołach	2007-2016	Jednostki edukacyjne,	Posterunek Policji, jednostki edukacyjne, ośrodki zdrowia, LGD Ziemia Gotyku, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, NFZ, inne,
Organizacja czasu wolnego	2007-2016	Biblioteka Gminna, GOK, szkoły,	LGD Ziemia Gotyku, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Podniesienie świadomości prawnej	2007-2016	Posterunek Policji,	Jednostki edukacyjne, ośrodki zdrowia, LGD Ziemia Gotyku, Urząd Gminy Zławieś Wielka	Fundusze UE,
Budowa straży gminnej	2008-2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Posterunek Policji,	Wolontariat, Budżet gminy,
Rozbudowa sieci komisariatów		Posterunek Policji,		
Stróż nocny w szkołach	2008	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Dyrektorzy szkół,	Budżet gminy,

Cel.3.3. Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych				
Cykliczne organizowanie atrakcyjnej imprezy bezalkoholowej dla młodzieży w celu uczenia zabawy bez alkoholu (bogaty program angażujący uczestników tak by uniemożliwić spożywanie alkoholu)	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Zwiększenie regularnych kontroli przestrzegania prawa przy sprzedaży alkoholu na terenie gminy	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, budżet gminy,
Organizowanie cyklicznych spotkań promujących zdrowy styl życia	2007-2016, dwa razy do roku	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, jednostki edukacyjne,	Fundusze UE, budżet gminy,
Utworzenie punktu konsultacyjnego dla ludzi z problemami alkoholowymi	2008	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Działalność profilaktyczna w szkołach	2007-2016	Dyrektorzy szkół,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE,
Wspieranie i propagowanie działalności klubu AA	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Pogadanki prelekcje z tematu walki z alkoholem wśród mieszkańców gminy	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy,

Cel.3.4. Ograniczenia zjawiska „narkomani”				
Profilaktyka w szkołach	2007-2016, kilka raz do roku	Dyrektorzy szkół,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Fundusze UE,
Szkolenia dla rodziców na temat możliwości rozpoznania oraz przeciwdziałania narkomani wśród dzieci.	2007-2016, kilka razy do roku	Dyrektorzy szkół,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Fundusze UE,
Współdziałanie organów odpowiedzialnych za zdrowie i życie mieszkańców oraz nawiązanie współpracy z innymi organizacjami walczącymi z narkomanią.	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Powołanie pełnomocnika do spraw koordynacji działań właściwych instytucji walczących z narkomanią.	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Cel.4.1. Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej				
Inicjowanie kontaktów rodzinnych, podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, budżet gminy,
Powołanie trenerów socjalnych,	2008/2009	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,

Edukacja rodzin niewypełniających obowiązków rodzicielskich	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Powstanie świetlic całodziennych dla dzieci,	2008/2009	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Nadzór nad respektowaniem obowiązku opieki nad dzieckiem niepełnoletnim	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół, Policja,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Nadzór nad respektowaniem prawa przez organy do tego przeznaczone	2007-2016	Policja,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Cel.4.2. Stworzenie możliwości spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i ciekawy				
Poszerzenie oferty świetlic środowiskowych,	2008/2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	GOK, Biblioteka Gminna, Szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Doposażenie GOK-u oraz świetlic i szkół w sprzęt sportowy i dydaktyczny.	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Rozbudowa infrastruktury sportowej, turystycznej, kulturalnej,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Rozszerzeni oferty GOK-u, świetlic, szkół	2008/2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie, GOK, Biblioteka Gminna, Szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Stworzenie atrakcji turystycznych, ścieżek rowerowych	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD Podgrodzie Toruńskie,	LGD Podgrodzie Toruńskie, GOK, Biblioteka Gminna, Szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy, itp.,
Wspieranie klubów już działających KS, KGW,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie, GOK, szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy
Cel.4.3. Zapobieganie demoralizacji i niedostosowaniu społecznemu młodzieży				
Stworzenie ośrodków socjoterapeutycznych dla młodzieży ponadgimnazjalnej	2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,

Zwiększenie dostępności do poprawczaków	2009/2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Zwiększenie monitoringu środowisk narażonych na patologie społeczne	2008/2009	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Cel.4.4. Stwarzanie możliwości włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne gminy				
Rozeznanie potrzeb seniorów w gminie	2008	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Ośrodek Zdrowia,	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie nowych i wspieranie już istniejących klubu seniora	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Ośrodek Zdrowia,	Fundusze UE, budżet gminy,
Organizowanie zawodów angażujących dzieci, młodzież, dorosłych, osoby niepełnosprawne	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy,
Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem usług specjalistycznych (Utworzenie publicznego gabinetu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych)	2009/2010	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Ośrodek Zdrowia	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy
Utworzenie klas integracyjnych	2008/2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy i państwa,

Stworzenie na terenie gminy Warsztatów Terapii Zajęciowej lub umożliwienie dojazdu, ale niepełnosprawnych mieszkańców gminy, na tego typu zajęcia do Torunia	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, LGD, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, inni,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy i państwa
Utworzenie spółdzielni socjalnych	2009/2010	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE (Equal), budżet gminy i państwa

Harmonogram realizacji powyższych celów strategicznych uwzględnia możliwości i perspektywy działania obecnie oraz zakłada pojawiające się nowe horyzonty.

Cele grupują się w 4 główne zespoły wytyczone bezpośrednio na podstawie analizy problemów.

Za ich realizację odpowiedzialne są w głównej mierze instytucje wyszczególnione jako główne i współpracujące. Niemniej dopuszczalne jest, a w niektórych wypadkach wręcz wskazane, angażowanie innych podmiotów, których nie uwzględniono ze względu na brak wpływu na ich działania, przez jednostki tworzące strategię.

Wartym uwzględnienia jest także szczegółowa analiza niektórych zaplanowanych w strategii działań oraz stworzenie specjalnych programów na ich potrzeby m.in.

- o Utworzenie **warsztatów terapii zajęciowej** na terenie gminy – szczególnie ważne i potrzebne działanie, wielokrotnie podkreślane na warsztatach - z danych uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej wynika, że na tego typu zajęcia zaklasyfikowałoby się

217 osób z terenu gminy, w tym 106 dorosłych. Przed właściwym stworzeniem warsztatów terapii istnieje możliwość organizacji zajęć np. z garncarstwa (wymagany zakup urządzenia do wyrobu glinianych elementów oraz zatrudnienie osoby o odpowiednich kwalifikacjach), sprawdzające się świetnie jako terapia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i fizycznymi, zajęcia wokalne lub teatr, w którym głównymi aktorami są mieszkańcy ze stwierdzonymi dysfunkcjami, okazyjne zajęcia

w kole gospodyń wiążące się z nauką gotowania oraz wyrobów lokalnych np. stroików świątecznych, dekoracji itp.

- o Utworzenie **straży gminnej** – polegający na wolontariacie, sposób współpracy między mieszkańcami oraz wzajemne pilnowanie bezpieczeństwa na terenie gminy. W tym celu można powołać zespoły, które w określonych terminach pełnią dyżury w gminie oraz stworzyć skrzynki na anonimowe donosy mieszkańców o przypadkach przestępstw i patologii. Dyżury, takiego zespołu polegałyby na patrolach oraz opróżnianiu skrzynki, weryfikowaniu informacji i kierowaniu w razie potrzeby do odpowiednich instytucji.
- o Angażowanie bezrobotnych kobiet do pracy jako **opiekunki środowiskowe** - pomoc w zdobyciu odpowiednich kwalifikacji i uprawnień, stworzenie bazy osób zainteresowanych taką formą pracy oraz taką formą pomocy, nadzorowanie współpracy.
- o Utworzenie **spółdzielni socjalnych** - zgodnie z prawem, spółdzielnia socjalna to przedsiębiorstwo zrzeszające określoną liczbę osób wykluczonych tzn. bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych. - Nadrzędnym celem działania spółdzielni socjalnej jest społeczna integracja jej członków, wzajemna pomoc oraz aktywne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej. Spółdzielnia socjalna jest przede wszystkim miejscem pracy i reintegracji społecznej dla osób, które w pojedynkę miałyby trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej. Wsparcie, jakie może udzielić samorząd nowo powstającej spółdzielni socjalnej to między innymi: wydzielenie pracownika ds. kontaktów z grupą inicjatywną, udostępnienie przyszłym spółdzielcom lokalu na spotkania organizacyjne, pomoc doradcza i organizacyjna w znalezieniu źródeł finansowania, promocja w mediach lokalnych i społeczności lokalnej.

Pożądanym byłoby stworzenie programów szczegółowo odnoszących się do poszczególnych grup lub środowisk społeczeństwa Gminy Zławieś Wielka.

Niniejsza strategia oraz wytyczone cele wyznaczają, bowiem tylko ogólne kierunki dalszego postępowania w zakresie rozwoju społecznego. W jej ramach oczekiwane jest, więc współpraca oraz aktywny udział wszystkich mieszkańców, instytucji i podmiotów z terenu gminy.

5.2.1. Sposoby osiągnięcia celów

Zadania i planowane działania ujęte w niniejszej strategii mogą być częściowo zrealizowane przy udziale środków finansowych pochodzących z:

- środków budżetu gminy,
- środków budżetu państwa,
- środków funduszy państwowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Ochrony Środowiska, Fundusz Mieszkaniowy), budżetu gminy, powiatu oraz budżetu państwa.

Aby jednak zintensyfikować działania, rozszerzyć ich zakres oraz podjąć realizację konkretnych krótkoterminowych programów będących odpowiedzią na problemy społeczne mieszkańców należy poszukiwać innych źródeł finansowania. Zakłada się, że zostaną podjęte działania mające na celu pozyskanie środków z Unii Europejskiej.

Fundusze Strukturalne stanowią podstawowy instrument finansowy Unii Europejskiej, służący realizacji celów tzw. Polityki Regionalnej. Ich rolą jest wpływanie na wzrost spójności gospodarczej i społecznej państw. Obecnie funkcjonują trzy fundusze:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
2. Europejski Fundusz Społeczny,
3. Fundusz Spójności.

Funduszem, który wspiera działania realizowane w zakresie polityki społecznej jest Europejski Fundusz Społeczny. Fundusz ten umożliwi realizację zadań w zakresie integracji zawodowej i społecznej bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, osób niepełnosprawnych, osób korzystających długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej (min. uzależnionych, bezdomnych, byłych więźniów), uchodźców. Ponadto włączenie organizacji pozarządowych w realizację programów pozwoli na wykorzystanie środków pozabudżetowych.

5.3. Monitoring i wdrażanie strategii

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Tab.38. Wdrażanie Strategii

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Wymagane środki	Źródła środków
1.	Przyjęcie dokumentu strategii przez Dyрекcję Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Dyrektor GOPS-u	Grudzień 2007	-----	-----
2.	Przedłożenie strategii pomocy społecznej Radzie Gminy	Dyrektor GOPS-u	Styczeń 2008	-----	-----
3.	Zatwierdzenie strategii przez Radę Gminy.	Rada Gminy	Styczeń 2008	-----	-----
4.	Przesłanie dokumentów do gminnego ośrodka pomocy społecznej	Dyrektor GOPS-u	Luty 2008		budżet własny gminy
5.	Przesłanie strategii do organizacji pozarządowych i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu	Dyrektor GOPS-u	Luty 2008	100 zł	budżet własny gminy
6.	Analiza programów operacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Rada Pomocy Społecznej Gminy Zławień Wielka	2013 r.		Fundusze UE, krajowe, inne
7.	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w programach operacyjnych	Rada Pomocy Społecznej Gminy Zławień Wielka	2013 r.		Fundusze UE, krajowe, budżet własny gminy, budżet państwa,
8.	Monitoring i wdrażanie strategii	GOPS	2013 r.		Fundusze UE, krajowe, inne, budżet własny gminy
9.	Aktualizacja strategii	Rada Pomocy Społecznej Gminy Zławień Wielka	W razie konieczności	5000 zł.	Fundusze UE, budżet własny gminy

Tab.39. Aktualizacja strategii

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Powołanie Rady Pomocy Społecznej Gminy Zławieś Wielka	Wójt Gminy	Grudzień 2007
2.	Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w programach operacyjnych	Rada Pomocy Społecznej na ręce dyrektora GOPS	Pierwszy raport- Styczeń 2009, kolejne corocznie
3.	Ocena realizacji strategii	Dyrektor GOPS	Coroczna
4.	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności	Dyrektor GOPS	Co dwa lata

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

W celu właściwej oceny procesu wdrażania i realizacji strategii, przyjmuje się stosunkowo szeroką gamę wskaźników społecznych, za pomocą, których skutecznie oceniony zostanie poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian:

- W obszarze dotyczącym ludności:
 - przyrost naturalny na 1000 osób,
 - saldo migracji na 1000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności,
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym,
 - udział długotrwale bezrobotnych,
 - udział osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych,
 - udział zasiłkobiorców do bezrobotnych ogółem,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze pomocy społecznej:
 - liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
 - liczba osób korzystająca pomocy materialnej.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
 - głębokość ubóstwa,
 - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
 - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1000 osób,
 - liczba ludności z wykształceniem, co najmniej średnim na 1000 osób.

6. PODSUMOWANIE

Organizacja systemu pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspakajania są kontynuacją istniejącego już systemu wsparcia lub tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne oraz operacyjne/zadania/ sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo. Przygotowany dokument ma być uzupełnieniem i rozwinięciem strategii rozwoju.

W ujęciu strategicznym pomoc społeczna Gminy Zławieś Wielka, nie koncentruje się wyłącznie na udzielaniu wsparcia materialnego potrzebującym. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się nowoczesne podejście do tak ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawione na:

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- ścisłe powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych: sfery oświaty, służby zdrowia, sądownictwa w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

W „strategicznym modelu pomocy społecznej” istotną rolę odgrywa system wsparcia psychologicznego, umocnienie postaw aktywnych w każdej sferze obszaru społecznego i problemów indywidualnych, poradnictwa prawnego, pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej połączonej ze stymulowaniem postaw „progorośdarczych” wśród lokalnej społeczności.

Problemy społeczne nie są cechą pojedynczych osób, ale całych środowisk, rodzin, grup społecznych i takie postrzeganie zjawisk, pozwala na strategiczne rozwiązania społeczne na poziomie lokalnym. Systemowe podejście daje szansę na rozwiązania strukturalne i skuteczne wyłączenie osób z systemu pomocy społecznej w wyniku ich reintegracji zawodowej.

Zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej w kierunku rozwiązań systemowych stanowią szansę na to, że następne pokolenie, nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej. Działania w ramach Strategii, pozwolą nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzenie form pomocy instytucjonalnej, ale na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych.

Celem strategii jest przedstawienie bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych, a na ich podstawie identyfikacja barier i przeszkód oraz opracowanie dokumentu, dzięki któremu możliwe będzie sprawne i racjonalne organizowanie działań, zmierzających do rozwiązania problemów społecznych w gminie, między innymi przez wprowadzanie programów służących realizacji zadań pomocy społecznej.

Podstawą przedstawionej strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału. Mieszkańcy gminy – odbiorcy i adresaci strategii mają możliwość znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane jest, bowiem stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Opracowana strategia to dokument bazowy przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację tego typu programów będzie można osiągnąć wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. Programy te charakteryzują się ogólnymi zarysami działań, bez szczegółowych rozstrzygnięć, terminarzy, budżetów. Uszczegółowienie programów strategicznych następuje dopiero na poziomie taktycznym i operacyjnym, czyli w fazie wdrażania.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej

Podsumowanie ankiet:

W celu przybliżenia problemów społecznych w Gminie Zławieś Wielka przeprowadzona została ankieta wśród wybranych reprezentantów różnych instytucji.

Na obszarze gminy rozdano 50 ankiet, powróciło 29. W badaniu udział wzięło 18 kobiet oraz 3 mężczyzn, 8 osób nie ujawniło płci. Były to osoby pełnoletnie o w dużym przedziale wiekowym od 23 do powyżej 61 roku życia, w 45 % pomiędzy 45-60 rokiem życia. Osoby na stałe zamieszkujące teren gminy stanowiły 66% (19) ankietowanych, 6,9% (2) dojeżdżały do pracy, 8 osób nie podało danych. Wykształcenie respondentów to głównie wyższe 7 osób i średnie 10 osób. Ponadto 3 osoby posiadały wykształcenie zawodowe, 1 osoba podstawowe, 8 nie określiło wykształcenia, z tego 59% pracuje, 35% nie pracuje, a 6% podobnie jak wcześniej, nie ujawniło swojej aktywności ekonomicznej.

Ankieta to niezbędny element strategii dla gminy, która pozwala stwierdzić, jaka sfera życia społecznego wymaga natychmiastowej czy też szybkiej interwencji.

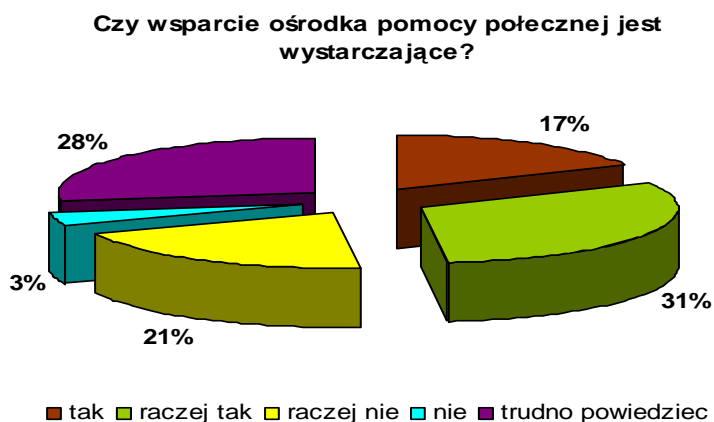
Na obszarze gminy dostrzegane są różnego rodzaju problemy społeczne. Najczęściej wymienianymi są alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zauważany jest także problem niepełnosprawności, braku opieki i zainteresowania osobami starszymi i dziećmi, brak mieszkań oraz przestępczość. Nadal mało wyraźny jest problem narkomani-wskazało na niego tylko 5 osób oraz bezdomności - 6 osób.

Z ankietowanych 72% wskazało, że są na terenie gminy instytucje zajmujące się wspomnianymi problemami. Niepokojącym może być fakt, że 21 osób uznało, że nie orientuje się czy funkcjonują tego typu organy.

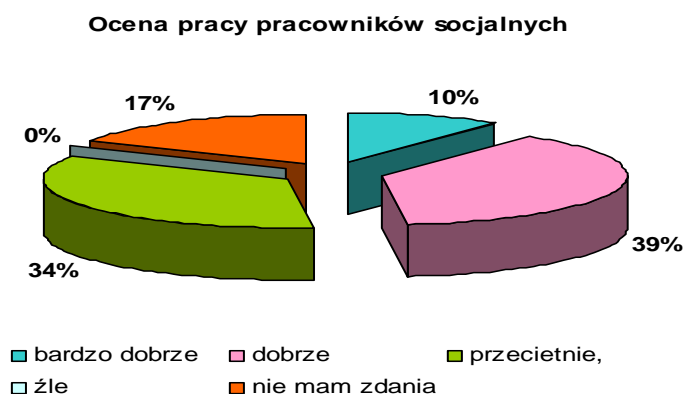
Respondenci uznali, że Urząd Gminy angażuje się wystarczająco w rozwiązywanie problemu bezrobocia, alkoholizmu i ubóstwa. Brak aktywności, UG jest w rozwiązywania problemów narkotykowych, o czym świadczy nie tylko niska ocena mieszkańców, ale także brak ich wiedzy na temat w/w działalności na terenie gminy. Zróżnicowane są opinie dotyczące radzenia sobie z bezdomnością. Respondenci wstawiali skrajne oceny- od najwyższych do najniższych, co wskazuje na niejednoznaczne działania gminy w tym kierunku.

Mieszkańcy nie mają jednoznacznej opinii na temat działania GOPS-u, większość skłania się ku twierdzeniu, że działalność w/w instytucji jest wystarczająca, jednocześnie tyle samo

osobom trudno jest ocenić tą działalność. Tylko jedna osoba wskazała, że działalność Ośrodka jest zła.

Wykonywana praca pracowników socjalnych jest oceniana dobrze 39% oraz przeciętnie 34%, aż 10% oceniła ją jako bardzo dobrą. Nikt z respondentów nie uważa, że jest ona zła.

Na pytanie, **jakiej** formy wsparcia oczekiwalaby Pani/Pan od Ośrodka Pomocy Społecznej, mieszkańcy odpowiadali, że głównie na aktywizację bezrobotnych oraz wsparcie finansowe.

Spośród ankietowanych 75% czuje się bezpieczna na terenie gminy, jednak wskazują oni na potrzebę zwiększenia patroli policji zwłaszcza nocą.

Na pytanie czy na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej po równo uzyskano odpowiedź, że badani znają lub słyszeli o takich przypadkach (14 os) oraz, że nie znają i nie słyszeli o takich przypadkach (14 os), 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi.

Jako podstawowe źródło ubóstwa podawane są uzależnienia oraz bezrobocie. Na jego występowanie ma często wpływ wielodzietność oraz dziedziczenie ubóstwa.

Po mimo wskazania uzależnieni jako głównego bodźca ubóstwa to mieszkańcy uważają, że problem ten na ich terenie jest raczej przeciętny, spora część twierdzi, że duży. Nikt badanych nie określił go jako bardzo dużego.

Odpowiadając na pytanie, na jakie bariery natrafiają dzieci i młodzież na terenie Państwa gminy ankietowani odpowiadali, że głównie brak możliwości aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu przez młodzież i dzieci. Wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne jest oceniany średnio z lekką przewagą na nie. Respondenci niejednoznacznie ocenili też organizację szkoleń dla dorosłych 13 osób jest zdania, że kursy takie się odbywają, 7 osób uważa, że nie ma kursów i tyle samo osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wśród szeregu problemów osób w wieku starszym jako główne wymieniono brak opieki i ubóstwo.

Poziom samoorganizacji społecznej i poziom współpracy między mieszkańcami a władzami gminy został oceniany jako średni.

Pomimo ogólnie dobrej oceny dotyczącej dostępu do placówek ochrony zdrowia mieszkańcy wymienili kilka potrzeb, które należałyby w ramach tej organizacji zmienić, jako najważniejszą należałyby wskazać brak specjalistów (13), pozostałe to m.in.: dłuższy czas pracy (4), poprawa organizacji pracy (2), akcje profilaktyczne (2), lepsze wyposażenie placówek zdrowia (2), dyżury całodobowe – 7 dni w tygodniu, więcej środków z NFOZ, gabinety lekarskie i stomatologiczne w szkołach, zapewnienie transportu chorych, za drogie leki, prywatyzacja.

Odpowiadając na pytanie, „jakie działania powinny podjąć jednostki gminy w obszarze pomocy społecznej w celu przezwyciężenia problemów społecznych rodzin korzystających z pomocy społecznej” najczęściej wymieniono: zwiększenie działań polegających na świadczeniu pracy socjalnej, zorganizowaniu robót publicznych, stworzeniu dodatkowych ośrodków zajmujących się pomocą społeczną np. klubów, stowarzyszeń itp. oraz stworzeniu dodatkowych form opieki nad dzieckiem umożliwiające podjęcie pracy przez rodziców.

Jako mocne strony ankietowani wymieniali zwłaszcza korzystne położenie geograficzne i administracyjne (między Toruniem i Bydgoszczą) oraz czyste środowisko w tym lasy, jak również dobrą politykę władz gminy. Słabe strony to niewydolność wychowawcza rodziców, alkoholizm, narkomania, brak przedszkoli, placów zabaw, słabe zaangażowanie społeczne, słaba działalność służby zdrowia oraz nadal zbyt mało inwestorów na obszarze gminy.

Największa szansa na rozwój mieszkańcy upatrują w pozyskaniu funduszy unijnych.

ZESTAWIENIE ANKIET:

(ankieta jest anonimowa)

1). Czy dostrzega Pan/Pani w miejscu swojego zamieszkania następujące problemy społeczne:

	Tak	Nie	Nie wiem
ubóstwo	17	5	5
alkoholizm	27		1
narkomania	5	7	8
bezdomność	6	7	7
bezrobocie	19	5	3
niepełnosprawność	13	6	4
brak opieki nad osobami starszymi	11	8	4
długotrwała lub ciężka choroba	11	4	4
przemoc w rodzinie	10	5	7
zaniedbane dzieci	12	6	4
brak mieszkań	12	4	7
bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	17	2	5
przestępczość	12	4	7
RAZEM	172	63	66

2). Czy na terenie Gminy są instytucje zajmujące się rozwiązywaniem powyższych problemów?

21 - tak 2 - nie 6 - nie wiem

3). Jaki jest stopień zaangażowania Urzędu Gminy w rozwiązywanie problemów związanych z : (ocień w skali 1 do 5, najmniejszy 1)

a) bezrobociem

pkt1-os 4 pkt2-os 2 pkt3- os 7 pkt4- os 10 pkt5- os 1

brak odpowiedzi- os 5

b) alkoholizmem

pkt1-os 2 pkt2- os 3 pkt3-os 5 pkt4-os 10 pkt5-os 4

brak odpowiedzi- os 5

c) narkomanią

pkt1-os 7 pkt2-os 3 pkt3-os 1 pkt4-os 2 pkt5-os 1

brak odpowiedzi- os 15

d) bezdomnością

pkt1-os 4 pkt2- os 2 pkt3- os 3 pkt4- os 7 pkt5-os 2

brak odpowiedzi- os 11

e) ubóstwem

pkt1-os 2

pkt2-os 2

pkt3- os 5

pkt4- os 12

pkt5-os 2

brak odpowiedzi- os 6

4). Czy wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w Państwa gminie jest wystarczające?

os- tak 5

os- raczej tak 9

os- raczej nie 6

os- nie 1

os- trudno powiedzieć 8

5). Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych?

os - bardzo dobrze 3
mam zdania 5

os - dobrze 11

os- przeciętnie 10

os - źle 0

os - nie

6). Jakiej formy wsparcia oczekiwałaby Pani/Pan od Ośrodka Pomocy Społecznej?

a) pomocy finansowej - os 10

b) wsparcia rzeczowego - os 6

c) aktywizacji bezrobotnych - os 17

d) inne (jakie) - 4 - zapewnienie mieszkań

- zainteresowaniem o ludzi naprawdę potrzebujących pomocy,

- lepsze analizowanie wniosków,

- zorganizowanie czasu wolnego dzieciom (świetlica)

7). Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania, (jeżeli nie, proszę podać przyczyny braku bezpieczeństwa)

- tak - 22

- nie (przyczyna) - 3 - podpalanie zabudowań,
- za mało patroli policyjnych,
- kradzieże,

1 os nie mieszka na terenie gminy – ni określiła się (pracuje)

8). Czy wg Pani/Pana na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej?

- znam takie przypadki 8

- słyszałam/em 6

- nie znam takich przypadków 7

- nie słyszałam/em 7

brak odpowiedzi 1

9). Jakie są przyczyny popadania w ubóstwo?

a) bezrobocie	-	15
b) dziedziczenie ubóstwa	-	11
c) uzależnienia	-	20
d) wielodzietność	-	12
e) niepełnosprawność	-	5
f) choroby	-	5

1 osoba nie określiła żadnej przyczyny

10). Jaka jest skala problemu uzależnień w Państwa gminie?

0 -bardzo duża 10 -duża 17 - przeciętna 0 – niska 1 – brak odpowiedzi
 1 os. – odpowiedziała - nie wiem

11) Jakie gmina podejmuje działania w celu zmniejszenia problemu związanego z :

a) alkoholizmem

kieruje na leczenie - 2, działalność GKRP - 6, poradnia, spotkania AA – 5, wspiera finansowo realizację programów profilaktycznych w szkołach

b) narkomanią

brak efektywnych działań, poradnia, pogadanki w szkołach, wspiera finansowo realizację programów profilaktycznych w szkołach

c) bezrobociem

pomaga rozwiązać problemy, prace interwencyjne - 9, współpraca z PUP,

d) ubóstwem

pomoc socjalna, zasiłki(zapomogi) - 3, prace interwencyjne - 2, GOPS - 2, pomoc rzeczowa - 3, pomoc finansowa, pomoc społeczna - 2,

e) chuligaństwem

działalność wychowawcza szkół, brak efektywnych działań, patrole policji - 2, pogadanki, interwencje policji, działania policji,

f) przestępczością młodocianych

działalność wychowawcza pedagogów i psychologów, współpraca z pedagogiem, prewencja policji, brak efektywnych działań, patrole policji, interwencje policji, działania policji, współpraca z policją

12). Na jakie bariery natrafiają dzieci i młodzież na terenie Państwa gminy?

Brak basenu, dostępu do GOK, niskie zarobki rodziców powodują, że są nierówne szanse w dostępności kształcenia wyższego, brak różnorodnych form spędzania wolnego czasu – trudności związane z transportem – rozległy teren gminy, brak możliwości rozwijania swoich zainteresowań, brak miejsc do spotkań (kluby, świetlice) - 6, brak rozrywki w dni wolne od pracy, brak możliwości spotkań i rozrywki w weekendy, brak wielu rzeczy, brak punktu kultury, rozrywki, brak organizacji skupiających młodzież, słabe angażowanie się

społeczeństwa w problemy dzieci i młodzieży, brak organizacji czasu, brak boiska, placów zabaw,

13). W jaki sposób dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny w miejscu zamieszkania? (kultura, rozrywka, sport, rekreacja, dostęp do świetlicy, domu kultury, kół zainteresowań itp.)

brak wszystkiego - 3
brak możliwości (miejsc) urządzenia zaplecza do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież
dom kultury – 7
kultura - 3
sport -9,
rozrywka
dostęp do świetlic - 2
rekreacja, gry, turnieje
LZS, SOK, SKS
Świetlice wiejskie,
dom kultury – nic się nie dzieje
koła zainteresowań w szkołach - 7,
zajęcia w GOK – 3,
świetlica socjoterapeutyczna - 3,
zajęcia sportowe, koła przedmiotowe – większość form odbywa się na terenie szkół,
dostęp do boisk,
biblioteki: szkolna i publiczna – 2,
w czasie wakacji i ferii zajęcia ok. 2 tyg. w szkole,

14). Jaki jest poziom wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne?

a) wysoki - 2 b) średni - 20 c) niski- 4 brak odp. - 3

15).Czy na terenie gminy są organizowane kursy i szkolenia dla dorosłych?

a) tak - 13 b) nie – 7 c) nie wiem – 2 brak odp. - 7

16). Jakie są największe problemy społeczne dotyczące osób starszych?

Nieporozumienia w rodzinie i środowisku,
samotność,
brak opieki – 7
brak pomocy społecznej
niski dochód
niepełnosprawność
bezrobocie
nieudolność wychowawcza
alkoholizm
brak chęci do pracy i motywacji
ubóstwo - 2
brak form wspólnego spędzania czasu
brak świetlic dla osób starszych,

brak możliwości stworzenia im alternatywnych sposobów spędzenia wolnego czasu
brak domów opieki społecznej
długie kolejki do poradni specjalistycznych i drogie leki

17). Proszę ocenić poziom samoorganizacji społecznej i poziom współpracy między mieszkańcami a władzami gminy

Niski	Średni	Wysoki
4	20	2

Brak odpowiedzi 2 , 1 osoba odpowiedziała – nie wiem

18). Czy dostępność do placówki ochrony zdrowia jest zadowalająca?

- a) tak - 15
- b) nie - 13
- brak odp. - 1

19). Jakie są potrzeby w zakresie poprawy ochrony zdrowia w placówkach ochrony zdrowia:

brak specjalistów – 13
poprawa organizacji pracy - 2
akcje profilaktyczne - 2
więcej środków z NFOZ
lepsze wyposażenie placówek zdrowia - 2
dłuższy czas pracy - 4
dyżury całodobowe – 7 dni w tygodniu
gabinety lekarskie i stomatologiczne w szkołach
zapewnienie transportu chorych
za drogie leki
prywatyzacja

20). Czy dostępność do poradni specjalistycznych jest zadowalająca?

- a) tak - 8
- b) nie- 17
- c) brak odpowiedzi - 4

21). Jakie działania powinny podjąć jednostki gminy w obszarze pomocy społecznej w celu przezwyciężenia problemów społecznych rodzin korzystających z pomocy społecznej (proszę zaznaczyć maksymalnie 4 najistotniejsze):

zwiększyć wysokość przyznawanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej	6
ograniczyć wysokość przyznawanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej	5
zwiększyć działania polegające na świadczeniu pracy socjalnej	17
zorganizować specjalistyczne formy pomocy np. poradnictwo rodzinne, interwencja kryzysowa itp.	7
stworzyć dodatkowe ośrodki zajmujące się pomocą społeczną np. kluby,	12

stowarzyszenia itp.	
stworzyć dodatkowe formy opieki nad dzieckiem umożliwiające rodzicom podjęcie pracy	12
pomóc w skutecznej emigracji i migracji zarobkowej	6
uruchomić programy prac społecznie użytecznych	7
zorganizować roboty publiczne	17
Inne, (jakie?) – proszę wpisać poniżej; zwiększenie kontroli nad wykorzystaniem nad przekazanymi rodziną środkami finansowymi i rzeczowymi	
Dom dla ofiar przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy dla pokrzywdzonych przez alkoholików żon i dzieci, brak pomocy specjalistów	

22). Biorąc pod uwagę sytuację społeczną proszę wymienić po 4 najważniejsze cechy charakteryzujące mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia gminy (będzie uzupełnione podczas wspólnej dyskusji)

Podane przez mieszkańców:

mocne strony	słabe strony
Położenie geograficzne i administracyjne (między Toruniem i Bydgoszczą), czyste środowisko, lasy	
Działanie GOPS-u, współpraca z innymi instytucjami, działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizowanie prac interwencyjnych, dobry gospodarz-wójt, duży potencjał ludzki,	Brak mobilizacji i motywacji do nauki, zmniejszająca się liczba młodych rolników, niewydolność wychowawcza rodziców, alkoholizm, narkomania, brak przedszkoli, placów zabaw, świetlic, słabe zaangażowanie społeczne, słaba działalność służby zdrowia, złe wyposażenie posterunku i za krótki czas pracy policji,
Rozwój przedsiębiorczości, powstawanie nowe miejsca pracy,	Brak przemysłu, mało punktów działalności gospodarczej, brak środków finansowych, brak komunikacji podmiejskiej,

szanse	zagrożenia
Środki unijne,	Nierówny podział środków UE, Negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne,
Wzrost poziomu wykształcenia, poprawa sytuacji materialnej mieszkańców, zwiększenie liczby organizacji pozarządowych, budowa domu kultury,	Bezrobocie, nie meldowanie się nowych mieszkańców, nałogi, chuligaństwo, niewielka liczba ośrodków kultury, przemoc domowa, starzejące się społeczeństwo,
Rozwój gospodarczy, rozwój agroturystyczny i turystyczny, rozwój budownictwa, rozwój przedsiębiorstw, nowe inwestycje,	Wchłonięcie przez Toruń miejscowości położonych najbliżej jego granic,

Metryczka

Wiek: 16 -22 lat - **os 0** Płeć: mężczyzna - **os 3** Wykształcenie: wyższe - **os 7**
 23- 32 lat - **os 2** kobieta - **os 18** średnie - **os 10**
 33-45 lat - **os 6** zawodowe- **os 3**
 46-60 lat - **os 13** podstawowe-**os 1**
 pow. 61 lat - **os 1**

Miejsce zamieszkania: miasto -**os 2** wieś -**os 19** brak danych -**os 8**

Zatrudnienie: pracujący -**os 17** nie pracujący -**os 3** brak danych -**os 9**

**1 os. zaznaczyła tylko wiek,
7 os. nie zaznaczyło danych**

¹. B. Szczepankowska, J. Mikulski, „Osoby niepełnosprawne w środowisku lokalnym”, praca zbiorowa, Centrum Badawczo – Rozwojowe Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 1999, s. 11.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zławieś Wielka na lata 2007 – 2016

TORUŃ, GRUDZIEŃ 2007 r.

OPRACOWANIE:

Firma Doradztwo Ekonomiczne i Finansowe

Jacek Błażejowski

87-100 Toruń, ul. Głowackiego 20, tel. 056 657 55 91(92), tel./fax (056)622 14 22, www.dorfin.pl, e-mail;

sekretariat@dorfin.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
STRESZCZENIE	6
1. WSTĘP	7
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA	9
2.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE OBSZARU	9
2.2. ZARYS SYTUACJI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ	14
2.3. GMINA JAKO ORGAN PROWADZĄCY	30
2.3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	30
2.3.2. Gminne Komisje (Do Spraw Obywatelskich, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).....	33
2.3.3. Gminny Ośrodek Zdrowia	34
2.3.4. Gminny Ośrodek Kultury	34
2.3.5. Placówki Oświatowe	35
2.3.6. Gminne Biblioteki Publiczne	36
2.4. JEDNOSTKI WSPIERAJĄCE SYSTEM	37
2.4.1 Organizacje pozarządowe.....	37
2.4.2. Inne	39
3. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA	40
3.1. BEZROBOCIE	40
3.2. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO.....	47
3.2.1. Przyczyny bezradności	53
3.2.2. Skutki bezradności.....	56
3.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	60
3.3.1. Przyczyny niepełnosprawności.....	63
3.3.2. Skutki niepełnosprawności	63
3.4. PROBLEMY OSÓB W WIEKU STARCZYM.....	70
3.5. PATOLOGIE SPOŁECZNE.....	72
3.5.1. Alkoholizm.....	74
3.5.2. Narkomania.....	77
3.5.3. Przemoc w rodzinie.....	80
4. ANALIZA SWOT	81
5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	88
5.1. MISJA	88
5.2. CELE STRATEGICZNE	89
5.2.1. Sposoby osiągnięcia celów	106
5.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII.....	107
6. PODSUMOWANIE	111
<i>Podsumowanie ankiet:</i>	114
ZESTAWIENIE ANKIET:	117

SPIS RYCIN:

Ryc.1. Położenie gminy Zławieś Wielka	9
Ryc.2. Podział administracyjny gminy Zławieś Wielka	10

SPIS TABEL

Tab.1. Bezrobotni oraz dochody i wydatki w gminach powiatu toruńskiego.	12
Tab.2. Dochody własne gminy.....	12
Tab.3. Zmiany liczby ludności w gminie Zławieś Wielka	15
Tab.4. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego.....	15
Tab. 5. Wybrane wskaźniki demograficzne społeczeństwa	19
Tab.6. Ruch naturalny ludności	19
Tab.7. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego grup wiekowych w % ludności ogółem dla gminy Wielka w 2006 roku	22
Tab.8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2000-2006.....	24
Tab.9. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Zławieś Wielka.	27
Tab.10. Liczba osób z wykształceniem wyższym w gminach powiatu toruńskiego.....	29
Tab.11. Udział osób bezrobotnych w gminie Zławieś Wielkiej w ogólnej liczbie mieszkańców	41
Tab.12. Liczba i struktura bezrobotnych z uwzględnieniem wykształcenia w latach 2001-2005.....	43
Tab.13. Bezrobotni w gminie Zławieś Wielka wg prawa do zasiłku	45
Tab.14. Pomoc społeczna w latach 2000 - 2007	47
Tab.15. Charakterystyka gospodarstw domowych (rodzin) objętych pomocą w różnej formie	48
Tab.16. Rodziny z dziećmi korzystające z różnorodnych form pomocy	48
Tab.17. Osoby i rodziny korzystające z pomocy materialnej i niematerialnej, a ogólna liczba klientów	49
Tab.18. Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy (w formie świadczeń materialnych i niematerialnych)	49
Tab.19. Rodziny niepełne korzystające z pomocy	50
Tab.21. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2000 – 2007 (zasiłki i pomoc w naturze, usługi)	51
Tab.22. Formy udzielonej pomocy w ramach zadań zleconych gminie w roku 2006r.	51
Tab. 23. Świadczenia rodzinne	52
Tab.24. Powód trudnej sytuacji życiowej*	53
Tab.25. Osoby i rodziny korzystające z pomocy z powodu bezrobocia	54
Tab.26. Pomoc materialna w latach 2000 – 2007, a liczba mieszkańców.....	56
Tab.27. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych.....	57
Tab.29. Zestawienie ilościowe wychowanków objętych pomocą w związku z usamodzielnieniem.	59
Tab.30. Problem bezdomności w latach 2000 – 2006.....	59
Tab.31. Liczba dzieci mających zajęcia indywidualne w szkołach i domach wychowanków	63
Tab.32. Osoby niepełnosprawne wśród bezrobotnych z terenu gminy Zławieś Wielka.	65
Tab.33. Osoby umieszczone w Domach Pomocy Społecznej w latach 2000 – 2006.....	70
Tab.34. Główne powody interwencji w Gminie w 2006 roku	73
Tab.35. Przyczyny dowiezienia do Izby Wyrzeźwień – (pacjenci z terenu gminy Zławieś Wielka).....	76
Tab.36. Liczba i struktura pacjentów Poradni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień SZP ZOZ	78
Tab. 37. Analiza SWOT.....	82
Tab.38. Wdrażanie Strategii.....	108
Tab.39. Aktualizacja strategii	109

SPIS WYKRESÓW:

Wyk.1. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Zławieś Wielka	13
Wyk.2. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Zławieś Wielka	14
Wyk.3. Zmiany liczby ludności w gminie Zławieś Wielka	16
Wyk.4. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim.....	17
Wyk.5. Liczba ludności gminy wg rozkładu na sołectwa	17
Wyk.6. Liczba ludności gminy wg rozkładu na miejscowości	18
Wyk.7. Ruch naturalny w gminie Zławieś Wielka	20
Wyk.8. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Zławieś Wielka	21
Wyk.9. Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców gminy Zławieś Wielka	23
Wyk.10. Struktura ekonomicznych grup wieku wg płci dla mieszkańców gminy Zławieś Wielka.....	23
Wyk.11. Wskaźnik obciążenia demograficznego.	24
Wyk.12. Saldo migracji w gminie Zławieś Wielka.....	25
Wyk.13. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Zławieś Wielka.	25
Wyk. 14. Saldo migracji w ruchu zagranicznym w gminie Zławieś Wielka.	26
Wyk.15. Struktura wykształcenia mieszkańców w gminie Zławieś Wielka.	28
Wyk.16. Struktura wykształcenia mieszkańców wg płci w gminie Zławieś Wielka.	28
Wyk.17. Wskaźnik bezrobocia w gminie Zławieś Wielka.....	42
Wyk.18. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Zławieś Wielka.....	42
Wyk.19. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Zławieś Wielka.	43
Wyk.20. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Zławieś Wielka.	44
Wyk.21. Podział osób niepełnosprawnych	61
Wyk.22. Niepełnosprawne osoby w gminie Zławieś Wielka.....	61
Wyk.23. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka	62
Wyk.24. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka.	62
Wyk.25. Struktura wykształcenia niepełnosprawnych w gminie Zławieś Wielka.....	64
Wyk.26. Niepełnosprawni wg wykształcenia i płci w gminie Zławieś Wielka.	65
Wyk.27. Udział niepełnosprawnych bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem	66
Wyk.28. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych	66
Wyk.29. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych w gminie Zławieś Wielka.....	67
Wyk.30. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych prawnie w gminie Zławieś Wielka.....	67
Wyk.31. Interwencje policji na terenie gminy Zławieś Wielka.	72
Wyk.32. Struktura przestępstw na terenie gminy Zławieś Wielka.....	74
Wyk.33. Pacjenci Izby Wyrzeźwień – liczba i częstotliwość pobytu (z terenu gminy Zławieś Wielka).....	75

STRESZCZENIE

Przedstawiona strategia to pierwsza tego typu próba całościowego opisu potrzeb z zakresu polityki społecznej w gminie Zławieś Wielka. Nie ma ona charakteru jednorazowego przedsięwzięcia, stanowi podstawę dla dalszej działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz instytucji sektora pozarządowego działających w Zławieś Wielkiej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zławieś Wielka opracowana została na lata 2007 – 2016. Jest to związane z okresem programowania pomocy dla państw członków Unii Europejskiej i okresu przejściowego związanego z kolejnym programowaniem.

Strategię podzielono na dwie główne części: **diagnostyczną i planistyczną.**

Pierwsza część to diagnoza (charakterystyka aktualnego stanu) opierająca się na analizach, opracowaniach własnych oraz materiałach statystycznych charakteryzujących beneficjentów (odbiorców) pomocy społecznej. Zawiera opis rozpoznanej sytuacji społecznej gminy, problemy społeczne, stopień i sposoby zaspokojenia potrzeb, opis instytucji publicznych i organizacji pozarządowych wspomagających osoby i rodziny. Ocena tendencji rozwoju doprowadziła do ustalenia wstępnych prognoz przedstawionych następnie w analizie szans i zagrożeń.

Część druga właściwa to strategia gminy wyznaczająca misję oraz cele strategiczne i operacyjne. Misja gminy Zławieś Wielka została sformułowana następująco: **Stworzymy zintegrowany systemem wspierania dzieci, młodzieży, osób samotnych oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Nasz system będzie oparty na modelowej współpracy struktur samorządowych z organizacjami pozarządowymi o charakterze społecznym.**

W części końcowej uwzględniono wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych przez firmę DORFIN, wśród mieszkańców mających najlepsze rozeznanie o sytuacji społecznej w gminie.

Do pomocy przy opracowaniu niniejszego dokumentu powołano specjalny interdyscyplinarny zespół zadaniowy z terenu gminy, który określił główne założenia oraz przyjął metodykę zmierzania do celu, jakim jest strategia.

Ponadto skorzystaliśmy z wiedzy i doświadczenia wójta i pracowników Urzędu Gminy Zławies Wielka i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych osób i instytucji, za co serdecznie składamy podziękowania.

1. WSTĘP

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa winna koncentrować swoją aktywność na zapewnianiu bezpieczeństwa socjalnego grupom wysokiego ryzyka, jak również na usamodzielnianiu osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej. Działania powinny zmierzać do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Aby pomoc społeczna była realizowana prawidłowo i efektywnie konieczne jest rzetelne rozeznanie sytuacji społecznej mieszkańców danego rejonu, zdefiniowanie i wyjaśnienie natury problemów oraz określenie dostępnych zasobów.

Dokładna identyfikacja niezaspokojonych potrzeb społecznych pozwala ustalić priorytety, osiągalne cele i adekwatne kierunki działania; pozwala na kreowanie właściwej polityki społecznej.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, do których należy min. opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych programów, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.¹

Różnorodność problemów występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),

¹ Art. 17 ust. 1 pkt. 1 i art. 19pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zmianami)

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. Uz 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego oraz dokumenty strategiczne na poziomie kraju (m.in. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013, Narodowa Strategia Spójności 2007-2013, Narodowe Ramy Odniesienia 2007-2013), województwa kujawsko-pomorskiego (Regionalny Program Operacyjny dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007-2013, Strategia Rozwoju województwa do 2010 r.), powiatu toruńskiego i gminy Zławieś Wielka.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

2.1. Informacje dotyczące obszaru

Gmina Zławieś Wielka położona jest w centrum województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie toruńskim. Utworzona została 1 stycznia 1973 r. Obejmuje obszar 17753 ha. W jej skład wchodzi 18 sołectw, w tym 25 miejscowości.

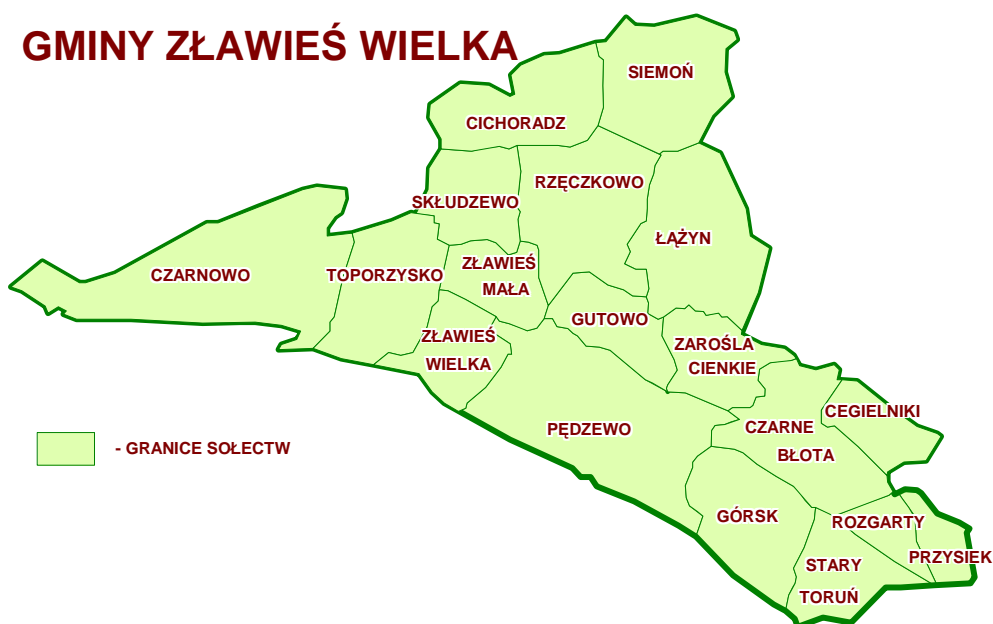

Ryc.1. Położenie gminy Zławieś Wielka

Źródło: opracowanie na podstawie: Rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 200.

Graniczy z gminami Dąbrowa Chełmińska, Unisław, Lysomice, Lubianka oraz miastami gminami Sołec Kujawski, Toruń, Bydgoszcz. Od strony południowej i częściowo zachodniej jej naturalną granicą jest rzeka Wisła.

PODZIAŁ TERYTORIALNY GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

Ryc.2. Podział administracyjny gminy Zławieś Wielka

Źródło: Opracowanie P. Sikorska

W świetle fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondrackiego, 1998) obszar gminy znajduje się w całości w obszarze dwóch jednostek Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego i Kotliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Charakteryzuje się on urozmaiconą rzeźbą terenu, rozdzielającą północną (obszary wysoczyznowe o wysokościach względnych ok. 100 m n.p.m.) i południową część gminy (związaną z doliną Wisły, o wysokościach względnych ok. 40 m n.p.m.). Teren obniża się od północy w kierunku południowym, z największymi deniwelacjami ok. 30-40 m w strefie zboczowej Kotliny Toruńskiej, który objęto ochroną „Obszar strefy krawędziowej Kotliny Toruńskiej”.

Na terenie gminy Zławieś Wielka znajdują się niewielkie zasoby surowców naturalnych takich jak: ropy plejstoceny w miejscowości Toporzyska. Ponadto prowadzone od roku 1976 prace geologiczne wykazały złoża gliny ceramicznej, węgla kamiennego, ropy naftowej i gazu ziemnego oraz obfite pokłady żwiru. Szczególnym bogactwem naturalnym jest woda pitna ze wsi Cegielnik o bardzo wartościowym składzie.

W ujęciu hydrologicznym obszar gminy znajduje się w dorzeczu dolnej Wisły.

Klimat tego obszaru charakteryzuje się dużą zmiennością, spowodowaną ścieraniem się mas powietrza kontynentalnego i oceanicznego. W dużej mierze uwarunkowany on jest przede wszystkim położeniem geograficznym, co widać zwłaszcza na obszarze Kotliny

Toruńskiej, otwartej na wiatry zachodnie i wschodnie, w związku, z czym występuje tu silne przewietrzenie. Z kolei średnia temperatur w dolinie Wisły jest znacznie wyższa niż na otaczających ją wysoczyznach. Bezpośredni wpływ klimatyczny Wisły rozciąga się jednak tylko na tereny usytuowane w bliskim sąsiedztwie rzeki. Opady na terenie gminy wynoszą ok. 550-600 mm rocznie, a okres wegetacji trwa ok. 215 dni. Fauna i flora tego obszaru przedstawia się dosyć bogato, co wynika przede wszystkim z różnych warunków klimatycznych (mikroklimatycznych), urozmaiconej rzeźby terenu i odmiennych gatunków gleb. Również świat zwierzęcy na opisywanym terenie charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunkową, z wyraźną dominacją liczebną świata zwierząt bezkręgowych. Spotykane są rośliny i zwierzęta chronione.

Tak urozmaicone środowisko częściowo poddano ochronie w postaci obszarów chronionych, użytków ekologicznych i pomników przyrody. Ochronie podlegają także pozostałości parków podworskich. Ponadto przez teren gminy przebiega „Sieć Ekologiczna Natura 2000”.

Gleby obszaru gminy, wiążą się z budową geomorfologiczną. W części północnej dominują gleby brunatne i płowe zbudowane głównie z pisaków gliniastych, podścielonych gliną, zaś w obniżeniach wysoczyznowych – gleby bagienne. W części południowej dominują gleby bielicowe wytworzone na piaskach. W obrębie doliny Wisły spotykane są również gleby torfowe.

Taki układ gleb wpływa na charakter rolnictwa omawianego terenu. Użytki rolne na terenie gminy zajmują 11193 ha tj. 63% powierzchni gminy. Grunty leśne zajmują 4,4 tys. ha, pokryte lasami jest 4,3 tys. ha, w tym ponad 515 ha² stanowią lasy prywatne (wskaźnik lesistości 24,5%). Na terenie gminy jest 1211 gospodarstw rolnych o średniej wielkości 10 ha^a.

Wskaźnik podstawowy dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy Zławieś Wielka, przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 rok wynosi 598,74. Średni dochód na 1 mieszkańca gminy to 972zł powodując, że wyższy niż średnia 5 gmin wchodzących w skład powiatu toruńskiego oraz powiatu ogółem 914zł. Wydatki na 1 mieszkańca 1003 zł. W tym wypadku przewyższają one wydatki 6 z 10 gmin powiatu, jak i całego powiatu ogółem.

² GUS, 2006, ^a Powszechny Spis Rolny 2002

Tab.1. Bezrobotni oraz dochody i wydatki w gminach powiatu toruńskiego.

	Ludność	Bezrobotni zarejestrowani	Dochody na jednego mieszkańca	Wydatki na jednego mieszkańca
Powiat Toruński	80779	4626	914	933
Gmina Miejska Chełmża	15401	1282	820	830
Gmina Chełmża	10092	681	826	857
Gmina Czernikowo	8076	544	849	878
Gmina Lubicz	13957	596	961	1023
Gmina Łubianka	5320	261	1019	1026
Gmina Łysomice	7199	366	989	952
Gmina Obrowo	7898	338	907	941
Gmina Wielka Nieszawska	3161	130	1114	997
Gmina Zławieś Wielka	9675	428	972	1003

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

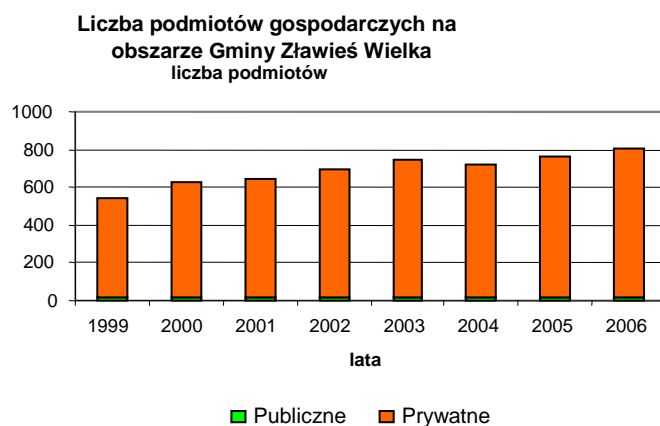
Największe wpływy do budżetu gminy pochodzi z podatków od nieruchomości, wpływów z usług oraz stanowi podatek od środków transportu.

Tab.2. Dochody własne gminy.

Dochody budżetów gmin	
Ogółem	22208789,59
Dochody własne budżetów gmin	
Razem	7614092,60
Podatek rolny	484167,10
Podatek od nieruchomości	1640566,34
Podatek od środków transportowych	70464,01
Wpływy z innych lokalnych opłat	0
Wpływy z opłaty skarbowej	28477,06
Podatek od czynności cywilnoprawnych	429205,40
Dochody z majątku gminy	220995,62
Wpływy z usług	934215,33
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	3413180,95
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	3362586
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	50594,95

Źródło: GUS, 2006

Na terenie gminy w ostatnich latach wyraźnie wzrasta ilość podmiotów gospodarczych, są to głównie podmioty prywatne. Podmiotów publicznych w ostatnim roku działało 14.

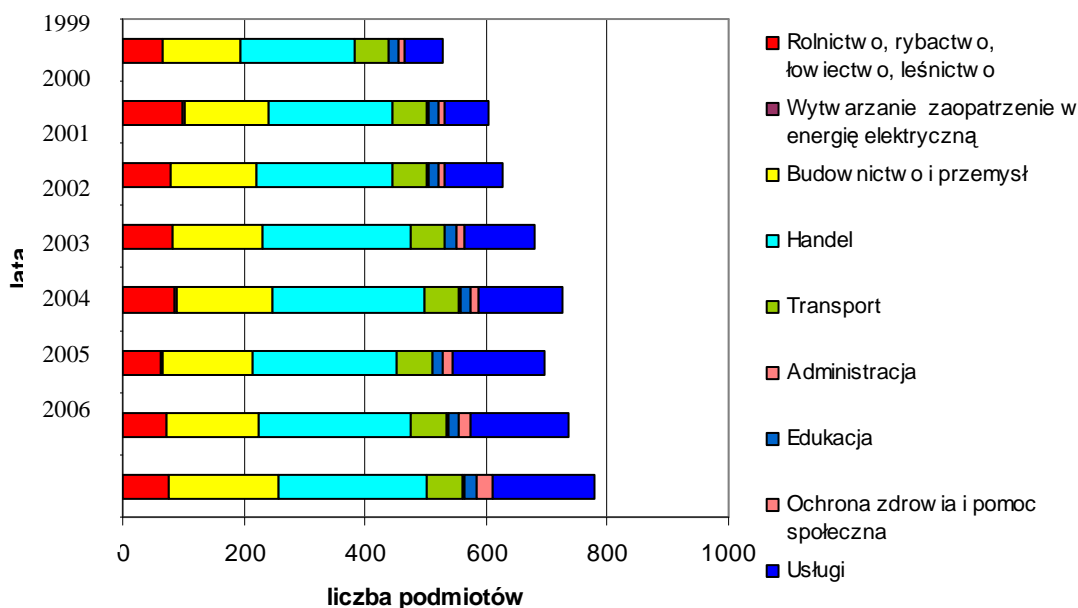

Wyk.1. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Zławieś Wielka
Źródło: GUS, 2006

W strukturze podmiotów ustalonej wg REGON wyraźnie dominują podmioty handlowe, budownictwo i przemysł oraz rolnictwo. Zauważalny jest wzrost liczby podmiotów związanych z usługami oraz ochroną zdrowia i pomocą społeczną.

Znikomy jest udział jednostek związanych z wytwarzaniem i zaopatrzeniem w energię elektryczną i administracją.

Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Żławieś Wielka

Wyk.2 Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Żławieś Wielka
Źródło: GUS, 2006

2.2. Zarys sytuacji społeczno-demograficznej

Skuteczna realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz samorządowa polityka społeczna zależy przede wszystkim od rozpoznania problemów ludnościowych i złożoności polityki ludnościowej.

Ustalenie zależności i powiązań polityki ludnościowej i polityki społecznej oraz przełożenie tych zależności na grunt lokalny pozwala dostrzec zmiany zachodzące w strukturze społecznej oraz poszukiwać najskuteczniejszych środków kształtowania tych zmian bądź ich łagodzenia.

Tab.3. Zmiany liczby ludności w gminie Żławieś Wielka

	1995	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba ludności ogółem	9588	9829	9949	10143	10376	10667	10986	11261	11361
Gęstość zaludnienia os/km²	54	55	56	57	60	60	62	63	64
Kobiety	4799	4934	5006	5113	5217	5361	5516	5650	5775
Mężczyźni	4789	4895	4943	5030	5159	5306	5470	5611	5732

Źródło: GUS

Tab.4. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego.

	Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego							
	1995	Dynamika zmian (1995=100%)	2000	Dynamika zmian (1995=100%)	2006	Dynamika zmian (1995=100%)	2007*	Dynamika zmian (1995=100%)
Miasto Chełmża	15424	100%	15376	99,7%	15265	99,0%	15229	98,7%
Gmina Chełmża	10250	100%	9462	92,3%	9605	93,7%	9474	92,4%
Gmina Czernikowo	8200	100%	8051	98,2%	8426	102,8%	8422	102,7%
Gmina Lubicz	13523	100%	13887	102,7%	16996	125,7%	17429	128,9%
Gmina Łubianka	5206	100%	5523	106,1%	5804	111,5%	5882	113,0%
Gmina Łysomice	7327	100%	7719	105,4%	8465	115,5%	8482	115,8%
Gmina Obrowo	7749	100%	8180	105,6%	10147	130,9%	10465	135,0%
Gmina Wielka Nieszawka	3068	100%	3365	109,7%	4029	131,3%	4091	133,3%
Gmina Żławieś Wilka	9588	100%	9949	103,8%	11507	120,0%	11589	120,9%
Powiat Toruński	80343	100%	81512	101,5%	90244	112,3%	91063	113,3%

Źródło: GUS *II kwartał 2007 r.

W ostatnich latach zauważalne w Polsce jest zjawisko suburbanizacji tzn. wyludnianie miast i zamieszkiwanie na obszarach wiejskich. Analizując zmiany ludnościowe w gminach powiatu toruńskiego można potwierdzić krajowe tendencje.

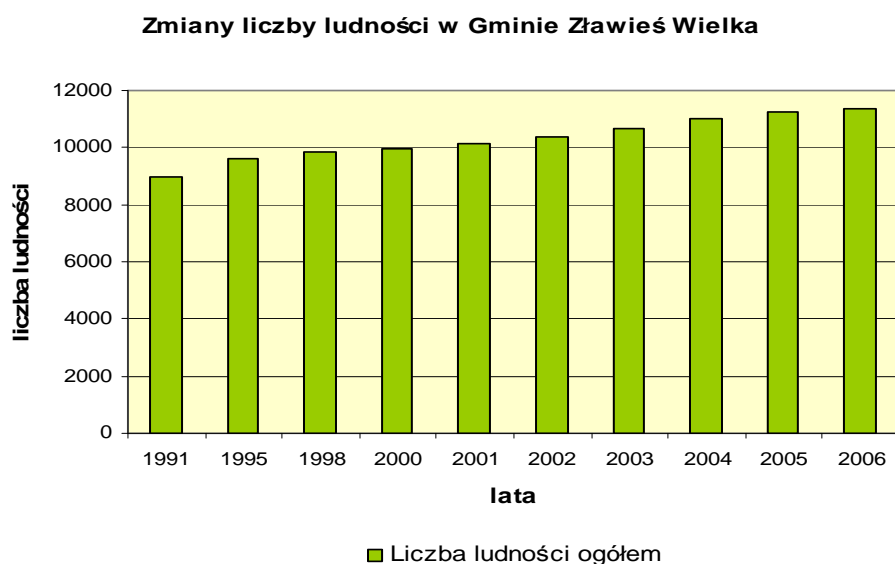
W granicach gminy Żławieś Wielka zamieszkuje obecnie ponad 11 tys. mieszkańców. Liczba ta od kilkunastu lat regularnie wzrasta, co spowodowane jest zapewne bliską odległością

Torunia. Dynamika wzrostu w ciągu ostatnich 12 lat wynosi 120%. Jest 4 pod względem dynamiki, wzrost ludności w gminach powiatu toruńskiego.

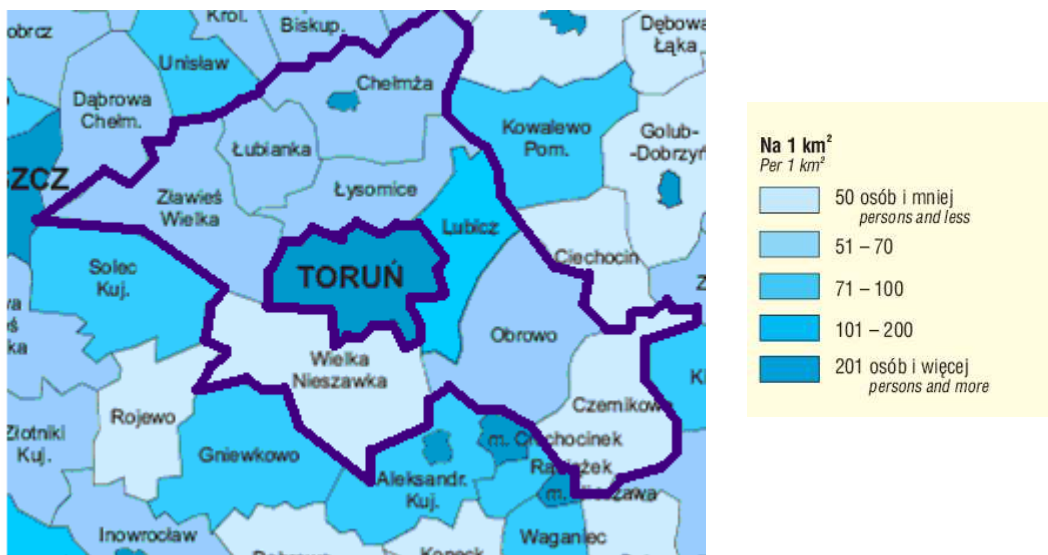
Gęstość zaludnienia terenu wzrasta wprost proporcjonalnie ze wzrostem liczby mieszkańców i obecnie wynosi ok. 64 osoby na km². W charakteryzowanym okresie zwiększyła się o 10 osób na km².

Wynika to w dużej mierze z tego, iż tereny podmiejskie są atrakcyjne pod względem ceny jak i jakości obszaru dla ludzi zmęczonych hałasem i pośpiechem życia w mieście.

Obszar gminy Zławieś jest dobrze połączony komunikacyjnie z przyległymi metropoliami oraz posiada bardzo bogate i urozmaicone środowisko przyrodnicze, które przyciąga nowych mieszkańców.

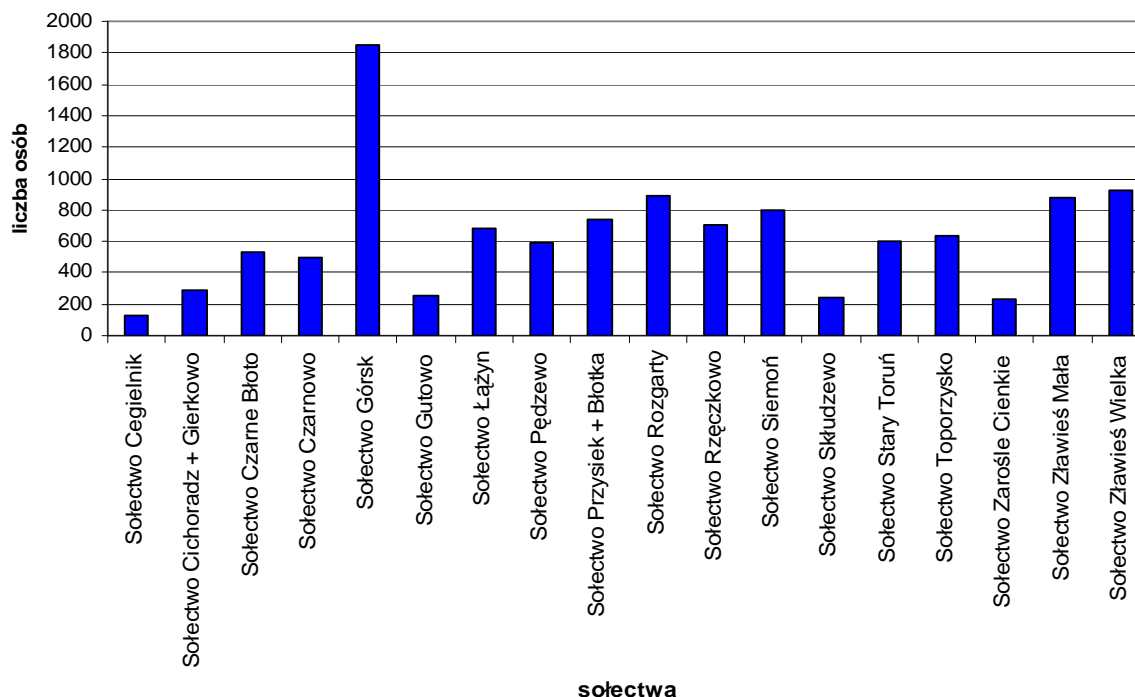
Wyk.3. Zmiany liczby ludności w gminie Zławieś Wielka
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wyk.4. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim

Źródło: opracowanie na podstawie rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2006

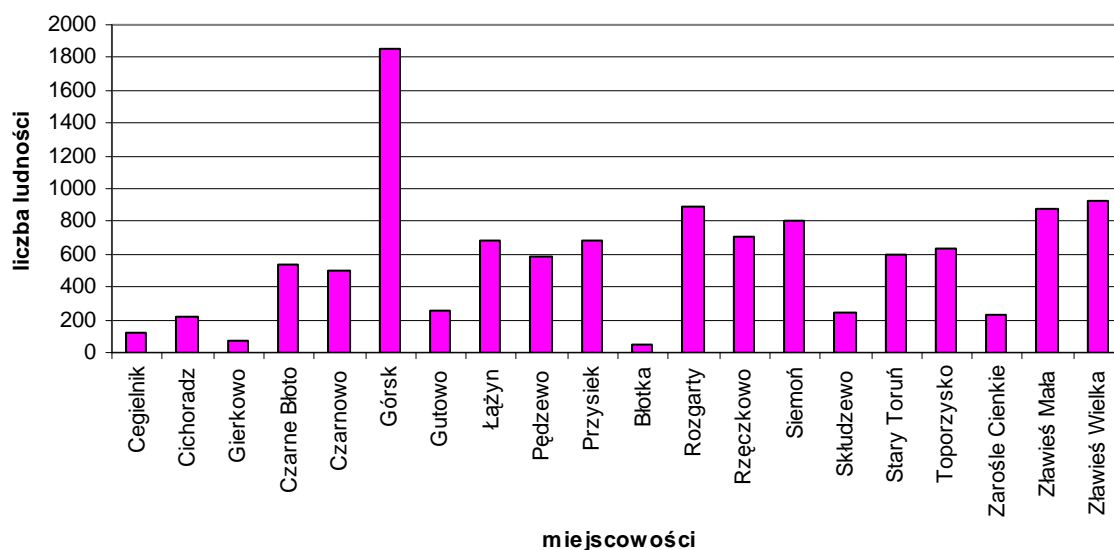
Mieszkańcy Gminy Żławień Wielka według sołectw

Wyk.5. Liczba ludności gminy wg rozkładu na sołectwa.

Źródło: UG Żławień Wielka

Mieszkańcy Gminy Zławieś Wielka według miejscowości

Wyk.6. Liczba ludności gminy wg rozkładu na miejscowości.

Źródło: UG Zławieś Wielka.

W układzie sołectw najwięcej ludności zamieszkuje sołectwo Górsk (1849 osób tj. 16 %), prawie o połowę mniej sołectwo Zławieś Wilka (927 os.), a następnie Rozgarty i Zławieś Mała. Do licznie zaludnionych należą także sołectwa: Siemoń, Przysiek + Błotka oraz Rzęczkowo (powyżej 700 mieszkańców).

Niewiele osób zamieszkuje sołectwa: Cegielnik, Zarośle Cienkie, Skłudzewo, Gutowo oraz Cichoradz + Gierkowo (liczba mieszkańców w tych sołectwach nie przekracza 300 mieszkańców, w sołectwie Cegielnik wynosi zaledwie 122 os.).

Miejscowości podobnie jak wspomniane wyżej sołectwa, różnicują się ilością mieszkańców od 50 osób w Błotkach, 72 osób w Gierkowie poprzez Rozgarty 892 os., Zławieś Małą 882 os. oraz Zławieś Wielką 927 os. do 1849 os. w Górsku.

Gminę charakteryzuje bardzo korzystny, wyrównany udział płci. Wskaźnik feminizacji od kilkunastu lat jest na poziomie 101 kobiet na 100 mężczyzn, maskulinizacji 99 mężczyzn na 100 kobiet (wskaźnik feminizacji jest to liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, zaś wskaźnik maskulinizacji jest to liczba mężczyzn na 100 kobiet). Wskaźnik feminizacji jest znacznie korzystniejszy w stosunku do kraju - 107 kobiet na 100 mężczyzn, województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet oraz powiatu toruńskiego 103 kobiety na 100 mężczyzn.

Liczba zawieranych małżeństw, świadcząca potencjalnie o wysokości wskaźnika urodzeń w przyszłości kształtowała się w latach 1995-2003 na poziomie 4,5-6,8 zawartych związków małżeńskich na 1000 mieszkańców. Liczba małżeństw posiada tendencję malejącą w całym kraju, jednak w gminie Zławieś Wielka nie jest ona zauważalna, mimo coraz bardziej powszechnej mody na związki nieformalne.

Tab. 5. Wybrane wskaźniki demograficzne społeczeństwa

	1995	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Współczynnik feminizacji gminy ZW	100	101	101	101	102	101	101	101	101
Powiat toruński	102	102	103	103	103	103	103	103	103
Województwo kujawsko-pomorskie	106	106	107	107	107	107	107	107	107
Małżeństwa na 1000 mieszkańców gminy ZW	5,5	6,8	6,1	5,9	5,8	5,2	4,5	5,1	6,1
Powiat toruński	5,6	6,1	6,2	5,7	5,2	5,6	4,8	5,6	6,3
Województwo kujawsko-pomorskie	5,7	5,7	5,8	5,3	5,1	5,1	5,0	5,6	6,2

Źródło: GUS

Na kształtowanie się struktury demograficznej w istotny sposób wpływa ruch naturalny ludności tzn. szereg zjawisk społeczno-demograficznych głównie urodzenia i zgonu, związanych bezpośrednio z procesami naturalnej, biologicznej reprodukcji społeczeństwa.

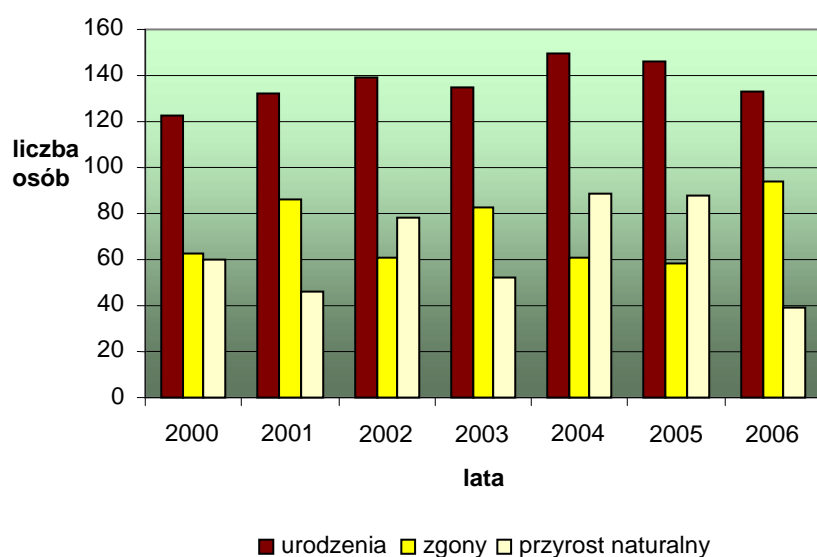
Tab.6. Ruch naturalny ludności

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
2000	12,5	6,4	6,1
2001	13,0	8,5	4,5
2002	13,4	5,9	7,5
2003	12,6	7,8	4,9
2004	13,6	5,5	8,1
2005	12,9	5,1	7,8
2006	11,6	8,2	3,4

Źródło: GUS

W gminie Zławieś Wielka liczba urodzeń od kilku lat wzrasta wraz ze wzrostem liczby mieszkańców. Wzrost ten jest jednak pozorny. Bardziej obiektywnym, w tym wypadku wskaźnikiem jest przeliczenie liczby urodzeń na 1000 osób. W ten sposób okazuje się, że liczba urodzeń przypadająca na 1000 mieszkańców gminy Zławieś Wielka, w ciągu ostatnich dwóch latach, spadła o 2‰. Wzrostowi uległ wskaźnik zgonów, w stosunku do ostatnich 2 lat wyniosło to 3‰.

Ruch naturalny w Gminie Zławieś Wielka w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Wyk.7. Ruch naturalny w gminie Zławieś Wielka
Źródło: GUS

Pomimo braku wątpliwości, co do spadku przyrostu naturalnego w gminie, nadal jest on obiecujący na tle kraju i rokuje przyszłość mieszkańców. Jeszcze w latach 2004- 2005 kształtował się na wysokości 89-88, w 2006 spadł do 39 tj. spadł z ok 8‰ do 3,4‰.

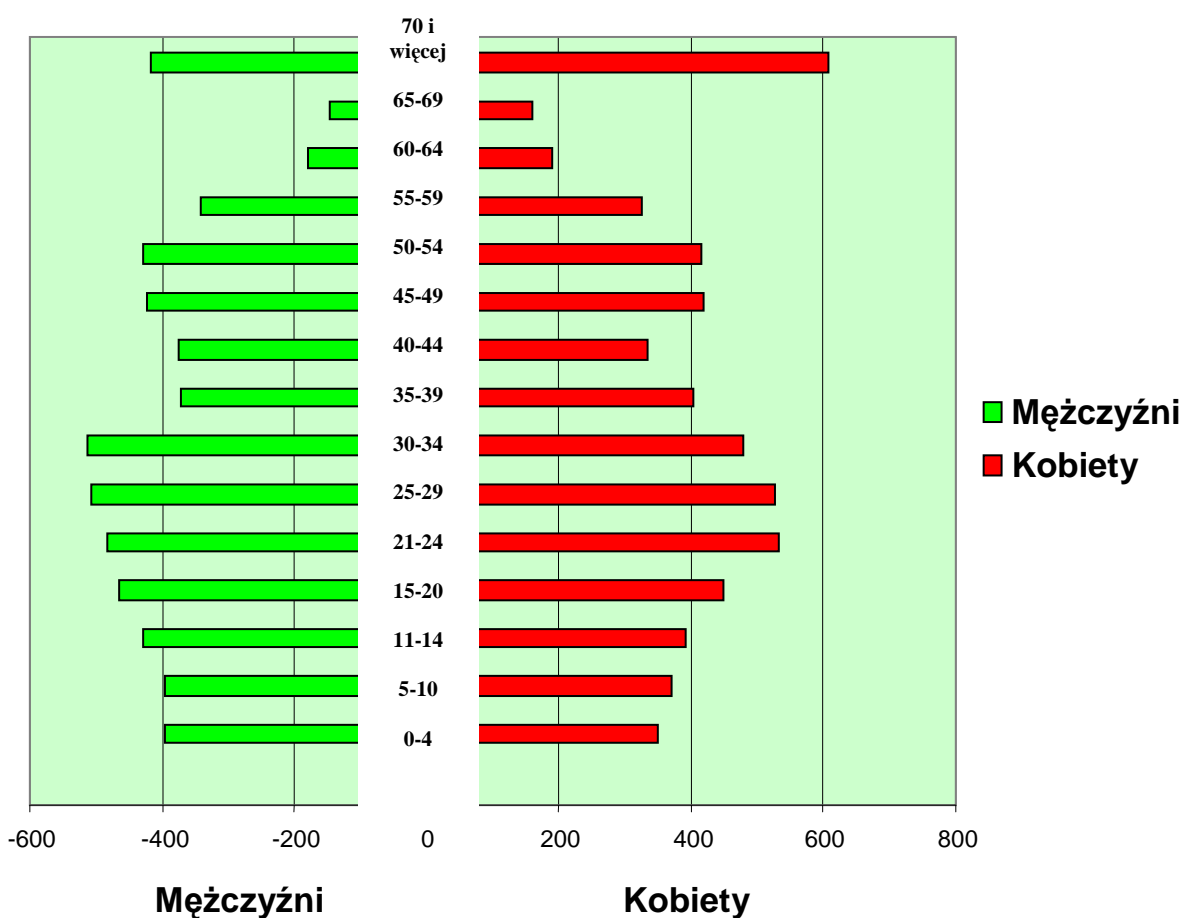
Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych.

Kształt piramidy wieku gminy jest w miarę pozytywny na tle kraju, wskazuje na zastępowalność pokoleń z wyraźnie zaznaczonymi okresami wyżów i niżów demograficznych. Roczniki z początku lat 90-tych wykazują dużą dysproporcję płci.

Przewaga kobiet jest spowodowana wojną oraz częściej zapadającymi na choroby oraz ulegającą wypadkom mężczyzną.

Prognozy na dalsze kształtowanie się struktury wieku nie są sprzyjające. Spadający przyrost naturalny może spowodować przejście do stanu stagnacyjnego piramidy wieku, powszechnego w krajach wysoko rozwiniętych.

Struktura wieku i płci mieszkańców Gminy Zławieś Wielka

Wyk.8. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Zławieś Wielka
Źródło: GUS

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli je na trzy grupy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

W gminie Zławieś Wielka zauważalny jest wyraźny wzrost osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym i mniej więcej utrzymującym się na stałym poziomie odsetku osób w wieku poprodukcyjnym.

Zjawisko to pojawiało się w połowie lat 90-tych ubiegłego wieku i jest wynikiem m.in. wyżów i niżów demograficznych wpływających na strukturę urodzeń w danym okresie oraz zmiany struktury rodziny.

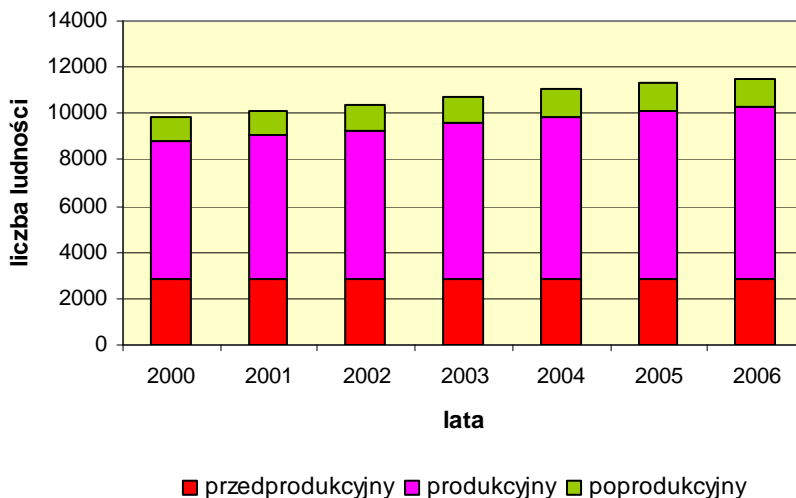
Tab.7. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego grup wiekowych w % ludności ogółem dla gminy Zławieś Wielka w 2006 roku

Grupy wiekowe	Udział procentowy w ogóle ludności						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ludność w wieku przedprodukcyjnym w %	29,0	28,5	27,5	26,7	26,0	25,4	24,9
Ludność w wieku produkcyjnym w %	60,2	60,9	62,0	63,0	63,6	64,1	64,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym w %	10,8	10,7	10,5	10,3	10,4	10,5	10,6

Źródło: GUS

Wejście na początku lat 90-tych w okres rozrodzony roczników z niżu demograficznego, będącego echem „niżu wojennego” oraz zmiana modelu rodziny na „2+1” spowodowało zmniejszenie liczby noworodków w tym okresie. W grupę osób produkcyjnych weszły roczniki wyżowe z lat 50, co spowodowało wzrost tej grupy i zmiana dysproporcji grup ekonomicznych. Obecnie w okresie rozrodzonym są osoby z wyżu demograficznego z początku lat 80, w związku z tym zakłada się, że liczba urodzeń wzrośnie, co można zauważyć w statystykach ostatniego roku.

Zmiany liczby i struktury wieku ludności Gminy Zławieś Wielka

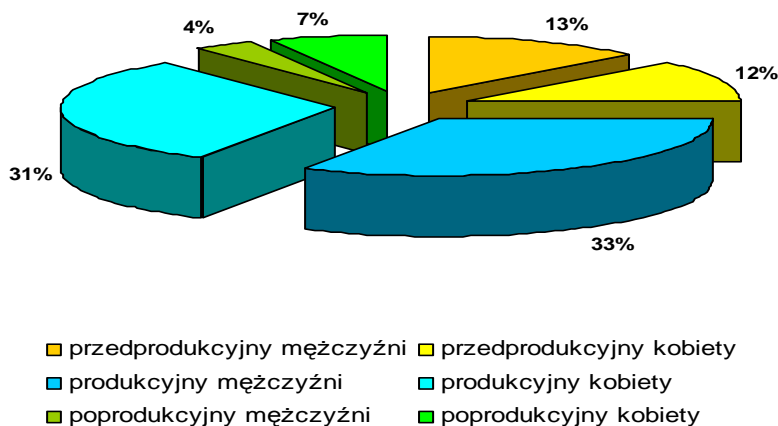

Wyk.9. Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców gminy Zławieś Wielka.

Źródło: GUS.

W strukturze płci grup ekonomicznych widoczna jest znaczna przewaga chłopców nad dziewczynkami w wieku przedprodukcyjnym, niewielkie odwrócenie w grupie produkcyjnej i zdecydowaną przewagę kobiet, wśród osób w wieku poprodukcyjnym, na co wcześniej wskazywała „piramida wieku i płci”.

Struktura ekonomicznych grup wieku według płci

Wyk.10. Struktura ekonomicznych grup wieku wg płci dla mieszkańców gminy Zławieś Wielka.

Źródło: GUS.

Ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na ludność w wieku produkcyjnym jest coraz mniejsza. Wynika to głównie z faktu zmniejszania się osób w wieku przedprodukcyjnym. Za kilka lat, gdy w okres produkcyjny wejdą osoby z obecnego okresu produkcyjnego, a w poprodukcyjny osoby z obecnego produkcyjnego struktura ta zupełnie zmieni kształt.

Zjawisko to jest niekorzystne w dłuższej perspektywie czasu. Malejąca grupa osób w wieku przedprodukcyjnym nie przyniesie znacznego zabezpieczenia emerytalnego dla zwiększającej się znacznie liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Oczekiwania mieszkańców gminy Zławies Wielka będą wówczas inne niż obecnie, a dotyczyć będą zabezpieczenia szerokiego katalogu usług socjalnych dla przyszłych emerytów.

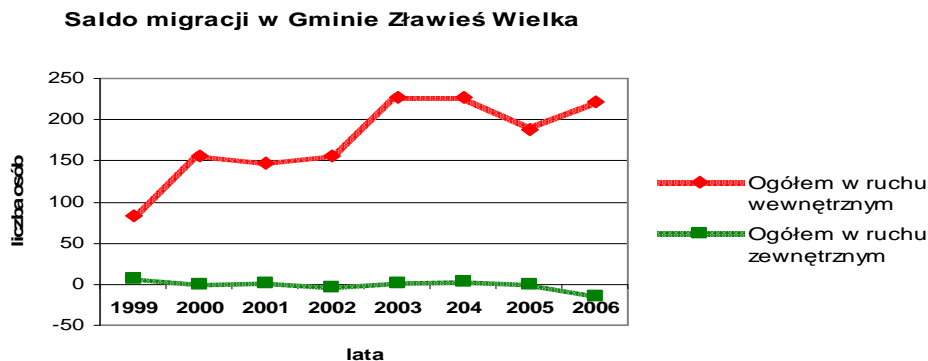
Wyk.11. Wskaźnik obciążenia demograficznego.
Źródło: GUS.

Tab.8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2000-2006.

Grupy wiekowe	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,0	56,1	57,2	58,6	61,4	64,3	66,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	42,3	41,3	39,7	38,5	38,2	37,5	37,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	16,4	16,4	16,3	16,3	17,0	17,5	17,9

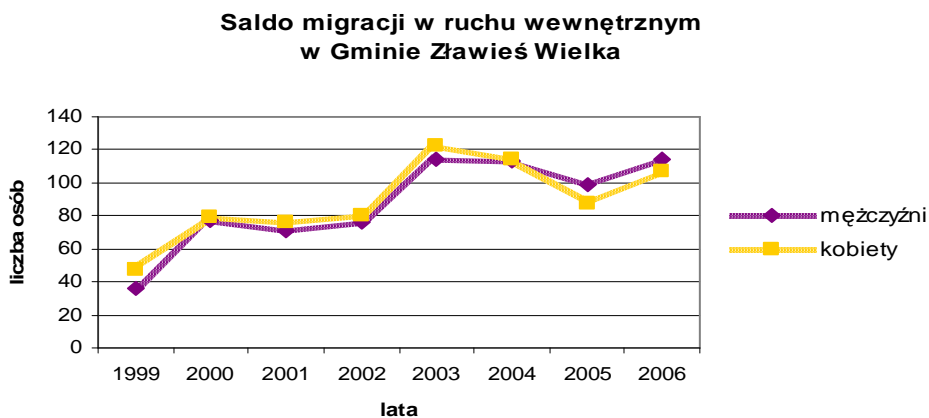
Źródło: GUS.

W ujęciu regionalnym o wzroście liczby ludności decyduje, oprócz przyrostu naturalnego, także przyrost migracyjny. W niniejszej strategii przeanalizowano zmiany salda migracji w przeciągu kilku ostatnich lat.

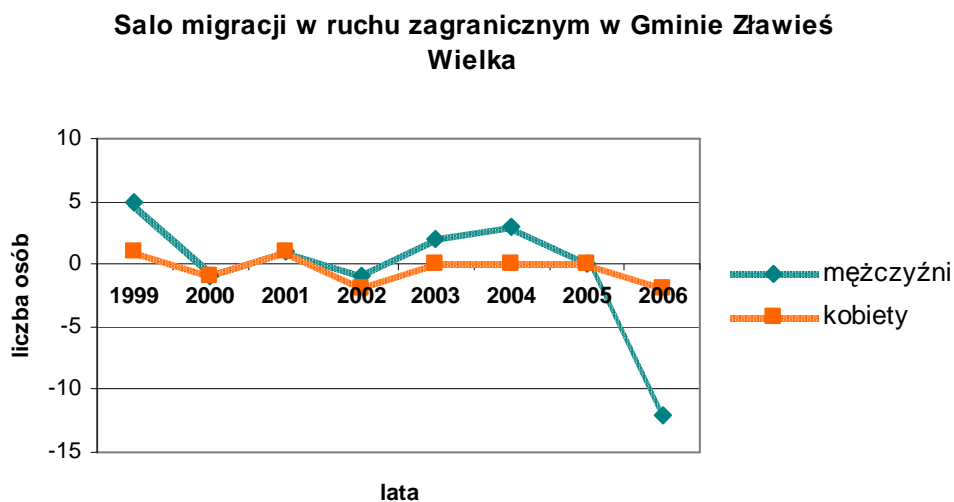
Wyk.12. Saldo migracji w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: GUS.

Saldo migracji to różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie. Na terenie gminy Zławieś, saldo migracji zmienia się dynamicznie. Widoczny jest duży napływ ludności na charakteryzowany teren. Wpływ na to ma zapewne wspomniana wcześniej, bliskość Torunia, dogodne powiązania komunikacyjne i czyste powietrze, co powoduje powolne przekształcanie gminy Zławieś Wielka w „sypialnię” tego miasta, niekoniecznie w złego tego słowa znaczeniu.

Wyk.13. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: GUS.

Struktura płci napływu w ostatnim czasie uległa niewielkim zmianom. Do roku 2003 do gminy przybyło więcej kobiet, w 2004 udział płci był zbliżony, a od 2005 roku dominują mężczyźni.

Wyk. 14. Saldo migracji w ruchu zagranicznym w gminie Żławieś Wielka.
Źródło: GUS.

W ujęciu migracji zagranicznych, ruch jest niewielki. Widoczne zmiany nastąpiły w ostatnim roku analizy, na co wpływ miało zapewne otwarcie granic dla Polaków przez niektóre kraje Unii Europejskiej. W gminie ubyło zwłaszcza mężczyzn. Prognozy wskazują, że liczba emigrantów z tego obszaru, w najbliższym czasie może wzrastać.

Cechą charakteryzującą mieszkańców danego regionu i ważną w procesie rozwoju gospodarczego jest poziom wykształcenia mieszkańców. Od poziomu wykształcenia mieszkańców danego obszaru zależy głównie wielkość bezrobocia na jej obszarze.

Ponieważ brakuje aktualnych danych dotyczących wykształcenia mieszkańców przedstawiono wyniki Spisu Powszechnego z 2002 roku.

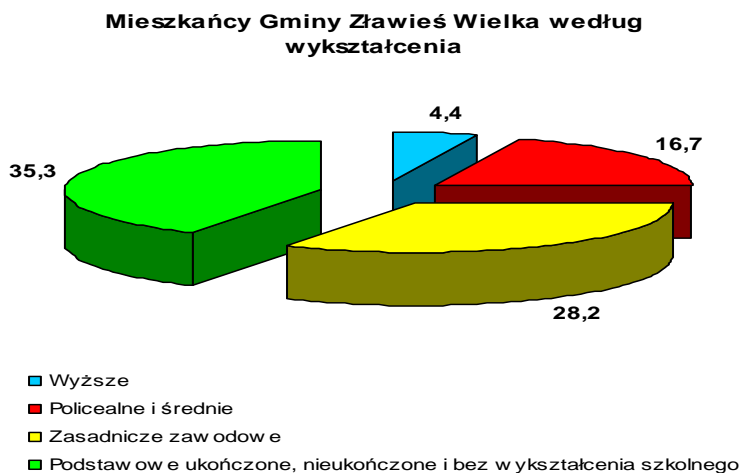
Tab.9. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Zławieś Wielka.

Wykształcenie	Liczba osób			Udział procentowy		
	ogółem	m	k	ogółem	m	k
Ogółem	8226	4029	4197	100	49,0	51,0
Wyższe	424	179	245	4,4	42,2	57,8
Policealne i średnie	1626	685	941	16,7	42,1	57,9
Zasadnicze zawodowe	2746	1643	1103	28,2	59,8	40,2
Podstawowe ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	3430	1522	1908	35,3	44,4	55,6

Źródło: GUS 2002

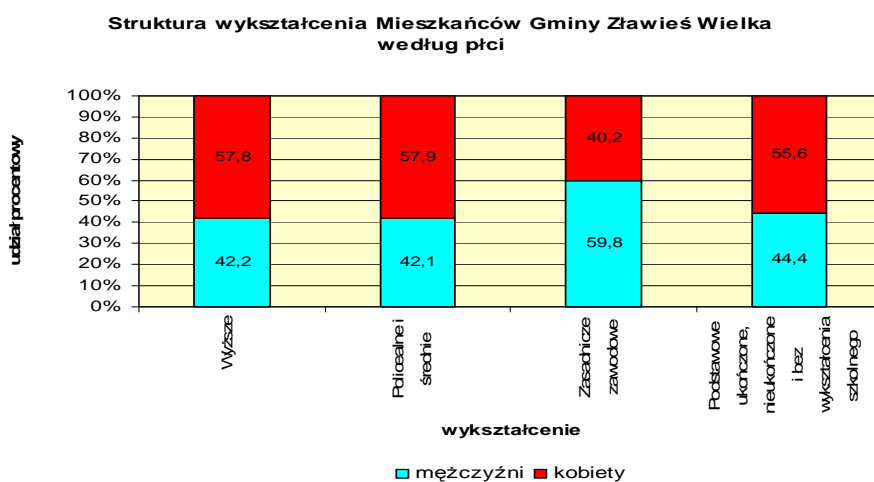
W ujęciu z 2002 roku mieszkańcy gminy charakteryzowali się niskim poziomem wykształcenia. Wg relacji mieszkańców i władz wskaźniki te uległy poprawie w ostatnich latach.

Osób z wykształceniem wyższym w 2002 roku było zaledwie 4,4% (tj. 424 osoby) natomiast w kraju wskaźnik ten wynosił około 10,2% (na podstawie danych GUS 2002 NSP), a w województwie kujawsko-pomorskim 7%. Wykształcenie średnie posiadało 16,7%, a zasadnicze zawodowe 28,2% ogółu. Przeważająca grupa ludności gminy posiadała wykształcenie podstawowe ukończone lub nieukończone – 35,3%.

Wyk.15. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Żławień Wielka
Źródło: GUS

Ogólnie lepiej wykształcone w Żławieniu były kobiety, stanowiły 43,2% wśród osób z wykształceniem wyższym i 57,8% wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim. Należy jednak zauważyć, że przeważały one także w grupie z wykształceniem podstawowym ukończonym i nieukończonym 55,6% (taki poziom wykształcenie występował w starszych grupach wiekowych). Wśród mężczyzn najwięcej było z wykształceniem zawodowym - 59,8%.

Wyk.16. Struktura wykształcenia mieszkańców wg płci w gminie Żławień Wielka
Źródło: GUS

Na tle gmin powiatu toruńskiego procent osób z wykształceniem wyższym, w gminie Zławieś Wielka, w stosunku do liczby mieszkańców był dobry 4,3%, wyższy od średniej dla powiatu 3,8%. Tylko dwie gminy miały ten wskaźnik wyższy tj. Lubicz i Wielka Nieszawka.

Tab.10. Liczba osób z wykształceniem wyższym w gminach powiatu toruńskiego.

Gminy powiatu toruńskiego	Liczba osób z wykształceniem wyższym		
	Ogółem	% w stosunku do liczby mieszkańców	% osób z wykształceniem wyższym w powiecie
Miasto Chełmża	571	3,6%	19,8%
Gmina Chełmża	181	2,0%	6,3%
Gmina Czernikowo	217	2,9%	7,5%
Gmina Lubicz	662	4,6%	22,9%
Gmina Łubianka	137	3,1%	4,7%
Gmina Łysomice	299	4,0%	10,4%
Gmina Obrowo	225	2,8%	7,8%
Gmina Wielka Nieszawka	170	4,7%	5,9%
Gmina Zławieś Wielka	424	4,3%	14,7%
Powiat toruński	2886	3,8%	100%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy przyczyniał się do mniejszych szans na znalezienie dobrze płatnej pracy oraz do występowania wysokiej stopy bezrobocia w gminie, i odwrotnie: małe szanse znalezienia pracy i wysoka stopa bezrobocia spowodowały, że niska była motywacja do podnoszenia kwalifikacji i wykształcenia w gminie. Wspomniano wcześniej, wzrost ludności z wyższym wykształceniem stanowi dobrą perspektywę dla dalszego rozwoju gminy.

2.3. Gmina jako organ prowadzący

Gmina jako organ nadrzędny zajmuje się nadzorowaniem, rozpoznawaniem potrzeb i dofinansowaniem oraz współpracą z jednostkami odpowiedzialnymi za rozwój społeczny, na jej terenie. Należą do nich zarówno jednostki edukacyjne, kulturalne, pomoc społeczna, zdrowie, bezpieczeństwo, stowarzyszenia oraz fundacje i itd.

Są to zadania obszerne i bardzo kosztowne, pochłaniające od wielu lat znaczące środki budżetowe. Dlatego realizowane są w sposób zaplanowany z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej i możliwości finansowych gminy.

2.3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Organizatorem i realizatorem pomocy społecznej na terenie Gminy Zławieś Wielka i dla jej mieszkańców jest w głównej mierze Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który posiada największe i najpełniejsze rozeznanie w zakresie potrzeb społecznych osób i rodzin. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika z ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 15 kwietnia 2004 r., Nr 64, poz. 593, ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi zatrudnia 7 osób w tym kierownika i 3 pracowników socjalnych: starszy specjalista pracy socjalnej działająca w rejonie Górsk, starszy specjalista pracy socjalnej działające w rejonie Rzęczkowo, starszy pracownik socjalny działająca w rejonie Zławieś Wielka oraz Referenta ds. świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych, Młodszego Referent ds. świadczeń rodzinnych i Młodszego Referent ds. zaliczki alimentacyjnej i dodatków mieszkaniowych (zgodnie z Art. 116. pkt 1. ustawy z 12.03.2007 r. - Pracownikiem socjalnym może być osoba, która posiada dyplom uzyskania tytułu zawodowego w zawodzie pracownik socjalny, dyplom wyższej szkoły zawodowej o specjalności praca socjalna lub ukończone studia wyższe o specjalności praca socjalna na jednym z kierunków: pedagogika, politologia, psychologia, socjologia lub

nauki o rodzinie). Liczba pracowników wynika z ustawy o ilości pracowników socjalnych przypadających na liczbę mieszkańców (art. 110 pkt 11. ustawy z 12.03.2004 r. - Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników).

Przedmiotem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Podstawowe formy pomocy społecznej to: pomoc środowiskowa polegająca na udzielaniu świadczeń osobom zakwalifikowanym do pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania i pomoc instytucjonalna - świadczona w stacjonarnych placówkach opiekuńczych.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej należy:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
13. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
14. dożywianie dzieci;
15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Oprócz zadań własnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej spełnia zadania zlecone przez administrację rządową:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

2.3.2. Gminne Komisje (Do Spraw Obywatelskich, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Spawami obywateli zajmują się na terenie Gminy Żławieś Wielka m.in. Komisja do Spraw Obywatelskich, Oświaty i Rolnictwa oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja do Spraw Obywatelskich, Oświaty i Rolnictwa funkcjonuje w strukturze Rady Gminy. Do zakresu działań komisji należą sprawy: obywatelskie, oświata, zdrowia, kultury i sportu, samorządów mieszkańców wsi, rolnictwa, gospodarki żywnościowej, opieki społecznej. W skład osobowy komisji wchodzi przewodniczący i 5 członków.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żłejwsi Wielkiej została powołana na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Jej członkowie osób spotykają się na comiesięcznych zebraniach. Działanie komisji jest oparte na realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi część strategii integracji polityki społecznej, która jest uchwalana, co roku przez Radę Gminy.

Do zadań Komisji należy m.in. rozpoznawanie problemów alkoholowych i problemów narkomanii na terenie gminy oraz zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych, w tym szczególnie związanych z przemocą domową.

Działania rozpoczynane są od rozpatrywania wniosków dotyczących problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców. Zadaniem komisji jest także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Komisja wykonuje ponadto ekspertyzy dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy.

Dwa razy w miesiącu zbiera się zespół interwencyjno-motywacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i od narkotyków. Zespół ten ma charakter punktu pierwszego kontaktu osób zgłaszających istnienie sytuacji kryzysowych związanych z nadużyciami środków psychoaktywnych. Komisja stara się pomagać rodzinom osób uzależnionych poprzez pomoc

psychospołeczną i prawną oraz poprzez kierowanie na leczenie czy też na spotkania grupy anonimowych alkoholików.

W celu interwencji na rzecz osób dotkniętych przemocą domową GKRPA współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Posterunkiem Policji w Złejwsi Wielkiej, Sądem Rodzinnym oraz kuratorami sądowymi.

2.3.3. Gminny Ośrodek Zdrowia

Opiekę zdrowotną w gminie na poziomie podstawowym pełni Gminny Ośrodek Zdrowia, jako Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Złejwsi Wielkiej, Górsku i Rzęczkowie. Swoją działalność opiera on o ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z 1991 r. z późn. zmianami). Łącznie w ośrodku zatrudnionych jest 18 osób, w tym 2 pracowników gospodarczych i 16 osób personelu medycznego. Zakład wyposażony jest w sprzęt techniczny i medyczny, co pozwala na jego właściwe funkcjonowanie oraz zawarcia kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Dodatkowo ośrodek posiada aparat rentgenowski oraz aparat USG. Część aparatury oraz pomieszczenia wymagają remontu. Budynki ośrodka we wszystkich trzech miejscowościach mają podjazdy, nie posiadają natomiast pomieszczeń sanitarnych przygotowanych dla osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy mają do dyspozycji 2 apteki: Aptekę w Złejwsi Wielkiej i Aptekę w Górsku.

2.3.4. Gminny Ośrodek Kultury

Ośrodkiem życia kulturalnego jest w Złejwsi Wielkiej jest Gminny Ośrodek Kultury znajdujący się w Złejwsi Małej przy ul. Topolowej 6. Ośrodek stanowi miejsce spotkań i uroczystości gminnych. Ponadto w ramach działalności GOK-u, dzieci i młodzież zamieszkała w gminie Zławies Wielka może rozwijać swój talent na:

- zajęciach muzycznych (nauka gry na instrumentach – gitara, keyboard, zajęcia wokalne): pod przewodnictwem instruktora - Krzysztofa Kędzierskiego (środa: 16.00 - 19.00 i czwartek: 16.00 - 19.00),

- zajęciach plastycznych: pod nadzorem instruktora - Alicji Żelazek (wtorek: 17.15 – 19.15 (grupa dzieci młodszych), środa: 16.30 – 19.30 (młodzież starsza), czwartek: 16.30 – 18.30 (przygotowywanie wystaw i dekoracji)),

- zajęciach rekreacyjno – sportowych.

Bardzo często organizowane są różnego rodzaju konkursy plastyczne, przeglądy zespołów muzycznych, czy konkursy literackie.

Do dyspozycji dzieci i młodzieży są: stół bilardowy, stoły pingpongowe, piłkarzyki oraz zestaw do odbioru TV SAT Canal +. Od września do października oraz od kwietnia do czerwca odbywają się rozgrywki Gminnej Piłkarskiej Ligi Szóstek, w której biorą udział uczniowie ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Ponadto GOK oferuje wynajem sali widowiskowej na imprezy okolicznościowe (wesela, stypy, szkolenia, konkursy itp.)

2.3.5. Placówki Oświatowe

Szkoła uczy twórczego i krytycznego myślenia, pomaga zrozumieć świat i rozwiązywać realne problemy. Ponadto jest ważnym miejscem dla działań wychowawczych i profilaktycznych.

Zapotrzebowanie w zakresie edukacji na terenie gminy Zławies wielka spełniają 3 zespoły szkół, 3 szkoły podstawowe oraz przedszkole gminne: Zespół Szkół w Złejwsi Wielkiej; Zespół Szkół w Rzęczkowie; Zespół Szkół w Górsku; Szkoła Podstawowa w Przysieku; Szkoła Podstawowa w Łążynie; Szkoła Podstawowa w Siemoniu oraz Gminne Przedszkole w Złejwsi Małej.

We wszystkich placówkach są sale komputerowe z dostępem do Internetu. Ponadto poszczególne jednostki wyposażone są w obiekty sportowe: hale z trybunami, siłownie, kompleksy boisk sportowych (bieżnia, boisko do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, piłki ręcznej, kort tenisowy, tor do speed rowerów) i stoły tenisowe dostępne w czasie przerw lekcyjnych.

Edukacja powinna być mocno i bezpośrednio związana z rozwojem wsi. Jej zadaniem jest już nie tylko ogólne szerzenie oświaty, lecz przygotowanie mieszkańców wsi do zarabiania na wiedzy, umiejętnościach i emocjach, dlatego szkoły z terenu gminy aktywnie uczestniczą w

jej życiu społecznym, przygotowując jednocześnie swoich wychowanków do odnalezienia swojej roli w społeczeństwie.

Podkreślając, wspomniana wcześniej, rolę szkoły jako ośrodka kultury, sportu i rekreacji gmina wspomaga organizowanie licznych konkursów, zawodów sportowych, imprez kulturalnych różnego rodzaju.

Gmina Zławieś Wielka otrzymała dotację w wysokości **25.197,03 zł** (70% wartości zadania) na realizację projektu: **Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży objętych Rządowym programem wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w 2007r. „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”**, finansowanego ze środków budżetu państwa. W projekcie biorą udział wszystkie szkoły z terenu gminy. Program zakładał realizację zajęć dydaktyczno – wyrównawczych: język polski i matematyka oraz zajęć rozwijających wiedzę i umiejętności, tj: zajęcia ekologiczno-przyrodnicze, matematyczno-fizyczne, artystyczne oraz zajęcia z zakresu przedsiębiorczości. Program był realizowany od września 2007 do grudnia 2007r.

2.3.6. Gminne Biblioteki Publiczne

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury.

W gminie Zławieś Wielka działa 1 Gminna Biblioteka w Złejwsi Wielkiej oraz dwie filie w Złejwsi Małej i w Rzęczkowie. Instytucja cieszy się dużym zainteresowaniem młodzieży i dorosłych. Zatrudnionych jest w nich 3 pracowników. Biblioteka ogółem posiada księgozbiór liczący 39107 woluminów (stan na 31.12.2006r.). Ponadto oferuje bezpłatny dostęp do Internetu - dzięki programowi "IKONA" realizowanemu przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji RP wyposażona jest w sześć ogólnodostępnych komputerów (Zławieś Wielka, Zławieś Mała). Dodatkowo filia w Rzęczkowie dysponuje jednym komputerem, niesyty niewyposażonym w w/w program. Instytucja w Złejwsi znajduje się w budynku wymagającym kapitalnego remontu. Głównym problemem są także warunki lokalowe (60m²) i wynikający z nich brak miejsca na właściwe przechowywanie woluminów oraz czytelnię (wydzielono jedynie kącik czytelniczy).

Na terenie gminy biblioteki funkcjonują także w szkołach, pełniąc funkcję głównej interdyscyplinarnej pracowni, w których uczniowie pod kierunkiem nauczycieli i indywidualnie uczą się zdobywać wiedzę.

2.4. Jednostki wspierające system

Działania Gminy wspomagają organizacje pozarządowe, które aktywnie włączają się w rozwiązywanie problemów społecznych i świadczą pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz osobom wykluczonym. Organizacje pozarządowe prowadzą jednak działalność wycinkową, dotyczącą głównych pól swojej działalności.

2.4.1 Organizacje pozarządowe

Aktywna działalność organizacji pozarządowych prowadzących określoną przez ustawę działalność pożytku publicznego, czyli działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych, jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego a także ważnym elementem aktywizującym społeczność lokalną, w tym społeczność gminy Zławieś Wielka.

Istotne znaczenie dla ich funkcjonowania ma także wymiana doświadczeń między organizacjami oraz współpraca z samorządem gminnym.

Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie”

Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie” to stowarzyszenie powołane w z inicjatywy władz samorządowych, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych z trzech podtoruńskich gmin: Zławieś Wielka, Wielka Nieszawka i Lubicz. Podstawowy cel tej organizacji to poprawa jakości życia ich mieszkańców.

Atutem Podgrodzia Toruńskiego jest nie tylko położenie, ale przede wszystkim walory krajobrazowo-przyrodnicze. Określają one kierunki rozwoju i rodzaj aktywności ekonomicznej.

Celem Stowarzyszenia jest podejmowanie wszechstronnych działań zmierzających do wspierania integracji społeczności lokalnych z Unią Europejską, przyspieszenia przemian w środowisku wiejskim i małych miast, zwłaszcza działań w zakresie oświaty obywatelskiej poprzez: doradztwo, działalność naukową, naukowo-techniczną, wydawniczą, szkoleniową, działań na rzecz rozwoju produkcji rolniczej i rynku rolnego, ochrony środowiska naturalnego oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania, wspieranie idei samorządu lokalnego, Wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju ekonomicznego i społecznego gmin, w zakresie:

- a) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi,
- b) rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności,
- c) edukacji ekologicznej, aktywności proekologicznej mieszkańców oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- d) rozwoju dialogu społecznego,
- e) rozwoju edukacji w oparciu o zasadę kształcenia ustawicznego, w tym edukacji obywatelskiej,
- f) upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz zasady równych szans kobiet i mężczyzn,
- g) upowszechniania kultury fizycznej i sportu na obszarach wiejskich;
- h) wspieranie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy międzynarodowej na poziomie lokalnym.

1. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą polegającą na prowadzeniu działalności wydawniczej, poligraficznej, turystycznej, finansowej, doradztwie w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania, organizacji targów i wystaw, działalności związanej ze sportem, działalności rekreacyjnej, usługowej, rachunkowo-księgowej, edukacyjnej w zakresie kształcenia ustawicznego dorosłych, działalności organizacji członkowskich, działalności rozrywkowej,.

2. Stowarzyszenie w zakresie oświaty, nauki i techniki prowadzi działalność statutową także wśród młodzieży.

Fundacja Piękniejszego Świata w Skłudzewie

Fundacja Piękniejszego Świata w Skłudzewie została założona w 1989 roku przez artystów pedagogów Danutę Sowińską- Warmbier, Leszka Warmbiera, Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych S.A, Geofizykę –Toruń spółka z o.o., Skarb Państwa oraz Urząd Gminy

Zławieś Wielka. Powołano ją w celu zachowania cenne przeszłości i tradycji, wzbogacenia wartości dzisiejszych i tworzenia piękniejszej przyszłości. Fundacja prowadzi edukację plastyczną dzieci, młodzieży i dorosłych, w pracowniach i galeriach zespołu pałacowo-parkowego, w amfiteatrze nad wodą, w parku, na łąkach i w lesie. Główne kierunki aktywności skupiają się wokół czterech równolegle realizowanych programów zasadniczych: Program "Ocalić przeszłość", Program "Krajobraz", Program "Edukacja plastyczna", Program "Działania interdyscyplinarne".

Fundacja urzędu:

- o plenery plastyczne jedno- i wielodniowe,
- o akcje plastyczne,
- o wystawy,
- o koncerty i spektakle,
- o spotkania rekreacyjne przy ognisku,
- o warsztaty plastyczne dla nauczycieli, itp.

2.4.2. Inne

Na obszarze gminy Zławieś Wielka działa kilka formacji nieposiadających statusu prawnego, są to m.in. Klub Seniora, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Wędkarskie, kluby sportowe oraz organizacje kościelne takie jak: koła różańcowe, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich i Akcja Katolicka oraz Klub Anonimowych Alkoholików.

Ponadto funkcjonują stowarzyszenia zarejestrowane w Sądzie Rejonowym, takie jak m.in.:

- Stowarzyszenie Producentów żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland” w Przysieku reprezentowanie interesów producentów i przetwórców żywności ekologicznej, zatwierdzanie kryteriów rolnictwa ekologicznego, atestacja gospodarstw i przetwórnici spełniających kryteria „Ekoland”.
- Stowarzyszenie Budowy Domków Jednorodzinnych w Przysieku współdziałanie z Radą i Zarządem Gminy oraz właścicielem działek przyległych do obszaru stanowiącego własność członków Stowarzyszenia,

- Stowarzyszenie „Agni” w Górsku, propagowanie i rozwijanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających remontowi i rozbudowie Ośrodka Wychowawczego „Moja Rodzina”.
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi Aktywnej wszechstronny rozwój wsi,
- Stowarzyszenie Hodowców i Producentów Drobiu w Złejwsi Małej
- Stowarzyszenie Chiropraktycy Polscy w Przysieku rozpowszechnianie i stosowanie zdobyczy naukowych, w szczególności w zakresie chiropraktyki i szerzenie postępu w tej dziedzinie,
- Stowarzyszenie Wspierania Dzieci i Młodzieży Uzdolnionej „TALENT” w Czarnych Błotach -edukacja i rozwój amatorskiego ruchu artystycznego,
- Stowarzyszenie „NASZA GMINA” w Złejwsi Wielkiej wydawanie gazet,
- Stowarzyszenie „PROMYK NADZIEI” w Złejwsi Małej współczesności lokalnej zasad poszanowania praw osób niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Razem dla Przyszłości” aktywizowanie i integrowanie środowisk lokalnych.

Tak liczba stowarzyszeń stwarza w gminie świadczy o aktywności społecznej mieszkańców oraz o potencjał na kumulację środków z funduszy UE.

3. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

3.1. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Bezrobocie prowadzi do zbiorowego niepokoju - narusza poczucie bezpieczeństwa całych zbiorowości, poczucie własnej wartości, wprowadza elementy psychodegradacji. Jest wyjątkowo „bolesne” i dotkliwie dla jednostki i rodziny, w której występuje. Długotrwałe bezrobocie powoduje izolację społeczną, poważne zmiany w psychice. Stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szanse na znalezienie pracy, powoduje degradację materialną

i społeczną jednostek dotkniętych tym problemem i ich rodzin, co z kolei prowadzi do społecznego wykluczenia. Bezrobocie wywołuje najgorsze skutki społeczne wobec ludzi młodych, dopiero wkraczających w dorosłe życie zawodowe.

Tab.11 Udział osób bezrobotnych w gminie Złejwsi Wielkiej w ogólnej liczbie mieszkańców

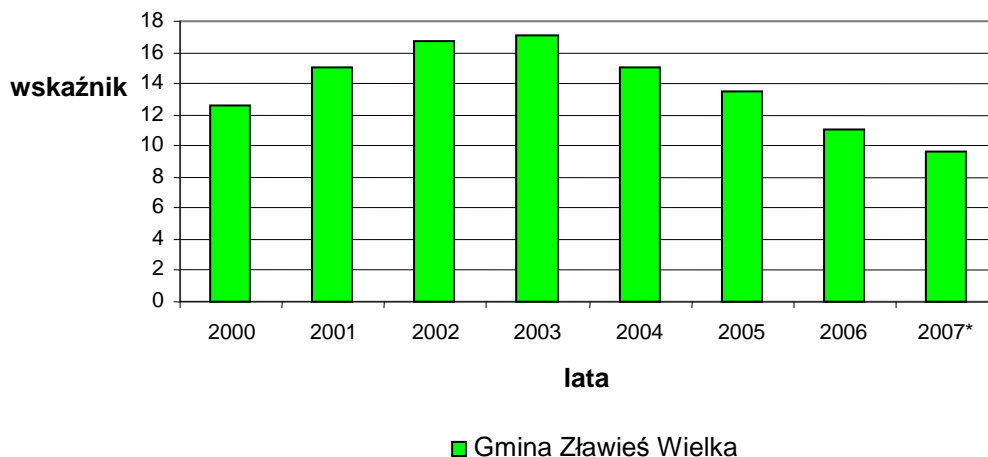
Lata	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych	
		ogółem	%
2000	9949	750	7,5
2001	10143	927	9,1
2002	10376	1069	10,3
2003	10667	1150	10,8
2004	10986	1059	9,6
2005	11261	978	8,7
2006	11361	825	7,3
2007*	11361	711	6,3

*stan na 30.06.2007

Źródło: PUP Chełmża

Właściwym obrazem przedstawiającym problem bezrobocia jest stopa bezrobocia tzn. stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie. W odniesieniu do takiej małej jednostki podziału terytorialnego, jakim jest gmina, brak jest danych dotyczących liczby ludności aktywnej ekonomicznie, w związku, z czym oblicza się prosty wskaźnik bezrobocia tzn. liczba ludności bezrobotnej do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik bezrobocia obliczany tym sposobem jest zawsze niższy, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności ludności aktywnej ekonomicznie.

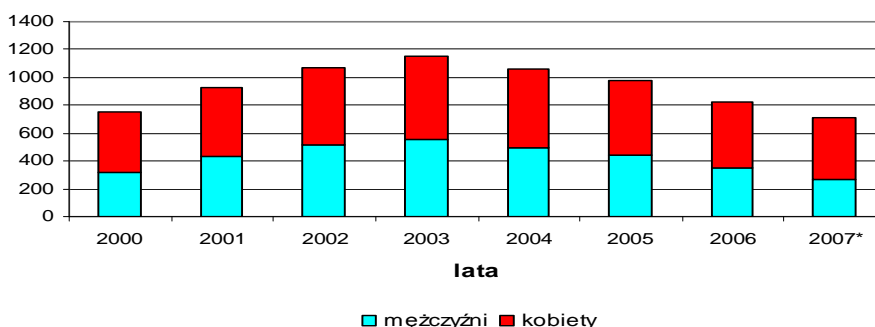
Wskaźnik bezrobocia w Gminie Zławieś Wielka

Wyk.17. Wskaźnik bezrobocia w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża.

Uwzględniając płeć w strukturze bezrobotnych zdecydowanie więcej jest bezrobotnych kobiet 63% w 2007 roku, w 2006 57,8% (w województwie kujawsko-pomorskim w tym samym czasie 58,6%). Przewaga kobiet w tej grupie, wynika z częstego pełnienia przez nie funkcji gospodyni domowej lub wychowawczynie dzieci, nie klasyfikowanych w statystykach, jako zatrudnienie.

Liczba i struktura płci bezrobotnych w Gminie Zławieś Wielka

Wyk.18. Struktura bezrobotnych wg płci w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża

Wykształcenie, co jest zrozumiałe, jeszcze bardziej niż płeć i wiek różnicuje sytuację bezrobotnego na rynku pracy. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem podstawowym lub bez wykształcenia 46%. Drugie miejsce zajmują osoby z wykształceniem

zasadniczym zawodowym 27%. Bezrobotni posiadający wykształcenie policealne i średnie zawodowe oraz wyższe stanowią najniższy odsetek.

Niewielką grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem średnim. Nie jest to jednak uprzywilejowana grupa na rynku pracy. Absolwenci szkół ogólnokształcących podejmują dalszą naukę w szkołach wyższych bądź pomaturalnych, a po ukończeniu tych szkół nadal mogą być zarejestrowani jako osoby bezrobotne, ale w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym lub wyższym.

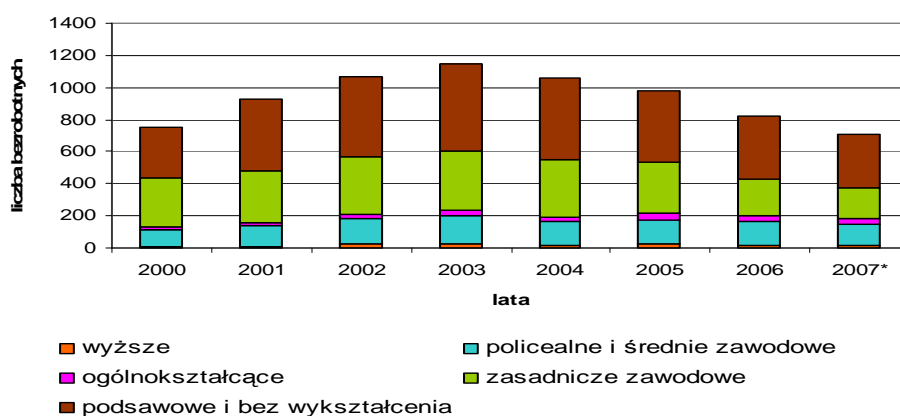
Tab.12. Liczba i struktura bezrobotnych z uwzględnieniem wykształcenia w latach 2001-2005

Lata	Bezrobotni	Bezrobotni z wykształceniem									
		Wyższym		Policealnym i średnim zawodowym		Ogólnokształcącym		Zasadniczym zawodowym		Podstawowym i bez wykształcenia	
		ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2000	750	11	1,5%	104	13,9%	16	2,1%	308	41,1%	311	41,5%
2001	927	13	1,4%	125	13,5%	19	2,0%	328	35,4%	442	47,7%
2002	1069	22	2,1%	160	15,0%	32	3,0%	355	33,2%	500	46,8%
2003	1150	27	2,3%	171	14,9%	34	3,0%	373	32,4%	545	47,4%
2004	1059	19	1,8%	145	13,7%	28	2,6%	359	33,9%	508	48,0%
2005	978	30	3,1%	149	15,2%	36	3,7%	315	32,2%	448	45,8%
2006	825	21	2,5%	145	17,6%	32	3,9%	227	27,5%	400	48,5%
2007*	711	15	2,1%	132	18,6%	41	5,8%	192	27,0%	331	46,6%

* stan na 30.06.2007

Źródło: PUP Chełmża

Liczba i struktura bezrobotnych według wykształcenia

Wyk.19. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Zławieś Wielka.

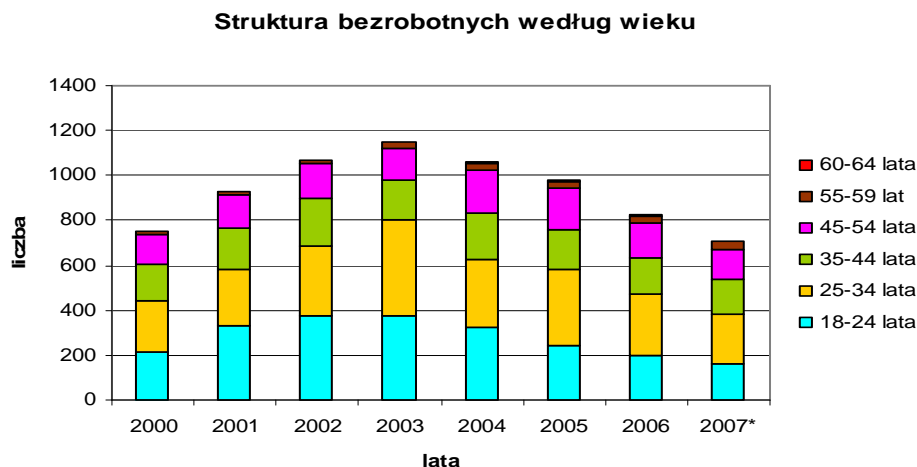
Źródło: PUP Chełmża

Wśród bezrobotnych zdecydowanie dominują osoby od 18-34 roku życia. Być może sytuacja taka wynika z poszukiwania pracy zgodnej z wykształceniem i oczekiwaniami młodych ludzi, jednakże jest to też dużym problemem. Niemożliwość znalezienia pracy na dogodnych warunkach młodzi wykształceni ludzie opuszczają obszar gminy, a często też kraju.

Po akcesji Polski do Unii zanotowano dynamiczny wzrost wyjazdów mieszkańców naszego kraju. W 2004 r. za granicą przebywało ok. 1 miliona rodaków, w 2005 już 1 450 tys. Z najnowszych szacunków dotyczących migracji, jakie podał Główny Urząd Statystyczny 1 950 tys. tyłu Polaków przebywało za granicą (na koniec 2006).

Większość Polaków przebywała w Europie 1600 tys. w 2006 r. i 1200 tys. w 2005 r. Na terenie europy dominują wyjazdy do krajów Unii Europejskiej – 1550 tys. w 2006 r. Liczba ta zwiększyła się w porównaniu do 2005 roku o 380 tys., a od naszego wejścia do Unii prawie dwukrotnie.

Warto zauważyć, że dane GUS uwzględniają także, tych Polaków, którzy przebywali za granicą, w tym na terenie UE bez względu na status ich pobytu

Wyk.20. Struktura bezrobotnych wg wieku w gminie Żławieś Wielka
Źródło: PUP Chelmża

Zdecydowana większość bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku ok. 80 % – utraciły one takie prawo z powodu upływu okresu pobierania, co świadczy o bezrobociu długotrwałym. Część bezrobotnych nie otrzymuje zasiłku, ponieważ dotychczas nie pracowała zawodowo. Niewielki i w ostatnim czasie spadający odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku to absolwenci (w 2007 r. 1,3%).

Tab.13. Bezrobotni w gminie Zławieś Wielka wg prawa do zasiłku

Lata	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni zarejestrowani					
		bez prawa do zasiłku		dotychczas niepracujący		absolwenci	
		ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
2000	750	629	83,9%	144	22,9%	30	4,0%
2001	927	690	74,4%	158	22,9%	44	4,7%
2002	1069	806	75,4%	199	24,7%	59	5,5%
2003	1150	869	75,6%	207	23,8%	39	3,4%
2004	1059	857	80,9%	173	20,2%	0	0,0%
2005	978	788	80,6%	150	19,0%	49	5,0%
2006	825	659	79,9%	154	23,4%	31	3,8%
2007	711	573	80,6%	137	23,9%	9	1,3%

Źródło: PUP Chełmża

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. W zmianie trybu życia ujawnia się tradycyjny podział obowiązków na kobiece i męskie.

Bezrobotni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek) dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres leczą alkoholem lub nikotyną. Bardziej aktywnie i twórczo starają się wykorzystać swój czas ci bezrobotni, którzy dostrzegają szansę poprawy swojej pozycji na rynku pracy (młodzi, posiadający poszukiwany zawód lub gotowi do przekwalifikowania się).

Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychosomatycznej towarzyszy w szczególności wzrost zapadalności na niektóre choroby zakaźne, choroby społeczne - nerwice, choroby serca, choroby psychiczne oraz znaczny wzrost zachorowalności na czynną gruźlicę płuc, tradycyjnie już uznaną za chorobę będącą wynikiem biedy i niedożywienia.

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza

konieczność korzystania z pomocy społecznej. Mniej widoczne, lecz nie mniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna doświadcza silnej frustracji, obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu, które to doznania powodują bezradność, apatie, sięganie po alkohol- coraz częstsze zjawisko u bezrobotnych.

Identyfikacja problemów:

Podsumowując podrozdział poświęcony bezrobociu można stwierdzić, iż nie stanowi ono już głównego problemu w gminie. W przeciągu ostatnich dwóch lat jego skala spadła do poziomu, którym mogą poszczycić się kraje Unii Europejskiej (10,2%). Wśród bezrobotnych w 2007 roku % stanowią osoby niepełnosprawne w większym lub mniejszym stopniu. Duży odsetek wśród tej grupy to kobiety, które często wykonują w domu pracę gospodyni lub wychowują dzieci oraz ludzie młodzi, którzy oficjalnie będąc bezrobotnymi (często ze względu na niski poziom wykształcenia nie znajdują zatrudnienia w Polsce) pracują za granicami kraju lub na czarno. Duży wpływ na sytuację na rynku pracy wywołało utworzenie w sąsiedniej gminie Łysomice Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (w przyszłości ma tam znaleźć pracę ok. 10 tys. osób).

3.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z częstszych powodów korzystania z pomocy społecznej.

W gminie Zławieś Wielka objętych pomocą społeczną jest 380 gospodarstw domowych. Liczba takich rodzin maleje, od 2003 roku spadła do dnia dzisiejszego o 6,6%.

Tab.14. Pomoc społeczna w latach 2000 - 2007.

Lata	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców (gospodarstw domowych objętych pomocą)	Liczba osób w tych rodzinach	Udział osób objętych pomocą społeczną do ogółu mieszkańców w %
2000	9929	402	1630	16,4
2001	10134	483	1665	16,4
2002	10397	482	1793	17,2
2003	10807	518	1956	18,1
2004	10907	427	1643	15,1
2005	11172	484	1610	14,4
2006	11421	512	1660	14,5
2007*	11484	380	1321	11,5

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Problem bezradności występuje przede wszystkim w grupie rodzin wielodzietnych i niepełnych, a spowodowany jest głównie bezrobociem, brakiem perspektyw życiowych, prawidłowych wzorców wychowawczych, oparcia w środowisku rodzinnym i najbliższym otoczeniu.

Analizując zestawienie poszczególnych rodzin korzystających z pomocy zauważa się iż najczęściej beneficjentami pomocy są rodziny 3 i 4 osobowe. Wynika to z faktu, że są to najczęściej spotykane struktury rodzinne. Wraz ze wzrostem liczby członków rodziny wzrasta procent rodzin z danej grupy, wg liczby członków, korzystających z pomocy społecznej. Rodziny powyżej 4 dzieci są coraz mniej spotykane. Jednak z grupy takich rodzin ponad połowa korzysta z pomocy państwa.

Tab.15. Charakterystyka gospodarstw domowych (rodzin) objętych pomocą w różnej formie

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe w latach							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
1-osobowe	17	17	38	39	42	80	94	Brak danych
2-osobowe	47	49	68	72	69	75	86	
3-osobowe	63	69	100	97	85	118	132	
4-osobowe	74	78	108	112	109	104	116	
5-osobowe	53	59	61	69	72	68	70	
6-osobowe i więcej	67	72	73	70	68	39	66	
O g ó ł e m	321	344	448	459	445	484	564	

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.16. Rodziny z dziećmi korzystające z różnorodnych form pomocy

Wyszczególnienie	2000		2002		2004		2006		2007*
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	
o liczbie dzieci 1	62	167	126	279	113	263	59	95	brak danych
o liczbie dzieci 2	88	334	104	401	97	398	98	248	
o liczbie dzieci 3	57	273	68	335	68	341	116	381	
o liczbie dzieci 4	45	263	51	298	49	269	76	354	
o liczbie dzieci 5	22	147	19	129	15	143	15	91	
o liczbie dzieci 6	5	32	6	48	8	59	7	58	
O liczbie dzieci 7 i więcej	4	41	2	22	2	25	3	46	
OGÓŁEM	283	1.257	376	1.512	352	1.498	374	1.273	

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

Wśród osób będących beneficjentami pomocy społecznej zdecydowana większość 94,9% to osoby korzystające z pomocy materialnej.

Wśród niezaspokojonych potrzeb materialnych na pierwszy plan wysuwają się bieżące braki pieniędzy na żywność, odzież oraz mieszkanie. Wśród grupy osób, które zauważają niedostatek w sferze potrzeb pozamaterialnych na pierwszy plan wysuwa się deficyt związany z udziałem w życiu kulturalnym oraz nauką własną lub dzieci.

Tab.17. Osoby i rodziny korzystające z pomocy materialnej i niematerialnej, a ogólna liczba beneficjentów pomocy społecznej

Lata	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej	Liczba osób w tych rodzinach	Udział w % 1.	Udział w % 2.
2000	473	1778	402	1630	85,0	91,7
2001	588	2090	483	1665	82,1	79,7
2002	642	2373	482	1793	75,1	75,6
2003	742	2754	518	1956	69,8	71,0
2004	507	1911	427	1643	84,2	86,0
2005	684	2277	484	1610	70,8	70,7
2006	564	1872	512	1660	90,8	88,7
2007*	405	1392	380	1321	93,8	94,9

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej do ogólnej liczby rodzin korzystającej z pomocy społecznej 2. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy materialnej do ogólnej liczby osób rodzin korzystającej z pomocy społecznej

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.18. Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy (w formie świadczeń materialnych i niematerialnych)

Lata	Ogółem liczba rodzin	Ogółem liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin wielodzietnych	Liczba osób w tych rodzinach	Udział w %	
					4:2	5:3
1	2	3	4	5	6	7
2000	402	1630	76	483	18,9	29,6
2001	483	1665	84	498	17,4	29,9
2002	482	1793	78	497	16,2	27,7
2003	317	1502	73	441	23,0	29,4
2004	427	1643	78	458	18,3	27,9
2005	320	1202	81	458	25,3	38,1
2006	512	1660	85	433	16,6	26,1
2007*	380	1321	27	175	7,1	13,2

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.19. Rodziny niepełne korzystające z pomocy

Lata	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Ogólna liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin niepełnych	Liczba osób w tych rodzinach	Udział w %	
					4:2	5:3
1	2	3	4	5	6	7
2000	402	1 630	74	248	18,4	15,2
2001	483	1 665	74	256	15,3	15,4
2002	482	1 793	88	271	18,3	15,1
2003	317	1 502	79	248	24,9	16,5
2004	427	1 643	82	246	19,2	15,0
2005	320	1 202	64	179	20,0	14,9
2006	512	1 660	73	211	14,3	12,7

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Charakterystyczny dla klientów pomocy społecznej gminy jest niski poziom wykształcenia.

Świadczenia udzielane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej można podzielić na dwie grupy. Pierwszą grupę stanowią świadczenia z tytułu zadań zleconych gminie, a drugą zadania własne gminy.

Zgodnie z Art. 36. Ustawy o pomocy społecznej świadczeniami z pomocy społecznej są:

- 1) świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców;
- 2) świadczenia niepieniężne: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo wychowawczej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielniających się, szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Wydatki na pomoc społeczną w ramach zadań zleconych w gminie Zławieś Wielka wyniosły w 2006 roku 912 421. W poszczególnych latach kwoty tych wydatków są zmienne, uzależnione od różnych czynników m.in. prawnych, ilości potrzebujących, sytuacji losowych np. klęsk żywiołowych takich jak susze, zalania itp. oraz możliwości budżetowych gminy. Pomoc przypadająca na rodzinę na rok wynosi średnio 1 660 zł i także jest zmienna w kolejnych latach.

Tab.21. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2000 – 2007 (zasiłki i pomoc w naturze, usługi)

Lata	Środki wydatkowane na zasiłki pieniężne, w naturze i usługach	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Kwota przypadająca na rodzinę rocznie
2000	801 360	402	1 993
2001	890 910	483	1 845
2002	1 020 332	482	2 117
2003	1 040 463	518	2 009
2004	552 191	427	1 293
2005	563 357	484	1 164
2006	912 421	512	1 660
2007	Brak danych		

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

Tab.22. Formy udzielonej pomocy w ramach zadań zleconych gminie w roku 2006r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Kwota świadczenia w zł
Zasiłki stałe	40	109 991
Zasiłki okresowe	234	187 200
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	24	98 571
Zasiłki celowe i specjalne celowe	216	98 571
Inne	brak danych	508 108
Ogółem	1 248	912 421

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab. 23. Świadczenia rodzinne

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Kwota świadczenia w zł
Zasiłek rodzinny	950	1 125 977
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	109	106 000
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu	68	334 414
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	334	245 119
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty zasiłku dla bezrobotnych	4	20 948
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	62	227 648
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka	117	94 453
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 217	121 700
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	271	138 636
Świadczenie pielęgnacyjne	40	197 922
Zasiłek pielęgnacyjny	226	397 584
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka	137	137 000
Inne	-	-
OGÓŁEM	3 535	3 147 401

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Poza zasiłkiem z pomocy społecznej, klienci uzyskują dochód z prac dorywczych i renty, następnie z zasiłków z urzędów pracy, dochód ze stałej pracy najemnej, gospodarstwa rolnego oraz alimentów. Często pomocy udziela rodzina, co dziesiąty beneficjent pomocy społecznej jest przez nią regularnie wspierany, a zdecydowana większość „od czasu do czasu” korzysta ze wsparcia krewnych. Drugim w kolejności, źródłem pomocy materialnej, jest Kościół, następnie organizacje charytatywne.

3.2.1. Przyczyny bezradności

W „Raporcie o sytuacji polskich rodzin” przyjętym przez Radę Ministrów w 1998 roku wśród głównych przyczyn zagrożeń rodziny wymieniono:

- bezrobocie,
- brak zainteresowania rodziców przyszłością dzieci,
- propagowanie konsumpcyjnego stylu życia,
- upadek autorytetu szkoły,
- zły wpływ mediów i środowiska rówieśniczego.

Mimo, że dokument ma już 10 lat, wydaje się być nadal aktualny – nadal istnieją te same zagrożenia i podobne przyczyny patologii życia rodzinnego.

Jako główny powód korzystania z pomocy społecznej w charakteryzowanej jednostce wymienia się ubóstwo (44,7% klientów GOPS) i bezrobocie (43,9% klientów GOPS).

Wysoki jest także procent osób niepełnosprawnych 20,5%. Pozostałe przyczyny, z powodu, których rodziny znalazły się w trudnej sytuacji stanowią niewielki odsetek wśród korzystających z pomocy.

Należy jednak nadmienić, że liczby te kwalifikują beneficjentów ze względu na jedną przyczynę, co w życiu codziennym jest mało spotykane. Najczęściej znalezienie się na liście potrzebujących jest wynikiem skumulowanych sytuacji życiowych osoby bądź rodziny.

Tab.24. Powód trudnej sytuacji życiowej*

	2000	%	2002	%	2004	%	2006	%	2007*	%
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy, w tym z powodu	402	100	482	100	445	100	512	100	380	100
Ubóstwa	283	70,4	314	65,1	360	80,9	331	64,6	170	44,7
Sieroctwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomności	0	0	0	0	6	1,35	8	1,56	6	1,58
Potrzeby ochrony macierzyństwa	100	24,9	93	19,3	80	18,0	94	18,4	21	5,26
Bezrobocia	139	34,6	201	41,7	256	57,5	229	44,7	167	43,9
Niepełnosprawności	131	32,6	178	36,9	110	24,7	158	30,9	78	20,5
Długotrwałej choroby	66	16,4	29	6,02	20	4,49	40	7,81	28	7,37

Bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, Wychowawczych tym:	183	45,5	186	38,6	175	39,3	138	27,0	60	15,8
- rodziny niepełne	74	18,4	88	18,3	82	18,4	73	14,3	37	9,74
- rodziny wielodzietne	76	18,9	78	16,2	78	17,5	85	16,6	27	7,11
Alkoholizmu	10	2,49	15	3,1	35	7,87	45	8,79	10	2,63
Narkomanii	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności po przystosowaniu się do życia po opuszczeniu ZK	0	0	3	0,62	1	0,22	0	0	1	0,26
Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	0	0	57	12,8	0	0	0	0

* stan na 30.06.2007r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Tab.25. Osoby i rodziny korzystające z pomocy z powodu bezrobocia

Lata	I – korzystający z pomocy materialnej i niematerialnej		II – w tym z powodu bezrobocia		%	%
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		
2000	402	1 630	139	569	34,6	34,9
2001	483	1 665	145	566	30,0	34,0
2002	482	1 793	201	785	41,7	43,8
2003	317	1 502	210	795	66,2	52,9
2004	427	1 643	256	874	60,0	53,2
2005	320	1 202	266	937	83,1	78,0
2006	512	1 660	229	891	44,7	53,7
2007	380	1 321	167	571	43,9	43,2

1. liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej z powodu bezrobocia do liczby rodzin objętych pomocą społeczną ogółem

2. liczba osób korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej z powodu bezrobocia do liczby osób objętych pomocą społeczną ogółem

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Najczęściej z pomocy społecznej w omawianej gminie korzystają mieszkańcy miejscowości popeegerowskich. Wynika to z przeszłości i mentalności mieszkańców tej części gminy. Pracownikami PGR-ów byli ludzie pochodzący z biednych, wielodzietnych rodzin, wywodzący się z małych gospodarstw, z bezrolnej biedoty wiejskiej, ze

środowisk sezonowych robotników rolnych. W latach 50, a także później, do PGR-ów kierował ludzi brak ziemi i nadmiar rąk do pracy w rodzinnych gospodarstwach i wsiach, a także brak mieszkań i trudności startu do samodzielnego życia. PGR-y stwarzały możliwości pracy ludziom bez żadnych kwalifikacji i z niskim wykształceniem.

W początkowym okresie istnienia PGR-ów znaczna część pracowników miała ukończone tylko kilka klas szkoły podstawowej, zdarzał się też analfabetyzm.

Mimo ciężkiej fizycznej pracy (szczególnie ciężkiej przy hodowli zwierząt) i mimo niskich zarobków (zwłaszcza we wcześniejszych okresach działalności PGR-ów były one bardzo niskie), zatrudnienie w PGR miało wiele zalet. Jedną z nich był niesłychanie rozbudowany system świadczeń socjalno-bytowych, uzupełniających niskie zarobki niewykwalifikowanych robotników rolnych: bezpłatne mieszkania, działki pracownicze, możliwości hodowli przyzagrodowej, możliwości pracy (stałej lub dorywczej) dla innych członków rodziny, rozmaite deputaty, zniżki i udogodnienia. PGR zapewniał także wiele usług, ułatwiających życie codzienne, takich jak remonty mieszkań, transport, żłobki i przedszkola dla dzieci, instytucje życia kulturalnego, rozrywki. A przecież oprócz wielu oficjalnych i formalnych świadczeń i udogodnień była też cała sfera nieformalnych dochodów, praktyk półlegalnych bądź wręcz nielegalnych, wspierających się na specyficznym stosunku załóg do własności społecznej i państwowej, czyli niczyjej.

Likwidacja PGR-ów w początkach lat 90. stała się dla pracowników i ich rodzin prawdziwą katastrofą właśnie dlatego, że PGR-y były nie tylko zakładem pracy, ale i miejscem życia, miejscem zaspokajania wielu potrzeb życiowych, specyficznym środowiskiem z odrębną kulturą i obyczajowością.

Pozbawieni pracy, bezpłatnego mieszkania, rozlicznych możliwości dodatkowych dochodów, odcięci w sensie dosłownym od świata wobec braku PGR-owskiego transportu, pozostawieni sami sobie, okazali się bezradni wobec wymogów nowej rzeczywistości. Strategie życiowe, wypracowane w ciągu wielu lat pracy w rolnictwie państwowym, okazały się w nowej sytuacji bezużyteczne. Ujawniły się cechy określane przez badaczy jako bezradność życiowa, niesamodzielnosc, bezwolność. Syndrom pegeerowca, będący mentalnym dziedzictwem PGR-ów zawiera oprócz powyższych cech także alkoholizm. Cały zespół czynników jednostkowych, kulturowych, makrospołecznych sprawił, że dawne PGR-y to obecnie miejsce koncentracji wielu negatywnych, wzajemnie powiązanych zjawisk, takich jak bezrobocie, bieda, marginalizacja, brak perspektyw i nadziei. Dlatego ludzie Ci tak często stają się klientami pomocy społecznej.

Ważnym elementem odzwierciedlającym zmiany zachodzące w sytuacji bytowej mieszkańców gminy jest wskaźnik ubóstwa. Wyraża on stosunek liczby osób korzystających z pomocy materialnej do ogółu ludności w gminie. Wyraża on tendencje malejącą, w połowie 2007 roku kształtował się na poziomie 11,5%.

Tab.26. Pomoc materialna w latach 2000 – 2007, a liczba mieszkańców

Lata	Liczba mieszkańców	Liczba środowisk (rodzin) objętych pomocą materialną	Liczba osób objętych pomocą	Wskaźnik ubóstwa w % 1)
2000	9929	402	1630	16,4
2001	10134	483	1665	16,4
2002	10397	482	1793	17,2
2003	10807	518	1956	18,1
2004	10907	427	1643	15,1
2005	11172	484	1610	14,4
2006	11421	512	1660	14,5
2007*	11484	380	1321	11,5

1) Liczba osób objętych pomocą społeczną do liczby mieszkańców

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

3.2.2. Skutki bezradności

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się, poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje, takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie sfer intelektualnych.

Brak wykształcenia, bieda, alkoholizm, niezaradność życiowa, uzależnienie od pomocy socjalnej są to problemy wielu rodzin. Problemy, które wpływają na jakość wychowania. Atmosfera wychowawcza domu, którą można porównać do „klimatu”, w którym wzrasta i rozwija się jednostka ma wielkie znaczenie. Już w pierwszych tygodniach życia otoczenie, osoby najbliższe wywierają swój wpływ na przeżycia emocjonalne dziecka, które stanowią podstawę rozwoju jego uczuć, jego stosunku do ludzi i świata. Atmosfera

pogody i życzliwości otaczająca dziecko ma wpływ na jego aktywność, a tym samym na jego lepszy i szybszy rozwój. Na tę poprawną atmosferę najczęściej decydujący wpływ mają stosunki emocjonalne między rodzicami.

Złe warunki materialno-bytowe, ponadto niski poziom wykształcenia i kultury rodziców łączy się z reguły z niskim statusem społeczno-zawodowym, ekonomicznym oraz niezaradnością życiową. Często w takich rodzinach występują zaburzenia kontaktów emocjonalnych, więzi między rodzicami i dziećmi są poważnie osłabione, dzieci boleśnie odczuwają wyobcowanie i odrzucenie uczuciowe. Rodziny takie stwarzają ogromne zagrożenie dla dobra dziecka. To właśnie z takich rodzin wywodzą się nieletni i młodociani przestępcy, dzieci wykazujące przejawy agresji i przemocy.

Życie dziecka w takich warunkach jest dla niego wielką krzywdą, gdyż rodzice na ogół nie dbają o zaspokojenie jego potrzeb, a sposób jego traktowania przez rodziców często może prowadzić do deformacji rozwoju dziecka, zaniżonych osiągnięć w nauce, zaniżonej aspiracji. Jednak nie można uważać, że wszystkie rodziny biedne wychowują źle swoje dzieci tak jak nie można uważać, że wszystkie rodziny, które mają dobrą sytuację – w sensie materialnym – wychowują swoje dzieci dobrze.

Degradacja zachowań dzieci i młodzieży, narastanie zjawisk patologicznych wśród osób małoletnich oraz brak należytej opieki nad dziećmi pochodzącymi ze środowisk dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo, powoduje konieczność oddziaływań terapeutycznych i profilaktycznych w stosunku do dziecka, jak i całej rodziny. Bardzo często skutkiem niewydolności społecznej rodziny jest nadzór kuratora, umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczej lub, co gorsza odebranie praw rodzicielskich.

Z terenu gminy Zławieś Wielka w domach dziecka przebywa 4 wychowanków. Liczba ta nie ulega dużym wahaniom i w ostatnich latach kształtuje się między 2-4 mieszkańcami umieszczonymi w tego typu placówkach.

Tab.27. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych.

Rodzaj placówki	Liczba dzieci przebywających w placówkach w latach:							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Socjalizacyjna	4	4	4	4	3	3	2	4
Razem	4	4	4	4	3	3	2	4

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Zgodnie z Konwencją Praw Dziecka „dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia”. Takiego środowiska nie zapewni nawet najlepszy dom dziecka. Dobrą alternatywą dla publicznych placówek są adopcje lub rodziny zastępcze.

Rodzina zastępcza, to forma prawnej opieki nad dzieckiem z domu dziecka (ściślej: sierotą lub sierotą społeczną). W odróżnieniu od adopcji, w przypadku rodziny zastępczej nie jest konieczne pozbawienie praw rodzicielskich rodziców biologicznych. Rodzina zastępcza, sprawując osobistą opiekę, w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Rodziny takie dzielą się na spokrewnione i niespokrewnione z dzieckiem. Bardzo często są to dziadkowie dziecka lub rodzeństwo rodziców. W województwie kujawsko-pomorskim działa ok. 2,5 tysiąca rodzin zastępczych.

Przyczyny umieszczenia w takiej rodzinie bardzo często pokrywają się z przyczynami korzystania z pomocy społecznej.

W gminie Żławieś Wielka jest to głównie ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych ok. 50%.

Tab.28. Przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej w przeciągu ostatnich 7 lat

L.p.	Przyczyna umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej	Udział w %
1.	Ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	50%
2.	Śmierć rodziców lub jednego z nich	20%
3.	„Dziecko panińskie”	10%
4.	Nie ustalone ojcostwo dziecka	10%
5.	Bezdomność rodziców lub nieznanne miejsce ich pobytu	-----
6.	Niepełnosprawność rodziców lub jednego z rodziców	10%
7.	Rozwód rodziców	-----

Źródło: GOPS Żławieś Wielka

Urząd gminy pomaga rocznie 2 wychowanką, którzy usamodzielnili się po opuszczeniu placówki wychowawczej. Do roku 2004 nie było żadnej osoby wymagającej takiej opieki.

Tab.29. Zestawienie ilościowe wychowanków objętych pomocą w związku z usamodzielnieniem.

Usamodzielniani wychowankowie	L a t a					
	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Osoby usamodzielniane z rodzin zastępczych	--	--	--	3	2	2
Osoby usamodzielniane z placówek opiekuńczo-wychowawczych	--	--	--	--	--	--
Razem	--	--	--	3	2	2

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

W gminie Zławieś Wielka niewielki jest też problem bezdomności w rozumieniu „ustawy o pomocy społecznej”, w której za osobę bezdomną uważa się "osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowanąa pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania".

Osób bezdomnych przebywających w środowisku, a będące mieszkańcami gminy Zławieś w 2006 roku było ośmioro, w roku 2007 zmalało do 5. w latach poprzednich liczba ta wahała się od 0-6 osób.

Niewielki procent bezdomnych korzysta z placówek noclegowych, od 2006 roku są to 3 osoby. W latach poprzednich były to 2 osoby w 2002 i 2 osoby w 2005 roku. Noclegownie, z których wspomniane osoby korzystają to instytucje w pobliskim Toruniu.

Tab.30. Problem bezdomności w latach 2000 – 2006

Lata	Osoby bezdomne przebywające w środowisku	Osoby bezdomne przebywające w placówkach noclegowych
2000	0	0
2001	0	0
2002	6	2
2003	1	0
2004	6	0
2005	4	2
2006	8	3
2007*	5	3

*stan na 30.06.2007 r. Źródło: GOPS Zławieś Wielka

Identyfikacja problemów:

Głównym problemem w sferze bezradności życiowej mieszkańców jest częste korzystanie z pomocy opieki społecznej.

Klientów pomocy społecznej cechuje wyuczona bezradność. Charakteryzuje ich całkowita niewiedza na temat tego, jakie problemy można rozwiązać w miejscu zamieszkania bez oglądania się na władze oraz przekonanie, że nie ma spraw, które mieszkańcy mogliby sami rozwiązywać. Ponad 80% uważa, że obowiązkiem władz państwowych, samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej jest zajmowanie się ludźmi ubogimi.

3.3. Niepełnosprawność

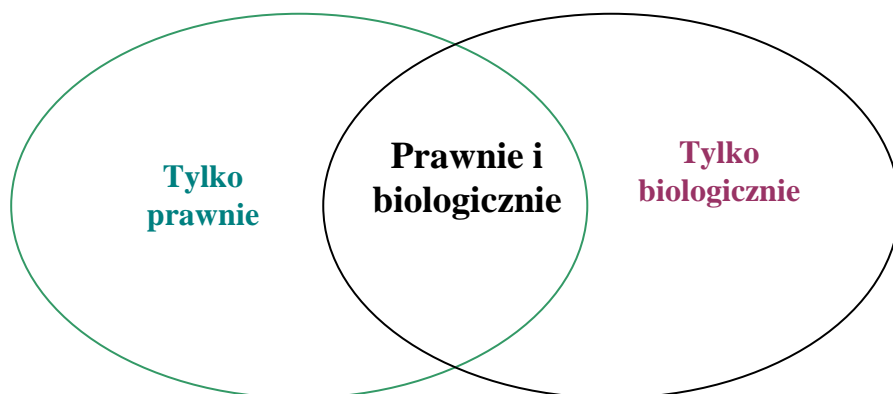
Definicja niepełnosprawności zaproponowana przez organizacje pozarządowe zgrupowane w Ogólnopolskim Sejmiku Osób Niepełnosprawnych, a zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, brzmi: „niepełnosprawne są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”¹.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy:

- Osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (odpowiedni organ orzekający),
- Osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla danego wieku³.

³ Niepełnosprawność w Spisie Powszechnym 2002
(DPS Forum na podstawie materiałów GUS 28.07.2003) – www.stat.gov.pl

Osoby Niepełnosprawne według stopnia niepełnosprawności

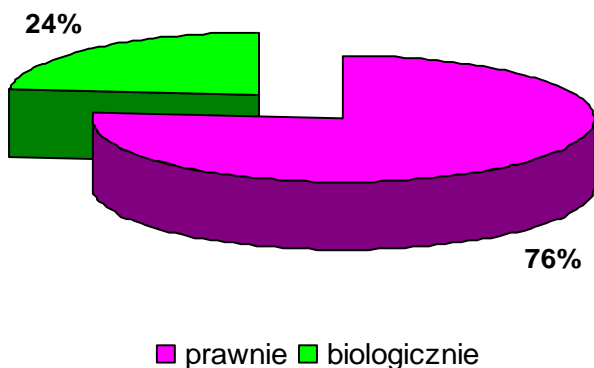

Wyk.21. Podział osób niepełnosprawnych
Źródło: Opracowanie własne

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku w Polsce osoby niepełnosprawne stanowią ok. 14,3% ogółu ludności kraju, co oznacza, że co siódmy mieszkaniec Polski jest osobą niepełnosprawną.

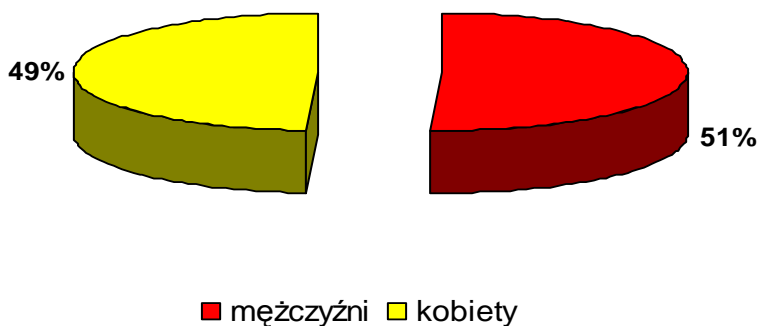
W gminie Zawieś Wielka w 2002 roku mieszkało 1365 osoby o różnym stopniu niepełnosprawności. Stanowiły one 12% ludności gminy (w Polsce około 14,3% ogólnej populacji).

Osoby Niepełnosprawne w Gminie Zławieś Wielka

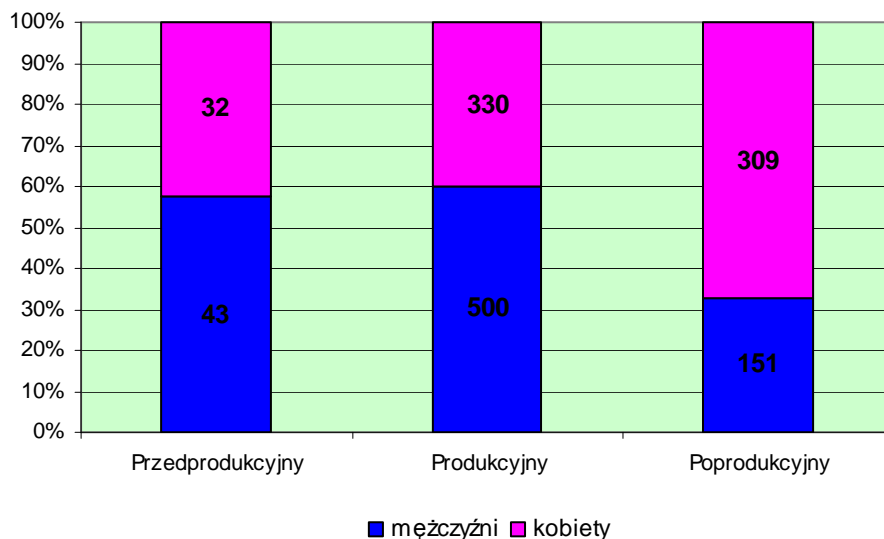
Wyk.22. Niepełnosprawne osoby w gminie Zławieś Wielka
Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

**Niepełnosprawni w Gminie Zławieś Wielka
według płci**

Wyk.23. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka
Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

**Osoby niepełnosprawne w Gminie Zławieś Wielka według
ekonomicznych grup wieku**

Wyk.24. Niepełnosprawni wg płci w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

3.3.1. Przyczyny niepełnosprawności

Trudno ustalić przyczyny niepełnosprawności i przedstawić kompleksowa charakterystykę grupy osób niepełnosprawnych, ponieważ brak jest szczegółowych informacji na ten temat. Najczęstsza przyczyna niepełnosprawności jest uszkodzenie narządów ruchu, schorzenia układu krążenia i schorzenia neurologiczne. Do innych przyczyn niepełnosprawności w gminie należą: wady wrodzone, choroby, wypadki, urazy oraz zatrucia.

3.3.2. Skutki niepełnosprawności

Największym problemem osób niepełnosprawnych jest brak wykształcenia bądź niskie kwalifikacje oraz brak pracy, co utrudnia im normalne funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Większość z nich postrzegana jest jako osoby nie w pełni wartościowe, cechujące się niską wydajnością.

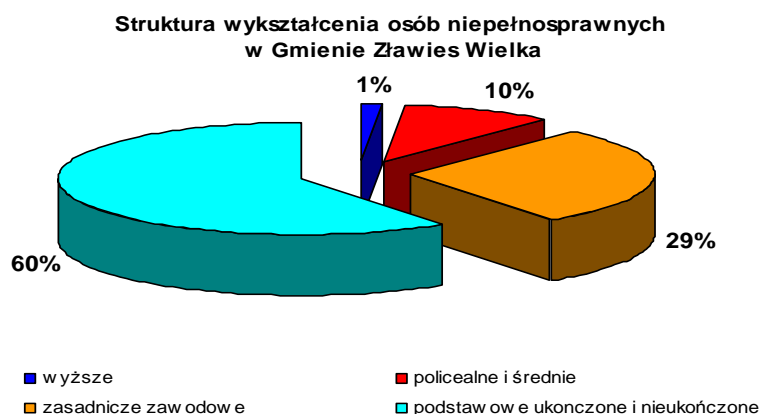
W Gminie Zławień Wielka brakuje możliwości kształcenia osób niepełnosprawnych. W żadnej ze szkół funkcjonujących na terenie gminy nie ma klasy integracyjnej i nie planuje się utworzenia w najbliższym czasie. Mieszkańcy z dysfunkcjami muszą korzystać z placówek edukacyjnych poza granicami gminy, głównie w sąsiednim Toruniu lub postarać się o skierowanie w poradni pedagogiczno-psychologicznej na naukę indywidualną. Gmina zapewnia nauczycieli i w razie konieczności sale lekcyjne. W przeciągu ostatnich 7 lat liczba dzieci korzystających z zajęć indywidualne wzrosła.

Tab.31. Liczba dzieci mających zajęcia indywidualne w szkołach i domach wychowanków

Szkoły:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Zespół Szkół w Złejwsi Wielkiej	6	7	6	7	7	11	8	7
Zespół Szkół w Rzęczkowie	3	3	4	3	6	6	7	6
Zespół Szkół w Górsku	1	1	2	2	6	8	8	7
Szkoła Podstawowa w Przysieku	1	1	1	0	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa w Łążynie	1	1	3	5	4	2	3	2
Szkoła Podstawowa w Siemoniu	3	3	3	1	1	1	2	1
Gminne Przedszkole w Złejwsi Małej	0	0	0	0	0	0	0	0

- Stan na 30.06.2007r. Źródło: GOPS Zławień Wielka

Brak możliwości bądź utrudniony dostęp do nauki w latach wczesnoszkolnych przekłada się na późniejszą edukację i wykształcenie osób niepełnosprawnych - nie osiągają one tak dobrego wykształcenia jak osoby w pełni sprawne. Najwięcej mieszkańców gminy z niskim wykształceniem, znajduje się w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, co wynika z dawnego zupełnego dyskwalifikowania osób z dysfunkcjami. Ludność, która ukończyła studia wyższe stanowi zaledwie 1% społeczności niepełnosprawnych, w przyszłości, ze względu na liczne akcje promocyjne i rosnące horyzonty rozwoju, prognozuje się zwiększenie tego odsetka. Najczęściej zdobywanym wykształceniem w tej grupie mieszkańców jest wykształcenie zawodowe – sprzyjające zdobyciu konkretnego fachu.

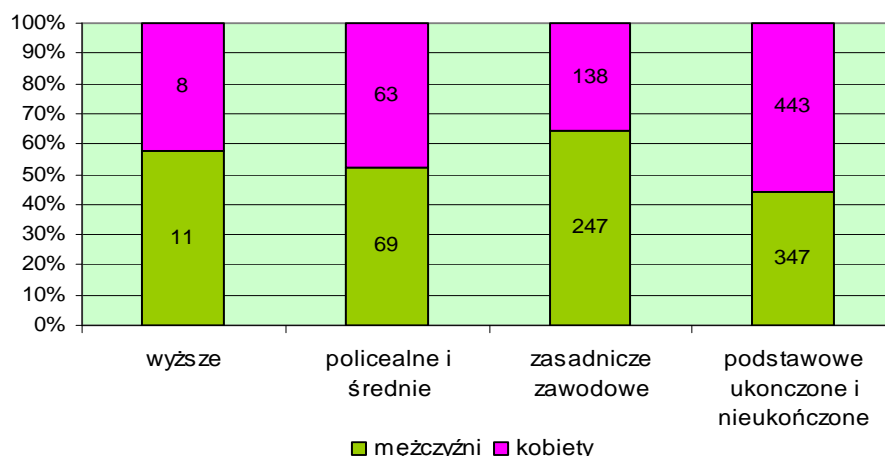

Wyk.25. Struktura wykształcenia niepełnosprawnych w gminie Zławies Wielka

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

Podobnie jak w ogólnej charakterystyce wykształcenia mieszkańców gminy, także wśród osób niepełnosprawnych wykształcenie wyższe posiada więcej kobiet, z wykształceniem średnim i policealnym jest więcej mężczyzn – dysproporcje nie są jednak bardzo duże. Mężczyźni zdecydowanie przeważają w grupie osób z wykształceniem zawodowym, a kobiety z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia.

Struktura wykształcenia niepełnosprawnych wg płci

Wyk.26. Niepełnosprawni wg wykształcenia i płci w gminie Zławieś Wielka.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

Pomimo kwalifikacji zdobytych często dzięki wielu wyrzeczeniom, ludzie Ci przegrywają z osobami pełnosprawnymi. O niski poziom aktywności zawodowej wśród tych osób decydują także postawy ich samych, mające swoje złożone uwarunkowania.

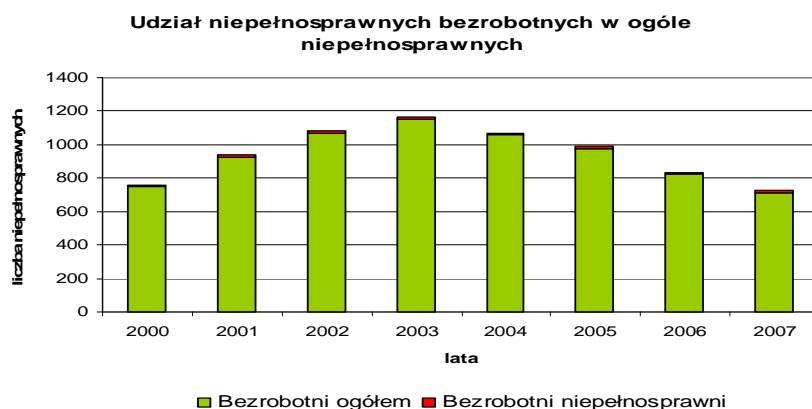
Zaledwie 11% wśród osób niepełnosprawnych w omawianej gminie, stanowią osoby aktywne zawodowo, w tym 2% jest w trakcie poszukiwania pracy.

Tab.32. Osoby niepełnosprawne wśród bezrobotnych z terenu gminy Zławieś Wielka.

lata	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni niepełnosprawni	Udział bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w %
2000	750	9	1,2%
2001	927	8	0,9%
2002	1069	16	1,5%
2003	1150	14	1,2%
2004	1059	9	0,8%
2005	978	11	1,1%
2006	825	9	1,1%
2007	711	13	1,8%

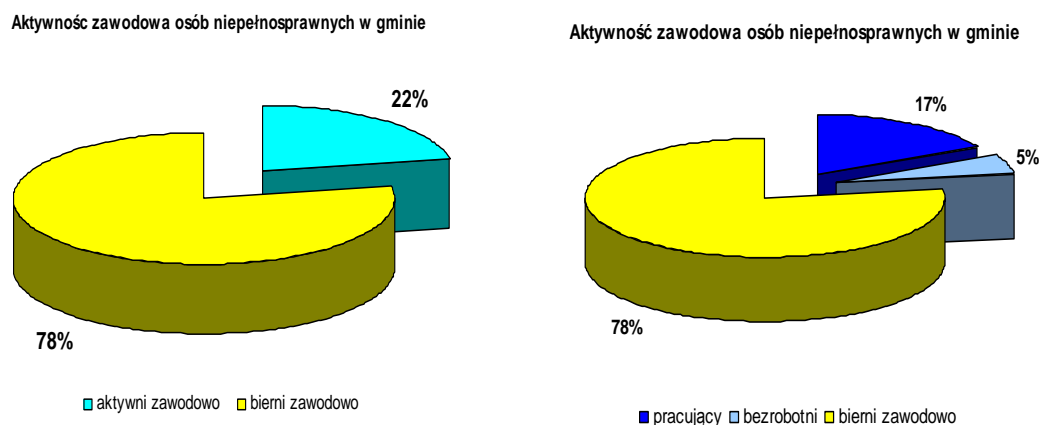
Źródło: PUP Chelmża.

W ogólnej liczbie bezrobotnych na obszarze gminy osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek, zwiększający się wprost proporcjonalnie ze wzrostem liczby bezrobotnych ogółem i liczbą mieszkańców gminy.

Wyk.27. Udział niepełnosprawnych bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem.
Źródło: PUP Chełmża.

Aktywni zawodowo niepełnosprawni stanowią zaledwie 22% ogółu, w tym 17% pracuje, a 5 % aktywnie poszukuje pracy (bezrobotni).

Wyk.28. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.
Źródło: PUP Chełmża.

Zdecydowanie większą aktywność zawodową w gminie wykazują kobiety. Płeć „słabsza” częściej pracuje, mężczyźni, którzy znaleźli się w grupie aktywnych zawodowo częściej posiadają status bezrobotnego. Zależność taką potwierdzają wykresy przedstawiające niepełnosprawnych ogółem jak i posiadających orzeczenia o niepełnosprawności

(niepełnosprawni prawnie). W tej drugiej grupie widoczny jest zwiększony udział mężczyzn wśród biernych zawodowo, podczas gdy w pierwszej proporcje układają się po równo między obie płcie.

Wyk.29. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża.

Wyk.30. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych prawnie w gminie Zławieś Wielka.
Źródło: PUP Chełmża.

Struktura osób niepełnosprawnych – ich wiek i stopień niepełnosprawności oraz cel złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności wskazują na konieczność poszukiwania rozwiązań służących aktywizacji tej grupy społecznej.

Konieczne jest kształtowanie otoczenia przyjaznego osobom niepełnosprawnym, pobudzanie społecznej aktywności tych osób oraz poprawa warunków ich życia, co pozwoli podnieść wartość własnej osoby, jak również wypełnić sens życia.

Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych i skala zjawiska niepełnosprawności obliguje do tego, aby działania podejmowane w kierunku polepszenia warunków życia i jakości życia osób niepełnosprawnych odpowiadały wprost na potrzeby tej grupy osób.

Niepełnosprawni mieszkańcy gminy Zławieś Wielka akcentują konieczność przełamania wszelkiego rodzaju barier „funkcjonalnych” utrudniających im codzienne wykonywanie swoich ról, sygnalizując oczekiwania dotyczące uzyskania pomocy w rozwiązywaniu swoich codziennych potrzeb.

Zauważalne jest bardzo duże zainteresowanie problemem likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzeniem w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, jak też udziałem osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych. Oczekiwania osób niepełnosprawnych w tym zakresie wyrażają się w rosnącej z roku na rok liczbie składanych wniosków o udzielenie dofinansowania do powyższych zadań (Zgodnie z polskimi uregulowaniami prawnymi dotyczącymi problematyki rehabilitacji osób niepełnosprawnych, jakie zawarte zostały przede wszystkim w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, poprzez rehabilitację należy rozumieć zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie samych osób niepełnosprawnych, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej).

Zaspakajanie zgłaszanych i opisywanych powyżej oczekiwań osób niepełnosprawnych z pewnością stanowi istotę prowadzenia procesu rehabilitacji społecznej tych osób.

Jest także inny aspekt owej rehabilitacji, a mianowicie rehabilitacja zawodowa. Odmienne do istniejącego wzrostu zainteresowania rehabilitacją społeczną, pomoc oferowana w zakresie zawodowym odbierana jest przez „środowisko potencjalnie zainteresowanych” jako nieatrakcyjna. Głównymi przyczynami takiego stanu wydają się być zmiany w obowiązującym porządku prawnym. Unormowania, jakie obowiązują w chwili obecnej są dla pracodawców po prostu nieatrakcyjne, zaś indywidualne osoby niepełnosprawne, które mogłyby ubiegać się o pożyczkę ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wykazują duże obawy, co do zaciągania zobowiązań długoterminowych. Nadmienić należy, że osoby niepełnosprawne wykazują duże zainteresowanie tą formą rehabilitacji, jednak w większości nie decydują się na składanie stosownych wniosków.

Ważne jest, by osoby niepełnosprawne (głównie w wieku aktywności zawodowej oraz dzieci) w możliwie pełny sposób mogły integrować się z otaczającym je środowiskiem. Należy jednak zauważyć, że poza życiem w środowisku wymagającym od osób niepełnosprawnych zwiększonego wysiłku związanego z codziennością otoczoną utrudnieniami i niedogodnościami, dużym problemem tej społeczności są nadal występujące bariery mentalno – psychiczne osób pełnosprawnych.

Pomimo zauważalnych już znaczących zmian w tym zakresie, nadal istnieje w środowisku tzw. osób zdrowych „inne” spojrzenie na osobę niepełnosprawną. Spojrzenie to jest dodatkowo spolaryzowane, ponieważ z jednej strony osoby dotknięte niepełnosprawnością traktowani są ulgowo, zaś z drugiej strony - jako „zło konieczne”. Obydwie postawy są niewłaściwe i splotają problem niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne powinny być traktowane partnersko. Należy stawiać im pewne wymagania, wskazując jednocześnie uprawnienia. Ta grupa społeczna nie oczekuje i nie potrzebuje łagodniejszego traktowania, dąży do tego by jej potrzeby określać przy jej aktywnym udziale. Ludzie niepełnosprawni chcą decydować o swoim życiu. Stawianie wymagań wobec osób niepełnosprawnych, a jednocześnie nie wyłączenie ich przez osoby pełnosprawne podczas wykonywania obowiązków i czynności, może być pomocne w odnajdywaniu przez te osoby własnej pozycji społecznej.

Identyfikacja problemów:

Głównym problemem osób niepełnosprawnych na terenie gminy jest brak możliwości rozwoju, w tym także zawodowego. Brakuje klas integracyjnych oraz zajęć dla dzieci niepełnosprawnych. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden spełniający wszystkie wymagania gabinet rehabilitacyjny, gmina nie świadczy też pomocy w dowozie osób na tego typu zabiegi poza swoje granice. Ponadto należy zauważyć, że mimo formalnych wymogów, nadal nie wszystkie instytucje posiadają odpowiednią architekturę.

3.4. Problemy osób w wieku starszym

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Starość jako etap, stan w życiu człowieka ma charakter statyczny, starzenie się natomiast, traktowane jako proces rozwojowy jest zjawiskiem dynamicznym.

Postępujące zmiany społeczno – ekonomiczne, coraz szybszy postęp techniczno – informatyczny, wzrost stopy życiowej ludności, rozwój i osiągnięcia medycyny, przyczyniają się do wydłużenia życia ludzkiego. Konsekwencją tego jest szybszy wzrost liczby osób w podeszłym wieku, niż liczby osób nowo narodzonych.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Tab.33. Osoby umieszczone w Domach Pomocy Społecznej w latach 2000 – 2006.

Lata	Osoby skierowane do DPS	Osoby umieszczone w DPS
2000	1	1
2001	1	1
2002	2	2
2003	0	0
2004	0	0
2005	1	1
2006	1	1
2007*	5	4

* stan na 30.06.2007r.

Źródło: GOPS Zławieś Wielka.

Sytuacja materialna osób starszych w gminie Zławieś jest zła. Wydatki związane z wyżywieniem stanowią ponad 50% dochodu, resztą dochodów pokrywane są opłaty mieszkaniowe oraz leczenie. Równie trudna jest sytuacja zdrowotna tych osób – większość

ludzi starszych choruje, a wydatki związane z leczeniem pomniejszają i tak niewielki dochód. Aktywność społeczna seniorów jest znikoma – większość z nich skazana jest na funkcjonowanie w obrębie własnych mieszkań, a jedynymi miejscami spotkań są grupy religijne i Klub Seniora działający przy GOK.

Wraz z wiekiem pogarsza się stan zdrowia, wiele osób wymaga opieki i pielęgnacji, całodobowych usług opiekuńczych, które zaoferować i zagwarantować mogą jedynie domy pomocy społecznej lub dzienne domy pomocy społecznej. Na obszarze gminy nie funkcjonuje żaden dom opieki społecznej ani ośrodek opieki dziennej, mieszkańcy kierowani są do ośrodków poza granicami gminy. Należy zaznaczyć że na miejsce w takim domu często trzeba czekać latami, gdyż jest ich wciąż za mało, a na prywatne ośrodki stać niewielki odsetek emerytów. Pomimo licznych akcji promocyjnych oraz bardzo często komfortowych warunków i fachowej opieki opinia na temat takich placówek zmienia się bardzo wolno. Osoby starsze bardzo często traktują pobyt w Domu Pomocy Społecznej (DPS), jako niesprawiedliwie spotkaną karę.

W Gminie Zławieś Wielka rocznie wydawało się ok. 1 skierowania do placówek opieki. W ostatnim roku liczba ta uległa zmianie. W roku 2007 wzrosła wydano 5 skierowań do DPS-ów z tego 4 osoby zostały umieszczone w placówkach, co wskazuje na zwiększające się zapotrzebowanie na takie usługi oraz zmieniającą się mentalność mieszkańców gminy. Osamotnienie, choroba i konieczność stałej opieki i pomocy drugiej osoby to główne powody ubiegania się o umieszczenie w takich placówkach.

Identyfikacja problemów:

Na terenie gminy brak jest opiekunek środowiskowych, domów pomocy społecznej oraz domów opieki dziennej. Ponadto zbyt mała jest oferta zajęć dla osób starszych powodująca ich wyłączenie i marginalizację z życia społecznego.

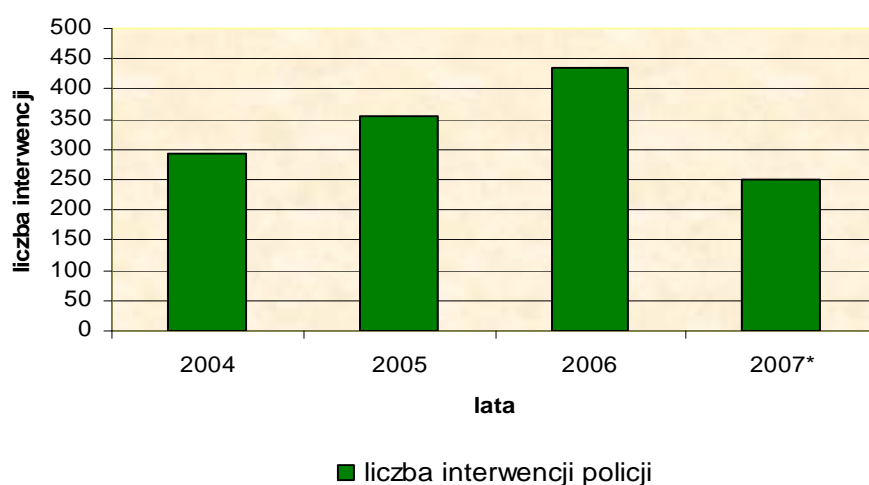
3.5. Patologie społeczne

Zjawiska patologiczne rozwijają się wraz z rozwojem cywilizacji i techniki. Wiele z nich może wynikać z ubóstwa i braku podstawowych środków utrzymania. Często zdarza się, że na drogę przestępstwa (kradzieże, włamania) wkraczają osoby, które nie są w stanie zabezpieczyć elementarnych potrzeb rodziny.

Jak alarmują eksperci, jednym z głównych skutków ubóstwa jest właśnie zagrożenie bezpieczeństwa publicznego.

O zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego świadczą min. przestępstwa i wykroczenia dokonywane na danym terenie, rodzaje interwencji Policji i ich skala. O stanie bezpieczeństwa świadczą również uzależnienia (liczba osób i rodzaj uzależnienia) oraz ich społeczne skutki.

Liczba interwencji policji w Gminie Zławieś Wielka

*stan do 30.06.2007 r.

Wyk.31. Interwencje policji na terenie gminy Zławieś Wielka.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji Toruń.

W gminie Zławieś Wielka w ostatnich latach widocznie wzrasta liczba interwencji policji. W 2006 roku było 436 interwencji, dynamika w stosunku do roku 2004 (2004 = 100 %) wyniosła 148,3%. Tylko do końca czerwca 2007 liczba interwencji wynosiła 250, dynamika do roku poprzedniego (2005 = 100) wyniosła w tym wypadku 57%. Świadczy to o

niepokojącym wzroście zagrożenia bezpieczeństwa na terenie gminy. Większość z tych interwencji łączy się z przestępstwami, w rozumieniu polskiego prawa karnego.

Tab.34. Główne powody interwencji w Gminie w 2006 roku

Główne powody interwencji policji w Gminie Zawieś Wielka	Liczba
Nieporozumienia rodzinne (niebieska karta)	16
Zakłócanie porządku publicznego	104
Inne	286

Źródło: Komenda Powiatowa Policji Toruń.

Coraz częściej występuje wśród powodów interwencji występuje zjawisko przemocy w rodzinie – zjawisko to ma tendencje progresywne. Sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, którzy stosują przemoc wobec współmałżonka, rodziców, dzieci.

Skala przemocy domowej świadczy również o stanie społeczeństwa gminy, na co w większości przypadków mają wpływ warunki bytowe osób i rodzin. Można wnioskować, że stan ubóstwa ma duży wpływ na stan bezpieczeństwa. Im większy, bowiem wskaźnik ubóstwa, tym większy odsetek sytuacji konfliktowych w rodzinie, tym większe zagrożenie bezpieczeństwa publicznego, tym więcej konfliktów między ludźmi. Jednak nie jest to właściwe interpretowanie danych, bowiem przemoc w rodzinach zdarza się coraz częściej w rodzinach wysoko sytuowanych. Często, w wyniku wstydu jest to zjawisko ukrywane w murach domu. W 2006 roku z obszaru gminy, z niebieskiej linii skorzystało 16 osób. Nie odzwierciedla to prawdziwego rozmiaru problemu.

Drugą ważną grupą prowokującą interwencje są osoby zakłócające porządek publiczny. Najczęściej interwencje takie są notowane po lokalnych festynach oraz co sobotnich dyskotekach.

Przestępstwo na gruncie polskiego prawa karnego jest to czyn człowieka zabroniony pod groźbą kary jako zbrodnia lub występki, przez ustawę karną obowiązującą w czasie jego popełnienia, bezprawny, zawiniony i społecznie szkodliwy w stopniu wyższym niż znikomym.

Wyk.32. Struktura przestępstw na terenie gminy Zławieś Wielka.
Źródło: Komenda Powiatowa Policji Toruń.

Najczęściej zarejestrowanymi przestępstwami na terenie gminy są przestępstwa drobne tj. chuligaństwo, wandalizm itp. Często przypadkiem, (choć w ostatnich 3 latach zauważa się spadek) są kradzieże i włamania. Czyny takie wpływają na komfort życia i bezpieczeństwo mieszkańców Zławiesi. W ostatnich latach nie zanotowano zabójstw i gwałtów. Także bójki i rozboje zdarzają się sporadycznie. Zauważalne jest także zwiększenie udziału przestępstw gospodarczych.

Identyfikacja problemów:

Głównym problemem jest wzrastająca dynamicznie liczba interwencji policji oraz liczba popełnianych przestępstw. Problem ten jest tym bardziej ważny, że osobami łamiącymi prawo są coraz młodszy mieszkańcy gminy.

3.5.1. Alkoholizm

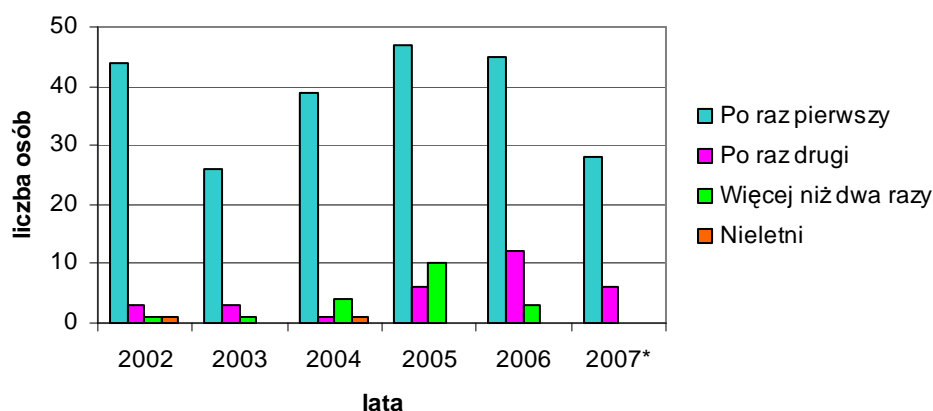
Kolejną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą ze strony systemu pomocy społecznej, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to stwarza

problem złożony i trudny do przezwyciężenia, dla wielu mieszkańców i nie zależny od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Obrazem takiego stanu rzeczy może być liczba nieletnich będących pacjentami Izby Wyrzeźwień.

Pacjenci Izby Wyrzeźwień - liczba i częstotliwość

*stan na 30.06.2007r.

Wyk.33. Pacjenci Izby Wyrzeźwień – liczba i częstotliwość pobytu (z terenu gminy Zławieś Wielka)

Źródło: Urząd Gminy Zławieś Wielka

Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne.

Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji policji a następnie sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze.

Tab.35. Przyczyny dowiezienia do Izby Wytrzeźwień – (pacjenci z terenu gminy Zławieś Wielka).

Przyczyny		2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lata							
Awantura domowa	Ogółem	35	24	26	46	43	23*
	%	72,92	80,00	59,09	73,02	71,67	67,65
Zakłócenie ładu i porządku publicznego	Ogółem	4	2	14	9	10	8*
	%	8,33	6,67	31,82	14,28	16,67	23,53
Wywołanie zgorzenia publicznego	Ogółem	3	1	1	3	1	-
	%	6,25	3,33	2,27	4,76	1,67	-
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym	Ogółem	4	3	2	4	4	-
	%	8,33	10,00	4,55	6,35	6,67	-
Inne	Ogółem	2	-	1	1	2	3*
	%	4,17	-	2,27	1,59	3,33	8,82
Razem	Ogółem	48	30	44	63	60	34*
	%	100	100	100	100	100	100

*stan na 30.06.2007r.

Źródło: Urząd Gminy Zławieś Wielka

Działania gminy dotyczące tej grupy społecznej zawarte są w rocznych programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z zapisem art. 4 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gmina opracowuje gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych. Środki na realizację programów stanowią wpłaty pobierane przez gminy za zezwolenia wydawane na sprzedaż detaliczną alkoholu i w gastronomii oraz tak zwane zezwolenia jednorazowe.

Prowadzone dotychczas badania wpływu alkoholu na życie rodzinne wykazały, iż stymuluje on, bądź pogłębia stany wykolejenia społecznego sprawców przestępstw oraz utrwała

procesy dezorganizacji życia rodzinnego, wywołujące patologiczne typy zachowań dzieci z tych rodzin.

Rodzinom z problemami alkoholowymi umożliwia się:

- uzyskanie bezpłatnych świadczeń w okresie terapii oraz profilaktyki,
- uzyskanie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pomocy materialnej, terapeutycznej oraz prawnej,
- wspieranie grupy AA działającej w Gminnym Ośrodku Kultury w Złejwsi Małej.

Identyfikacja problemów:

Alkoholizm jest w Polsce ogromnym problemem społecznym i o chorobie alkoholowej mówi się sporo. O tym jednak, że osoby pijące mają ogromny wpływ na całe życie swoich dzieci, wie niewiele osób. A zjawisko dotyczy znaczącej części populacji.

Głównym problemem związanym z alkoholem na terenie Gminy Zławieś Wielka jest „milczące przyzwolenie” na spożywanie alkoholów przez młodzież i rodziców. Z Alkoholem wiążą się patologie społeczne i idące za tym częste korzystanie z pomocy społecznej.

3.5.2. Narkomania

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Na terenie gminy problem narkomani nie jest znaczący, co nie znaczy, że nie istnieje. Jego specyfika wskazuje raczej na słabe rozpoznanie. Wśród pacjentów Poradni Profilaktyki i

Leczenia Uzależnień SZP ZOZ większość to nałogowi alkoholicy, w grupie pozostałe znajdują się zaledwie 3 osoby. Pacjentami tej poradni są głównie mężczyźni w wieku 30-65 roku życia, poniżej 19 roku jest 1 osoba.

Tab.36. Liczba i struktura pacjentów Poradni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień SZP ZOZ

Pacjenci	Lata	2006
Ogólna liczba		14
Kryteria wiekowe		
	19 lat	1
	20 – 29	0
	30 – 64	13
Kryteria płci		
	Kobiety	3
	Mężczyźni	11
Ilość osób uzależnionych od alkoholu		10
Ilość osób uzależnionych od narkotyków		1
Pozostałe uzależnienia		3
Rodzaj opieki		
	Czynna	0
	Bierna	0
Ilość osób leczonych po raz pierwszy		10
Ilość zobowiązanych do leczenia		1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zławień Wielka

Na terenie Gminy Zławień Wielka działania profilaktyczne polegają na:

1. realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami, przez działalność edukacyjną, kulturalną i sportową prowadzoną w świetlicach socjoterapeutycznych przy:

- Zespole Szkół w Złejwsi Wielkiej i oddziale szkolnym w Czarnowie (zajęcia edukacyjne, sportowe, turystyczno-sportowe),

- Szkole Podstawowej w Rzęczkowie (zajęcia edukacyjno-kulturalne),
 - Szkole Podstawowej w Przysieku (zajęcia edukacyjno-kulturalne, terapeutyczne),
2. realizacji programów profilaktycznych prowadzonych przez szereg harcerski "Błękitna Jedyńka" w Górsku,
 3. stosowaniu odpowiedniej terapii do redukcji zagrożeń ryzyka uzależnień w grupach dzieci i młodzieży z rodzin alkoholików (m.in. w szkołach),
 4. rozpowszechnianiu wydawnictw o problemach alkoholowych, narkomanii, palenia tytoniu - zakup i przekazywanie plakatów, broszur, rozdawanie ulotek,
 5. prowadzeniu, z udziałem nauczycieli, lekarzy, pielęgniarek, policji, działalności edukacyjnej, dotyczącej szkodliwości picia alkoholu, palenia tytoniu; zakupie spektakli teatralnych o tematyce profilaktycznej,
 6. zorganizowaniu kampanii informacyjnej wśród społeczeństwa gminy o zadaniach realizowanych przez gminną komisję - na zebraniach wiejskich, publikacje w "Gońcu Gminnym",
 7. prowadzeniu działalności edukacyjnej dotyczącej problemów alkoholowych, szczególnie dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
 8. współpracy ze szkołami podstawowymi i gimnazjami funkcjonującymi na terenie gminy w zakresie przygotowania i realizacji programów profilaktycznych,
 9. dofinansowaniu kolonii i obozów twórczo-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, szczególnie z rodzin alkoholowych,
 10. współpracy z mediami w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, dofinansowaniu funkcjonowania bezpłatnej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie - tzw. "niebieskiej linii".

Identyfikacja problemów:

Łatwy dostęp do środków odurzających coraz młodszych dzieci, m.in. związany z bliskością Torunia i Bydgoszczy. Brak programów i specjalistów przygotowujących rodziców do radzenia sobie z rozpoznaniem kiedy dziecko spożywa narkotyki oraz pomocą zażywającym narkotyki lub uzależnionym nastolatkom i ich rodzicom.

3.5.3. Przemoc w rodzinie

Przestępstwa przeciwko rodzinie w ogólnej skali przestępstw zajmują niechlubne – trzecie miejsce.

Przemoc domowa (zwana też przemocą w rodzinie) to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym. Jednak w ciągu ostatnich lat liczba osób, które decydują się mówić o przemocy domowej, ciągle wzrasta. Ponad 95% ofiar zgłoszonych do Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – „Niebieska Linia” to kobiety i dzieci.

Brak jest obiektywnych danych dotyczących przemocy w rodzinie na terenie gminy Zławieś Wielka. Nie istnieje też żadna lokalna instytucja zajmując się głównie tym problemem. Mieszkańcy mogą korzystać z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" tzn. Poradni telefonicznej. W 2006 roku skorzystał z takiej możliwości 16 mieszkańców gminy. Informacjami przedstawiającymi, w niewielkim stopniu ten problem na terenie gminy, to liczba i powody interwencji policji, omówione we wcześniejszych podrozdziałach.

Identyfikacja problemów:

Brak instytucji na terenie gminy Zławieś Wielka, zajmujących się bezpośrednio monitorowaniem i pomocą osobom, zwłaszcza dzieciom, dotkniętym przemocą rodzinną. Brak ośrodków stwarzającym możliwość ucieczki i schronienia przed domowymi „tyranami”.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed gminą. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Na podstawie, prezentowanej w pierwszym etapie diagnozy sytuacji społecznej oraz dyskusji zostały określone główne obszary problemowe występujące na terenie gminy Zławieś Wielka.

W drugim etapie prac grupy roboczej sporządzono analizę SWOT dla każdego z obszarów, gdzie dokonano konfrontacji wewnętrznych (słabych i mocnych stron) oraz zewnętrznych (szans i zagrożeń) uwarunkowań sfery pomocy społecznej w gminie Zławieś Wielka.

Następnym etapem było przeprowadzenie analizy problemów w poszczególnych obszarach oraz wybór tych, które można uznać za najważniejsze w sferze polityki społecznej gminy.

W oparciu o uzyskane w ten sposób informacje, zostały określone cele oraz zadania strategiczne, które z metodologicznego punktu widzenia spełniały trzy podstawowe warunki: mierzalności, osiągalności i realności.

Tab. 37. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
EDUKACJA, KULTURA, SPORT	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze wykształcona kadra. 2. Dobra baza materialna i lokalna. 3. Oferta edukacyjna (pracownie komputerowe), m.in. koła zainteresowań. 4. Baza rekreacyjno- sportowa (sale gimnastyczne, siłownia, boisko sportowe). 5. Możliwość wyrównywania szans edukacyjnych. 6. Dowozy dzieci. 7. Biblioteki- Centra Informacji Multimedialnej. 8. Sport- kluby, zawody. 9. Turystyka, rekreacja (PTTK, PTSM, ZHP). 10. Dobra baza lokalowa części świetlic wiejskich. 11. Koła zainteresowań przy GOK (plastyczne, muzyczne, teatralne; dowóz na część zajęć). 12. Związek wędkarski. 13. Fundacja Piękniejszego Świata- zajęcia plastyczne, ekologiczne itp. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak świetlicy szkolnej ZSZ.P w Górsku. 2. Brak przedszkoli, żłobków. 3. Brak działających świetlic wiejskich oraz liderów Złejwsi W., Przysieku, Rzęczkowie, Czarnowie. 4. Brak Sali gimnastycznej w Przysieku, Łążynie. 5. Brak placów zabaw dla dzieci w niektórych miejscowościach. 6. Brak basenu. 7. Brak psychologów i niewystarczająca liczba dyżurów logopedów. 8. Brak wczesnego wspomaganie. 9. Brak klas integracyjnych. 10. Brak oferty dla młodzieży starszej- ponadgimnazjalnej. 11. Brak stadionu na terenie gminy. 12. Mała aktywność edukacyjna w grupie osób starszych. 13. Brak zainteresowania rodziców edukacją dzieci. 14. Brak możliwości kształcenia ponadgimnazjalnego na terenie gminy. 15. Brak amfiteatru.
DEMOGRAFIA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby mieszkańców, 2. Wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost migracji, 2. Nierównomierny wzrost zaludnienia gminy- tworzenie „sypialni” dla Torunia i Bydgoszczy, 3. Roszczeniowa postawa napływowej części mieszkańców,
ZDROWIE	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre wyposażenie w sprzęt medyczny (USG, RTG). 2. Dobra i szybka diagnostyka pacjentów. 3. Wysoko wykwalifikowana i doświadczona kadra. 4. Infrastruktura budowlana- 3 ośrodki. 5. Kontrakt z pogotowiem w Toruniu (niedziele, święta, całodobowo). 6. Organizacja bezpłatnych badań kontrolnych. 7. Związanie społeczne kadry ośrodków zdrowia z pacjentami. 8. Parkingi dla pacjentów. 9. Częściowe przystosowania dla osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długi okres oczekiwania dla lekarzy specjalistów, 2. Brak dostępu do lekarzy w weekendy, 3. Brak dostępu do lekarzy popołudniami, 4. Brak pielęgniarek środowiskowych w szkołach (wynika z przepisów), 5. Brak kontraktów dla lekarzy specjalistów, 6. Niewystarczająca opieka stomatologiczna w szkołach, 7. Brak analizy społecznej w zakresie zdrowia, 8. Niepełne funkcjonowanie ośrodka zdrowia w Rzęczkowie, 9. Brak rehabilitacji na terenie gminy, brak zorganizowania dowozów, brak sprzętu rehabilitacyjnego.
BEZPIECZEŃSTWO	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Posterunek policji- kontakt kom z dzielnicowymi, 2. Pomoc sąsiedzka, 3. OSP w każdej wsi- dobre wyposażenie, sprzęt do ratownictwa medycznego w Toporzysku, 4. Dobre oznakowanie dróg, 5. Dobre oświetlenie, 6. Budowa chodników i poboczy, 7. Edukacja o bezpieczeństwie w szkołach. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny urzędowania posterunku policji, 2. Brak ścieżek rowerowych Toruń-Bydgoszcz, 3. Mało policjantów, 4. Częściowy brak zjazdów, 5. Wzrost przestępstw, 6. Obniżenie wieku przestępczego, 7. Brak przejść dla pieszych, 8. Słabe wyposażenie posterunków, 9. Niedostateczna ilość kontroli nocnych.
POMOC SPOŁECZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze i efektywnie działające stowarzyszenie „Promyk nadziei” (dobry program), 2. Dobrze przygotowane kary GOP-su 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych,

NIEPEŁNOSPRAWNI I OSOBY STARSZE	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak mieszkań socjalnych, 2. brak środków transportu, 3. Brak usług opiekuńczych, 4. Brak bazy rehabilitacyjnej, 5. Dużo barier architektonicznych, 6. Brak oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach 7. Brak ośrodków wsparcia (dziennego pobytu) oraz Domów Pomocy Społecznej, 8. Zbyt mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, 9. Niewystarczająca liczba wolontariuszy, 10. Niedobór środków finansowych.
UZALEŻNIENIA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Dobrze i aktywnie działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2. Działające grupy wsparcia, 3. Działalność świetlic socjoterapeutycznych przy niektórych szkołach, 4. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, 5. Dobra współpraca GKRPA ze szkołami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak punktu terapeutycznego i konsultacyjnego psychologów, logopedów, 2. Nie zdiagnozowany stopień narkomanii, 3. Brak propozycji spędzania wolnego czasu dla absolwentów i dorosłych, alternatywy dla pijących, 1. 4. Brak wsparcia dla rodzin współuzależnionych oraz dzieci AA, dorosłych dzieci AA.
AKTYWNOŚĆ, BIERNOŚĆ SPOŁECZNA	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze funkcjonujące koła m.in. wędkarskie, gospodyń wiejskich, straż pożarna, punkt krwiodawstwa, komisja AA, 2. Działające LZS-y, kluby szkolne, 3. Aktywność rodziców w Szkolnych Radach Rodziców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1.Zbyt mała ilość klubów sportowych, 2. Wysokie opłaty za wynajęcie sali sportowych, 3. Brak zespołów tanecznych i muzycznych, 4. Brak klubokawiarni, 5. Roszczeniowa postawa mieszkańców, 6. Mała aktywność społeczna mieszkańców napływowych, 7. Duża liczba rodzin niewydolnych społecznie, 8. Brak więzi międzyludzkich i sąsiedzki, 9. Apatia środowisk popegeerowskich
SYTUACJA SPOŁECZNO -GOSPODARCZA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre położenie geograficzne i administracyjne (Bydgoszcz- Toruń), 2. Dużo atrakcyjnych terenów przygotowanych pod zabudowę, 4. Dobrze prosperujące firmy zatrudniające mieszkańców gminy, 5. Aktualny plan zagospodarowania przestrzennego, 6. Korzystna i gęsta sieć dróg, 7. Dobre połączenia komunikacyjne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mały procent skanalizowanych budynków, 2. Mało gospodarstw agroturystycznych, 3. Skromna oferta turystyczna, 4. Brak oferty mieszkaniowej, 5. Brak gazyfikacji.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie szansy związanej z Funduszami Unii Europejskiej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewykorzystanie szansy związanej z Funduszami Unii Europejskiej
EDUKACJA, KULTURA, SPORT	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrastający poziom wykształcenia, 2. Wzrost wynagrodzenia, 3. Wzrost kultury edukacyjnej, 4. Większa integracja społeczna, 5. Korzystne położenie, 6. Łatwy dostęp do edukacji, 7. Powstanie pełno- godzinnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Migracje zarobkowe, 2. Niewydolność wychowawcza wielu rodzin, 3. Wydłużony czas pracy, 4. Dziedziczenie ubóstwa.

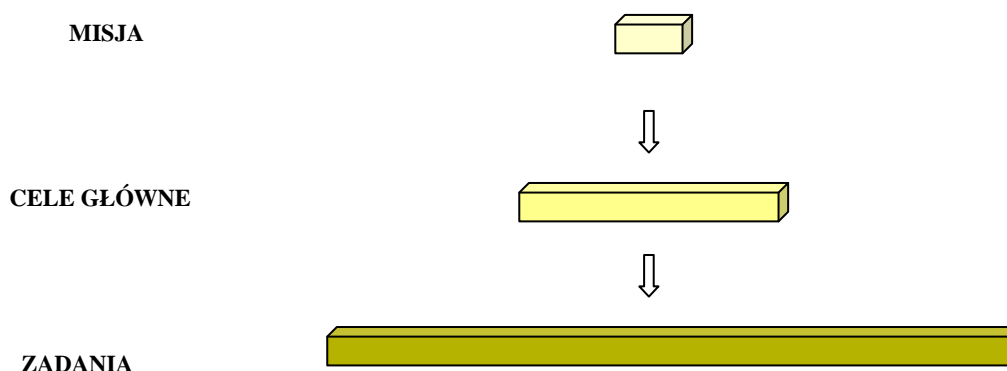
<p>przedszkoli, 8. Wzrost świadomości wynikający z podniesienia standardu życia mieszkańców.</p>	
DEMOGRAFIA	
<p>1. Wzrost kapitału ludzkiego, 2. Wzrastający przyrost naturalny.</p>	<p>1. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.</p>
ZDROWIE	
<p>1. Zmiana przepisów o służbie zdrowia, 2. Wzrost świadomości zdrowotnej i ekologicznej, profilaktyki.</p>	<p>1. Uzależnienia- dostęp do używek coraz młodszych mieszkańców, 2. Wyczerpanie zawodowe, brak odporności na stres, 3. Wzrost czynników stresogennych w życiu społecznym,</p>
BEZPIECZEŃSTWO	
<p>1. Zmiana prawa oświatowego, 2. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa, 3. Zmiana prawa karnego,</p>	<p>1. Zbyt liberalne przepisy dotyczące młodocianych przestępców oraz drobnych przestępstw, 2. Pojawienie się zamkniętych enklaw ubóstwa i bezrobocia, 3. Wzrastająca anonimowość mieszkańców,</p>
POMOC SPOŁECZNA	
	<p>1. Traktowanie organizacji pozarządowych jako konkurencji dla administracji publicznej, 2. negatywne nastawienie do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, 3. Występowanie zjawisk wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, 4. stereotypy w wizerunku pomocy społecznej,</p>
NIEPEŁNOSPRAWNI I OSOBY STARSZE	
<p>1. Korzystanie ze wzorców krajów UE w obszarze korzystania z pomocy i współpracy z osobami niepełnosprawnymi,</p>	<p>1. Zwiększająca liczba osób starszych, 2. Częstsze uleganie wypadkom drogowym w skutek zwiększającej liczby pojazdów, 3. Zbyt wąska oferta zawodowa i kształcenia dla osób niepełnosprawnych.</p>
UZALEŻNIENIA	

1. Powszechna świadomość zagrożeń płynących z uzależnienia,	1. Akceptacja społeczna dla uzależnionych, 2. Sięganie po używki przez coraz młodszych mieszkańców,
AKTYWNOŚĆ, BIERNOŚĆ SPOŁECZNA	
1. Rozwój działalności fundacji i stowarzyszeń z terenu gminy w tym. LGD Podgrodzie Toruńskie,	1. Bierność społeczeństwa, 2. Zanik tożsamości społecznej
SYTUACJA SPOŁECZNO -GOSPODARCZA	
1. Wzrost gospodarczy kraju, 2. Rozwój współpracy międzynarodowej, 3. Rozwój turystyki, 4. Rozwój agroturystyki, 5. Przetwórstwo rolno-spożywcze, 6. Miejsca pracy poza rolnictwem, 7. Zapotrzebowanie na zdrową żywność i zdrowy tryb życia – rozwój rolnictwa ekologicznego, 8. Wzrost kultury rolniczej, 9. Wykorzystanie walorów turystycznych, 10. Dobre prawo gospodarcze kraju, 11. Przyciągnięcie inwestorów.	1. Degradacja rolnictwa, 2. Małe subwencje, 3. Brak stabilności zewnętrznej, 4. Brak rynku zbytu, 5. Brak wzrostu dochodów własnych gminy, 6. Przepisy prawne ograniczające swobodę prowadzenia działalności gospodarczej

Wyniki analizy posłużyły do określenia priorytetów polityki społecznej gminy Zławieś Wielka (cele strategiczne i działania), szczegółowo opisanych w dalszej części opracowania.

5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o uzyskane od władz lokalnych informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych. Realizacja odbywa się poprzez ustalenie misji, celów głównych /strategicznych/ oraz celów operacyjnych /zadań/ do ich realizacji. Taką hierarchizację celów i zadań ilustruje poniższa tzw. "**piramida celów**".

Strategie przedstawia trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie.

5.1. Misja

Misja jest celem generalnym i stałym w dłuższym horyzoncie czasowym. Jest to element nadrzędny w stosunku do celów i zadań.

Jest ona bezpośrednim odzwierciedleniem zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych i możliwego kierunku, w jakim pomoc społeczna jak i cała gmina może rozwijać się w przyszłości.

Misja wyznaczona dla polityki społecznej w Gminie Zławieś Wielka brzmi:

**Stworzymy zintegrowany systemem wspierania
dzieci, młodzieży, osób samotnych oraz rodzin
znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.**

**Nasz system będzie oparty na modelowej współpracy struktur
samorządowych z organizacjami pozarządowymi o charakterze
społecznym.**

Przedstawia ona pożądany obraz sytuacji całej polityki społecznej w gminie Zławieś Wielka, po zrealizowaniu narzuconych sobie celów.

5.2. Cele strategiczne

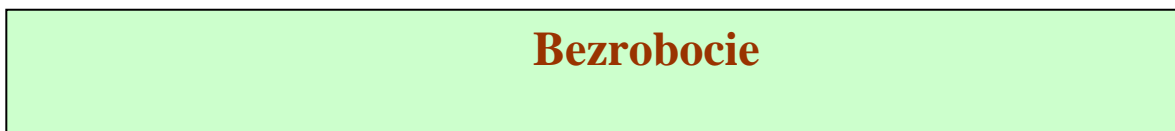
Realizacja misji zależy od osiągnięcia celów strategicznych, a przede wszystkim od wyników działań.

Cel strategiczny stanowi punkt, do którego powinna dążyć gmina, wykorzystując – określone w analizie SWOT – swoje mocne strony oraz szanse dla wyrównywania szans mieszkańców na pełen rozwój.

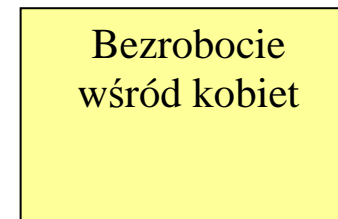
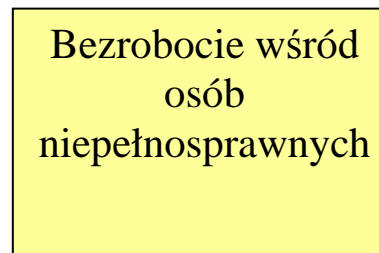
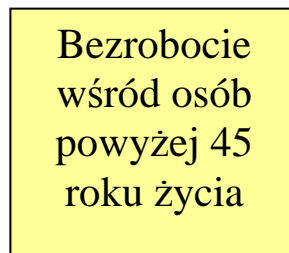
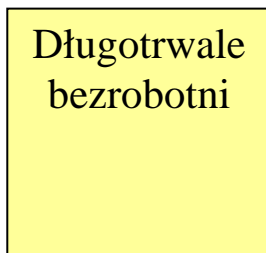
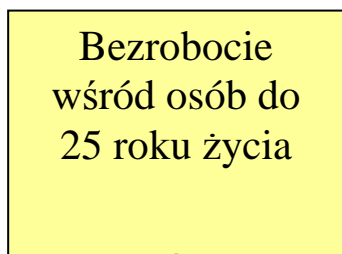
Do realizacji celu strategicznego niezbędna jest akceptacja społeczna z uwagi na czas jego realizacji, który obejmuje zwykle kilka kadencji władz samorządowych.

Analizując wyniki sesji planowania strategicznego w Gminie Zławieś Wielka określono następujące cele strategiczne polityki społecznej, oparte na zidentyfikowanych problemach. Wskazano też cele operacyjne/zadania/, które należy osiągnąć aby w efekcie rozwiązać problemy i dojść do celów strategicznych.

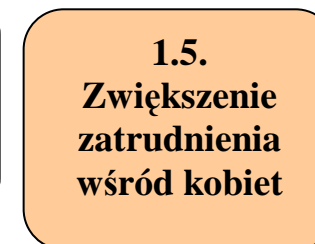
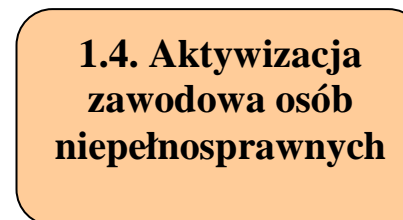
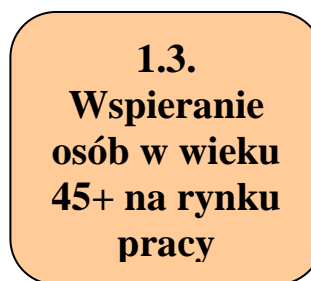
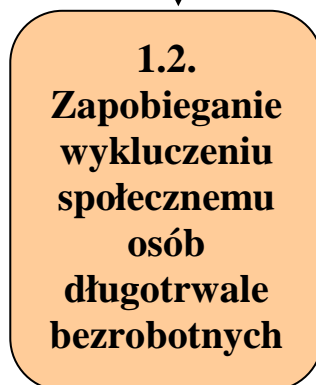
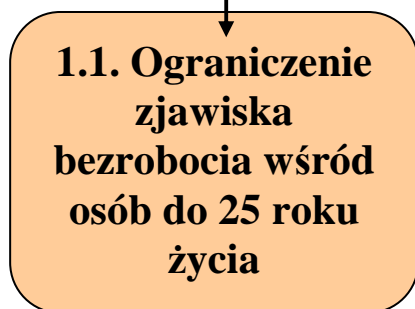
OBSZAR PROBLEMOWY

PROBLEMY

CELE

OBSZAR PROBLEMOWY

Bierność społeczna

PROBLEMY

Napływ ludności
nie identyfikującej
się z Gminą
Zławieś Wielka

Traktowanie gminy
jako „Sypialni” dla
przyległych ośrodków
miejskich Torunia i
Bydgoszczy

Brak dobrych i
otwartych
kontaktów
sąsiedzkich

CELE

2.1. Stworzenie programu aktywizacji nowych mieszkańców gminy

2.2. Stworzenie najbardziej przyjaznego i konkurencyjnego osiedla w regionie

2.3. Inicjatywy integracyjne angażujące jak największe rzesze mieszkańców

OBSZAR PROBLEMOWY

Patologie społeczne

PROBLEMY

Wzrastająca liczba osób długotrwale korzystających z pomocy

Przemoc w rodzinie oraz przestępczość

Alkoholizm

Nadużywanie narkotyków

CELE

3.1. Aktywizacja świadczeniobiorców pomocy społecznej

3.2. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz

3.3. Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych

3.4. Kontrola i ograniczenie zażywania narkotyków

OBSZAR PROBLEMOWY

Kryzys funkcji rodziny

PROBLEMY

Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza (cedowanie odpowiedzialności przez rodziców na inne instytucje)

Brak alternatyw na atrakcyjne spędzanie czasu wolnego

Wkraczanie coraz młodszych mieszkańców gminy w konflikt z prawem

Marginalizacja ludzi starszych i niepełnosprawnych

CELE

4.1. Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej

4.2. Stworzenie możliwości spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i ciekawy

4.3. Zapobieganie demoralizacji i niedostosowaniu społecznemu młodzieży

4.4. Stwarzanie możliwości włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie

ZADANIA	Czas trwania zadania	Jednostka odpowiedzialna	Partnerzy	Źródło budżetu
Cel. 1.1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia wśród osób do 25 roku życia				
Organizacja szkoleń wzmacniających poczucie wartości oraz umiejętności poruszania się na rynku pracy wśród bezrobotnych absolwentów,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Lokalna Grupa Działania Podgrodzie Toruńskie, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE,
Staże zawodowe,	Okres półroczny w latach 2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE, głównie Europejski Fundusz Społeczny,
Zdobywanie nowych kwalifikacji,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Fundusze UE
Prace sezonowe dla młodzieży,	2007-2016, okres wolny od zajęć dydaktycznych	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Lokalni Przedsiębiorcy, Rolnicy,	Lokalni przedsiębiorcy, Budżet gminy,
Powstanie na terenie gminy szkolnictwa zawodowego ponadgimnazjalnego,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Starostwo Powiatowe Toruń,	Budżet gminy, budżet starostwa, fundusze UE,
Cel.1.2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych				
Bank informacji dla osób bezrobotnych nt. ofert pracy, szkoleń, kursów, propozycji „drobnych” prac domowych oferowanych przez mieszkańców (min. przeprowadzki, prace porządkowe, prace w ogródkach działkowych),	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,	Budżet gminy, fundusze UE,
Organizowanie giełd pracy na terenie gminy,	Corocznie w okresie 2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE, inne,

Utworzenie bazy danych osób bezrobotnych faktycznie zainteresowanych podjęciem pracy oraz bazy danych młodych bezrobotnych zainteresowanych podjęciem lub kontynuowaniem nauki, zdobyciem kwalifikacji zawodowych,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży,	Budżet gminy, fundusze UE,
Monitorowanie rynku pracy pod względem zapotrzebowania na odpowiednie kwalifikacje zawodowe,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Budżet gminy, fundusze UE, inne,
Organizację szkoleń pod kątem reorientacji zawodowej,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, inne,
Prace interwencyjne,	2007-2016, półroczne	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Wsparcie psychologiczne osób bezrobotnych,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.1.3. Wspieranie osób w wieku 45+ na rynku pracy				
Organizację kursów nauczania języków obcych i posługiwania się nowoczesnymi technologiami (komputer),	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, stowarzyszenia z obszaru gminy,	Fundusze UE, Budżet Gminy,
Kursy przekwalifikujące,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE,
Stwarzanie możliwości otwierania własnej działalności/pomoc i ułatwienia w starcie nowym przedsiębiorca,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Budżet gminy, Fundusze UE,

Roboty interwencyjne dla osób powyżej 45 roku życia,	2007-2016,- roczne,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, LGD Podgrodzie Torunskie,	Fundusze UE, inne,
Cel.1.4. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych				
Stworzenie warsztatów terapii zajęciowej w gminie lub pomoc w dojazdach na tego typu zajęcia do Torunia,	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, inni,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE,
Pomoc w powstaniu zakładu pracy/miejsc pracy chronionej,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, organizacje i stowarzyszenia z obszaru gminy, lokalni przedsiębiorcy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE,
Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,	2007-2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE
Przygotowanie i doskonalenie zawodowe osób niepełnosprawnych,	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, LGD Podgrodzie Torunskie,	Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE,
Pomoc przy stworzenia możliwości uniezależnienia się osób niepełnosprawnych w poruszaniu	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Stowarzyszenia z obszaru gminy, parafia, inni	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE
Cel.1.5. Zwiększenie zatrudnienia wśród kobiet				
Stworzenie żłobków i przedszkoli na terenie gminy,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Torunskie,	Fundusze UE, budżet gminy,

Stworzenie możliwości pracy kobiet w formie opieki domowej dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych,	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie programu aktywizacji kobiet,	2007-2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Stowarzyszenia kobiece, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Umożliwienie wyrabiania i dystrybucji własnych produktów,	2007-2013	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.2.1. Stworzenie programu aktywizacji nowych mieszkańców gminy				
Wydawanie gazetki informującej mieszkańców o działaniach gminy	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Tworzenie klubów integracji społecznej	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Organizacja spotkań integracyjnych	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Organizacja festynów	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Włączenie spółdzielni mieszkaniowych w życie lokalnych społeczności	2007-2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.2.2. Stworzenie najbardziej przyjaznej i konkurencyjnej „sypialni” w regionie				
Stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Poprawa dostępu do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Poprawa bezpieczeństwa	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Posterunek Policji, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,

Cel.2.3. Inicjatywy integracyjne angażujące jak największe rzesze mieszkańców				
Organizacja warsztatów kreowania lokalnych liderów	2007-2013	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu, (ścieżki edukacyjne, ścieżki rowerowe itp.)	2007-2016	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Rozwój turystyki i rekreacji	2007-2016	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Organizacja imprez kulturalnych, zawodów sportowych, wycieczek itp., zachęcających jak największe rzesze mieszkańców	2007-2016	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie, jednostki edukacyjne, GOK,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Cel.3.1. Aktywizacja świadczeniobiorców pomocy społecznej				
Indywidualne programy wsparcia dla rodzin niezaradnych życiowo	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Kontrakty socjalne	2008-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Tworzenie koła wzajemnej pomocy świadczeniobiorców	2008	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Bank czasu	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Praca socjalna i praca na rzecz gminy	2008-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Stworzenie jasnego regulaminu „coś za coś” w ramach pomocy socjalnej GOPS-u	2008	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Żławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,

Cel.3.2. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz przestępczości				
Stworzenie programu efektywniejszej współpracy wszystkich instytucji publicznych i pół-publicznych na terenie gminy	2008	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Współpraca sąsiedzka/ stworzenie punktu umożliwiającego anonimowe zgłaszanie o występowaniu patologii społecznych na terenie gminy, połączonego ze współpracą z odpowiednimi służbami	2008	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Posterunek Policji, jednostki edukacyjne, ośrodki zdrowia, LGD Ziemia Gotyku,	Fundusze UE, budżet gminy, inne,
Programy profilaktyczne w szkołach	2007-2016	Jednostki edukacyjne,	Posterunek Policji, jednostki edukacyjne, ośrodki zdrowia, LGD Ziemia Gotyku, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy, NFZ, inne,
Organizacja czasu wolnego	2007-2016	Biblioteka Gminna, GOK, szkoły,	LGD Ziemia Gotyku, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Podniesienie świadomości prawnej	2007-2016	Posterunek Policji,	Jednostki edukacyjne, ośrodki zdrowia, LGD Ziemia Gotyku, Urząd Gminy Zławieś Wielka	Fundusze UE,
Budowa straży gminnej	2008-2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Posterunek Policji,	Wolontariat, Budżet gminy,
Rozbudowa sieci komisariatów		Posterunek Policji,		
Stróż nocny w szkołach	2008	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Dyrektorzy szkół,	Budżet gminy,

Cel.3.3. Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych				
Cykliczne organizowanie atrakcyjnej imprezy bezalkoholowej dla młodzieży w celu uczenia zabawy bez alkoholu (bogaty program angażujący uczestników tak by uniemożliwić spożywanie alkoholu)	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Zwiększenie regularnych kontroli przestrzegania prawa przy sprzedaży alkoholu na terenie gminy	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, budżet gminy,
Organizowanie cyklicznych spotkań promujących zdrowy styl życia	2007-2016, dwa razy do roku	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, jednostki edukacyjne,	Fundusze UE, budżet gminy,
Utworzenie punktu konsultacyjnego dla ludzi z problemami alkoholowymi	2008	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Działalność profilaktyczna w szkołach	2007-2016	Dyrektorzy szkół,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE,
Wspieranie i propagowanie działalności klubu AA	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Pogadanki prelekcje z tematu walki z alkoholem wśród mieszkańców gminy	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Fundusze UE, budżet gminy,

Cel.3.4. Ograniczenia zjawiska „narkomani”				
Profilaktyka w szkołach	2007-2016, kilka raz do roku	Dyrektorzy szkół,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Fundusze UE,
Szkolenia dla rodziców na temat możliwości rozpoznania oraz przeciwdziałania narkomani wśród dzieci.	2007-2016, kilka razy do roku	Dyrektorzy szkół,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Fundusze UE,
Współdziałanie organów odpowiedzialnych za zdrowie i życie mieszkańców oraz nawiązanie współpracy z innymi organizacjami walczącymi z narkomanią.	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Powołanie pełnomocnika do spraw koordynacji działań właściwych instytucji walczących z narkomanią.	2007-2016	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, budżet gminy,
Cel.4.1. Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej				
Inicjowanie kontaktów rodzinnych, podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, budżet gminy,
Powołanie trenerów socjalnych,	2008/2009	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,

Edukacja rodzin niewypełniających obowiązków rodzicielskich	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Powstanie świetlic całodziennych dla dzieci,	2008/2009	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Nadzór nad respektowaniem obowiązku opieki nad dzieckiem niepełnoletnim	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół, Policja,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Nadzór nad respektowaniem prawa przez organy do tego przeznaczone	2007-2016	Policja,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Dyrektorzy szkół, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Cel.4.2. Stworzenie możliwości spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i ciekawy				
Poszerzenie oferty świetlic środowiskowych,	2008/2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	GOK, Biblioteka Gminna, Szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Doposażenie GOK-u oraz świetlic i szkół w sprzęt sportowy i dydaktyczny.	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgródzie Toruńskie,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Rozbudowa infrastruktury sportowej, turystycznej, kulturalnej,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgródzie Toruńskie,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Rozszerzeni oferty GOK-u, świetlic, szkół	2008/2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgródzie Toruńskie, GOK, Biblioteka Gminna, Szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Stworzenie atrakcji turystycznych, ścieżek rowerowych	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka, LGD Podgródzie Toruńskie,	LGD Podgródzie Toruńskie, GOK, Biblioteka Gminna, Szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy, itp.,
Wspieranie klubów już działających KS, KGW,	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	LGD Podgródzie Toruńskie, GOK, szkoły,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy
Cel.4.3. Zapobieganie demoralizacji i niedostosowaniu społecznemu młodzieży				
Stworzenie ośrodków socjoterapeutycznych dla młodzieży ponadgimnazjalnej	2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,

Zwiększenie dostępności do poprawczaków	2009/2010	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dyrektorzy szkół,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Zwiększenie monitoringu środowisk narażonych na patologie społeczne	2008/2009	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Fundusze UE, fundusze krajowe, budżet gminy,
Cel.4.4. Stwarzanie możliwości włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne gminy				
Rozeznanie potrzeb seniorów w gminie	2008	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Ośrodek Zdrowia,	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie nowych i wspieranie już istniejących klubu seniora	2007-2016	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Ośrodek Zdrowia,	Fundusze UE, budżet gminy,
Organizowanie zawodów angażujących dzieci, młodzież, dorosłych, osoby niepełnosprawne	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, LGD Podgrodzie Toruńskie,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy,
Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem usług specjalistycznych (Utworzenie publicznego gabinetu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych)	2009/2010	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Gminy Zławieś Wielka, Ośrodek Zdrowia	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy
Utworzenie klas integracyjnych	2008/2009	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy i państwa,

Stworzenie na terenie gminy Warsztatów Terapii Zajęciowej lub umożliwienie dojazdu, ale niepełnosprawnych mieszkańców gminy, na tego typu zajęcia do Torunia	2007-2016	Urząd Gminy Zławieś Wielka,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, LGD, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży, inni,	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE, budżet gminy i państwa
Utworzenie spółdzielni socjalnych	2009/2010	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Gminy Zławieś Wielka	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze UE (Equal), budżet gminy i państwa

Harmonogram realizacji powyższych celów strategicznych uwzględnia możliwości i perspektywy działania obecnie oraz zakłada pojawiające się nowe horyzonty.

Cele grupują się w 4 główne zespoły wytyczone bezpośrednio na podstawie analizy problemów.

Za ich realizację odpowiedzialne są w głównej mierze instytucje wyszczególnione jako główne i współpracujące. Niemniej dopuszczalne jest, a w niektórych wypadkach wręcz wskazane, angażowanie innych podmiotów, których nie uwzględniono ze względu na brak wpływu na ich działania, przez jednostki tworzące strategię.

Wartym uwzględnienia jest także szczegółowa analiza niektórych zaplanowanych w strategii działań oraz stworzenie specjalnych programów na ich potrzeby m.in.

- o Utworzenie **warsztatów terapii zajęciowej** na terenie gminy – szczególnie ważne i potrzebne działanie, wielokrotnie podkreślane na warsztatach - z danych uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej wynika, że na tego typu zajęcia zaklasyfikowałoby się

217 osób z terenu gminy, w tym 106 dorosłych. Przed właściwym stworzeniem warsztatów terapii istnieje możliwość organizacji zajęć np. z garncarstwa (wymagany zakup urządzenia do wyrobu glinianych elementów oraz zatrudnienie osoby o odpowiednich kwalifikacjach), sprawdzające się świetnie jako terapia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i fizycznymi, zajęcia wokalne lub teatr, w którym głównymi aktorami są mieszkańcy ze stwierdzonymi dysfunkcjami, okazyjne zajęcia

w kole gospodyń wiążące się z nauką gotowania oraz wyrobów lokalnych np. stroików świątecznych, dekoracji itp.

- o Utworzenie **straży gminnej** – polegający na wolontariacie, sposób współpracy między mieszkańcami oraz wzajemne pilnowanie bezpieczeństwa na terenie gminy. W tym celu można powołać zespoły, które w określonych terminach pełnią dyżury w gminie oraz stworzyć skrzynki na anonimowe donosy mieszkańców o przypadkach przestępstw i patologii. Dyżury, takiego zespołu polegałyby na patrolach oraz opróżnianiu skrzynki, weryfikowaniu informacji i kierowaniu w razie potrzeby do odpowiednich instytucji.
- o Angażowanie bezrobotnych kobiet do pracy jako **opiekunki środowiskowe** - pomoc w zdobyciu odpowiednich kwalifikacji i uprawnień, stworzenie bazy osób zainteresowanych taką formą pracy oraz taką formą pomocy, nadzorowanie współpracy.
- o Utworzenie **spółdzielni socjalnych** - zgodnie z prawem, spółdzielnia socjalna to przedsiębiorstwo zrzeszające określoną liczbę osób wykluczonych tzn. bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych. - Nadrzędnym celem działania spółdzielni socjalnej jest społeczna integracja jej członków, wzajemna pomoc oraz aktywne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej. Spółdzielnia socjalna jest przede wszystkim miejscem pracy i reintegracji społecznej dla osób, które w pojedynkę miałyby trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej. Wsparcie, jakie może udzielić samorząd nowo powstającej spółdzielni socjalnej to między innymi: wydzielenie pracownika ds. kontaktów z grupą inicjatywną, udostępnienie przyszłym spółdzielcom lokalu na spotkania organizacyjne, pomoc doradcza i organizacyjna w znalezieniu źródeł finansowania, promocja w mediach lokalnych i społeczności lokalnej.

Pożądanym byłoby stworzenie programów szczegółowo odnoszących się do poszczególnych grup lub środowisk społeczeństwa Gminy Zławies Wielka.

Niniejsza strategia oraz wytyczone cele wyznaczają, bowiem tylko ogólne kierunki dalszego postępowania w zakresie rozwoju społecznego. W jej ramach oczekiwane jest, więc współpraca oraz aktywny udział wszystkich mieszkańców, instytucji i podmiotów z terenu gminy.

5.2.1. Sposoby osiągnięcia celów

Zadania i planowane działania ujęte w niniejszej strategii mogą być częściowo zrealizowane przy udziale środków finansowych pochodzących z:

- środków budżetu gminy,
- środków budżetu państwa,
- środków funduszy państwowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Ochrony Środowiska, Fundusz Mieszkaniowy), budżetu gminy, powiatu oraz budżetu państwa.

Aby jednak zintensyfikować działania, rozszerzyć ich zakres oraz podjąć realizację konkretnych krótkoterminowych programów będących odpowiedzią na problemy społeczne mieszkańców należy poszukiwać innych źródeł finansowania. Zakłada się, że zostaną podjęte działania mające na celu pozyskanie środków z Unii Europejskiej.

Fundusze Strukturalne stanowią podstawowy instrument finansowy Unii Europejskiej, służący realizacji celów tzw. Polityki Regionalnej. Ich rolą jest wpływanie na wzrost spójności gospodarczej i społecznej państw. Obecnie funkcjonują trzy fundusze:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
2. Europejski Fundusz Społeczny,
3. Fundusz Spójności.

Funduszem, który wspiera działania realizowane w zakresie polityki społecznej jest Europejski Fundusz Społeczny. Fundusz ten umożliwi realizację zadań w zakresie integracji zawodowej i społecznej bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, osób niepełnosprawnych, osób korzystających długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej (min. uzależnionych, bezdomnych, byłych więźniów), uchodźców. Ponadto włączenie organizacji pozarządowych w realizację programów pozwoli na wykorzystanie środków pozabudżetowych.

5.3. Monitoring i wdrażanie strategii

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Tab.38. Wdrażanie Strategii

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Wymagane środki	Źródła środków
1.	Przyjęcie dokumentu strategii przez Dyрекcję Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Dyrektor GOPS-u	Grudzień 2007	-----	-----
2.	Przedłożenie strategii pomocy społecznej Radzie Gminy	Dyrektor GOPS-u	Styczeń 2008	-----	-----
3.	Zatwierdzenie strategii przez Radę Gminy.	Rada Gminy	Styczeń 2008	-----	-----
4.	Przesłanie dokumentów do gminnego ośrodka pomocy społecznej	Dyrektor GOPS-u	Luty 2008		budżet własny gminy
5.	Przesłanie strategii do organizacji pozarządowych i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu	Dyrektor GOPS-u	Luty 2008	100 zł	budżet własny gminy
6.	Analiza programów operacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Rada Pomocy Społecznej Gminy Zławień Wielka	2013 r.		Fundusze UE, krajowe, inne
7.	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w programach operacyjnych	Rada Pomocy Społecznej Gminy Zławień Wielka	2013 r.		Fundusze UE, krajowe, budżet własny gminy, budżet państwa,
8.	Monitoring i wdrażanie strategii	GOPS	2013 r.		Fundusze UE, krajowe, inne, budżet własny gminy
9.	Aktualizacja strategii	Rada Pomocy Społecznej Gminy Zławień Wielka	W razie konieczności	5000 zł.	Fundusze UE, budżet własny gminy

Tab.39. Aktualizacja strategii

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Powołanie Rady Pomocy Społecznej Gminy Zławieś Wielka	Wójt Gminy	Grudzień 2007
2.	Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w programach operacyjnych	Rada Pomocy Społecznej na ręce dyrektora GOPS	Pierwszy raport- Styczeń 2009, kolejne corocznie
3.	Ocena realizacji strategii	Dyrektor GOPS	Coroczna
4.	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności	Dyrektor GOPS	Co dwa lata

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

W celu właściwej oceny procesu wdrażania i realizacji strategii, przyjmuje się stosunkowo szeroką gamę wskaźników społecznych, za pomocą, których skutecznie oceniony zostanie poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian:

- W obszarze dotyczącym ludności:
 - przyrost naturalny na 1000 osób,
 - saldo migracji na 1000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności,
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym,
 - udział długotrwale bezrobotnych,
 - udział osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych,
 - udział zasiłkobiorców do bezrobotnych ogółem,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze pomocy społecznej:
 - liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
 - liczba osób korzystająca pomocy materialnej.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
 - głębokość ubóstwa,
 - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
 - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1000 osób,
 - liczba ludności z wykształceniem, co najmniej średnim na 1000 osób.

6. PODSUMOWANIE

Organizacja systemu pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspakajania są kontynuacją istniejącego już systemu wsparcia lub tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne oraz operacyjne/zadania/ sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo. Przygotowany dokument ma być uzupełnieniem i rozwinięciem strategii rozwoju.

W ujęciu strategicznym pomoc społeczna Gminy Zławieś Wielka, nie koncentruje się wyłącznie na udzielaniu wsparcia materialnego potrzebującym. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się nowoczesne podejście do tak ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawione na:

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- ścisłe powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych: sfery oświaty, służby zdrowia, sądownictwa w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

W „strategicznym modelu pomocy społecznej” istotną rolę odgrywa system wsparcia psychologicznego, umocnienie postaw aktywnych w każdej sferze obszaru społecznego i problemów indywidualnych, poradnictwa prawnego, pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej połączonej ze stymulowaniem postaw „progorośmiarskich” wśród lokalnej społeczności.

Problemy społeczne nie są cechą pojedynczych osób, ale całych środowisk, rodzin, grup społecznych i takie postrzeganie zjawisk, pozwala na strategiczne rozwiązania społeczne na poziomie lokalnym. Systemowe podejście daje szansę na rozwiązania strukturalne i skuteczne wyłączenie osób z systemu pomocy społecznej w wyniku ich reintegracji zawodowej.

Zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej w kierunku rozwiązań systemowych stanowią szansę na to, że następne pokolenie, nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej. Działania w ramach Strategii, pozwolą nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzenie form pomocy instytucjonalnej, ale na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych.

Celem strategii jest przedstawienie bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych, a na ich podstawie identyfikacja barier i przeszkód oraz opracowanie dokumentu, dzięki któremu możliwe będzie sprawne i racjonalne organizowanie działań, zmierzających do rozwiązania problemów społecznych w gminie, między innymi przez wprowadzanie programów służących realizacji zadań pomocy społecznej.

Podstawą przedstawionej strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału. Mieszkańcy gminy – odbiorcy i adresaci strategii mają możliwość znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane jest, bowiem stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Opracowana strategia to dokument bazowy przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację tego typu programów będzie można osiągnąć wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. Programy te charakteryzują się ogólnymi zarysami działań, bez szczegółowych rozstrzygnięć, terminarzy, budżetów. Uszczegółowienie programów strategicznych następuje dopiero na poziomie taktycznym i operacyjnym, czyli w fazie wdrażania.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej

Podsumowanie ankiet:

W celu przybliżenia problemów społecznych w Gminie Zławieś Wielka przeprowadzona została ankieta wśród wybranych reprezentantów różnych instytucji.

Na obszarze gminy rozdano 50 ankiet, powróciło 29. W badaniu udział wzięło 18 kobiet oraz 3 mężczyzn, 8 osób nie ujawniło płci. Były to osoby pełnoletnie o w dużym przedziale wiekowym od 23 do powyżej 61 roku życia, w 45 % pomiędzy 45-60 rokiem życia. Osoby na stałe zamieszkujące teren gminy stanowiły 66% (19) ankietowanych, 6,9% (2) dojeżdżały do pracy, 8 osób nie podało danych. Wykształcenie respondentów to głównie wyższe 7 osób i średnie 10 osób. Ponadto 3 osoby posiadały wykształcenie zawodowe, 1 osoba podstawowe, 8 nie określiło wykształcenia, z tego 59% pracuje, 35% nie pracuje, a 6% podobnie jak wcześniej, nie ujawniło swojej aktywności ekonomicznej.

Ankieta to niezbędny element strategii dla gminy, która pozwala stwierdzić, jaka sfera życia społecznego wymaga natychmiastowej czy też szybkiej interwencji.

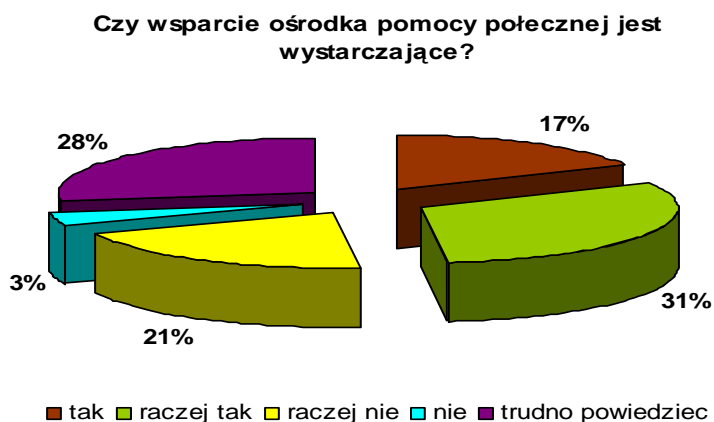
Na obszarze gminy dostrzegane są różnego rodzaju problemy społeczne. Najczęściej wymienianymi są alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zauważany jest także problem niepełnosprawności, braku opieki i zainteresowania osobami starszymi i dziećmi, brak mieszkań oraz przestępczość. Nadal mało wyraźny jest problem narkomani-wskazało na niego tylko 5 osób oraz bezdomności - 6 osób.

Z ankietowanych 72% wskazało, że są na terenie gminy instytucje zajmujące się wspomnianymi problemami. Niepokojącym może być fakt, że 21 osób uznało, że nie orientuje się czy funkcjonują tego typu organy.

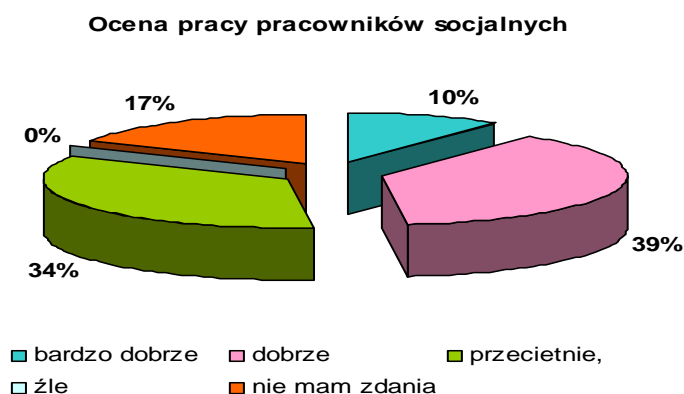
Respondenci uznali, że Urząd Gminy angażuje się wystarczająco w rozwiązywanie problemu bezrobocia, alkoholizmu i ubóstwa. Brak aktywności, UG jest w rozwiązywania problemów narkotykowych, o czym świadczy nie tylko niska ocena mieszkańców, ale także brak ich wiedzy na temat w/w działalności na terenie gminy. Zróżnicowane są opinie dotyczące radzenia sobie z bezdomnością. Respondenci wstawiali skrajne oceny- od najwyższych do najniższych, co wskazuje na niejednoznaczne działania gminy w tym kierunku.

Mieszkańcy nie mają jednoznacznej opinii na temat działania GOPS-u, większość skłania się ku twierdzeniu, że działalność w/w instytucji jest wystarczająca, jednocześnie tyle samo

osobom trudno jest ocenić tą działalność. Tylko jedna osoba wskazała, że działalność Ośrodka jest zła.

Wykonywana praca pracowników socjalnych jest oceniana dobrze 39% oraz przeciętnie 34%, aż 10% oceniła ją jako bardzo dobrą. Nikt z respondentów nie uważa, że jest ona zła.

Na pytanie, **jakiej** formy wsparcia oczekiwalaby Pani/Pan od Ośrodka Pomocy Społecznej, mieszkańcy odpowiadali, że głównie na aktywizację bezrobotnych oraz wsparcie finansowe.

Spośród ankietowanych 75% czuje się bezpieczna na terenie gminy, jednak wskazują oni na potrzebę zwiększenia patroli policji zwłaszcza nocą.

Na pytanie czy na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej po równo uzyskano odpowiedź, że badani znają lub słyszeli o takich przypadkach (14 os) oraz, że nie znają i nie słyszeli o takich przypadkach (14 os), 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi.

Jako podstawowe źródło ubóstwa podawane są uzależnienia oraz bezrobocie. Na jego występowanie ma często wpływ wielodzietność oraz dziedziczenie ubóstwa.

Po mimo wskazania uzależnieni jako głównego bodźca ubóstwa to mieszkańcy uważają, że problem ten na ich terenie jest raczej przeciętny, spora część twierdzi, że duży. Nikt badanych nie określił go jako bardzo dużego.

Odpowiadając na pytanie, na jakie bariery natrafiają dzieci i młodzież na terenie Państwa gminy ankietowani odpowiadali, że głównie brak możliwości aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu przez młodzież i dzieci. Wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne jest oceniany średnio z lekką przewagą na nie. Respondenci niejednoznacznie ocenili też organizację szkoleń dla dorosłych 13 osób jest zdania, że kursy takie się odbywają, 7 osób uważa, że nie ma kursów i tyle samo osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wśród szeregu problemów osób w wieku starszym jako główne wymieniono brak opieki i ubóstwo.

Poziom samoorganizacji społecznej i poziom współpracy między mieszkańcami a władzami gminy został oceniany jako średni.

Pomimo ogólnie dobrej oceny dotyczącej dostępu do placówek ochrony zdrowia mieszkańcy wymienili kilka potrzeb, które należałyby w ramach tej organizacji zmienić, jako najważniejszą należałyby wskazać brak specjalistów (13), pozostałe to m.in.: dłuższy czas pracy (4), poprawa organizacji pracy (2), akcje profilaktyczne (2), lepsze wyposażenie placówek zdrowia (2), dyżury całodobowe – 7 dni w tygodniu, więcej środków z NFOZ, gabinety lekarskie i stomatologiczne w szkołach, zapewnienie transportu chorych, za drogie leki, prywatyzacja.

Odpowiadając na pytanie, „jakie działania powinny podjąć jednostki gminy w obszarze pomocy społecznej w celu przezwyciężenia problemów społecznych rodzin korzystających z pomocy społecznej” najczęściej wymieniono: zwiększenie działań polegających na świadczeniu pracy socjalnej, zorganizowaniu robót publicznych, stworzeniu dodatkowych ośrodków zajmujących się pomocą społeczną np. klubów, stowarzyszeń itp. oraz stworzeniu dodatkowych form opieki nad dzieckiem umożliwiające podjęcie pracy przez rodziców.

Jako mocne strony ankietowani wymieniali zwłaszcza korzystne położenie geograficzne i administracyjne (między Toruniem i Bydgoszczą) oraz czyste środowisko w tym lasy, jak również dobrą politykę władz gminy. Słabe strony to niewydolność wychowawcza rodziców, alkoholizm, narkomania, brak przedszkoli, placów zabaw, słabe zaangażowanie społeczne, słaba działalność służby zdrowia oraz nadal zbyt mało inwestorów na obszarze gminy.

Największa szansa na rozwój mieszkańcy upatrują w pozyskaniu funduszy unijnych.

ZESTAWIENIE ANKIET:

(ankieta jest anonimowa)

1). Czy dostrzega Pan/Pani w miejscu swojego zamieszkania następujące problemy społeczne:

	Tak	Nie	Nie wiem
ubóstwo	17	5	5
alkoholizm	27		1
narkomania	5	7	8
bezdomność	6	7	7
bezrobocie	19	5	3
niepełnosprawność	13	6	4
brak opieki nad osobami starszymi	11	8	4
długotrwała lub ciężka choroba	11	4	4
przemoc w rodzinie	10	5	7
zaniedbane dzieci	12	6	4
brak mieszkań	12	4	7
bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	17	2	5
przestępczość	12	4	7
RAZEM	172	63	66

2). Czy na terenie Gminy są instytucje zajmujące się rozwiązywaniem powyższych problemów?

21 - tak 2 - nie 6 - nie wiem

3). Jaki jest stopień zaangażowania Urzędu Gminy w rozwiązywanie problemów związanych z : (ocień w skali 1 do 5, najmniejszy 1)

a) bezrobociem

pkt1-os 4 pkt2-os 2 pkt3- os 7 pkt4- os 10 pkt5- os 1
brak odpowiedzi- os 5

b) alkoholizmem

pkt1-os 2 pkt2- os 3 pkt3-os 5 pkt4-os 10 pkt5-os 4
brak odpowiedzi- os 5

c) narkomanią

pkt1-os 7 pkt2-os 3 pkt3-os 1 pkt4-os 2 pkt5-os 1
brak odpowiedzi- os 15

d) bezdomnością

pkt1-os 4 pkt2- os 2 pkt3- os 3 pkt4- os 7 pkt5-os 2
brak odpowiedzi- os 11

e) ubóstwem

pkt1-os 2

pkt2-os 2

pkt3- os 5

pkt4- os 12

pkt5-os 2

brak odpowiedzi- os 6

4). Czy wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w Państwa gminie jest wystarczające?

os- tak 5

os- raczej tak 9

os- raczej nie 6

os- nie 1

os- trudno powiedzieć 8

5). Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych?

os - bardzo dobrze 3
mam zdania 5

os - dobrze 11

os- przeciętnie 10

os - źle 0

os - nie

6). Jakiej formy wsparcia oczekiwałaby Pani/Pan od Ośrodka Pomocy Społecznej?

a) pomocy finansowej - os 10

b) wsparcia rzeczowego - os 6

c) aktywizacji bezrobotnych - os 17

d) inne (jakie) - 4 - zapewnienie mieszkań

- zainteresowaniem o ludzi naprawdę potrzebujących pomocy,

- lepsze analizowanie wniosków,

- zorganizowanie czasu wolnego dzieciom (świetlica)

7). Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania, (jeżeli nie, proszę podać przyczyny braku bezpieczeństwa)

- tak - 22

- nie (przyczyna) - 3 - podpalanie zabudowań,
- za mało patroli policyjnych,
- kradzieże,

1 os nie mieszka na terenie gminy – ni określiła się (pracuje)

8). Czy wg Pani/Pana na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej?

- znam takie przypadki 8

- słyszałam/em 6

- nie znam takich przypadków 7

- nie słyszałam/em 7

brak odpowiedzi 1

9). Jakie są przyczyny popadania w ubóstwo?

a) bezrobocie	-	15
b) dziedziczenie ubóstwa	-	11
c) uzależnienia	-	20
d) wielodzietność	-	12
e) niepełnosprawność	-	5
f) choroby	-	5

1 osoba nie określiła żadnej przyczyny

10). Jaka jest skala problemu uzależnień w Państwa gminie?

0 -bardzo duża 10 -duża 17 - przeciętna 0 – niska 1 – brak odpowiedzi
 1 os. – odpowiedziała - nie wiem

11) Jakie gmina podejmuje działania w celu zmniejszenia problemu związanego z :

a) alkoholizmem

kieruje na leczenie - 2, działalność GKRP - 6, poradnia, spotkania AA – 5, wspiera finansowo realizację programów profilaktycznych w szkołach

b) narkomania

brak efektywnych działań, poradnia, pogadanki w szkołach, wspiera finansowo realizację programów profilaktycznych w szkołach

c) bezrobociem

pomaga rozwiązać problemy, prace interwencyjne - 9, współpraca z PUP,

d) ubóstwem

pomoc socjalna, zasiłki(zapomogi) - 3, prace interwencyjne - 2, GOPS - 2, pomoc rzeczowa - 3, pomoc finansowa, pomoc społeczna - 2,

e) chuligaństwem

działalność wychowawcza szkół, brak efektywnych działań, patrole policji - 2, pogadanki, interwencje policji, działania policji,

f) przestępczością młodocianych

działalność wychowawcza pedagogów i psychologów, współpraca z pedagogiem, prewencja policji, brak efektywnych działań, patrole policji, interwencje policji, działania policji, współpraca z policją

12). Na jakie bariery natrafiają dzieci i młodzież na terenie Państwa gminy?

Brak basenu, dostępu do GOK, niskie zarobki rodziców powodują, że są nierówne szanse w dostępności kształcenia wyższego, brak różnorodnych form spędzania wolnego czasu – trudności związane z transportem – rozległy teren gminy, brak możliwości rozwijania swoich zainteresowań, brak miejsc do spotkań (kluby, świetlice) - 6, brak rozrywki w dni wolne od pracy, brak możliwości spotkań i rozrywki w weekendy, brak wielu rzeczy, brak punktu kultury, rozrywki, brak organizacji skupiających młodzież, słabe angażowanie się

społeczeństwa w problemy dzieci i młodzieży, brak organizacji czasu, brak boiska, placów zabaw,

13). W jaki sposób dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny w miejscu zamieszkania? (kultura, rozrywka, sport, rekreacja, dostęp do świetlicy, domu kultury, kół zainteresowań itp.)

brak wszystkiego - 3

brak możliwości (miejsc) urządzenia zaplecza do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież

dom kultury – 7

kultura - 3

sport -9,

rozrywka

dostęp do świetlic - 2

rekreacja, gry, turnieje

LZS, SOK, SKS

Świetlice wiejskie,

dom kultury – nic się nie dzieje

koła zainteresowań w szkołach - 7,

zajęcia w GOK – 3,

świetlica socjoterapeutyczna - 3,

zajęcia sportowe, koła przedmiotowe – większość form odbywa się na terenie szkół,

dostęp do boisk,

biblioteki: szkolna i publiczna – 2,

w czasie wakacji i ferii zajęcia ok. 2 tyg. w szkole,

14). Jaki jest poziom wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne?

a) wysoki - 2

b) średni - 20

c) niski- 4

brak odp. - 3

15). Czy na terenie gminy są organizowane kursy i szkolenia dla dorosłych?

a) tak - 13

b) nie – 7

c) nie wiem – 2

brak odp. - 7

16). Jakie są największe problemy społeczne dotyczące osób starszych?

Nieporozumienia w rodzinie i środowisku,

samotność,

brak opieki – 7

brak pomocy społecznej

niski dochód

niepełnosprawność

bezrobocie

nieudolność wychowawcza

alkoholizm

brak chęci do pracy i motywacji

ubóstwo - 2

brak form wspólnego spędzania czasu

brak świetlic dla osób starszych,

brak możliwości stworzenia im alternatywnych sposobów spędzenia wolnego czasu
brak domów opieki społecznej
długie kolejki do poradni specjalistycznych i drogie leki

17). Proszę ocenić poziom samoorganizacji społecznej i poziom współpracy między mieszkańcami a władzami gminy

Niski	Średni	Wysoki
4	20	2

Brak odpowiedzi 2 , 1 osoba odpowiedziała – nie wiem

18). Czy dostępność do placówki ochrony zdrowia jest zadowalająca?

- a) tak - 15
- b) nie - 13
- brak odp. - 1

19). Jakie są potrzeby w zakresie poprawy ochrony zdrowia w placówkach ochrony zdrowia:

brak specjalistów – 13
poprawa organizacji pracy - 2
akcje profilaktyczne - 2
więcej środków z NFOZ
lepiej wyposażenie placówek zdrowia - 2
dłuższy czas pracy - 4
dyżury całodobowe – 7 dni w tygodniu
gabinety lekarskie i stomatologiczne w szkołach
zapewnienie transportu chorych
za drogie leki
prywatyzacja

20). Czy dostępność do poradni specjalistycznych jest zadowalająca?

- a) tak - 8
- b) nie- 17
- c) brak odpowiedzi - 4

21). Jakie działania powinny podjąć jednostki gminy w obszarze pomocy społecznej w celu przezwyciężenia problemów społecznych rodzin korzystających z pomocy społecznej (proszę zaznaczyć maksymalnie 4 najistotniejsze):

zwiększyć wysokość przyznawanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej	6
ograniczyć wysokość przyznawanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej	5
zwiększyć działania polegające na świadczeniu pracy socjalnej	17
zorganizować specjalistyczne formy pomocy np. poradnictwo rodzinne, interwencja kryzysowa itp.	7
stworzyć dodatkowe ośrodki zajmujące się pomocą społeczną np. kluby,	12

stowarzyszenia itp.	
stworzyć dodatkowe formy opieki nad dzieckiem umożliwiające rodzicom podjęcie pracy	12
pomóc w skutecznej emigracji i migracji zarobkowej	6
uruchomić programy prac społecznie użytecznych	7
zorganizować roboty publiczne	17
Inne, (jaki?) – proszę wpisać poniżej; zwiększenie kontroli nad wykorzystaniem nad przekazanymi rodziną środkami finansowymi i rzeczowymi	
Dom dla ofiar przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy dla pokrzywdzonych przez alkoholików żon i dzieci, brak pomocy specjalistów	

22). Biorąc pod uwagę sytuację społeczną proszę wymienić po 4 najważniejsze cechy charakteryzujące mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia gminy (będzie uzupełnione podczas wspólnej dyskusji)

Podane przez mieszkańców:

mocne strony	słabe strony
Położenie geograficzne i administracyjne (między Toruniem i Bydgoszczą), czyste środowisko, lasy	
Działanie GOPS-u, współpraca z innymi instytucjami, działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizowanie prac interwencyjnych, dobry gospodarz-wójt, duży potencjał ludzki,	Brak mobilizacji i motywacji do nauki, zmniejszająca się liczba młodych rolników, niewydolność wychowawcza rodziców, alkoholizm, narkomania, brak przedszkoli, placów zabaw, świetlic, słabe zaangażowanie społeczne, słaba działalność służby zdrowia, złe wyposażenie posterunku i za krótki czas pracy policji,
Rozwój przedsiębiorczości, powstawanie nowe miejsca pracy,	Brak przemysłu, mało punktów działalności gospodarczej, brak środków finansowych, brak komunikacji podmiejskiej,

szanse	zagrożenia
Środki unijne,	Nierówny podział środków UE, Negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne,
Wzrost poziomu wykształcenia, poprawa sytuacji materialnej mieszkańców, zwiększenie liczby organizacji pozarządowych, budowa domu kultury,	Bezrobocie, nie meldowanie się nowych mieszkańców, nałogi, chuligaństwo, niewielka liczba ośrodków kultury, przemoc domowa, starzejące się społeczeństwo,
Rozwój gospodarczy, rozwój agroturystyczny i turystyczny, rozwój budownictwa, rozwój przedsiębiorstw, nowe inwestycje,	Wchłonięcie przez Toruń miejscowości położonych najbliżej jego granic,

Metryczka

Wiek: 16 -22 lat - **os 0** Płeć: mężczyzna - **os 3** Wykształcenie: wyższe - **os 7**
 23- 32 lat - **os 2** kobieta - **os 18** średnie - **os 10**
 33-45 lat - **os 6** zawodowe- **os 3**
 46-60 lat - **os 13** podstawowe-**os 1**
 pow. 61 lat - **os 1**

Miejsce zamieszkania: miasto -**os 2** wieś -**os 19** brak danych -**os 8**

Zatrudnienie: pracujący -**os 17** nie pracujący -**os 3** brak danych -**os 9**

**1 os. zaznaczyła tylko wiek,
7 os. nie zaznaczyło danych**

¹. B. Szczepankowska, J. Mikulski, „Osoby niepełnosprawne w środowisku lokalnym”, praca zbiorowa, Centrum Badawczo – Rozwojowe Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 1999,.s. 11.